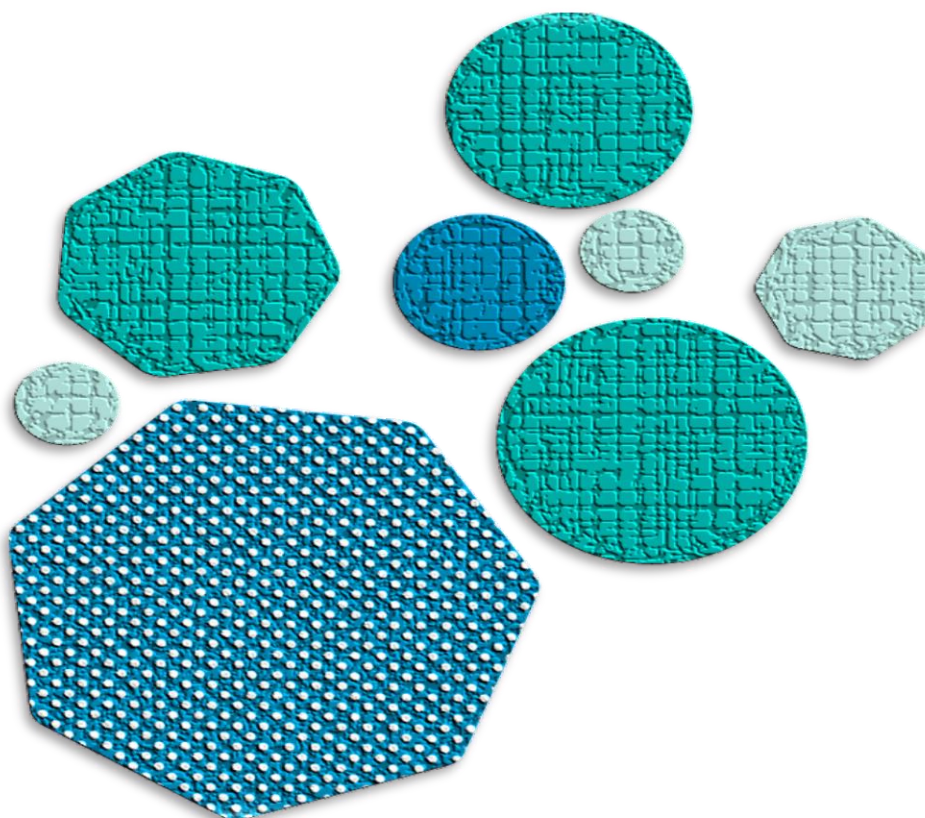

GRAD VODICE

STRATEGIJA RAZVOJA ODRŽIVOG TURIZMA GRADA VODICA DO 2030. GODINE

Mr. sc. Zrinski Pelajić
ILLYRICUM SAVJETOVANJE d.o.o.

Illyricum savjetovanje d.o.o. poslovno savjetovanje/ *Business Consulting*; Ivana Gorana Kovačića 1; 22211 Vodice; Hrvatska / *Croatia*

Sadržaj:

1. POPIS KRATICA	4
2. RJEČNIK IZRAZA UPOTREBLJENIH U STUDIJU	6
3. UVOD	8
4. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA	9
4.1. Opće informacije o Šibensko-kninskoj županiji i Gradu Vodice	9
4.2. Promet u Šibensko-kninskoj županiji	11
4.3. Infrastruktura u Gradu Vodice	13
4.4. Briga o otpadu i plažni resursi Grada Vodica	28
4.5. Demografska kretanja u ŠKŽ i u Gradu Vodice	38
4.6. Obrazovna struktura stanovništva u ŠKŽ i Gradu Vodice	42
4.7. Vrijednosti Indeksa razvijenosti za ŠKŽ, Grad Šibenik i Grad Vodice	44
4.8. Gospodarska aktivnost u Gradu Vodice	45
4.9. Zaposlenost i nezaposlenost u ŠKŽ i Gradu Vodice	49
5. RESURSNA OSNOVA	55
5.1. Zaštićena prirodna baština Grada Vodica	55
5.2. Zaštićena kulturno-povijesna baština	58
5.3. Uloga i zadaci TZ Grada Vodice kao inicijatora razvoja turizma u Gradu Vodice	71
5.4. Projekt integriranog upravljanja kvalitetom destinacije (IQM Vodice)	77
6. INDEKS TURISTIČKE RAZVIJENOSTI	81
6.1. Metodologija izrade ITR-a	81
6.2. Kategorizacije JLP(R)S-ova prema ITR-u	82
6.3. Vrijednosti ITR-a za JLS-ove u ŠKŽ	83
6.4. Sastavnice ITR-a za Grad Vodice (2023.g.)	84
7. SMJEŠTAJNI KAPACITETI U GRADU VODICE (2023.)	85
7.1. Smještajni kapaciteti prema vrsti objekta	85
7.2. Broj kreveta po kategorijama u komercijalnom smještaju po naseljima	87
7.3. Smještajni kapaciteti u Gradu Vodice po naseljima	88
7.4. Broj kreveta po stanovniku po naseljima Grada Vodica	88
7.5. Hoteli, kampovi, turističke i charter agencije, TZ i TIC u Gradu Vodice	90
8. TURISTIČKI PROMET U ŠKŽ I GRADU VODICE	99
8.1. Turistički promet u Šibensko-kninskoj županiji	99
8.2. Turistički promet po naseljima Grada Vodica	101
8.3. Turistički promet prema vrsti smještajnog objekta	103
8.4. Turistički promet po mjesecima u komercijalnom smještaju	104
8.5. Stupanj iskorištenosti smještajnih kapaciteta Grada Vodica	105
8.6. Prikaz osnovnih turističkih pokazatelja za Grad Vodice	105
8.7. Broj dolazaka i noćenja prema emitivnim tržištima	106
8.8. Analiza turističkih kretanja u ŠKŽ i Gradu Vodice - glavni naglasci	107
9. TRENDVI U TURIZMU 21. STOLJEĆA	109
10. REZULTATI ISTRAŽIVANJA TOMAS 2022/23	112
10.1. Uvod u istraživanje „Stavovi i potrošnja turista u RH s naglaskom na ŠKŽ	112
10.2. Rezultati istraživanja	112
10.3. Rezultati istraživanja TOMAS 2022/23 relevantni na ŠKŽ i GV	130
11. ISTRAŽIVANJE STAVOVA STANOVNIKA GRADA VODICA PREMA TURIZMU	134
11.1. Uvod u istraživanje	134
11.2. Rezultati istraživanja	136

11.3. Zaključna razmatranja	151
12. UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA TURIZAM GRADA VODICA	153
12.1. Utjecaj klimatskih promjena i posljedice za turizam	153
12.2. Negativni utjecaji i pozitivne implikacije u sektoru turizma	156
12.3. Odgovori na klimatske promjene u sektoru turizma	156
12.4. Osjetljivost na klimatske promjene globalno i u ŠKŽ	157
12.5. Utjecaj klimatskih promjena na Grad Vodice i procjena osjetljivosti	160
12.6. Mjere prilagodbe na klimatske promjene u Gradu Vodice	169
13. STRATEŠKI OKVIR RAZVOJA TURIZMA U RH	172
13.1. Nacionalna razvojna strategija RH do 2030.	172
13.2. Strategija razvoja održivog turizma do 2030.	174
13.3. Nacionalni plan održivog turizma do 2027. (NPOT 2027.)	176
13.4. Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026.	177
13.5. Srednjoročne razvojne potrebe i razvojni potencijali iz NPOT 2027.	177
13.6. Strateški ciljevi, posebni ciljevi i mjere iz NPOT 2027.	179
13.7. Razrada posebnih ciljeva i mjera iz NPOT 2007	181
13.8. Plan razvoja ŠKŽ za razdoblje 2021.-2027.	193
14. STRATEŠKI OKVIR RAZVOJA ODRŽIVOG TURIZMA GRADA VODICA DO 2030.	194
14.1. Uvod u proces strateškog planiranja	194
14.2. SWOT analiza	195
14.3. Ključni izazovi razvoja održivog turizma GV – rezultati strateške analize	200
14.4. Razvojne potrebe GV vezane uz konkurentan i održiv turizam do 2030.	210
14.5. Razvojna vizija održivog turizma GV do 2030. godine	215
14.6. Misija razvoja održivog turizma GV	216
14.7. Strateški ciljevi razvoja održivog turizma GV	217
14.8. Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma GV do 2030.	217
14.9. Ključni strateški projekti nužni za repozicioniranje Grada Vodica	224
15. PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM	226
15.1. Uvod u Plan upravljanja destinacijom	226
15.2. Postupak izrade i usvajanja Plana upravljanja destinacijom	227
15.3. Važnost izračuna pokazatelja održivosti i prihvatnog kapaciteta	231
15.4. Projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije	232
15.5. Uloga TZ GV u izradi Plana upravljanja destinacijom	233
15.6. Minimalni sadržaj Plana upravljanja destinacijom	234
15.7. Usvajanje Plana upravljanja destinacijom	234
16. IZRAČUN POKAZATELJA ODRŽIVOSTI DESTINACIJE ZA GRAD VODICE	234
17. ZAKLJUČAK	240
18. POPIS TABLICA I SLIKA	244

1. POPIS KRATICA

APPRRR	Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
ARKOD	Sustav evidencije zemljišnih parcela
BI	Poslovna inteligencija (<i>eng. Business Intelligence</i>)
CROSTO	Hrvatski opservatorij održivog turizma (<i>eng. Croatian Sustainable Tourism Observatory</i>)
CS	Crpna stanica
DZS	Državni zavod za statistiku
EEA	Europska agencija za okoliš (<i>eng. European Environment Agency</i>)
EKS	Ekvivalent szanovnika
EOJN	Elektronski oglasnik javne nabave
EU	Europska unija
EUR/€	Euro
FNE	Fotonaponska elektrana
GV	Grad Vodice
Ha	Hektar
HEP ODS	Hrvatska elektroprivreda - Operator distribucijskog sustava
HTZ	Hrvatska turistička zajednica
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
IPCC	Međuvladin panel o klimatskim promjenama (<i>eng. Intergovernmental Panel on Climate Change</i>)
IQM	Integrirano upravljanje kvalitetom (<i>eng. Integrated Quality Management</i>)
ISCO	Međunarodna standardna klasifikacija zanimanja <i>eng. International Standard Classification of Occupations (ISCO)</i>
ITR	Indeks turističke razvijenosti
JLS	Jedinica lokalne samouprave
JLP(R)S	Jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave
k.č.	Katastarska čestica
KF	Kohezijski fond
Kg	Kilogram
k.o.	Katastarska općina
kV	Kilovolt
m	Metar
MICE	Industrija organizacije poslovnih skupova (<i>Meetings</i>), poticajnih putovanja (<i>Incentives</i>), konferencija (<i>Conferences</i>) i poslovnih događaja/izložbi/sajmova (<i>Events/Exhibitions /Fairs</i>).
MW	Megavat
MWh	Megavat sat
NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti

NKZ	Nacionalna klasifikacija zanimanja
NN	Narodne novine
NPOT 2027	Nacionalni plan održivog turizma do 2027. godine
NPOO	Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026.
OIE	Obnovljivi izvori energije
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PGDP	Prosječni godišnji dnevni promet
PLJDP	Prosječni ljetni dnevni promet
PDV	Porez na dodanu vrijednost
POP	Područje očuvanja značajno za ptice
POVS	Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove
PPUGV	Prostorni plan uređenja Grada Vodice
PT1/PT2	Posrednik tijelo razine 1, 2
RH	Republika Hrvatska
SAFU	Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU
SC	Strateški cilj
SDG	Globalni ciljevi održivog razvoja (<i>eng. Sustainable Development Goals</i>)
St./km ²	Broj stanovnika po kvadratnom kilometru
SWOT	Snagem slabosti, prilike, prijetnje
ŠKŽ	Šibensko-kninska županija
TIC	Turistički informativni centar
TTDI-WEF	Indeks razvoja putovanja i turizma
TZ GV	Turistička zajednica Grada Vodica
UPOV	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda
VIO	Vodoopskrba i odvodnja

2. RJEČNIK IZRAZA UPOTREBLJENIH U STUDIJI

Djelatnost se odnosi na ekonomsku djelatnost poslovnog subjekta u kojem osoba radi. Dakle, djelatnost je obilježje ekonomske aktivnosti poduzeća, ustanove, obrtničke radnje, slobodnog zanimanja, poljoprivrednoga gospodarstva ili bilo kojega drugog oblika poslovnog subjekta, ali i samostalnog posla, u kojem osoba obavlja svoje zanimanje radi stjecanja sredstava za život.

Za razvrstavanje zaposlenih osoba prema djelatnosti korištena je Nacionalna klasifikacija djelatnosti – NKD 2007. koja je usklađena sa Statističkom klasifikacijom ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici – NACE Rev. 2.

Ekonomska aktivnost smatra se svaka aktivnost osoba koje pridonose ili su spremne pridonositi proizvodnji dobara i usluga u određenome (referentnom) razdoblju radi stjecanja sredstava za život.

Fertilno žensko stanovništvo čine žene u dobi od 15 do 49 godina života, što se okvirno smatra razdobljem tijekom kojeg je žena fiziološki sposobna za rađanje.

Koeficijent starosti jest postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Osnovni je pokazatelj razine starenja, a kad prijeđe vrijednost 12%, smatra se da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja.

Migracijski saldo stanovništva (neto migracija) jest razlika broja doseljenih i broja odseljenih danog područja ili države u određenom razdoblju.

Neaktivne osobe dijele se na umirovljenike, osobe koje se bave obvezama u kućanstvu, učenike ili studente te ostale neaktivne osobe.

Neaktivno stanovništvo jesu sve osobe mlađe od 15 godina te sve osobe stare 15 i više godina koje nisu zaposlene ili nezaposlene.

Nezaposleni su osobe koje zadovoljavaju sljedeća tri kriterija:

- a) u referentnom tjednu nisu obavljale nikakav posao za novac ili plaćanje u naturi
- b) u posljednja četiri tjedna prije anketiranja aktivno su tražile posao
- c) ponuđeni posao mogle bi početi obavljati u iduća dva tjedna.

U nezaposlene se ubrajaju i osobe koje su našle posao i u skoroj će budućnosti nastupiti na posao.

Nezaposlene osobe dijele se na one koje traže prvo zaposlenje, odnosno nikada nisu radile i u vrijeme Popisa tražile su prvo zaposlenje, bez obzira na to jesu li bile prijavljene službama za zapošljavanje, te na one koje traže ponovno zaposlenje jer su prekinule rad ili ostale bez posla na prijašnjemu radnome mjestu, bez obzira na to jesu li bile prijavljene službama za zapošljavanje.

Osobe koje se bave obvezama u kućanstvu jesu osobe koje u vrijeme Popisa nisu obavljale nikakav posao radi zarade i koje su isključivo ili najveći dio vremena provodile u obavljanju kućanskih poslova za potrebe vlastitog kućanstva, kao što su pospremanje stana, pripremanje hrane, odgoj djece i sl.

Ostale neaktivne osobe jesu osobe koje se ne mogu svrstati ni u jednu od navedenih kategorija. Primjer je osoba starija od 15 godina koja ne radi, ne traži posao i ne želi raditi, tj. ekonomski je neaktivna, ne prima mirovinu, ne školuje se i ne obavlja kućanske poslove.

Pomažući članovi obitelji su osobe koje nisu zaposlenici ili samozaposleni, a rade u poslovnom subjektu koji je u vlasništvu člana obitelji i za svoj rad ne primaju naknadu.

Prirodni prirast jest razlika između broja živorođene djece i broja umrlih osoba.

Prosječna starost ili prosječna životna dob označuje srednje godine života cjelokupnog stanovništva, a izračunava se kao aritmetička sredina starosti ukupnog stanovništva.

Indeks starenja pokazuje odnos broja stanovnika, odnosno udio (%) stanovnika u dobi od 60 i više godina prema broju stanovnika u dobi od 0 do uključujući 19 godina života. Indeks veći od 40% kazuje da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja.

Samozaposleni su poslodavci koji upravljaju poslovnim subjektom i zapošljavaju jednoga ili više zaposlenika te osobe koje rade za vlastiti račun i ne zapošljavaju zaposlenike.

Trenutačno aktivno stanovništvo ili radna snaga jesu zaposlene i nezaposlene osobe razvrstane prema ekonomskoj aktivnosti u referentnom tjednu.

Učenici ili studenti jesu osobe stare 15 i više godina koje redovito ili izvanredno pohađaju neku školu (osnovnu, srednju ili visoko učilište) i u referentnom tjednu nisu obavljale nikakav posao radi zarade i ne traže posao.

Umirovljenici su osobe koje u vrijeme Popisa nisu obavljale posao radi zarade i koje primaju osobnu starosnu, invalidsku ili obiteljsku mirovinu, tj. osobe na čije ime glasi rješenje o mirovini.

Zanimanje osobe odnosi se na vrstu posla koji osoba obavlja, a ne na školsku spremu ili zvanje stečeno obrazovanjem.

Za razvrstavanje zanimanja korištena je Nacionalna klasifikacija zanimanja 2010. – NKZ 10. koja je potpuno usklađena s Međunarodnom standardnom klasifikacijom zanimanja – ISCO 08.

Zaposleni su osobe koje su u referentnom tjednu obavljale bilo kakav posao za plaću u novcu ili naturi. To su svi zaposlenici, samozaposlene osobe i članovi obitelji koji pomažu u poslovnom subjektu u vlasništvu člana obitelji (trgovačko društvo, poduzeće, obrt, slobodno zanimanje, poljoprivredno gospodarstvo) ili u nekome drugom obliku obiteljske privredivačke djelatnosti te osobe koje su radile za naknadu prema ugovoru o djelu, autorskom ugovoru, na temelju drugoga ugovornog odnosa ili za neposredno plaćanje u novcu ili naturi.

Zaposleni su i svi zaposlenici ili samozaposlene osobe koje su u referentnom tjednu trenutačno bile odsutne s posla, a vratit će se na rad kod istog poslodavca ili na istu aktivnost nakon prestanka razloga za odsutnost.

Zaposlenici su osobe koje prema formalnom ili neformalnom ugovoru/dogovoru rade za poslodavca u državnome ili privatnom sektoru i za svoj rad primaju naknadu u novcu ili naturi.

3. UVOD

Projektnim zadatkom utvrđeno je da Strategija razvoja održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine (u daljnjem tekstu: Strategija) treba biti akt strateškog planiranja turizma Grada Vodica za razdoblje do 2030. godine, koji će biti u potpunosti usklađen s temeljnim strateškim dokumentima i relevantnim razvojnim politikama Europske unije, Republike Hrvatske i Šibensko-kninske županije. Stoga je definirano da izrada ovog strateškog dokumenta bude inkluzivan proces, koji se planira provesti putem procesa strateškog planiranja u formi tematskih radionica i fokus grupa, u koji je potrebno uključiti sve najvažnije dionike turizma Grada Vodica: predstavnike Turističke zajednice Grada Vodica, hotelijere, turističke agencije, trgovačka društva i poduzetnike koji se bave pružanjem usluga u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, predstavnike ACI marine Vodice, predstavnike brodara u turizmu te privatne iznajmljivače, vlasnike apartmana i obiteljskog smještaja te sve druge zainteresirane dionike. Projektnim zadatkom nadalje je utvrđeno da Strategija treba obvezno sadržavati ova strateška tematska područja:

- SWOT analizu (analizu snaga, slabosti, prilika i prijetnji);
- Analizu ključnih izazova razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica;
- Analizu razvojnih potreba Grada Vodica koje su vezane uz konkurentan i održiv turizam do 2030. godine,
- Razvojnu Viziju održivog turizma Grada Vodica u 2030. godini,
- Misiju razvoja održivog turizma Grada Vodica,
- Strateške ciljeve održivog turizma Grada Vodica,
- Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.g. te
- Ključne strateške projekte, nužne za repozicioniranje Grada Vodica.

Nadalje, definirano je da će pored spomenutih tematskih strateških područja Strategija sadržavati i sljedeća analitička poglavlja:

- Analizu postojećeg stanja,
- Analiza resursne osnove turizma,
- Analizu indeksa turističke razvijenosti,
- Analizu smještajnih kapaciteta Grada Vodice,
- Analizu turističkog prometa u ŠKŽ i Gradu Vodice,
- Analizu trendova u turizmu 21. stoljeća,
- Analizu istraživanja TOMAS 2022/23 relevantnu za ŠKŽ i Grad Vodice,
- Istraživanje stavova stanovnika Grada Vodica prema turizmu,
- Analizu utjecaja klimatskih promjena na turizam Grada Vodice;
- Analizu strateškog okvira razvoja turizma u Republici Hrvatskoj,
- Analizu važnosti donošenja i sadržaja Plana upravljanja destinacijom te
- Izračun pokazatelja održivosti destinacije za Grad Vodice.

Izrada Strategije razvoja održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine bila je zahtjevan proces, koji je uključivao kontakte s velikim brojem različitih dionika. Stoga autor Strategije ovim putem želi zahvaliti svima, koji su pomogli u izradi ovog dokumenta. Pritom posebna zahvala ide gradonačelniku Grada Vodica, gđinu Anti Cukrovu, koji je bio uvijek na raspolaganju kad je trebalo pružiti informaciju, ostvariti potrebne kontakte ili pronaći rješenje nerješivog problema. Nadalje, zahvala ide direktorici Turističke zajednice Grada Vodica, gđi. Aniti Franin Pečarica i njenoj kolegici Ivani Perak na pomoći u organizaciji radionica strateškog planiranja te na pribavljanju podataka o turističkom prometu te o projektu IQM Vodice. Hvala svim sudionicima procesa strateškog planiranja na njihovom doprinosu, idejama te konstruktivnim prijedlozima za unaprjeđenje konkurentnosti i održivosti turizma u Gradu Vodice. Hvala na pomoći u pribavljanju podataka i timu UO za gospodarstvo, imovinu i prostorno planiranje Grada Vodice na čelu s pročelnicom, gđom. Tinom Bosotin te timu UO za komunalno-vodni sustav, zaštitu okoliša i graditeljstvo Grada Vodice na čelu s pročelnikom, gđinom. Markom Lugovićem. I na kraju, ali najvažnije, zahvaljujem svim stanovnicima Grada Vodica koji su sudjelovali u provedenom istraživanju. Bez njih ne bismo znali što građani misle o turističkom razvoju svoga Grada, a to je najvažnije. Autor Strategije.

4. ANALIZA POSTOJEĆEG STANJA

4.1. Opće informacije o Šibensko-kninskoj županiji i Gradu Vodice

Šibensko-kninska županija (ŠKŽ, Županija), smještena je na jugu Republike Hrvatske (RH), u središnjem dijelu sjeverne Dalmacije. Ukupna površina Županije iznosi 5.670 km². To uključuje 2.994 km² kopnene površine, odnosno 5,3% kopnenog teritorija RH, i otočno područje s morem, koje se proteže na 2.676 km², odnosno na 8,6% teritorija hrvatskog obalnog mora. More je jedan od najvažnijih resursa u prometnom smislu, resursna osnova ribolova i marikulture, kao i turizma. Najrazvedeniji dio hrvatske obale Jadranskog mora pripada upravo Šibensko-kninskoj županiji. Županija ima 285 otoka, ukupne površine 665 km². Na istoku graniči s Bosnom i Hercegovinom, a na zapadu tvori dio jadranske morske granice s Italijom. Zahvaljujući rijeci Krki koja protječe njenim središnjim dijelom, na jedinstven su način raznoliki krajolici povezani u osebujan spomenik prirode, ali i ukupne ljudske i hrvatske nacionalne povijesti. Na sjeveru Županije je planina Dinara s istoimenim najvišim planinskim vrhom RH (1.831 m), a na jugu, daleko na pučini mora svjetionik Blitvenica.

Šibensko-kninska županija obuhvaća 5 gradova (Šibenik, Vodice, Skradin, Drniš i Knin) i 15 općina (Murter-Kornati, Tisno, Pirovac, Tribunj, Bilice, Primošten, Rogoznica, Unešić, Ružić, Kistanje, Promina, Biskupija, Kijevo, Cijljane, Ervenik). Grad Šibenik je administrativno, kulturno i gospodarsko središte Županije (Slika 1).

Slika 1: Administrativno-teritorijalna podjela Šibensko-kninske županije

Izvor: Wikipedia.

Prema Prostornom planu uređenja, Grad Vodice zauzima površinu od 94 km², geografski je 11.-ti po veličini među 20 jedinica lokalne samouprave Županije, a površina mu iznosi 2.984 km² te čini 3,7 % površine Županije. Nalazi se oko 12 km sjeverozapadno od Šibenika, županijskog središta, na samom središtu jadranske obale. Zaobalje površinski obuhvaća najveći dio kopnenog područja Grada Vodica. U zaobalju su smještena četiri naselja: Čista Mala, Čista Velika, Grabovci i Gaćezezi. Priobalje se smatra najrazvijeniji i najnaseljeniji dio Grada Vodica, gdje je uz gradsko središte, Vodice smješteno još naselje Srma. Na jedinom naseljenom otoku koji pripada Gradu Vodice – Prvić, nalaze se dva naselja Prvić Šepurine i Prvić Luka (Slika 2). Gradu Vodica pripada i otočje koje se sastoji od tri veća (Prvić, Tijat i Zmajan) te tri manja otoka (Lupac, Kamenica i Galebinjak) koji zauzimaju 8,5 % kopnene površine Grada. Reljef Grada Vodica je krški i brdovit te tipično mediteranski. Gledano u pedološkom smislu najveći dio područja Grada Vodica pripada marginalnim tlima – manje plodna tla.

Manji dio tla klasificira se kao srednje pogodno tlo, a unutar navedenih cjelina nalaze se omanja područja koja su pogodna za uzgoj biljnih kultura. Gledano na klimatske i pedološke značajke, područje Grada Vodica pogodno je za mediteransku poljoprivredu.

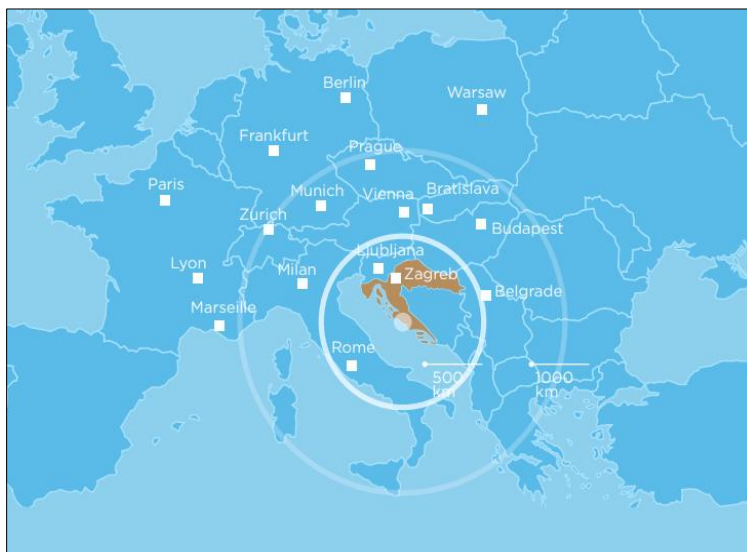
Slika 2: Prostorni obuhvat Grada Vodica i smještaj unutar Šibensko-kninske županije

Autor: Lasan F.: „Turizam kao čimbenik prostornog razvoja Grada Vodica“
Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Diplomski rad, Zagreb, 2019.

Grad Vodice, jedan od županijskih centara, smješten je u neposrednoj blizini grada Šibenika (12 km) i nalazi se na idealnoj poziciji, na samom središtu jadranske obale. Geo-prometni položaj grada Vodica izrazito je povoljan. S obzirom na lociranost uz državnu dužobalnu cestovnu prometnicu (Državnu cestu D-8) te uz neposrednu blizinu autoceste A1, blizinu dvije zračne luke (Split i Zadar) te željezničke stanice u Šibeniku, omogućena je izvrsna prometna povezanost Vodica s ostalim dijelovima RH i sa zemljama šireg okruženja, glavnim emitivnim turističkim tržištima (Njemačka, Slovačka, Poljska, Češka, Slovenija, Mađarska, Austrija, BiH). Nastavno je dan slikovni prikaz (Slika 3) udaljenosti Grada Vodica od važnih gradova u Republici Hrvatskoj i Europi: Zagreb (315 km); Rijeka (281 km); Dubrovnik (290 km); Ljubljana (431 km); Beč (666 km); Minhen (568 km); Budimpešta (652 km); Bratislava (732 km); Prag (994 km).

Slika 3: Prikaz udaljenosti Vodica od važnih destinacija u RH i Europi

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica. Brošura „Doživi Vodice“.

4.2. Promet u Šibensko-kninskoj županiji

Cestovni promet u Šibensko-kninskoj županiji

Najvažnija prometnica koja prolazi područjem Šibensko-kninske županije je autocesta A-1 „Dalmatina“, koja je, osim kao jedina autocesta u Županiji, važna i kao poveznica Županije s drugim dijelovima RH i Europe. Područjem Županije prolazi smjerom sjeverozapad - jugoistok paralelno s pružanjem obale i reljefa, uglavnom na 5 do 10 kilometara od mora. Prema sjeverozapadu autocesta A-1 Županiju povezuje sa Zadrom, Rijekom, Zagrebom i državama na zapadu Europe, a prema jugoistoku sa Splitom, Dubrovnikom i dalje prema Crnoj Gori i jugoistoku Europe. Ukupna duljina autoceste A-1 iznosi 480 kilometara, od čega se na Šibensko-kninsku županiju odnosi 43 kilometra.

Područje ŠKŽ odlikuje se iznimno povoljnom prometnom pozicijom, jer se radi, nakon Zadarskog područja, o dijelu Dalmacije koji je najbliži glavnom gradu Zagrebu i ključnim europskim turističkim tržištima. Od županijskog središta Šibenika, ima svega 9 km i 8 minuta vožnje do autoceste A-1. Jednako tako i ostali gradovi u Županiji kvalitetno su povezani s autocestom A-1: od čvora Pirovac do Vodica ima 20 km i 19 minuta vožnje; od čvora Skradin do središta Skradina ima svega 4 km i 4 minute vožnje, od čvora Šibenik do Drniša 27 kilometara i 22 minute vožnje, a do najudaljenijeg Knina ima 50 km i 44 minuta vožnje. Glavna županijska prometna čvorišta su Grad Šibenik (cestovni, željeznički i pomorski promet) i Grad Knin (kao veliko sjecište cestovnih i željezničkih pravaca RH). Stoga se može ustvrditi da Županija predstavlja važno raskrižje između sjevera i juga Hrvatske.

Autocesta A-1 na području ŠKŽ dio je međunarodne europske cestovne komunikacije E-65, koja smjerom sjever-jug povezuje grad Malmö na jugu Švedske preko Poljske, Češke, Slovačke, Mađarske, Hrvatske, Crne Gore, Kosova i Sjeverne Makedonije s gradom Khania na otoku Kreti u Grčkoj. Istovremeno, autocesta A-1 dio je i međunarodne europske cestovne komunikacije E-71, koja grad Košice u Slovačkoj preko Budimpešte i Zagreba povezuje sa Splitom. Oba spomenuta međunarodna pravca u RH ulaze iz Mađarske preko graničnog prijelaza Goričan, s time da pravac E-71 u potpunosti prati autocestu A-1, dok pravac E-65 od čvora Bosiljevo do čvora Žuta Lokva vodi preko Rijeke i Senja.

Nastavno je prikazan prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) i prosječni godišnji ljetni promet (PGLP) u 2023. godini na autocesti A-1 u dijelu Šibensko-kninske županije (Tablica 1).

Tablica 1: PGDP i PLDP na prometnicama u ŠKŽ u 2023. godini

Oznaka ceste	BROJAČKO MJESTO		PROSJEČNI GODIŠNJI DNEVNI PROMET (PGDP) I PROSJEČNI LJETNI DNEVNI PROMET (PLDP)		Način brojenja
	Oznaka	Ime	PGDP	PLDP	
A1	5314	Pirovac - jug	15.856	34.360	NB*
A1	5315	Skradin - jug	16.483	35.035	NB*
A1	5316	Šibenik - jug	14.876	31.606	NB*
A1	5410	Vrpolje - jug	15.020	31.762	NB*

Izvor: Hrvatske ceste: Brojanje prometa na cestama RH u 2023. godini; Obrada autora.

*NB-naplatno brojanje; **NAB-neprekidno automatsko brojanje prometa

Radi se o jedinoj autocesti u ŠKŽ koja Županiju povezuje s drugim dijelovima RH i Europe, pa stoga ima i najveće opterećenje. Ova je prometnica na području Županije u 2023. godini imala prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) između 14.876 i 16.483 vozila, dok se prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) kretao između 31.606 i 35.035 vozila. Nešto niža količina prometa odnosi se na dio autoceste od Šibenika prema Splitu uslijed izlaska značajnog dijela vozila iz smjera zapada, pri čemu je zanimljivo da je ta razlika izražena samo u ljetnim mjesecima, dok su u ostalim dijelovima godine razlike neznatne. Od državnih cesta najveću važnost ima državna cesta D-8 Pasjak (granica Slovenije) – Rijeka - Zadar - Šibenik – Split – Ploče – Dubrovnik - Karasovići (granica Hrvatske i Crne Gore), poznata kao „Jadranska magistrala“.

Kao i autocesta A-1 i cesta D-8 prolazi Županijom smjerom sjeverozapad - jugoistok, ali je uglavnom smještena blizu mora. Stoga ima ključnu važnost s turističkog gledišta, zbog čega je i dostaopterećena prometom. Cesta D-8 važna je i kao osnovna poveznica grada Šibenika s gradom Vodicom te općinama u priobalnom dijelu Županije, ali i susjednim primorskim dijelovima Zadarske županije.

Ukupna duljina ceste D-8 iznosi 643 kilometra, od čega se na ŠKŽ odnosi 75 kilometara. Uz cestu D-8 koja povezuje Pirovac, Vodice, Šibenik, Primošten i Rogoznicu tu su i druge važne prometnice: državna cesta D1 (Knin-Kijevo), D56 (Skradin-Drniš), D58 (Šibenik-Vrpolje) i državna cesta D27 (Grabovci-Šibenski most).

Željeznički, pomorski i zračni promet u Šibensko-kninskoj županiji

Glavno željezničko čvorište Šibensko-kninske županije, ali i cijele Dalmacije nalazi se u gradu Kninu, gdje su instalirani važni kapaciteti za servis i popravak vučnih i vučenih željezničkih vozila. Željeznička mreža ograničena je na tri veće pruge koje iz smjera Knina vode prema Zadru i Perkoviću te prugu Perković-Šibenik, koja u duljini od 22 km omogućuje povezivanje Šibenika sa zaleđem i ostatkom RH preko Ličke pruge.

U Prostornom planu ŠKŽ predviđeni su budući koridori brzih pruga velikih kapaciteta i brzina na pravcu Gračac-Šibenik-Split. Na navedenim trasama planira se dugoročan projekt izgradnje nove željezničke pruge. Obnovom željezničke pruge i njenom elektrifikacijom omogućit će se veće brzine prometa i kvalitetnija usluga, čime se planira povećati broj putnika i potencijalno rasteretiti ostale vrste prometnica, posebice tijekom turističke sezone kada je cestovni promet znatno opterećen. Modernizacija željezničkog sustava RH i ŠKŽ-a, omogućit će postizanje i veće mobilnosti stanovništva.

Pomorski promet važan je u funkcionalnom povezivanju dijelova Županije. Glavno čvorište pomorskog prometa je luka Šibenik, kao luka otvorena za javni promet od međunarodnog značaja. Osim glavne luke Šibenik, u ŠKŽ djeluju i dvije luke županijskog značaja (gradska luka Šibenik i luka Vodice), 23 luke lokalnog značaja te 19 luka nautičkog turizma. Glavnina pomorskog prometa u županiji orijentirana je na luku Šibenik, u okviru koje je organiziran robni i unutarnji putnički pomorski promet.

Trajektni promet u Županiji organiziran je dvjema trajektnim linijama, koje povezuju naseljene otoke u ŠKŽ. Pomorsko-putnički terminal u Šibeniku omogućava pristajanje većih brodova na postojećim linijama te veće kapacitete pomorskog prometa. Time se grad Šibenik svrstao među destinacije kruzerskog, dužobalnog i međunarodnog putničkog pomorskog prometa.

Na prostoru ŠKŽ ne postoji infrastruktura zračnog prometa pa se zračni promet odvija preko dviju obližnjih zračnih luka: Zračne luke Split i Zračne luke Zadar. Od Šibenika do zračne luke Split ima svega šezdeset kilometara i četrdesetak minuta vožnje, a do zračne luke Zadar 90 kilometara i tek nešto više od pedeset minuta vožnje. Zahvaljujući poziciji između Zadra i Splita i grad Vodice udaljen je manje od sata vožnje cestovnim prijevozom od zračnih luka u Splitu i Zadru.

U mreži zračnog prometa u skladu s koncepcijom boljeg povezivanja udaljenih otoka kao i povećanja turističke ponude i sigurnosti života na otocima (zdravstvene usluge, spašavanje, protupožarne aktivnosti i dr.) naznačeno je sljedećih pet lokacija heliodroma:

- na otoku Prviću,
- na području kod Mrzanaca (Bristak),
- na području sjeverno od Srime,
- na području sjeverno od Hacijende, te
- na području između prometnica L65035, Ž6086 i D-27, na kč.br. 4849/2 k.o. Vodice.

Detaljnije lokacije heliodroma odredit će se prostornim planom užeg područja, odnosno sukladno posebnim uvjetima određenim od strane nadležnog upravnog tijela, a poglavito u pogledu zaštite od buke.

4.3. Infrastruktura u Gradu Vodice

Pošta i javne telekomunikacije

Organizaciju poštanske mreže na području Grada Vodice čine poštanske jedinice u Vodicama, Tribunju, Prvić Šepurinama, Prvić Luci i Čistoj Velikoj. Sukladno prijedlogu društvenih funkcija i sustava središnjih naselja planirana je nadopuna mreže poštanskih jedinica lociranjem nove unutar građevinskog područja naselja Srime. Smještaj sezonskih poštanskih jedinica predviđen je unutar ugostiteljsko-turističkih zona. Planom se osiguravaju koridori za izgradnju telekomunikacijske kanalizacije za međunarodne, magistralne i korisničke veze najmanje širine od 5 m izvan izgrađenih dijelova građevinskih područja. U pravilu telekomunikacijsku kanalizaciju je potrebno smjestiti unutar zajedničkog infrastrukturnog koridora prometnice.

Novu TK infrastrukturu za pružanje javnih telekomunikacijskih usluga putem telekomunikacijskih vodova unutar naselja potrebno je osigurati podzemno unutar koridora postojećih odnosno planiranih prometnica i pješačkih staza ili zelenih površina. Za međumjesno povezivanje koristiti koridore prometnica, iznimno kada je to moguće, samo radi bitnog skraćivanja trasa, koridor se može planirati nadzemno i izvan koridora prometnica. Za izgrađenu telekomunikacijsku infrastrukturu za pružanje telekomunikacijskih usluga putem telekomunikacijskih vodova planira se dogradnja, odnosno rekonstrukcija te eventualno proširenje izgradnjom novih građevina, radi implementacije novih tehnologija i/ili kolokacija odnosno potreba novih operatora, vodeći računa o pravu zajedničkog korištenja od strane svih operatora koji posjeduju propisanu dozvolu za pružanje telekomunikacijskih usluga za koje nije potrebna uporaba radiofrekvencijskog spektra.

Zdravstvo na području Grada Vodica

U Gradu Vodicama nalazi se ambulanta opće medicine i više ljekarni, dok je najbliža bolnica Opća bolnica Šibenik, sa cestovnom udaljenosti od oko 12 km. S obzirom na tu udaljenost, u ambulanti u Vodicama nema noćnih dežurstava te se nakon završetka radnog vremena u službama primarne zdravstvene zaštite stanovnici Vodica za medicinsku pomoć moraju obratiti u Dom zdravlja Šibenik. Jedna od promjena u sustavu zdravstva Šibensko-kninske županije je i ukidanje laboratorija u Vodicama te preuzimanje poslova medicinskog laboratorija od strane Centralnog bolničkog laboratorija u Šibeniku. Ovo uvelike otežava poslove u zdravstvenoj zaštiti pacijenata jer je za obavljanje svih pretraga potreban odlazak u Šibenik. U ambulanti Grada Vodica postoje sljedeće prostorije: prostor kartoteke sa četiri šaltera za sestre gdje se vrši prijam pacijenata i administrativni dio rada sestre (vađenje kartona, ispunjavanje recepata, uputnica, telefon...), 4 ordinacije opće medicine u kojima radi pet liječnika u dvije smjene, 2 velike čekaonice, zajedničko previjalište, prostorija sa sterilizatorom, soba patronaže 2 stomatološke ordinacije u kojima rade 3 stomatologa, sanitarni čvorovi za pacijente (u prizemlju i na katu), sanitarni čvor za osoblje i čajna kuhinja.

U ambulanti ne postoji EKG, defibrilator i laboratorij za osnovne pretrage, što je neophodno s obzirom na udaljenost od Šibenika i specifičnost rada u ljetnim mjesecima. Ambulanta radi svakodnevno od 7 do 20:30 sati (uključujući subote, nedjelje i praznike). Rad subotom poslijepodne, nedjeljom i praznikom financira se iz proračuna Grada Vodica. Ambulanta Vodice nema vlastiti vozni park za potrebe zdravstvene zaštite stanovništva. Hitne kućne posjete liječnici obavljaju vlastitim osobnim automobilom u pratnji sestre iz tima, a u slučajevima potrebe izvan radnog vremena ambulate zovu vozila iz voznog parka Doma Zdravlja Šibenik i pacijenti se javljaju u Hitnu službu u Šibeniku. Poseban problem u pružanju zdravstvene zaštite javlja se u vrijeme turističke sezone kada se broj stanovnika u Gradu utrostruči (uz jednak broj zdravstvenih djelatnika). Prema web stranicama Grada Vodica, u Gradu su dostupne sljedeće (privatne) medicinske usluge i pružatelji usluga: Cromedic – privatne medicinske usluge, Dental centar Dubravica, Matell Medical Dental Centar, Medicinski centar Vodice i MA – dental studio. Prema Službenom glasniku Grada Vodica (2/2020) u Gradu su osim navedene ambulate i privatnih ambulanata i centara dostupne i dvije ljekarne te jedna biljna ljekarna.

Energetika

Prilikom izgradnje plinovoda potrebno je primijeniti Pravilnik o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima te naftovodima i plinovodima za međunarodni transport („Službeni list“ broj 26/85) koji se primjenjuje temeljem članka 20. Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjene sukladnosti (NN 158/03), te Upute za projektiranje srednjetačnih plinovoda i Upute za projektiranje niskotlačnih plinovoda, izdanim od Gradske plinare Zagreb – Odjel investicija.

Uz postojeće elektroenergetske objekte planira se izgradnja novih dalekovoda i transformatorskih postrojenja kojima bi se upotpunila postojeća elektroenergetska mreža.

Od novih transformatorskih postrojenja i dalekovoda napona 30 kV i većeg planira se:

- osposobljavanje 30 kV DV za napon od 110 kV;
- rekonstrukcija i dogradnja TS 30/10(20) kV Vodice na način da postane 110/10(20) kV TS sa spojnim dvostrukim 110 kV kabelom duž Zatonske ulice;
- korekcija trase postojećeg i planiranog 110 kV DV TS Bilice – TS Kapela
- TS 30/20(10) kV Srima snage 8 MVA (2x4) s priključkom na mrežu 30 kV dvostrukim kabelskim vodom. Jedan kabelski vod je iz TS 100/10(20) kV Vodice, a drugi sa odcjepa sa DV 30 kV TS 110/30/10 kV Bilice - TS 100/10(20) kV Vodice.

Da bi se u potpunosti zadovoljio postojeći i planirani konzum predviđeno je interpoliranje novih trafostanica naponskog nivoa 10(20)/04 kV u područjima planiranog rasta gospodarskih (turistički, proizvodni, poslovni) i drugih pretežito stambenih sadržaja, kao i u seoskim područjima gdje su niskonaponski izvodi nedozvoljeno dugi. Potrebna je i rekonstrukcija postojeće mreže 0,4 kV jer su, zbroj malih presjeka vodiča i padovi napona veći od dopuštenih.

Preporuča se zamjena postojećih nadzemnih vodiča podzemnim (u priobalnim i otočnim naseljima i gospodarskim zonama) ili nadzemnim samonosivim kabelima (u zaobalnim naseljima). Najmanja veličina građevne čestice za smještaj TS 10(20)/0,4 kV iznosi 30 m², dok najmanja udaljenost građevine TS od susjednih čestica i regulacijskog pravca iznosi 2,0 m¹.

Obnovljivi izvori energije

Izrađena je Studija Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu zahvata: „Sunčana fotonaponska elektrana Čista Velika, Grad Vodice, Šibensko-kninska županija“, a predmet razmatranja Studije je zahvat izgradnje sunčane fotonaponske elektrane Čista Velika (dalje u tekstu FNE), snage 55 MW, na području Grada Vodica, u Šibensko-kninskoj županiji.

Lokacija sunčane fotonaponske elektrane planirana je na dijelu k.č.z. 417/71 i 417/72, K.O. Čista, u obuhvatu Poslovne zone Čista, koja se nalazi uz autocestu - izlaz Pirovac. Poslovna zona „Čista“ ima pristup s lokalne prometnice s jugozapadne strane te pristupnog puta k.č.z. 417/73, k.o. Čista.

Površina Poslovne zone „Čista“ je 64,72 ha, pravilnog pravokutnog oblika, dužom stranom orijentirana u smjeru jugoistok-sjeverozapad te je cijelom površinom dosta ravna. U vlasništvu je Grada Vodica. Površina FNE „Čista Velika“, unutar granica Poslovne zone, je 55 ha. Svrha izgradnje sunčane fotonaponske (FN) elektrane je proizvodnja električne energije za predaju u mrežu. Sunčana elektrana će raditi paralelno s distribucijskom mrežom, a otočni rad elektrane nije dozvoljen. Za smještaj FN modula koristit će se zemljište u području Poslovne zone Čista Velika.

¹Prema navodima gradonačelnika Grada Vodica planira se proširenje elektro-energetske infrastrukture u narednih 5 godina za cca 50 %.

Zona bi se podijelila na dvije cjeline. Veća gornja cjelina, površine 55 ha je predviđena za postavljanje solarnih fotonaponskih panela i proizvodnju električne energije (sunčana elektrana) dok je donja cjelina, manje površine predviđena za razne gospodarske-poslovne sadržaje (ili neku drugu namjenu prema željama investitora). Manja cjelina Poslovne zone Čista Velika i pristupna cesta poslovnoj zoni nisu predmet razmatranja utjecaja na ekološku mrežu.

Navedene dvije cjeline, unutar obuhvata Poslovne zone, prostorno dijeli prometna površina – kolno-pješačka dvosmjerna prometnica širine 6,0 m, ukupne površine 0,63 ha te služi kao pristup do FNE Čista Velika. Obuhvat sunčane elektrane je ukupne površine 55 ha te se dijeli na sedam manjih solarnih polja nepravilnog oblika. Pristupa im se s kolno-pješačke dvosmjerne prometnice širine 6,0 m.

Ostatak površine unutar obuhvata od 55 ha namijenjen je za pristup fotonaponskim modulima, površini za postavljanje rasklopišta i trafostanice i ostale potrebne opreme kao i za prored među modulima, koji služi onemogućavanju međusobnog zasjenjenja istih.

DC snaga solarne elektrane (snaga fotonaponskog polja) iznosi 55 MWp, dok AC snaga elektrane (izlazna snaga na pragu elektrane prema mreži) iznosi 50,4 MW.

Nastavno je dan prikaz obuhvata zahvata Fotonaponske solarne elektrane Čista Velika (Slika 4).

Slika 4: Obuhvat zahvata Fotonaponske solarne elektrane Čista Velika

Izvor: Zeleni servis d.o.o., 2023.

Cestovna infrastruktura Grada Vodice

Cesta D-8 važna je i kao osnovna poveznica grada Šibenika s gradom Vodicom te općinama u priobalnom dijelu Županije, ali i susjednim primorskim dijelovima Zadarske županije.

Od prometnica na području Grada Vodice u 2023. godini najveći je prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) imala županijska cesta Ž-6286 (10.846 vozila), dok je prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) iznosio 17.089 vozila. Od tri preostale državne ceste na području Grada Vodice, u 2023. godini najveći je prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) imala zaobilaznica grada Vodice, koja je imala i najveći prosječni ljetni dnevni promet (PLDP), koji je iznosio 7.499 vozila.

Nastavno je prikazan Prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) i Prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) na prometnicama Grada Vodice u 2023. godini (Tablica 2).

Tablica 2: PGDP i PLDP na prometnicama Grada Vodica u 2023. godini

Oznaka ceste	BROJAČKO MJESTO		PROSJEČNI GODIŠNJI DNEVNI PROMET (PGDP) I PROSJEČNI LIETNI DNEVNI PROMET (PLDP)		Način brojenja
	Oznaka	Ime	PGDP	PLDP	
A1	5314	Pirovac - jug	15.856	34.360	NB*
D-8	5335	Vodice obilaznica	5.246	7.499	NAB**
D-8	5337	Vodice - sjever	4.200	5.791	NAB**
D-59	5319	Čista Mala - jug	2.714	6.100	NAB**
Ž-6286	5327	Vodice	10.846	17.089	NAB**

Izvor: Hrvatske ceste: Brojanje prometa na cestama RH u 2023. godini

*NB-naplatno brojanje; **NAB-neprekidno automatsko brojanje prometa

Zaobilaznica oko grada Vodica je rasteretila cestovni promet. Dodatno će se osjetiti rasterećenje završetkom svih građevinskih radova na rekonstrukciji magistrale D-8 kroz Vodice i izgradnjom novih rotora na njoj. Infrastrukturni zahvati koji su nedavno završeni, a povećali su protočnost cestovnog prometa u gradu Vodice su:

- Rotor kod benzinske crpke u Vodicama;
- Rotor kod Zatonske ulice.

Nastavno je prikazan rotor kod benzinske crpke u gradu Vodice (Slika 5).

Slika 5: Rotor kod Inine benzinske crpke u gradu Vodice

Izvor: www.infovodice.com

Potrebno je također napomenuti da je dovršena izgradnja rotora u blizini Centra „Dubravica“, koji je financiran od strane privatnih investitora, u cilju lakšeg ulaza u trgovački centar s jedne i apartmansko naselje s druge strane. To je dodatno povećalo protočnost dijela magistrale D-8 koji prolazi kroz Vodice u smjeru Šibenika.

Prema dostupnim informacijama u planu je gradnja dva rotora u sklopu izgradnje cijele industrijske zone Mličevac-Stanine, uz već postojeći koji je napravio trgovački lanac „Kaufland“ za svoje potrebe i o svom trošku.

Također se planira gradnja još dva rotora u gradu Vodice:

- Rotor na križanju ulice Prve primorske čete i ulice Bribirskih knezova i
- Rotor na križanju ulica Bribirskih Knezova i ulice AntePoljička te ulice Dočine i ulice Pavla Šubića.

Vodoopskrba i odvodnja u Gradu Vodice

Stanje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda prije početka radova na fazi I.

U početnom stanju, sustav odvodnje postojao je isključivo u gradu Vodice te naselju Tribunj.

U Vodicama, sustav odvodnje obuhvaćao je isključivo užu dio grada Vodica (gradska jezgra) ukupne duljine oko 24 km. Donedavno, postojeće stanje sustava odvodnje u Vodicama moglo se ocijeniti vrlo lošim zbog dotrajalosti cjevovoda. Uzrok tome je bio zastarjeli sustav odvodnje u samom centru Vodica, koji je najvećim svojim dijelom bio izgrađen od starih četverokutnih kanala (od betona ili zidani kanal od opeke) koji su bili iznimno propusni te dovodili do intruzije mora. Na tom sustavu u centru grada Vodica vršila se mjestimična sanacija te je kroz Projekt bila planirana rekonstrukcija i dogradnja mreže, a pritom i otklanjanje problema intruzije mora. Dodatno, kao i duž jadranske obale, bila je prisutna pojava ilegalnih spojeva oborinske odvodnje na razdjelne sustave odvodnje.

Na području naselja Tribunj dominantno se bilježe objekti u obalnom pojasu. Ti objekti su novijeg datuma te se može smatrati da su u dobrom stanju. Ukupna duljina izgrađene kanalizacije iznosila je oko 17 km (uključujući i dionice podmorskog ispusta).

Projekt „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima - Faza I“

Provedbom Faze I EU Projekta Vodice-Tribunj-Srima za koju je ishodena uporabna dozvola 2017. godine, provedeni su sljedeći zahvati na sustavu odvodnje:

- Na području grada Vodica: izgrađeno je 8.039 m gravitacijskih i 3.097 m tlačnih cjevovoda;
- Na području naselja Tribunj: izgrađeno je 7.048 m gravitacijskih i 2.060 m tlačnih cjevovoda te 3.325 m podmorskog ispusta;
- Provedena je izvedba novih/ugradnja opreme u postojeće crpne stanice – CS Tribunj.
- Kroz paralelne/zasebne ugovore izvedeni su radovi na 2 CS u naselju Tribunj te 2 CS u Vodicama. Navedeno je uključivalo dvije glavne CS s pripadnim tlačnim cjevovodima do UPOV-a Vodice (CS Tribunj 1 kapaciteta 47 l/s te CS Vodice 1 kapaciteta 115 l/s)
- Provedena je sanacija odnosno rekonstrukcija vodoopskrbne mreže u duljini 3.409 m te dogradnja 1.038 m novog vodoopskrbnog cjevovoda do UPOV-a;
- Izvedena je 1. faza Uređaja za pročišćavanje otpadnih voda - (UPOV) Vodice (II. Stupanj pročišćavanja, 20.000 ES).

Nastavno je dan prikaz nekih pokazatelja za Projekt „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima - Faza I“ (Tab. 3).

Tablica 3: Pokazatelji projekta „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima“ – faza I

a) Fizički pokazatelji	Prije	Poslije
Izgradnja/rekonstrukcija kanalizacijske mreže	0	14.465 m
Izgradnja/sanacija/rekonstrukcija vodovodne mreže	0	4.308 m
Procijenjeni kapacitet UPOV-a	0	20.000 ES
Broj stanovnika priključenih na novu/ rekonstruiranu kanalizacijsku mrežu	14.233 EKS	18.831 EKS
	2.855	5.375
Broj stanovnika priključenih na novu/ rekonstruiranu vodovodnu mrežu	0	967
b) Pokazatelji ostvarenih rezultata		
Stanovnici priključeni na UPOV/ drugi stupanj	0%	53,39%
Stanovnici s mogućnošću priključenja na sustav odvodnje	0%	94,15%
Stanovnici s mogućnošću priključenja na sustav vodoopskrbe	100%	100%

Izvor: Grad Vodice, UO za Upravni odjel za komunalno-vodni sustav, zaštitu okoliša i graditeljstvo.

Projekt „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima - Dogradnja kanalizacijske i vodovodne mreže– Faza II“

Prije nego što je Projekt „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima - Dogradnja kanalizacijske i vodovodne mreže - Faza II“ (U daljnjem tekstu: Projekt) dobio Odluku o financiranju prošao je zahtjevnju fazu vrednovanja i prioritizacije. Proces je tekao tako da je trgovačko društvo „Vodovod i odvodnja d.o.o.“ Šibenik Projekt prijavilo početkom 2024. godine na Natječaj raspisan od strane Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.

Prijavi je prethodila zahtjevna priprema Projekta, koja je podrazumijevala ishođenje šest građevinskih dozvola, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa za više od 1.100 katastarskih čestica te objavljivanje postupaka prethodnog savjetovanja. Nakon transparentno provedenog postupka prioritizacije, od strane Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Projekt je ocijenjen najvišom ocjenom te je dobio je maksimalan broj bodova u konkurenciji od čak 67 projekata iz cijele Hrvatske, od kojih je samo 15 projekata zadovoljilo potrebne uvjete.

Odmah nakon toga krenulo se u pripremne postupke nužne za realizaciju Projekta te je dana 11.11.2024. na portalu Elektronskog oglasnika javne nabave - EOJN, objavljena javna nabava za Projekt². Predmet javne nabave je faza II dogradnje i rekonstrukcije sustava javne odvodnje te rekonstrukcije vodoopskrbne mreže na području aglomeracije Vodice-Tribunj-Srima, konkretno na području grada Vodice te naselja Tribunj i Srima, sve u Šibensko-kninskoj županiji, Republika Hrvatska. Radovi se sastoje od izrada Izvedbenih projekata, snimaka izvedenog stanja, Projekata izvedenog stanja i prateće dokumentacije potrebne za izvođenje radova i ishođenje Uporabnih dozvola te građenja. Opseg radova je definiran Tehničkom Specifikacijom i Troškovnikom.

Sukladno Dokumentaciji o nabavi:

- Rok za dostavu ponuda je: **22.01.2025 u 12:00 sati.**
- Izbor izvođača i početak radova očekuje se **početkom 2025. godine.**
- **Trajanje ugovora je 39 mjeseci**
- Početak ugovora je od uvođenja u posao.
- Procijenjena vrijednost predmeta nabave: **53.959.838,00 EUR**
- CPV oznaka i naziv: **45231300 Građevinski radovi na cjevovodu za vodu i kanalizaciju³**

CPV oznaka i naziv:

- 44130000 Glavni kanalizacijski vodovi; 45232411 Građevinski radovi na cijevima za onečišćene vode; 45232423 Građevinski radovi na crnim stanicama za otpadne vode; 45232431 Crpna stanica otpadnih voda; 45232151 Radovi na obnovi vodovodne mreže.

Projekt „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima - Dogradnja kanalizacijske i vodovodne mreže– Faza II“ (Projekt Vodice Faza II) sufinancira se EU sredstvima, iz Kohezijskog fonda. Struktura sustava upravljanja i kontrole korištenja za predmetni projekt je sljedeća:

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije određeno je Upravljačkim tijelom, Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (ARPA) određena je kao Revizijsko tijelo, Ministarstvo financija određeno je kao Tijelo za ovjeravanje, Posredničko tijelo razine 1 (PT1) je Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Posredničko tijelo razine 2 (PT2) je Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske Unije (SAFU).

²Izvor: <https://eojn.hr/GetDocument.ashx?id=67e1199a-2de8-4eea-a186-03c99dd4882a-18208&entityId=28403&objectMetalId=1&documentGroupId=19&associationTypeId=2&userToken=0677db2f-2a34-4869-a388-5f63ea70bde9>

³Dokumentacija o nabavi: <https://eojn.hr/GetDocument.ashx?id=67e1199a-2de8-4eea-a186-03c99dd4882a-18208&entityId=28403&objectMetalId=1&documentGroupId=19&associationTypeId=2&userToken=0677db2f-2a34-4869-a388-5f63ea70bde9>

Korisnik projekta i Naručitelj je Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik. Potrebno je istaknuti da aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima obuhvaća područje naselja Vodica, Tribunj i Srime te otoka Prvić, koji je formalno dio aglomeracije, no u ovoj javnoj nabavi nije predviđena izgradnja sustava odvodnje na Otoku⁴. U okviru Projekta provode se dva paralelna i istovremena ugovora i to kako je prikazano nastavno (Tablica 4).

Tablica 4: Dva paralelna ugovora koja se provode u okviru Projekta

UGOVOR	OPIS	UVJETI UGOVORA	FINANCIRANJE	NAPOMENA
Ugovor 1	Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima – Dogradnja kanalizacijske i vodovodne mreže– Faza II	FIDIC crvena knjiga	Kohezijski fond (KF)	Ovaj ugovor
Ugovor 2	Dogradnja Postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda aglomeracije Vodice-Tribunj-Srima Faza II	FIDIC žuta knjiga	KF	Paralelan ugovor

Izvor: Dokumentacija o nabavi: „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima - Faza II“; Tehničke specifikacije, str.10/167

Ugovor 2 realizirat će se paralelno. Postoji poveznica između ovog i Ugovora 2. Radovi na projektu „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima-Dogradnja kanalizacijske i vodovodne mreže - Faza II“ obuhvaćeni Ugovorom 1, prikazani su nastavno (Tablica 5).

Tablica 5: Radovi na Projektu „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima-Faza II“, obuhvaćeni Ugovorom 1

Komponenta	Mjere	Investitor
Komponenta A.1: CS Vodice 5 i CS Račice	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja 1.462 m gravitacijskih kanalizacijskih cjevovoda, 2.115 m tlačnih kanalizacijskih cjevovoda, izgradnja 2 nove crpne stanice s izvedbom 80 priprema za kućne priključke na sustav odvodnje. Dogradnja 1.381m vodoopskrbnih cjevovoda, rekonstrukcija 500 m vodoopskrbnih cjevovoda s rekonstrukcijom/izmještanjem 100 kućnih priključaka na vodoopskrbu 	VIO Šibenik
Komponenta A.2: CS Vodice 4	<ul style="list-style-type: none"> Ugradnja elektrostrojarske opreme u postojeću CS Vodice 4 i manji građevinski radovi 	VIO Šibenik
Komponenta A.3: Vodice 1	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja 16.171 m gravitacijskih kanalizacijskih cjevovoda s izvedbom 1.350 priprema za kućne priključke na sustav odvodnje. Dogradnja 2.497 m vodoopskrbnih cjevovoda, rekonstrukcija 4.461 m vodoopskrbnih cjevovoda te izmještanje 10.012 m vodoopskrbnih cjevovoda s rekonstrukcijom/izmještanjem 1.350 kućnih priključaka na vodoopskrbu 	VIO Šibenik
Komponenta A.4: Vodice 2	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja 25.110 m gravitacijskih kanalizacijskih cjevovoda s izvedbom 1.800 priprema za kućne priključke na sustav odvodnje. Dogradnja 8.644 m vodoopskrbnih cjevovoda, rekonstrukcija 9.471 m vodoopskrbnih cjevovoda te izmještanje 7.099 m vodoopskrbnih cjevovoda s rekonstrukcijom/izmještanjem 1.800 kućnih priključaka na vodoopskrbu 	VIO Šibenik
Komponenta B: naselje Tribunj	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja 9.621 m gravitacijskih kanalizacijskih cjevovoda s izvedbom 670 priprema za kućne priključke na sustav odvodnje. Dogradnja 6.232 m vodoopskrbnih cjevovoda, rekonstrukcija 1.436 m vodoopskrbnih cjevovoda s rekonstrukcijom/izmještanjem 1.820 m vodoopskrbnih cjevovoda s rekonstrukcijom/izmještanjem 635 kućnih priključaka na vodoopskrbu 	VIO Šibenik
Komponenta C.1: Srma 1	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja 1.087 m gravitacijskih kanalizacijskih cjevovoda, 247 m tlačnih kanalizacijskih cjevovoda, izgradnja 1 nove crpne stanice s izvedbom 25 priprema za kućne priključke na sustav odvodnje. Dogradnja 661 m vodoopskrbnih cjevovoda, rekonstrukcija 849 m vodoopskrbnih cjevovoda s rekonstrukcijom/izmještanjem 25 kućnih priključaka na vodoopskrbu 	VIO Šibenik
Komponenta C.2: Srma 2	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja 1.740 m gravitacijskih kanalizacijskih cjevovoda, 810 m tlačnih kanalizacijskih cjevovoda, izgradnja 1 nove crpne stanice s izvedbom 100 priprema za kućne priključke na sustav odvodnje. 	VIO Šibenik

⁴Prema navodima Gradonačelnika Grada Vodica, izgradnja sustava odvodnje na otoku Prviću planira se ishoditi putem financiranja Fonda za otoke; poveznica: <https://www.infovodice.com/hr/magazin/2603-gradonacelnik-vodica-ante-cukrov-o-kljucnim-projektima-za-razvoj-grada>

Komponenta	Mjere	Investitor
	<ul style="list-style-type: none"> Dogradnja 251 m vodoopskrbnih cjevovoda, rekonstrukcija 1.597 m vodoopskrbnih cjevovoda te izmještanje 510 m vodoopskrbnih cjevovoda s rekonstrukcijom/ izmještanjem 100 kućnih priključaka na vodoopskrbu 	
Komponenta C.3: Srma - sekundarna mreža	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja 9.309 m gravitacijskih kanalizacijskih cjevovoda s izvedbom 630 priprema za kućne priključke na sustav odvodnje. Dogradnja 5.132 m vodoopskrbnih cjevovoda, rekonstrukcija 2.571 m vodoopskrbnih cjevovoda te izmještanje 3.770 m vodoopskrbnih cjevovoda s rekonstrukcijom/ izmještanjem 630 kućnih priključaka na vodoopskrbu 	VIO Šibenik

Izvor: Dokumentacija o nabavi: Projekt Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srma - Faza II; Tehničke specifikacije, str.11/167

Zaključno se može ustvrditi da će se realizacijom faze II – Projekta Grad Vodice (realizacijom Ugovora 1 i Ugovora 2) za dugo vremensko razdoblje riješiti problem vodoopskrbe, odvodnje i kapaciteta uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV).

Riječ je velikom projektu čija procijenjena vrijednost nabave iznosi 81 milijun eura s PDV-o.

Što se tiče financiranja, udio od 71 % dolazi iz EU sredstava, po 11,5 % posto će financirati Hrvatske vode i resorno Ministarstvo, a ostali dio od nešto više od 5 % posto financirat će jedinice lokalne samouprave (Grad Vodice i Općina Tribunj).⁵

Kapacitet UPOV-a podići će se s 20.000 na 37.500 ekvivalent stanovnika, a ukupno će se izgraditi: 70 km kanalizacije, 55 km vodovodne mreže, 2 crpne stanice, postaviti će se kabeli za električnu energiju, kabeli telekoma te će se urediti dodatni šahtovi za DTK mrežu.

Luče pod upravljanjem Lučke uprave ŠKŽ na području Grada Vodica

Lučka uprava Šibensko-kninske županije (u daljnjem tekstu: Lučka uprava ŠKŽ), osnovana je 1997. godine kao neprofitna pravna osoba radi upravljanja, gradnje i korištenja luka otvorenih za javni promet županijskog i lokalnog značaja na području jedinica lokalne samouprave u Županiji. Obavlja poslove administrativnog upravljanja lučkim resursima, ali i gradnjom te korištenjem Gradske luke Šibenik te drugih luka otvorenih za javni promet na lučkom području Županije. Županija raspolaže s 25 luka otvorenih za javni promet s ukupno 52 lučka bazena kojima gospodari Lučka uprava županije. Ukupna površina lučkog područja pod upravljanjem iznosi 129.304 m², a ukupna površina morskog akvatorija koje one pokrivaju je 1.089.638 m². Lučka uprava ŠKŽ-a upravlja sljedećim lukama otvorenim za javni promet županijskog značaja: Gradska luka Šibenik i luka Vodice. Kontakt podaci su: Lučke uprave ŠKŽ, Draga 14, 22000 Šibenik; OIB: 16023498983; Telefon: +385 22 219 852; Email: info@luskz.hr; Web: <https://luskz.hr/>.

Lučka uprava ŠKŽ upravlja sljedećim lukama otvorenim za javni promet lokalnog značaja: Luka Pirovac, Luka Tisno, Luka Betina, Luka Murter Butina, Luka Jadrija, Luka Jezera, Luka Tribunj, Luka Prvić Šepurine, Luka Prvić Luka, Luka Brodarica, Luka Zablaće, Luka Krapanj, Luka Obonjan, Luka Zlarin, Luka Kaprije, Luka Muna na Žirju, Luka Zaton, Luka Raslina, Luka Skradin, Luka Primošten, Luka Rogoznica, Luka Ražanj i Luka Bilice. Na području luka kojima upravlja, Lučka uprava ŠKŽ raspolaže sveukupno s 3.750 vezova za brodice⁶.

Na području Grada Vodica Lučka uprava Šibensko-kninske županije upravlja sljedećim lukama: (1) Prvić Luka plus Sidrište; (2) Prvić Šepurine; (3) Luka Vodice – Porat te (4) Luka Vodice – Stražara.

⁵Izvor: <https://radio.hrt.hr/radio-knin/vijesti/aglomeracije-srma-vodice-tribunj-11759186>

⁶Izvor: <https://luskz.hr/opce-informacije/>

1. Luka pod upravljanjem: Prvić Luka plus Sidrište (Tablica 6).

- Ukupna površina kopna pod upravljanjem iznosi 977 m², a ukupna površina mora 16.104 m²;
- Ukupna duljina obale je 113 m, od čega je 80 m nautički dio, 25 m je komunalni dio, a 8 m potpada pod linijski prijevoz;
- Ukupni broj vezova u Luci Prvić Luka plus Sidrište je 37, od čega je 30 nautičkih vezova, 6 komunalnih vezova i 1 linijski vez.

Tablica 6: Luka pod upravljanjem LU ŠKŽ (L.B. Prvić Luka + L.B. sidrište)

Redni broj	Opis	Količina i mjerna jedinica	(m2, m, broj vezova)
1.	Površina mora	16.104	m ²
2.	Površina kopna	977	m ²
3.	Ukupna površina (1.+2.)	17.081	m2
4.	Operativni dio	0	m
5.	Linijski prijevoz	8	m
6.	Nautički dio	80	m
7.	Komunalni dio	25	m
8.	Ukupna duljina obale (4.+5.+6.+7.)	113	m
9.	Operativni vezovi	0	vezova
10.	Linijski vezovi	1	vez
11.	Ribarski vezovi	0	vezova
12.	Komunalni vezovi	6	vezova
13.	Nautički vezovi	30	vezova
14.	Ukupno vezova u Luci (9.+10.+11.+12.+13.)	37	vezova

Izvor: Lučka uprava ŠKŽ, <https://luskz.hr/luke/>

2. Luka pod upravljanjem: Prvić Šepurine (Tablica 7).

- Ukupna površina kopna pod upravljanjem iznosi 3.116 m², a ukupna površina mora 39.906 m²;
- Ukupna duljina obale je 425 m, od čega je 320 m komunalni dio, 70 m linijski prijevoz, a 35 m potpada pod operativni dio;
- Ukupni broj vezova u Luci Prvić Šepurine je 72, od čega je 70 komunalnih vezova, 1 linijski vez i 1 operativni vez.

Tablica 7: Luka pod upravljanjem LU ŠKŽ – L.B. Prvić Šepurine

Redni broj	Opis	Količina i mjerna jedinica	(m2, m, broj vezova)
1.	Površina mora	39.096	m ²
2.	Površina kopna	3.116	m ²
3.	Ukupna površina (1.+2.)	42.212	m²
4.	Operativni dio	35	m
5.	Linijski prijevoz	70	m
6.	Nautički dio	0	m
7.	Komunalni dio	320	m
8.	Ukupna duljina obale (4.+5.+6.+7.)	425	m
9.	Operativni vezovi	1	vez
10.	Linijski vezovi	1	vez
11.	Ribarski vezovi	0	vezova
12.	Komunalni vezovi	70	vezova
13.	Nautički vezovi	0	vezova
14.	Ukupno vezova u Luci (9.+10.+11.+12.+13.)	72	vezova

Izvor: Lučka uprava ŠKŽ, <https://luskz.hr/luke/>

3. Luka pod upravljanjem: Luka Vodice - Porat (Tablica 8).

- Ukupna površina kopna pod upravljanjem iznosi 2.393 m², a ukupna površina mora 26.331 m²;
- Ukupna duljina obale je 620 m, od čega je 310 m komunalni dio, 140 m operativni dio, 105 m nautički dio, a 65 m potpada pod linijski prijevoz;
- Ukupno je 154 vezova u Luci Vodice-Porat, od čega je 123 komunalnih vezova, 25 nautičkih vezova, 5 operativnih vezova i 1 linijski vez.

Tablica 8: Luka pod upravljanjem LU ŠKŽ – Luka Vodice – L.B. Porat

Redni broj	Opis	Količina i mjerna jedinica	(m2, m, broj vezova)
1.	Površina mora	26.331	m ²
2.	Površina kopna	2.393	m ²
3.	Ukupna površina (1.+2.)	28.724	m²
4.	Operativni dio	140	m
5.	Linijski prijevoz	65	m
6.	Nautički dio	105	m
7.	Komunalni dio	310	m
8.	Ukupna duljina obale (4.+5.+6.+7.)	620	m
9.	Operativni vezovi	5	vezova
10.	Linijski vezovi	1	vez
11.	Ribarski vezovi	0	vezova
12.	Komunalni vezovi	123	vezova
13.	Nautički vezovi	25	vezova
14.	Ukupno vezova u Luci (9.+10.+11.+12.+13.)	154	vezova

Izvor: Lučka uprava ŠKŽ, <https://luskz.hr/luke/>

4. Luka pod upravljanjem: Luka Vodice - Stražara (Tablica 9).

- Ukupna površina kopna pod upravljanjem iznosi 1.365 m², a ukupna površina mora 11.112 m²;
- Ukupna duljina obale je 650 m, od čega svih 650 m potpada pod komunalni dio;
- Ukupno je 200 vezova u Luci Vodice-Stražara, od čega je 123 komunalnih vezova, 25 nautičkih vezova, 5 operativnih vezova i 1 linijski vez.

Tablica 9: Luka pod upravljanjem LU ŠKŽ – Luka Vodice – L.B. Stražara

Redni broj	Opis	Količina i mjerna jedinica	(m2, m, broj vezova)
1.	Površina mora	11.112	m ²
2.	Površina kopna	1.365	m ²
3.	Ukupna površina (1.+2.)	12.477	m²
4.	Operativni dio	0	m
5.	Linijski prijevoz	0	m
6.	Nautički dio	0	m
7.	Komunalni dio	650	m
8.	Ukupna duljina obale (4.+5.+6.+7.)	650	m
9.	Operativni vezovi	0	vezova
10.	Linijski vezovi	0	vezova
11.	Ribarski vezovi	0	vezova
12.	Komunalni vezovi	200	vezova
13.	Nautički vezovi	0	vezova
14.	Ukupno vezova u Luci (9.+10.+11.+12.+13.)	200	vezova

Izvor: Lučka uprava ŠKŽ, <https://luskz.hr/luke/>

Zaključno se može ustvrditi da Lučka uprava Šibensko-kninske županije na području Grada Vodice upravlja s ukupno 463 veza, od čega u gradu Vodice upravlja s ukupno 354 veza (76,45 %), u naselju Prvić Šepurine upravlja s ukupno 72 veza (15,55 %), dok u naselju Prvić Luka upravlja s ukupno 37 vezova (8 %). Najviše su zastupljeni komunalni vezovi (399), od kojih se najveći dio nalazi u naselju Vodice (323), zatim u naselju Prvić Šepurine (323) te i naselju Prvić Luka (6).

Nautičkih je vezova ukupno 55, od čega se najveći broj nalazi u Prvić Luci (30), dok se u gradu Vodice nalazi 25 nautičkih vezova. Operativnih vezova ima ukupno 6, od toga 5 vezova u gradu Vodice i 1 vez u naselju Prvić Šepurine. Ima samo 3 linijska veza, od čega se po 1 linijski vez nalazi u gradu Vodice, naselju Prvić Luka i naselju Prvić Šepurine. Na kraju, može se ustvrditi da ne postoji ni jedan ribarski vez u navedenim lukama pod upravljanjem Lučke uprave Šibensko-kninske županije.

Nastavno su prikazani kumulativni podaci o ukupnom broju vezova za sve luke pod upravljanjem županijske Lučke uprave (Tablica 10).

Tablica 10: Luke pod upravljanjem LU ŠKŽ – ukupni broj vezova

Redni broj	Luka	Operativni vezovi	Linijski vezovi	Ribarski vezovi	Komunalni vezovi	Nautički vezovi	Ukupni vezovi
1.	Prvić Luka - ukupno	0	1	0	6	30	37
2.	Prvić Šepurine	1	1	0	70	0	72
3.	Vodice - ukupno	5	1	0	323	25	354
	UKUPNO	6	3	0	399	55	463

Izvor: Lučka uprava ŠKŽ.

Nastavno je dan prikaz planiranih investicija u luke pod upravljanjem Lučke uprave ŠKŽ na području Grada Vodica, planiranih u 2024. godini (Tablica 11). Najveći dio sredstava planira se investirati u radove na rekonstrukciji lukobrana u Prvić Luci. Cjelokupnu investiciju u iznosu od 550.000 eura financirat će Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture RH. Lučka uprava Šibensko kninske županije (LU ŠKŽ) financirat će dokumentaciju za sanaciju komunalnog dijela luke u naselju Prvić Šepurine u iznosu od 30.000 eura te izradu Izvedbenog projekta za rekonstrukciju glavne rive u istom naselju u iznosu od 15.000 eura. Šibensko-kninska županija i županijska Lučka uprava planiraju uložiti 33.000 eura u projektnu dokumentaciju u Luku Srima. Ovdje treba napomenuti da je sukladno Urbanističkom plani uređenja ugostiteljsko-turističke zone Donja Srima, unutar obuhvata Plana utvrđena je površina za uređenje turističkog privezišta maksimalnog kapaciteta do 80 vezova za plovila, te jednog pristana za prihvat turističkih brodova za prijevoz izletnika – turista maksimalne dužine 20,0 m.

Tablica 11: Planirane investicije u 2024. u luke pod upravljanjem LU ŠKŽ - područje Grada Vodica

Redni broj	Lokacija luke	Opis planirane investicije	Iznos (EUR)	Izvor financiranja
1.	Srima	Projektna dokumentacija	20.000	ŠKŽ
			13.000	LU ŠKŽ
2.	Prvić Luka	Radovi na rekonstrukciji lukobrana	550.000	MMPI ⁷
3.	Prvić Šepurine	Dokumentacija za sanaciju komunalnog dijela luke	30.000	LU ŠKŽ
4.	Prvić Šepurine	Dokumentacija: Izvedbeni projekt za rekonstrukciju glavne rive	15.000	LU ŠKŽ
UKUPNO		Sve planirane investicije	628.000	MMPI, ŠKŽ LU ŠKŽ

Izvor: Lučka uprava ŠKŽ „Godišnji program rada i Plan razvoja luka za 2024. godinu“

⁷MMPI: kratica za Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture RH.

ACI marina Vodice

ACI marina Vodice nalazi se u samome središtu mjesta, u sjeveroistočnome dijelu gradske luke. Godine 2017. u akciji „Turistički cvijet – kvaliteta za Hrvatsku“ marina Vodice nagrađena je priznanjem za 3. mjesto u kategoriji „Najbolja srednja marina na Jadranu“. Kontinuiranim unaprjeđenjem turističke ponude, Vodice su postale vodeće turističko središte na šibenskoj rivijeri.

Ne čudi stoga što je **ACI marina Vodice** jedno od omiljenih sastajališta nautičara željnih aktivnoga odmora, zabave i raznovrsnih užitaka. ACI marina nalazi se u samome mjestu, u sjeveroistočnome dijelu luke Vodice (uvala Vrulje). Zaštićena je s dva valobrana i otvorena tijekom cijele godine.

Vodice su auto-cestom i Jadranskom magistralom izvrsno povezane s ostatkom regije, a u blizini su i dvije međunarodne zračne luke Zadar i Split, što dodatno pridonosi atraktivnosti ove destinacije.

Uplovljavanje

Grad se lako može prepoznati po brdu Okit (133 m) s crkvicom na vrhu, zvonikom u mjestu te visokoj zgradi hotela Punta na kojoj noću gori svjetlo velikog dometa.

Tu je i visoki kameni spomenik u obliku baklje, sjeverno od ulaza u luku, dugački lukobran od naslaganog kamenja marine oko 100 m istočno od ulaska u luku (koji je ujedno ulaz u ACI marinu), te svjetlo na glavi lukobrana – crvena kula s galerijom karakteristike C BL 5s 7m 3M.

Jugoistočno od lučkog svjetla na lukobranu na udaljenosti od oko 180 m nalazi se pličina oko 1,3 m, označena svijetlećom oznakom karakteristike Z BL 5s 5m 2M. Pličinu se može oploviti samo s desne strane. Pri uplovljavanju noću treba obratiti pozornost na pličinu – označena je potamnjenim sektorom lučkog svjetla luke Vodice.

Najveća duljina plovila

- 25m (dnevni vez)
- 25m (godišnji vez)

Broj vezova

- 398 vezova
- 24 suhih vezova

Lokacija Marine: Artina 13 A, 22211 Vodice

Promet u mirovanju

Gradsko poduzeće d.o.o. osnovano je 2003. godine s ciljem uspostave regulacije prometa u mirovanju u Gradu Vodicama. Osnivač Gradskog poduzeća d.o.o. je Grad Vodice. Osim regulacije prometa u mirovanju Gradsko poduzeće d.o.o. vrši usluge naplate vezova za račun Lučke uprave Šibenik u luci Vodice. Gradsko poduzeće d.o.o. je i koncesionar sidrišta Tijašnica otok Tijat te obavlja komunalnu djelatnost prijevoza putnika na području Grada Vodice.

Ukupan broj parkirališnih mjesta u Gradu Vodice u ukupno pet parkirališnih zona kojima upravlja Gradsko poduzeće d.o.o. je 490. Od navedenog broja 140 je sezonskih parkirališnih mjesta (01.05 -30.09.), a ostala su aktivna tijekom cijele godine.

Prema navodima predstavnika tvrtke kratkoročno nije planirano veće povećanje parkirališnih mjesta u Gradu Vodice uslijed nedostatka prostora.

Gradsko poduzeće d.o.o. raspolaže s 3 minibusu, svaki kapaciteta 20 mjesta.

Tvrtka opslužuje jednu komunalnu liniju „Linija 1,“ na kojoj vrši prijevoz 140 učenika Osnovne škole Vodice na relaciji: *Srima-Lovetovo-Stablinac-Zatonska-Osnovna škola Vodice*.

Planiran je i naručen novi minibus kapaciteta 33 mjesta, iz razloga jer se očekuje povećanje prijevoza na navedenoj liniji. U uvali Tijašnica tvrtka raspolaže s 20 vezova (plutača), a povećanje broja vezova ne predviđa se u bliskoj budućnosti.

Javni prijevoz Grada Vodica

Županijske linije

Šibenik

Radni dan

06:15 | 07:10 | 07:20 | 08:00 | 09:00 | 10:05 | 10:30 | 11:00 | 13:00 | 13:30 | 14:10 | 15:10 | 17:00
| 17:50 | 19:30 | 20:00 | 21:00 | 22:25 | 23:15

Subota

07:15 | 08:00 | 09:00 | 10:05 | 10:30 | 11:00 | 13:00 | 14:10 | 15:10 | 17:00 | 17:50 | 19:30 | 20:00
| 21:00 | 22:25 | 23:15

Nedjelja i blagdani

07:00 | 09:00 | 10:05 | 10:30 | 11:00 | 12:40 | 13:00 | 14:10 | 15:10 | 17:00 | 19:30 | 20:00 | 21:00
| 22:25 | 23:15

Srima

Radni dan

06:15 | 07:15 | 08:00 | 09:00 | 10:30 | 11:00 | 13:00 | 14:10 | 17:00 | 17:50 | 19:30 | 21:00 | 22:25

Subota

07:15 | 08:00 | 09:00 | 10:05 | 10:30 | 11:00 | 13:00 | 14:10 | 17:00 | 17:50 | 19:30 | 21:00 | 22:25

Nedjelja

07:00 | 09:00 | 10:30 | 11:00 | 13:00 | 14:10 | 17:50 | 19:30 | 21:00 | 22:25

Tribunj

Radni dan

06:50 | 08:35 | 09:15 | 10:35 | 11:45 | 12:35 | 15:45 | 19:45 | 20:30 | 21:25

Subota

06:50 | 08:35 | 09:15 | 10:35 | 11:45 | 15:45 | 19:45 | 20:30 | 21:25

Nedjelja

08:15 | 09:15 | 10:35 | 11:45 | 18:45 | 19:45 | 21:30

Sovlje

Radni dan

06:50 | 08:35 | 09:15 | 10:35 | 11:45 | 12:35 | 15:45 | 20:30 | 21:30

Subota

06:50 | 08:35 | 09:15 | 10:35 | 11:45 | 12:35 | 14:30 | 15:45 | 20:30 | 21:30

Nedjelja

08:15 | 09:15 | 10:35 | 11:45 | 18:45 | 19:45 | 21:30

Tisno

Radni dan

06:00 | 09:15 | 11:45 | 15:45 | 18:15 | 19:45 | 21:25

Subota

06:00 | 09:20 | 11:45 | 14:30 | 18:15

Murter**Radni dan**

06:00 | 09:15 | 11:45 | 15:45 | 18:15 | 19:45 | 21:25

Subota

06:00 | 09:15 | 11:45 | 15:45 | 18:15 | 19:45 | 21:30

Nedjelja

06:00 | 09:15 | 11:45 | 18:15 | 19:45 | 21:30

Pirovac**Radni dan**

07:15 | 12:05 | 16:15

Subota

06:00 | 09:20 | 11:45 | 15:45

Nedjelja

09:20 | 11:45 | 18:15 | 19:45 | 21:30

Čista Velika**Radni dan**

12:15 | 14:30 | 20:30

Subota

18:15 | 19:45 | 21:30

Nedjelja

18:15

Međugradske linije

Autobusi prometuju svakodnevno

Dubrovnik

07:10 | 11:00 | 12:45 | 13:50

Split07:10 | 08:05 | 09:10 | 10:12 | 11:05 | 12:40 | 13:10 | 13:50 | 15:12 | 15:20 | 15:40 | 17:13 | 17:50
| 18:40 | 20:00 (samo subotom i nedjeljom) | 23:00**Zadar**07:15 | 08:15 | 09:00 | 09:31 | 10:00 | 10:20 | 11:15 | 12:00 | 12:20 | 12:31 | 13:15 | 13:30 | 14:05
| 14:25 | 16:15 | 16:40 | 17:00 | 18:05 | 21:00 | 23:15**Rijeka**

09:00 | 10:00 | 11:15 | 13:15 | 17:00

Pula

10:00

Zagreb01:45 | 06:50 | 07:15 | 07:25 | 08:15 | 09:00 | 09:31 | 09:50 | 10:20 | 12:20 | 14:05 | 16:15 | 17:50
| 19:50 | 23:15**Zagreb (via Otočac)**

15:30

Zagreb (via Gospić)

09:31 | 18:50

Zagreb (autocesta)

01:45 | 09:50 | 16:15

Varaždin

12:20 | 14:05

Ljubljana

11:00 | 17:53 | 16:00

Slavonski Brod- Osijek-Vukovar

16:00

Daruvar

13:50

*Brodske linije*Plovidbeni red - Jadrolinija

Državna brodska linija br. 505: Vodice-Prvić Šepurine-Prvić Luka-Zlarin-Šibenik i obratno.

Nastavno je dan prikaz Reda plovidbe za 2024. godinu: za razdoblje 01.01.-21.06. i 02.09.-31.12. (Tablica 12) i za razdoblje 22.06. - 01.09. (Tablica 13).

Tablica 12: Red plovidbe za razdoblje 01.01.-21.06.2024. i 02.09.-31.12.2024.

PONEDJELJAK, UTORAK, SRIJEDA, ČETVRTAK, PETAK, SUBOTA					NEDJELJA I BLAGDAN			Luke	PONEDJELJAK, UTORAK, SRIJEDA, ČETVRTAK, PETAK, SUBOTA					NEDJELJA I BLAGDAN		
I	II	III	IV	V	I	II	III		I	II	III	IV	V	I	II	III
4:45	–	12:00	–	18:00	7:15	15:00	18:00	VODICE ↑	–	10:45	–	16:45	20:45	10:15	17:50	20:40
4:53	6:30	12:08	14:30	18:08	7:25	15:08	18:08	PRVIĆ	6:25	10:30	14:25	16:30	20:30	10:00	–	20:30
4:55		12:10		18:10	7:30	15:10	18:10	ŠEPURINE		10:25		16:25	20:25	9:55		20:25
5:05	6:40	12:20	–	18:20	7:40	15:20	18:20	PRVIĆ	–	10:15	14:15	16:15	20:15	9:45	–	20:15
5:10	6:45	12:25		18:25	7:45	15:25	18:25	LUKA		10:10	14:10	16:10	20:10	9:40		20:10
5:20	6:55	12:35	–	18:35	7:55	15:35	18:35	ZLARIN	–	10:00	14:00	16:00	20:00	9:30	–	20:00
5:25	7:00	12:45		18:40	8:00	15:40	18:40			9:55	13:55	15:55	19:55	9:25		19:55
5:55	7:35	13:20	15:10	19:15	8:30	16:05	19:15	ŠIBENIK ↓	6:00	9:30	13:30	15:30	19:30	9:00	17:20	19:30

Izvor: <https://www.jadrolinija.hr/download/9e11757237eb5c259482ebbf5edea9fa>

Tablica 13: Red plovidbe za razdoblje 22.06.-01.09.2024.

PONEĐJELJAK, UTORAK, SRIJEDA, ČETVRTAK, PETAK, SUBOTA					NEDJELJA I BLAGDAN				Luke	PONEĐJELJAK, UTORAK, SRIJEDA, ČETVRTAK, PETAK, SUBOTA					NEDJELJA I BLAGDAN			
I	II	III	IV	V	I	II	III	IV		I	II	III	IV	V	I	II	III	IV
–	11:15	13:55	18:00	21:00	7:10	18:15	–	22:05	VODICE ↑	–	11:00	13:50	16:50	20:45	7:05	10:15	–	22:00
6:15	11:25	14:05	18:08	21:08	7:20	18:20	–	–	PRVIĆ ŠEPURINE	6:10	10:50	13:40	16:40	20:30	–	10:00	–	21:45
	11:30	14:10	18:10	21:10	7:25	18:25	–	–	–		10:40	13:35	16:35	20:25	–	9:55	–	21:40
6:25	11:40	14:20	18:20	21:20	7:35	18:35	–	–	PRVIĆ LUKA	–	10:30	13:25	16:25	20:15	–	9:45	–	21:30
6:30	11:45	14:25	18:25	21:25	7:40	18:40	–	–	–	–	10:20	13:20	16:20	20:10	–	9:40	–	21:25
6:40	11:55	14:35	18:35	21:35	7:50	–	20:10	–	ZLARIN	–	10:10	13:10	16:10	20:00	–	9:30	20:00	21:15
6:45	12:00	14:40	18:40	21:40	7:55	–	–	–	–	–	9:55	13:05	16:05	19:55	–	9:25	–	21:10
7:15	12:30	15:10	19:15	22:15	8:25	19:10	20:40	22:35	ŠIBENIK ↓	5:30	9:30	12:40	15:40	19:30	6:35	9:00	19:30	20:45

Izvor: <https://www.jadrolinija.hr/download/9e11757237eb5c259482ebbf5edea9fa>

Analiza potrošnje energije Grada Vodica

Potrošnja energije u sektoru kućanstva u 2022. godini analizirana je i modelirana na temelju širokog spektra podataka prikupljenih iz različitih izvora. Jedan od ključnih podataka za modeliranje potrošnje bio je popis stanovništva iz 2021. godine iz kojeg su poznati demografski podaci te podaci o stambenim jedinicama. Uz to, korištene su i projekcije stanovništva izrađene u sklopu Strategije energetskeg razvoja RH do 2030. godine s pogledom na 2050. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine broj stanovnika Grada Vodica je 8.649 stanovnika, koji žive u 3.444 kućanstva. To rezultira prosječnim brojem članova kućanstva od 2,51 što odgovara činjenici da većinu stambenih jedinica čine obiteljske kuće.

Sukladno projekcijama stanovništva koje su korištene pri izradi Strategije energetskeg razvoja RH, predviđen je blagi demografski pad što bi rezultiralo brojem od oko 8 tisuća stanovnika u 2030. godini. Podaci o potrošnji električne energije prikupljeni su od HEP-ODS-a, pri čemu je obuhvaćena sva potrošnja koja je isporučena kategoriji kupaca „kućanstva“. To znači da je pri modeliranju potrošnje u ovaj sektor uključena i ona potrošnja koja se ostvaruje u smještajnim kapacitetima u sklopu objekta kućanstva te u vikendicama. Ukupna potrošnja električne energije u 2022. godini iznosila je u kategoriji „kućanstva“ 26.474 MWh, od čega je potrošnja segmenta „Vikendice“ bila na razini od 2.346 MWh te je iznosila svega 8,86 % ukupne potrošnje u kategoriji „Kućanstva“. Ukupna potrošnja u svim kategorijama iznosila je 41.134,3 MWh, od čega se na sektor „Usluge“ odnosilo 35,63 %, a na sektor „Kućanstva“ 64,36 %, dok je promet u potrošnji bio marginalno zastupljen (0,1 %). Navedeno je prikazano nastavno (Tablica 14).

Tablica 14: Potrošnja električne energije u sektoru kućanstva, usluge i promet u 2022. (MWh)

MWh	Vikendice		Kućanstva	Ukupno
Električna energija	2.346		24.128	26.474
MWh	Promet	Usluge	Kućanstva	Ukupno
Električna energija	3,6	14.656,8	26.473,9	41.134,3
Udio (%)	0,1 %	35,63 %	64,36 %	100,00 %

Izvor: Izrada Akcijskog plana energetskeg održivog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama (SECAP) za Grad Vodice

4.4. Briga o otpadu i plažni resursi Grada Vodica

Gospodarenje komunalnim otpadom i druge usluge Komunalnog poduzeća Leć d.o.o.

Komunalno poduzeće Leć d.o.o. je društvo s ograničenom odgovornošću osnovano za obavljanje komunalnih djelatnosti 1995. godine. Grad Vodice ima udjel u Društvu od 87,10 %, a Općina Tribunj ima udjel od 12,90 %. Glavna djelatnost komunalnog poduzeća je prikupljanje i odvoz neopasnog

otpada (3811), a tvrtka je registrirana i za obavljanje ostalih komunalnih djelatnosti.⁸ Društvo Leć d.o.o. osnovano je sa zadaćom da kroz povjerene djelatnosti pruža komunalne usluge te ostale usluge građanima, a te su usluge različitih vrsta i različito se financiraju. Temeljne usluge čine usluge gospodarenja komunalnim otpadom, održavanja čistoće javnih površina, održavanja javnih zelenih površina i održavanja javnih WC-a, a financiraju se iz proračuna Grada Vodica, dok se usluge održavanja groblja financiraju dijelom iz proračuna Grada Vodica, a dijelom od građana. Pored temeljnih usluga Društvo obavlja i ostale usluge, u koje spadaju: usluge javne tržnice na malo te druge usluge koje Društvo obavlja za račun vlasnika ili temeljem ugovornog odnosa.

Gospodarenjem komunalnim otpadom obuhvaćeno je 100% stanovništva na području Grada Vodica i Općine Tribunj. Grad Vodice i Općina Tribunj podijelili su građanima dodatne posude za reciklabilni otpad, kao i kućne kompostere za bio otpad. Važno je da se stalno ulaže u povećanje volumena posuda za u cilju većeg odvajanja otpada.

Održavanje čistoće javnih površina financira se iz Proračuna Grada Vodica i obuhvaća naselja: Vodice, Srima, Prvić Luka i Prvić Šepurina. Podrazumijeva: (a) čišćenje površina javne namjene, što uključuje i nerazvrstane ceste, osim javnih cesta, koje obuhvaća ručno i strojno čišćenje i pranje javnih površina od otpada, snijega i leda, kao i postavljanje i čišćenje košarica za otpatke te (b) čišćenje plaža u turističkoj sezoni. Za ove poslove sklapa se ugovor s Gradom Vodice temeljem Operativnog plana i troškovnika

Održavanje javnih zelenih površina financira se iz Proračuna Grada Vodica i obuhvaća naselja: Vodice, Srima, Prvić Luka i Prvić Šepurina. Održavanje javnih zelenih površina podrazumijeva: (a) košnju, obrezivanje i sakupljanje biorazgradivog otpada s javnih zelenih površina; (b) obnovu, održavanje i njegu drveća, ukrasnog grmlja i drugog bilja, popločenih i nasipanih površina u parkovima, opreme na dječjim igralištima; (c) fitosanitarnu zaštitu bilja i biljnog materijala za potrebe održavanja te druge poslove potrebne za održavanje ovih površina. I za ove poslove sklapa se ugovor s Gradom Vodice temeljem Operativnog plana i troškovnika.

Usluga održavanja javnih WC-a: Održavanje javnih WC-a je komunalna djelatnost dodijeljena temeljem Odluke o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti Gradskog vijeća Grada Vodica. Komunalna djelatnost financira se dijelom iz Proračuna Grada Vodica, a dijelom iz prihoda od naplate korisnika javnih WC-a, te obuhvaća održavanje javnog WC-a u parku pored tržnice i javnog WC-a na plaži Srima. Za poslove održavanja javnih WC-a sklapa se ugovor s Gradom Vodice.

Usluga održavanja groblja i usluga ukopa: Održavanje groblja podrazumijeva održavanje prostora i zgrada za obavljanje ispraćaja i ukopa pokojnika te uređivanje putova, zelenih i drugih površina unutar groblja. Tvrtka Leć obavlja poslove održavanja groblja na grobljima u Vodicama, Srimi, Prvić Luci i Prvić Šepurini. Usluga ukopa podrazumijeva ispraćaj i ukop unutar groblja u skladu s posebnim propisima. Usluge ukopa pokojnika tvrtka Leć obavlja sukladno Zakonu o komunalnom gospodarstvu, Zakonu o pogrebničkoj djelatnosti i Odluci o povjeravanju obavljanja djelatnosti Gradskog vijeća Grada Vodica. Iz grobne naknade za održavanje groblja, koju plaćaju korisnici grobnih mjesta, financira se čišćenje i održavanje groblja, dok se iz sredstava gradskog proračuna financira investicijsko održavanje.

Usluga javne tržnice na malo podrazumijeva upravljanje i održavanje prostora i zgrada u kojima se u skladu s tržišnim redom i općim uvjetima isporuke pružaju usluge obavljanja prometa živim namirnicama i drugim proizvodima. Popunjavanje slobodnih mjesta (stolova) vršit će se sukladno Zakonu i Općim uvjetima isporuke usluga.

Ostale usluge. Ove usluge sadrže: (a) obavljanje interventnih poslova održavanja javno prometnih površina (sanacija privremenih divljih odlagališta otpada, čišćenje ulica nakon vremenskih nepogoda,

⁸ Leć d.o.o. URL: <https://www.lec.hr/o-nama/osnovni-podaci>

uklanjanje granja i stabala na javnim površinama i sl; (b) nabava komunalne opreme prema potrebama Grada Vodica (nabavu košara za otpatke, kanti i kontejnera za komunalni otpad i sl); (c) aktivnosti vezane uz dodjelu licence „Plave zastave“ za plažu „Srima“ i „Plavu plažu“ u Vodicama te (d) usluge iznajmljivanja ležaljki i suncobrana⁹.

Izazovi u poslovanju Leć d.o.o.: Nepostojanje uspostavljenog reciklažnog dvorišta na području Grada Vodica i Općine Tribunj, svakako predstavlja izazov za održivost. Zakon o gospodarenju otpadom utvrdio je da jedinice lokalne samouprave imaju obvezu na svom području uspostaviti reciklažno dvorište. Postoji širi izbor od nekoliko potencijalnih lokacija. Stoga je potrebno čim prije donijeti odluku o izboru lokacije te pokrenuti potrebne postupke za realizaciju uspostave reciklažnog dvorišta¹⁰.

Količina komunalnog otpada u 2021. i 2022. godini

Nastavno su prikazani podaci o prikupljenim količina miješanog komunalnog otpada u 2021.g. za Grad Vodice (Tablica 15). Iz tablice je razvidno da je najveća količina miješanog komunalnog otpada prikupljena u mjesecima kolovozu, srpnju, lipnju i rujnu, ukupno 2.401.571 kg, odnosno 55,7 % ukupne prikupljene količine miješanog komunalnog otpada u 2021.g. Ukoliko pribrojimo još mjesece svibanj i listopad, ukupna prikupljena količina miješanog komunalnog otpada iznosi 2.973.612 kg, odnosno 68,91 % ukupne prikupljene količine miješanog komunalnog otpada u 2021. godini.

Tablica 15: Količine miješanog komunalnog otpada u 2021. godini

Vrsta otpada	Miješani komunalni otpad (kg)	Biorazgradivi otpad (kg) ¹¹	Ukupno (kg)
Godina / Mjesec	2021.	2021.	2021.
Siječanj	187.224	n/a	187.224
Veljača	190.267	n/a	190.267
Ožujak	238.054	n/a	238.054
Travanj	240.815	n/a	240.815
Svibanj	298.222	n/a	298.222
Lipanj	426.263	n/a	426.263
Srpanj	692.862	n/a	692.862
Kolovoz	846.194	n/a	846.194
Rujan	436.253	n/a	436.253
Listopad	273.819	n/a	273.819
Studen	267.742	n/a	267.742
Prosinac	217.388	n/a	217.388
Ukupno	4.315.101	n/a	4.315.101
Udjel (%)	100,00%	n/a	100,00%
Svibanj-listopad	2.973.612	n/a	2.973.612
Udjel svibanj-listopad (%)	68,91%	n/a	68,91%
Lipanj-rujan	2.401.571	n/a	2.401.571
Udjel lipanj-rujan (%)	55,66%	n/a	55,66%

Izvor: Trgovačko društvo Leć d.o.o.; Obrada autora.

Nastavno su prikazani podaci o prikupljenim količina miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog otpada u 2022. godini za Grad Vodice (Tablica 16). Iz tablice je razvidno da je najveća količina miješanog komunalnog otpada prikupljena u mjesecima kolovozu, srpnju, lipnju i rujnu, ukupno 2.491.223 kg, odnosno 57,46 % ukupne prikupljene količine miješanog komunalnog otpada u 2022. godini. Ukoliko pribrojimo još mjesece svibanj i listopad, ukupna prikupljena količina miješanog komunalnog otpada iznosi 3.061.752 kg, odnosno 70,62 % ukupne prikupljene količine miješanog komunalnog otpada u 2022.

⁹Leć d.o.o. URL: <https://www.lec.hr/assets/files/izvjesca/plan-i-program-rada-2024.pdf>

¹⁰Ibid.

¹¹Autoru Studije nisu bile dostupne informacije o prikupljenom biorazgradivom otpadu za 2021. godinu.

godini. Potpuno je drugačija situacija kod biorazgradivog otpada, gdje je najveći dio navedenog otpada prikupljen u mjesecima veljača, ožujak, svibanj i prosinac. U navedena četiri mjeseca prikupljeno je 21.412 kg biorazgradivog otpada, što je iznosilo 76,91 % od ukupno prikupljene količine biorazgradivog otpada od 27.839 kg u 2022. godini.

Tablica 16: Količine miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog otpada u 2022. g.

Vrsta otpada	Miješani komunalni otpad (kg)	Biorazgradivi Otpad (kg)	Ukupno (kg)
Godina / Mjesec	2022 ¹² .	2022.	2022.
Siječanj	190.376	1.515	191.891
Veljača	179.703	6.976	186.680
Ožujak	218.881	7.576	226.457
Travanj	256.693	2.831	259.524
Svibanj	317.682	3.963	321.645
Lipanj	461.988	0	461.988
Srpanj	722.144	599	722.743
Kolovoz	867.931	0	867.931
Rujan	439.160	633	439.793
Listopad	252.847	849	253.696
Studen	225.075	0	225.075
Prosinac	203.130	2.897	206.027
Ukupno	4.335.610	27.839	4.363.449
Udjel (%)	99,36 %	0,64 %	100 %
Svibanj-listopad	3.061.752	6.044	3.067.796
Udjel svibanj-listopad (%)	70,62 %	21,71%	70,31 %
Lipanj-rujan	2.491.223	1.232	2.492.455
Udjel lipanj-rujan (%)	57,46 %	4,43 %	57,12 %
Udjel veljača, ožujak, svibanj, prosinac	919.396	21.412	940.808
Udjel ožujak, veljača, svibanj, prosinac	21,20 %	76,91 %	21,56 %

Izvor: Trgovačko društvo Leć d.o.o.; Obrada autora.

Aktivnosti komunalnog društva Leć d.o.o. vezane uz Plavu zastavu

Komunalno društvo Leć d.o.o. za Grad Vodice obavlja poslove vezane uz dodjelu licence za Plavu zastavu, temeljem sklopljenih ugovora. Za navedene poslove svaku godinu se sklapaju ugovori s gradom Vodice, kojima se definiraju poslovi u vezi s Plavom zastavom. Plava zastava za plaže je međunarodni ekološki program zaštite okoliša mora i priobalja, čiji je prvenstveni cilj održivo upravljanje i gospodarenje morem i obalnim pojasom. U svijetu je vrlo cijenjena te za brojne turiste predstavlja jedan od glavnih orijentira prilikom odabira odredišne turističke destinacije.

Plava plaža u Vodicama nositelj je Plave zastave od 2008. godine, a Plaža Srima od svibnja 2013. godine. Plava zastava zamišljena je na razini ujedinjene Europe kao svojevrsan test-program provedbe nacionalnog i europskog zakonodavstva u području kvalitete mora te su od samih početaka u kriterije za dobivanje plave zastave ugrađene Direktiva Parlamenta i Vijeća Europe o upravljanju kakvoćom vode za kupanje i Direktiva Parlamenta i Vijeća Europe o gradskim otpadnim vodama.

Plaža koja je nagrađena Plavom zastavom nosi međunarodno priznanje koje je u rangu ISO-norme, a po dalekosežnosti je još značajnija za lokalnu zajednicu, na čijem području se provodi Plava zastava.

¹²Sukladno informacijama dobivenim od predstavnika Komunalnog poduzeća Leć d.o.o. za 2022. g. za Grad Vodice primijenjen je faktor 83,25% prikupljenog mješovitog komunalnog otpada i biorazgradivog otpada, od ukupne količine prikupljenog mješovitog komunalnog otpada i biorazgradivog otpada za Grad Vodice i Općinu Tribunj.

Kriteriji na kojima počiva Plava zastava

Plava zastava počiva na sljedeća 4 kriterija: (1) Odgoj i obrazovanje za okoliš i informiranje javnosti; (2) Kvaliteta vode; (3) Upravljanje okolišem i (4) Sigurnost i usluge. Za plaže postoje 33 kriterija (opisani su detaljno u Tablici 17), a za marine 16 kriterija iz četiri spomenute skupine, na kojima počiva Plava zastava, a dijele se s obzirom na njihovu važnost (težinu) i provedivost odnosno neprovedivost u pojedinim dijelovima svijeta na: (O-obvezatne (imperativne)-plaža ih mora ispunjavati; (b) P – preporučljive – njihovom ispunjenju treba težiti te (c) NP – neprimjenjive (neprovedivi) – u nekim regijama primjenjivi (provedivi), a u nekim nisu.

Tablica 17: Kriteriji za dobivanje Plave zastave za plaže

ODGOJ I OBRAZOVANJE ZA OKOLIŠ TE INFORMIRANJE JAVNOSTI	
1.	Informacije o programu Plava zastava, te ostalim ekološkim programima koje provodi Zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš moraju biti istaknute (o).
2.	Aktivnosti odgoja i obrazovanja za okoliš moraju biti ponuđene i promovirane među korisnicima plaže (o).
3.	Informacije o kvaliteti vode za kupanje moraju biti prikazane (o).
4.	Informacije o lokalnim ekosustavima i prirodnim osjetljivim područjima moraju biti prikazane (o).
5.	Karta plaže s istaknutim sadržajima mora biti postavljena (o).
6.	Na području plaže moraju biti istaknuta Pravila ponašanja, a propisi koji se odnose na korištenje plaže moraju biti lako dostupni na zahtjev građana (o).
KVALITETA VODE	
7.	Plaža mora u potpunosti pratiti zahtjeve uzorkovanja kvalitete vode i njihovih intervala (o).
8.	Plaža mora u potpunosti ispoštovati standarde i zahtjeve analize kvalitete vode (o).
9.	Područje plaže ne smije biti zahvaćeno industrijskim ili kanalizacijskim ispustima (o).
10.	Plaža mora udovoljavati zahtjevima Plave zastave vezano uz mikrobiološki parametar fekalnih koli bakterija (E.coli) i crijevnih enterokoka/streptokoka (o).
11.	Plaža mora udovoljavati zahtjevima Plave zastave za propisane fizičke i kemijske parametre: pH vrijednost, mineralna ulja i čestice (o).
UPRAVLJANJE OKOLIŠEM	
12.	Lokalna vlast/koncesionar plaže bi trebao uspostaviti odbor za upravljanje plažom (p)
13.	Plaža mora zadovoljavati sve propise koji se odnose na smještaj (lokaciju) i korištenje (rad) plaže (prostorno planiranje obalnog područja i zakoni o zaštiti okoliša) (o).
14.	Ukoliko unutar plaže ili u njezinoj blizini postoje izuzetno osjetljiva područja koja zahtijevaju posebnu brigu, upravitelj plaže je dužan kontaktirati stručnjake i organizacije zadužene za zaštitu takvih područja (o).
15.	Plaža mora biti čista (o).
16.	Alge i druga vegetacija trebali bi biti ostavljeni na plaži (o).
17.	Kante/spremnici za odlaganje otpada moraju biti dostupni na/pored plaže u dovoljnom broju te redovito održavani i pražnjeni (o).
18.	Spremnici za prihvrat uporabljivih materijala moraju biti dostupni na/pored plaže (o).
19.	Plaža mora imati prikladan broj sanitarnih objekata (o).
20.	Sanitarni objekti moraju biti čisti (o).
21.	Sanitarni objekti moraju imati kontroliranu obradu otpadnih voda (o).
22.	Na plaži ne smije biti nedozvoljenog kampiranja, vožnje ili odlaganja otpada (o).
23.	Pravila vezana uz pse i ostale domaće životinje na plaži moraju se strogo provoditi (o).
24.	Svi objekti i sva oprema na plaži moraju se propisno održavati (o).
25.	Koraljni grebeni u blizini plaže moraju biti pod nadzorom (o).
26.	Na plaži se moraju promicati načini i sredstva održivog prijevoza (p).
SIGURNOST I USLUGE	
27.	Na plaži mora biti dostupan dovoljan broj spasilaca i/ili opreme za spašavanje (o).
28.	Na plaži mora biti dostupna oprema za prvu pomoć (o).
29.	Moraju postojati planovi za slučaj ekološke katastrofe (o).
30.	Nužno je upravljati plažom uzimajući u obzir različite potrebe i korisnike kako bi se spriječili konflikti i neredi (o).
31.	Korisnici plaže moraju biti zaštićeni sigurnosnim mjerama (o).
32.	Na plaži mora biti dostupna pitka voda (p).
33.	Najmanje jedna plaža s Plavom zastavom na području općine/grada mora imati pristup plaži i sanitarne prostorije za osobe s invaliditetom (o).

Izvor: Udruga „Lijepa naša“.

Plaža s Plavom zastavom je službeno određeno područje za kupanje, sa najmanje jednom točkom za uzorkovanje vode. Naziv plaže i granice plaže moraju slijediti službene granice i naziv plaže. Plaža s Plavom zastavom mora imati objekte i standarde kako bi udovoljila kriterijima Plave zastave te mora biti dostupna za nenajavljene inspekcije Zaklade za odgoj i obrazovanje za okoliš i Udruge "Lijepa naša". U lokalnoj samoupravi mora biti određena osoba koja će se baviti pitanjima Plave zastave.

U RH je nevladina ekološka Udruga "Lijepa naša" odgovorna za provedbu programa Plave zastave na nacionalnoj razini. Plava zastava je nagrada koja se dodjeljuje za jednu sezonu. Ako situacija odudara od imperativnih kriterija Plave zastave, ona mora smjesta biti povučena, a nacionalni operater mora o tome biti obaviješten.

Kakvoću mora na plažama u RH kontroliraju županijski zavodi za javno zdravstvo jadranskih županija. U slučaju Grada Vodica to je Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije.

Ciljevi kojima teži program Plave zastave

Kratkoročni ciljevi su uspostavljanje standarda Plave zastave kako bi se turistička destinacija učinila privlačnijom i kako bi čim prije profunkcionirala dimenzija odgovornog upravljanja plažama i marinama. Dugoročnim ciljevima žele se princip održivog i uravnoteženog razvoja ugraditi u svijest svih koji obalni pojas i more koriste na bilo koji način: lokalnog stanovništva, zaposlenih u marinama i objektima plaža te turista.

Kakvoća mora u Šibensko-kninskoj županiji u 2023. godini

U Šibensko-kninskoj županiji (Županija), u sezoni 2023. g., kakvoća mora za kupanje ispitivana je na ukupno 101 točki, i to u periodu od 16. svibnja do 28. rujna. Uzorkovano je ukupno 1.010 uzoraka, od kojih je 980 (ili 97,03%) uzoraka ocijenjeno izvrsnom pojedinačnom ocjenom, 28 (ili 2,77%) dobrom, 2 (ili 0,2%) uzorka su dobila zadovoljavajuću ocjenu, dok niti jedan uzorak nije ocijenjen nezadovoljavajuće. Godišnja ocjena kakvoće mora na 96 (ili 95,05%) mjesta praćenja bila je izvrsna, a na 5 (ili 4,95%) mjesta je bila dobra, dok zadovoljavajuće i nezadovoljavajuće godišnje ocjene nisu bile zabilježene. Konačna ocjena kakvoće mora u Županiji pokazala je da 98 (ili 98%) točaka ima izvrsnu konačnu ocjenu, 2 (ili 2%) točke su imale dobru (3058-Zaton mjesto i 3132-plaža Crnica-Banj, kraj), dok zadovoljavajuće i nezadovoljavajuće konačne ocjene nisu zabilježene¹³.

Kakvoća mora u Gradu Vodice u 2023. godini

Kakvoću mora u Gradu Vodice provodi Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije i to na tri plaže Plava plaža (Plava plaža, plaža Vruje i plaža Bristak) te na pet postaja (Plava plaža; Plava plaža sredina; Plava plaža kraj; plaža Vruje i plaža Bristak). Ispitivanje se vrši na prisutnost bakterije crijevni enterokoki i bakterije *Escherichia coli* uzimanjem uzorka broja izraslih kolonija (bik) na 100 ml uzorka morske vode (bik/100 ml). Pritom je za bakteriju crijevni enterokok primijenjena ova metoda ispitivanja: HRN EN ISO 7899-2, dok je za bakteriju *Escherichia coli* primijenjena sljedeća metoda ispitivanja: HRN EN ISO 9308-1. Temeljem definiranih pokazatelja za svaku pojedinu metodu ispitivanja, kakvoća mora ocjenjivana je ocjenama „izvrsno“, „dobro“ i „zadovoljavajuće“. Kriteriji ispitivanja zajedno s pokazateljima i metodama ispitivanja prikazani su nastavno (Tablica 18).

¹³Nacionalno izvješće o kakvoći mora za kupanje u 2023. u RH. URL:

https://mingo.gov.hr/UserDocsImages//Uprava_vodnoga_gospodarstva_i_zast_mora/More_za_kupanje//NAC.%20IZVJE%C5%A0%C4%86E%20o%20KAKVO%C4%86I%20MORA%20za%20kupanje%20u%20RH%20u%202023.%20g..pdf

Tablica 18: Kriteriji ispitivanja

Pokazatelj	Kakvoća mora			Metoda ispitivanja
	Izvršno 	Dobro 	Zadovoljavajuće 	
Crijevni enterokoki (bik/100 ml)	<60	61-100	101-200	HRN EN ISO 7899-2
Escherichia coli (bik/100 ml)	<100	101-200	201-300	HRN EN ISO 9308-1

Izvor: Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije, 2023.; Obrada autora.

Nastavno donosimo rezultate ispitivanja na pet prije navedenih postaja na sljedeće datume: 18. svibnja 2023. godine; 01. lipnja 2023. godine; 11. srpnja 2023. godine; 25. srpnja 2023. godine; 09. kolovoza 2023. godine te 22. kolovoza 2023. godine (Tablica 19, Tablica 20, Tablica 21, Tablica 22, Tablica 23).

Tablica 19: Rezultati ispitivanja kakvoće mora (18.05.2023.)

Šifra	Postaja	Datum i vrijeme uzorkovanja	Temp. zraka	Temp. mora	Slanost	Crijevni enterokoki	Escherichia Coli	Kakvoća	
3136	Plaža Vruje	18.05.2023. 11:10	17.2	17.3	36.6	0	11	izvršno	
3073	Plava plaža	18.05.2023. 11:20	17.3	17.1	37.8	0	0	izvršno	
3121	Plava plaža, sredina	18.05.2023. 11:30	17.4	17.1	36.6	16	28	izvršno	
3122	Plava plaža, kraj	18.05.2023. 11:40	17.8	17.1	38.0	0	0	izvršno	
3141	Plaža Bristak	18.05.2023. 11:50	18.1	17.1	37.9	0	0	izvršno	

Izvor: Izvor: Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije, 2023.; Obrada autora.

Tablica 20: Rezultati ispitivanja kakvoće mora (01.06.2023.)

Šifra	Postaja	Datum i vrijeme uzorkovanja	Temp. zraka	Temp. mora	Slanost	Crijevni enterokoki	Escherichia Coli	Kakvoća	
3136	Plaža Vruje	01.06.2023. 10:20	23.8	18.8	34.2	0	0	izvršno	
3073	Plava plaža	01.06.2023. 10:30	24.1	18.2	34.7	0	0	izvršno	
3121	Plava plaža, sredina	01.06.2023. 10:40	24.1	18.1	34.7	31	72	izvršno	
3122	Plava plaža, kraj	01.06.2023. 10:50	24.2	18.8	35.0	12	36	izvršno	
3141	Plaža Bristak	01.06.2023. 11:00	24.5	18.2	34.9	0	0	izvršno	

Izvor: Izvor: Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije, 2023.; Obrada autora

Tablica 21: Rezultati ispitivanja kakvoće mora (25.07.2023.)

Šifra	Postaja	Datum i vrijeme uzorkovanja	Temp. zraka	Temp. mora	Slanost	Crijevni enterokoki	Escherichia Coli	Kakvoća	
3136	Plaža Vruje	25.07.2023. 08:05	30.0	23.0	35.0	0	0	izvršno	
3073	Plava plaža	25.07.2023. 09:10	30.0	23.0	35.0	0	0	izvršno	
3121	Plava plaža, sredina	25.07.2023. 09:20	31.0	23.2	35.2	12	0	izvršno	
3122	Plava plaža, kraj	25.07.2023. 09:30	31.0	23.2	34.5	0	51	izvršno	
3141	Plaža Bristak	25.07.2023. 09:40	31.0	23.3	35.2	28	0	izvršno	

Izvor: Izvor: Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije, 2023.; Obrada autora

Tablica 22: Rezultati ispitivanja kakvoće mora (09.08.2023.)

Šifra	Postaja	Datum i vrijeme uzorkovanja	Temp. zraka	Temp. mora	Slanost	Crijevni enterokoki	Escherichia Coli	Kakvoća	
3136	Plaža Vruje	09.08.2023. 09:30	21.6	25.4	36.2	70	85	izvršno	
3073	Plava plaža	09.08.2023. 09:40	21.7	25.2	34.2	0	0	izvršno	
3121	Plava plaža, sredina	09.08.2023. 09:50	22.1	25.2	33.8	56	31	izvršno	
3122	Plava plaža, kraj	09.08.2023. 10:00	22.3	25.1	34.2	18.0	36.0	izvršno	
3141	Plaža Bristak	09.08.2023. 10:10	22.5	25.1	34.1	21.0	16.0	izvršno	

Izvor: Izvor: Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije, 2023.; Obrada autora

Tablica 23: Rezultati ispitivanja kakvoće mora (22.08.2023.)

Šifra	Postaja	Datum i vrijeme uzorkovanja	Temp. zraka	Temp. mora	Slanost	Crijevni enterokoki	Escherichia Coli	Kakvoća	
3136	Plaža Vruje	22.08.2023. 08:55	32.0	25.3	37.8	28	46	izvrsno	
3073	Plava plaža	22.08.2023. 09:10	32.0	25.3	38.6	18	16	izvrsno	
3121	Plava plaža, sredina	22.08.2023. 09:20	32.0	25.3	38.6	0	0	izvrsno	
3122	Plava plaža, kraj	22.08.2023. 09:30	32.0	25.3	38.5	0	0	izvrsno	
3141	Plaža Bristak	22.08.2023. 09:40	32.0	25.3	38.8	0	0	izvrsno	

Izvor: Izvor: Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije, 2023.; Obrada autora

Pokazatelji rezultata ispitivanja kakvoće mora u svim gore navedenim terminima su izvrsni, što ukazuje na činjenicu da je morska voda u cijelom navedenom razdoblju, u kojem su plaže bile najopterećenije posjetiteljima bila odlična za plivanje i za ostale aktivnosti u moru. Također je potrebno napomenuti da je Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije provodio uzorkovanje i ispitivanje mora te provođenje monitoringa na parametar *Staphylococcus aureus* na plažama grada Vodica u 2023. godini. Monitoring ovog parametra prati se od 2016. godine.

Provedeno je po 10 uzorkovanja na parametar *Staphylococcus aureus* na sljedećim plažama grada Vodica u 2023. godini: Plaža Vruje, Plava plaža, Plava plaža-sredina, Plava plaža-kraj te Plaža Bristak. Sve uzorkovane vrijednosti parametara bile su unutar propisanih vrijednosti.

Analiza plažnih resursa u Gradu Vodice

U okviru Strategije razvoja turizma RH do 2020.g. donesen je Akcijski plan u okviru kojeg je, u funkciji podizanja konkurentnosti integralnog hrvatskog turističkog proizvoda, prepoznato 26 prioritarnih mjera turističke politike. Za ovu analizu relevantna je Mjera 12: Regionalni/lokalni programi uređenja i upravljanja plažama. Ova mjera imala je za cilj uspostavu sustavnog, promišljenog i plućnih održivog pristupa uređenju i upravljanju plažama. U funkciji provedbe ove mjere Ministarstvo turizma i sporta RH (Ministarstvo) najprije je krajem 2014. godine donijelo „Nacionalni program upravljanja i uređenja morskih plaža-Akcijski plan“. Nakon toga je u suradnji s jadranskim županijama Ministarstvo sufinanciralo izradu regionalnih programa uređenja i upravljanja morskim plažama. Rezultat tih aktivnosti bio je „Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Šibensko-kninske županije“, u sklopu kojeg je donesen i Akcijski plan. Potom je uslijedilo sufinanciranje gradnje tih istih plaža, za koje je Grad Vodice dobio cca 265.445 EUR. Jedna od aktivnosti Akcijskog plana bila je analiza plažnih resursa svih JLS-a u ŠKŽ, prema unaprijed definiranom obrascu PL/14.

U sklopu Nacionalnog programa upravljanja i uređenja morskih plaža, definiran je izgled i sadržaj Evaluacijskog obrasca plažnih resursa PL/14, koji je bio obavezni dio Regionalnog programa uređenja i upravljanja morskim plažama na području ŠKŽ, a popunjavale su ga JLS-ovi za svaku pojedinu plažu na svom području. U sklopu navedene analize, provedena je i Analiza plažnih resursa Grada Vodica, čiji prikaz je dan nastavno (Tablica 24).

U navedenoj tablici prikazani su kompilirani rezultati obrađenih evaluacijskih obrazaca PL/14 za sedam plaža na području Grada Vodica, od koji prvih pet plaža čine plaže koje su egzistirale za vrijeme provođenja ankete. To su: Plaža Srima, Plaža Imperial, Plaža Olympia, Plaža Punta-Blata-Bristak i Plaža Strtevec (Otok Prvić-Prvić Šepurina). Naknadno su u analizu dodane dvije plaže, Plaža Vruje i Plaža Kekino žalo (Otok Prvić-Prvić Luka), koje nisu postojale u vrijeme anketiranja, pa za njih tada nije mogao biti popunjen evaluacijski obrazac PL/14.

- Ukupna duljina obale u Gradu Vodice je 6,8 km, Prviću 10,6 km, Tijatu 10,49 km).
- Duljina svih plaža zajedno iznosi 7.127 m, što čini 13,49% od ukupne duljine svih plažnih resursa u ŠKŽ (52.827). Najdulje su Plaža Srima (2.850 m) i Plaža Punta-Blata-Bristak (2.210 m).

- Ukupna površina svih analiziranih plaža iznosi 80.164 m², što čini svega 6,26% od ukupne površine svih plažnih resursa u ŠKŽ, koja iznosi ukupno 1.280.860 m². Najveću površinu zauzimaju plaže Plaža Punta-Blata-Bristak (33.150 m²) i Plaža Srima (22.450 m²).
- Procijenjeni vršni kapacitet svih plaža u glavnoj turističkoj sezoni iznosi 16.250 kupača. Plaže sa najvećim procijenjenim vršnim kapacitetom su Plaža Punta-Blata-Bristak (6.000 kupača) i Plaža Srima (5.500 kupača).
- Plavu zastavu ima Plaža Srima i dio plaže Punta-Blata-Bristak, poznat pod nazivom "Plava plaža".
- Od sedam analiziranih plaža, ukupno tri plaže (Plaža Srima, Plaža Olympia i Plaža Punta-Blata-Bristak) prilagođene su osobama s posebnim potrebama.
- Na nijednu od navedenih plaža nije dozvoljen pristup kućnim ljubimcima. Za tu namjenu postoji posebna plaža za kućne ljubimce (nasuprot "Stare škole").

Nastavno je dan prikaz plaže „Vruje“ u Vodicama (Slika 6) i „Plave plaže“ (Slika 7).

Slika 6: Plaža „Vruje“ u Vodicama

Izvor: Grad Vodice: UO za komunalno-vodni sustav, zaštitu okoliša i graditeljstvo, Lugović M. d.i.g.

Slika 7: „Plava Plaža“ u Vodicama

Izvor: Lugović M. Uređenje obalnog pojasa Vodic-Srima-Prvić, primjer dobre prakse; ppt prezentacija, Vodice, studeni 2017.

Tablica 24: Analiza plažnih resursa Grada Vodica prema obrascu PL/14

Obilježja plaže	Plaža Srima	Plaža Imperial	Plaža Olympia	Plaža Punta-Blata -Bristak	Otok Prvić Plaža Srteveica	Plaža Vruje	Prvić Luka Plaža Kekino žalo	UKUPNO
Dužina (m)	2.850	400	470	2.210	520	572	105	7.127 m
Površina (m ²)	22.450	5.500	5.940	33.150	5.450	6.509	1.165	80.164 m ²
Vršni kapacitet plaže u glavnoj sezoni	5.500	1.300	1.500	6.000	350	1.500	100	16.250 osoba
Prilagođeno osobama s posebn. potrebama	Da	Ne	Da	Da	Ne	Da	Ne	4 Da, 3 Ne
Klasifikacija (prirodna/uređena)	Uređena-nrjesna	Uređena-plaža tur.kompleksa	Uređena-plaža tur.kompleksa	Uređena-nrjesna	Uređena - nrjesna	Uređena - nrjesna	Ruralna	
Sustavno praćenje kakvoće mora	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	6 Da, 1 Ne
Plava zastava (da/ne)	Da, dio plaže	Ne	Ne	Da, dio plaže	Ne	Ne	Ne	2 Da, 5 Ne
Stupanj zaštite (za prirodne)	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	Bez zaštite	
Geološki sastav	Pijesak, sitni šljunak, kamen	Pijesak, kamen	Pijesak, kamen	Pijesak, sitni šljunak, kamen, stijene, beton	Pijesak, kamen	Pijesak, sitni šljunak, kamen, stijene, beton	Pijesak, sitni šljunak, kamen, stijene, beton	
Dostupnost (prilaz)	Asfaltirana cesta	Pješač. staza, obalni put	Asfaltirana cesta	Asfaltirana cesta, obal. put	Asf.staza, ob.put, pješač. staza	Asf.staza, obalni put, pješačka staza	Pješač. staza, obalni put	
Da li je plaža pod koncesijom (da/ne)	Da, dio od 3.000 m ²	Ne	Da, dio	Ne	Ne	Ne	Ne	
Trajanje koncesije	2014.-2022.	n/p	2011.-2019.	n/p	n/p	n/p	n/p	
Obuhvat koncesije			Korištenje plaže Sportski sadržaji					
Obuhvat koncesijskog odobrenja	Ugost.objekti. Ležaljke. Parkiralište. San. čvor.	Ležaljke	Ležaljke Sportski sadržaji	Ležaljke	Ležaljke			
Karakteristike plaže								
Prirodni resursi							✓	
Zabava	✓		✓	✓		✓		
Animacija			✓	✓		✓		
Sport i rekreacija			✓	✓		✓		
Gastro ponuda			✓	✓		✓		
Odmor i relaksacija	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Bljeg od svakodnevnice							✓	
Nudizam				✓				
Ponuda prilagođena za kućne ljubimce								
Događanja	✓		✓			✓	✓	
Zdravstvene pogodnosti								
Škola plivanja						✓	✓	
Nešto drugo?						Šk. jedr.; Vatepodo		
Određene granice pomorskog dobra (da/ne)	Da	Da	Da	Da	U postupku	Da	Da	
Interes za uređenje plažnih prostora	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da	
Izvod iz katastarskog plana	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Masnički list	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Plaža pripada Natura 2000	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Odluka o koncesiji			✓					

Izvor: Grad Vodice, Upravni odjel za komunalno-vodni sustav, zaštitu okoliša i graditeljstvo.

4.5. Demografska kretanja u ŠKŽ i u Gradu Vodice

Demografska kretanja u Šibensko-kninskoj županiji

Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2011. godine Šibensko-kninska županija imala je ukupno 109.375 stanovnika i s udjelom od 2,55% bila je osamnaesta je po veličini u RH. Prosječna gustoća naseljenosti bila je 37 stanovnika/km². Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2021. godine Županija je imala ukupno 96.381 stanovnika, što je bio pad broja stanovnika za 12.994 ili -11,88 % u odnosu na Popis stanovništva iz 2011. godine. Udio stanovništva Županije smanjio se sa 2,55% u ukupnom udjelu stanovništva RH u 2011. godini na 2,49% u 2021. godini, što je prikazano nastavno (Tablica 25). Broj muškaraca u ukupnom broju stanovnika Županije bio je u 2021. godini 47.452 (49,23%), dok je broj žena bio 49.929 (50,77%). Broj stanovnika do 14 godina starosti bio je 12.279 (12,74%), broj stanovnika od 15. do 64. godine 57.702 (59,86%), a broj stanovnika od 65. godine nadalje 26.400 (27,39%). Županijski centar-Grad Šibenik, imao je prema popisu stanovništva iz 2011. godine 51.553 stanovnika, dok je prema konačnom popisu stanovništva iz 2021. godine imao sa svim naseljima 42.599 stanovnika, što je bilo smanjenje od 17,37 % u odnosu na 2011. godinu.

Tablica 25: Demografska kretanja u RH i po županijama (Popis stanovništva 2021.)

Županija	Stanovništvo			
	Popis 2011.	Popis 2021.	razlika (2011./2021.)	promjena (%)
Republika Hrvatska	4 284 889	3 871 833	- 413 056	-9,64
Zagrebačka	317 606	299 985	- 17 621	-5,55
Krapinsko-zagorska	132 892	120 702	- 12 190	-9,17
Sisačko-moslavačka	172 439	139 603	- 32 836	-19,04
Karlovačka	128 899	112 195	- 16 704	-12,96
Varaždinska	175 951	159 487	- 16 464	-9,36
Koprivničko-križevačka	115 584	101 221	- 14 363	-12,43
Bjelovarsko-bilogorska	119 764	101 879	- 17 885	-14,93
Primorsko-goranska	296 195	265 419	- 30 776	-10,39
Ličko-senjska	50 927	42 748	- 8 179	-16,06
Virovitičko-podravska	84 836	70 368	- 14 468	-17,05
Požeško-slavonska	78 034	64 084	- 13 950	-17,88
Brodsko-posavska	158 575	130 267	- 28 308	-17,85
Zadarska	170 017	159 766	- 10 251	-6,03
Osječko-baranjska	305 032	258 026	- 47 006	-15,41
Šibensko-kninska	109 375	96 381	- 12 994	-11,88
Vukovarsko-srijemska	179 521	143 113	- 36 408	-20,28
Šplitsko-dalmatinska	454 798	423 407	- 31 391	-6,90
Istarska	208 055	195 237	- 12 818	-6,16
Dubrovačko-neretvanska	122 568	115 564	- 7 004	-5,71
Međimurska	113 804	105 250	- 8 554	-7,52
Grad Zagreb	790 017	767 131	- 22 886	-2,90

Izvor: DZS, Popis stanovništva iz 2021. i 2011. godine

Demografska kretanja u Gradu Vodice

Nastavno je dan prikaz kretanja broja stanovnika za Grad Vodice, Šibensko-kninsku županiju i Republiku Hrvatsku te usporedba rezultata popisa stanovništva za 2021. godinu s Popisom za 2011. godinu (Tablica 25). Prema konačnim rezultatima posljednjeg popisa stanovništva iz 2021. godine. Grad Vodice imao je prema popisu iz 2021. godine ukupno 8.649 stanovnika, što je pad od 226 stanovnika (2,54 %), u odnosu na popis stanovništva iz 2011. godine Podaci popisa stanovništva iz 2021. godine pokazuju da je gustoća naseljenosti Grada Vodica (92,01 st./km²) bila viša od prosjeka Republike Hrvatske (68,41 st./km²) te 2,85 puta veća od prosječne gustoće naseljenosti Šibensko-kninske županije (32,29 st./km²).

Tablica 26: Stanovništvo i gustoća naseljenosti Grada Vodice (popis 2021./2011.)

Naselje	Površina (km ²)	Broj stanovnika	Broj stanovnika	Razlika	Razlika (%)	Gustoća naseljenosti (st./km ²)	Gustoća naseljenosti (st./km ²)
		(Popis 2011.)	(Popis 2021.)	(2021./2011.)		(Popis 2011.)	(Popis 2021.)
Grad Vodice	94	8.875	8.649	-226	-2,54%	94,41	92,01
ŠKŽ	2.984	109.375	96.381	-12.994	-11,88%	36,65	32,29
RH	56.594	4.284.889	3.871.833	-413.056	-9,64%	75,71	68,41

Izvor: DZS; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. i 2011. godine

Nastavno je dan prikaz kretanja broja stanovnika za Grad Vodice, Šibensko-kninsku županiju i Republiku Hrvatsku u razdoblju od 1961. do 2021. godine (Tablica 27). Demografska kretanja u Gradu Vodice prikazana su pojedinačno po naseljima i zbirno. Osim kretanja broja stanovnika, prikazano je i kretanje relativnog udjela broja stanovnika Šibensko-kninske županije u stanovništvu Republike Hrvatske te kretanje relativnog udjela broja stanovnika Grada Vodice u stanovništvu Županije.

Da bi se dobila realna slika demografskih kretanja u šezdesetogodišnjem razdoblju (1961.-2021.), napravljena je usporedba broja stanovnika po naseljima Grada Vodica, Šibensko-kninske županije i Republike Hrvatske.

U promatranom razdoblju čak šest od ukupno osam naselja Grada Vodice doživjela su velike demografske gubitke. Tako je u navedenom razdoblju Čista Mala izgubila 82,63 % populacije; Prvić Luka 75,82%; Prvić Šepurine 73,61 %; Gaćezezi 57,0 %; Grabovci 33,04 % i Čista Velika 24,44 %. U istom razdoblju broj stanovnika u naselju Srima narastao je za 440 %; a u naselju Vodice za 129,53 %.

Tablica 27: Grad Vodice – broj stanovnika po naseljima i godinama popisa

NASELJE	1961.	1981.	1991.	2011.	2021.	2021./1961.
Čista Mala	760	577	596	119	132	- 82,63 %
Čista Velika	536	540	533	472	405	- 24,44 %
Gaćezezi	421	379	399	216	181	- 57,00 %
Grabovci	112	91	81	87	75	- 33,04 %
Prvić Luka	612	238	229	164	148	- 75,82 %
Prvić Šepurine	955	397	315	239	252	- 73,61 %
Srima	160	199	331	823	864	+ 440,00 %
Vodice	2.872	4.160	5.050	6.755	6.592	+ 129,53 %
GRAD VODICE	6.428	6.581	7.534	8.875	8.649	+ 34,55 %
ŠKŽ	164.757	152.128	152.477	109.375	96.381	- 41,50 %
RH	4.159.696	4.601.469	4.784.265	4.284.889	3.871.833	- 6,92 %
ŠKŽ/RH (%)	3,96 %	3,31 %	3,19 %	2,55 %	2,49 %	- 37,12 %
Grad Vodice/ŠKŽ (%)	3,90 %	4,33 %	4,94 %	8,11 %	8,97 %	+ 130,00 %

Izvor: DZS; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021.; Kućanstva i obitelji po gradovima i općinama

Rezultati popisa stanovništva iz 2021. godine, ukazuju na činjenicu da su demografski trendovi poprimili negativni predznak u odnosu na 2011. godinu te novu realnost predstavlja činjenica da je iscrpljen višegodišnji porast broja stanovnika Grada Vodica, koji se prije svega temeljio na prostornom kretanju stanovništva, odnosno na doseljavanju ljudi iz drugih, najčešće okolnih područja, a manje na prirodnom prirastu stanovništva.

Broj muškaraca u ukupnom broju stanovnika Grada Vodica prema popisu iz 2021. godine je 4.268 (49,35 %), dok je broj žena 4.381 (50,65 %).

Broj stanovnika do 14 godina starosti bio je 1.147 (13,26%), a broj radno sposobnog stanovništva u dobi od 15. do 64. godine bio je 5.086 (58,80 %), od čega je 2.536 bilo žena (49,86 %), a 2.550 muškaraca (50,14 %).

Broj stanovnika od 65. godine nadalje bio je 2.416 (27,93 %). Broj fertilnog ženskog stanovništva¹⁴ u dobi od 15-49 godina bio je ukupno 1.621 fertilnih žena, a u dobi od 20-29 godina ukupno 411 fertilnih žena. Prosječna starost¹⁵ bila je 46,6 godina, indeks starenja¹⁶ imao je vrijednost 197,4 a koeficijent starosti iznosio je 35,4.¹⁷ Nastavno je dan prikaz kontingenta stanovništva Grada Vodica i ŠKŽ prema starosti i spolu (Tablica 28).

Tablica 28: Kontingenti stanovništva Grada Vodica i ŠKŽ prema starosti i spolu

Županija/ Grad	spol	Ukupno					Fertilno žensko stanovništvo		Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
			0 – 6 godina	0 – 14 godina	0 – 17 godina	0 – 19 godina	ukupno (15 – 49 godina)	od toga 20 – 29 godina							
ŠKŽ	sv.	96.381	5.340	12.279	14.847	16.650	-	-	57.702	34.187	26.400	11.435	47,0	205,3	35,5
	m	47.452	2.723	6.285	7.587	8.519	-	-	29.290	15.720	11.877	4.581	45,7	184,5	33,1
	ž	48.929	2.617	5.994	7.260	8.131	17.838	4.789	28.412	18.467	14.523	6.854	48,2	227,1	37,7
Vodice	sv.	8.649	496	1.147	1.384	1.550	-	-	5.086	3.059	2.416	977	46,6	197,4	35,4
	m	4.268	267	609	741	810	-	-	2.536	1.412	1.123	453	45,4	174,3	33,1
	ž	4.381	229	538	643	740	1.621	411	2.550	1.647	1.293	524	47,9	222,6	37,6

Izvor: DZS; Kontingenti stanovništva prema gradovima/općinama prema starosti i spolu, Popis stanovništva 2021.

Nastavno je dan prikaz trendova kretanja broja stanovnika Županije i Grada Vodica u razdoblju od 1961. do 2021. godine (Slika 8). Zahvaljujući rastu stanovništva u naseljima Srima i Vodice, Grad Vodice narastao je u broju stanovnika u promatranom razdoblju za 34,55 %.

U istom razdoblju na razini Šibensko-kninske županije broj stanovnika smanjio se za 41,50 %, a na razini Republike Hrvatske pad populacije u promatranom razdoblju iznosio je 6,92 %.

Kako se broj stanovnika u promatranom razdoblju u Županiji smanjio, a u Gradu Vodice povećao, povećan je i udio stanovništva Grada Vodica u stanovništvu Županije za 130 %.

Nakon toga je dan prikaz stanovništva Grada Vodica prema starosti i spolu po naseljima u razdoblju 1961. do 2021. godine. Od ukupno 8.649 stanovnika Grada Vodice, u dobnoj skupini do 14 godina starosti bilo je 1.147 stanovnika, u dobnoj skupini 15-49 godina bilo je 3.327 stanovnika, u dobnoj skupini 50-64 godina bilo je 1.201 stanovnika, u dobnoj skupini 65-74 godine bilo je 1.439 stanovnika, a u dobnoj skupini 75+ godina bilo je ukupno 977 stanovnik (Tablica 29).

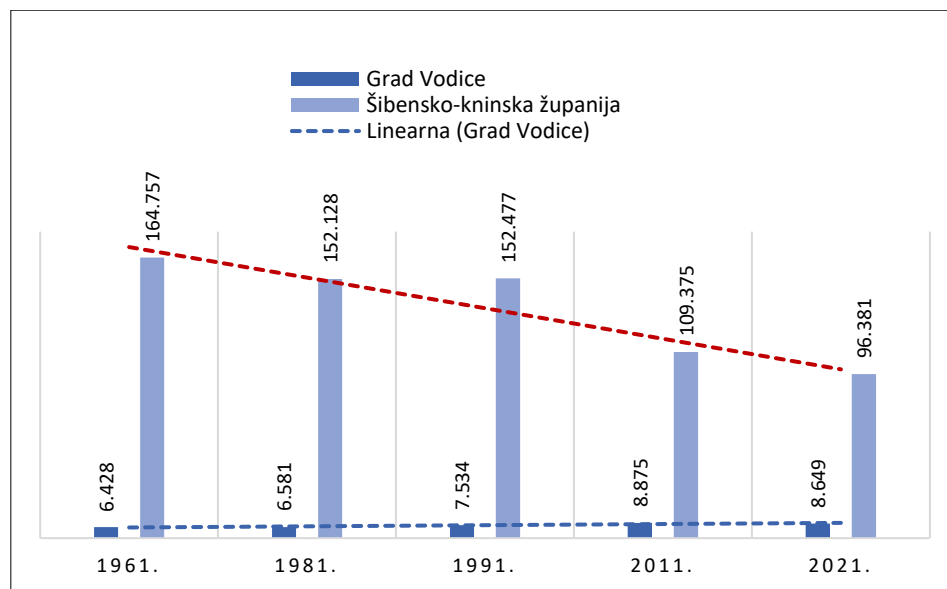
¹⁴Fertilno žensko stanovništvo čine žene u dobi od 15 do 49 godina života, što se okvirno smatra razdoblje tijekom kojeg je žena fiziološki sposobna za rađanje.

¹⁵Prosječna starost ili prosječna životna dob označuje srednje godine života cjelokupnog stanovništva, a izračunava se kao aritmetička sredina starosti ukupnog stanovništva.

¹⁶Indeks starenja pokazuje odnos broja stanovnika, odnosno udio (%) stanovnika u dobi od 60 i više godina prema broju stanovnika u dobi od 0 do uključujući 19 godina života. Indeks veći od 40% kazuje da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja.

¹⁷Koeficijent starosti jest postotni udio starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Osnovni je pokazatelj razine starenja, a kad prijeđe vrijednost 12%, smatra se da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja.

Slika 8: Trendovi kretanja broja stanovnika ŠKŽ i Grada Vodica (1961.-2021.)

Izvor: DZS; Popisi stanovništva 1961., 1981., 1991., 2011. i 2021.; Obrada autora.

Tablica 29: Stanovništvo Grada Vodica prema starosti i spolu po naseljima

Naselja	Spol	Ukupno	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
Čista Mala	sv.	132	6	4	2	4	3	4	10	3	7	8	4	12	16	8	15	8	7	9	2	-
	m	72	5	3	-	2	1	2	5	2	5	4	3	6	5	7	9	5	2	5	1	-
	ž	60	1	1	2	2	2	2	5	1	2	4	1	6	11	1	6	3	5	4	1	-
Čista Velika	sv.	405	19	18	19	18	29	21	23	26	23	26	29	25	36	25	22	15	21	10	-	-
	m	220	12	12	11	11	18	11	10	18	11	14	15	11	21	13	9	8	12	3	-	-
	ž	185	7	6	8	7	11	10	13	8	12	12	14	14	15	12	13	7	9	7	-	-
Gaćezezi	sv.	181	5	4	6	11	7	11	16	10	11	10	10	22	14	12	9	4	9	10	-	-
	m	97	1	3	4	6	3	8	10	4	8	6	5	9	7	10	6	2	2	3	-	-
	ž	84	4	1	2	5	4	3	6	6	3	4	5	13	7	2	3	2	7	7	-	-
Grabovci	sv.	75	-	-	4	5	5	5	3	4	2	11	9	5	4	4	8	2	2	2	-	-
	m	38	-	-	2	4	3	1	2	3	-	6	4	3	2	2	3	-	1	2	-	-
	ž	37	-	-	2	1	2	4	1	1	2	5	5	2	2	2	5	2	1	-	-	-
Prvić Luka	sv.	148	2	1	-	6	3	2	5	4	10	4	5	7	14	32	29	14	6	4	-	-
	m	77	2	1	-	2	1	1	4	1	6	1	3	3	6	15	16	9	4	2	-	-
	ž	71	-	-	-	4	2	1	1	3	4	3	2	4	8	17	13	5	2	2	-	-
Prvić Šepurine	sv.	252	8	4	3	12	3	8	7	11	11	13	5	14	35	35	34	22	13	11	3	-
	m	134	4	1	2	5	3	4	4	9	5	7	1	5	17	22	17	12	10	4	2	-
	ž	118	4	3	1	7	-	4	3	2	6	6	4	9	18	13	17	10	3	7	1	-
Srima	sv.	864	24	39	38	33	32	28	34	47	63	46	51	58	73	101	87	45	35	20	9	1
	m	409	11	19	16	16	20	15	21	21	35	22	24	31	28	37	46	23	15	6	3	-
	ž	455	13	20	22	17	12	13	13	26	28	24	27	27	45	64	41	22	20	14	6	1
Vodice	sv.	6.592	285	326	330	314	357	344	356	369	476	413	445	415	451	527	491	288	247	120	30	8
	m	3.221	155	168	177	155	186	174	167	180	259	204	219	199	203	243	215	145	111	51	10	-
	ž	3.371	130	158	153	159	171	170	189	189	217	209	226	216	248	284	276	143	136	69	20	8
GRAD VODICE	sv.	8.649	349	396	402	403	439	423	454	474	603	531	558	558	643	744	695	398	340	186	44	9
	m	4.268	190	207	212	201	235	216	223	238	329	264	274	267	289	349	321	204	157	76	16	-
	ž	4.381	159	189	190	202	204	207	231	236	274	267	284	291	354	395	374	194	183	110	28	9

Izvor: DZS; Stanovništvo prema gradovima/općinama prema starosti i spolu po naseljima, Popis stanovništva 2021.

Nastavno je dan prikaz broja kućanstava i broja osoba po kućanstvu u Gradu Vodice. Prema popisu stanovništva iz 2021. godine u Gradu Vodice bilo je 3.483 kućanstava u kojima je živjelo ukupno 8.615 osoba. Prosječni broj osoba po kućanstvu bio je 2,47 osoba.

Najzastupljenija su bila kućanstva sa 1 ili 2 člana (1.075 kućanstava), zatim slijede kućanstva s 4 člana (495 kućanstava i 1.980 osoba), kućanstva s 3 člana (491 kućanstvo i 1.473 osobe).

Najmanji je bio broj kućanstava s 11 i više osoba (3), u kojima je živjelo ukupno 33 osobe (Tablica 30).

Tablica 30: Grad Vodice - Privatna kućanstva po broju članova

Broj kućanstava i broj osoba po kućanstvu	Ukupno	Broj članova kućanstva											Prosječan broj osoba u kućanstvu
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više	
Broj kućanstava	3.483	1.075	1.075	491	495	218	88	24	8	6	-	3	2,47
Broj osoba	8.615	1.075	2.150	1.473	1.980	1.090	528	168	64	54	-	33	-

Izvor: DZS; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021, Kućanstva i obitelji po gradovima i općinama.

Nastavno je dan prikaz kretanja doseljenog i odseljenog stanovništva i migracijskog salda na razini Šibensko-kninske županije, Grada Šibenika i Grada Vodice prema popisu stanovništva iz 2021. godine.

Migracijski saldo stanovništva (neto migracija) jest razlika broja doseljenih i broja odseljenih danog područja u određenom razdoblju. Ako je broj doseljenih veći od broja odseljenih, riječ je o pozitivnome migracijskom saldu, odnosno mehaničkom rastu broja stanovnika.

Šibensko-kninska županija imala je negativni migracijski saldo (-139 stanovnika), kao i Grad Šibenik (-75 stanovnika). Jedino je Grad Vodice imao pozitivan migracijski saldo od 78 stanovnika (Tablica 31).

Tablica 31: Doseljeno i odseljeno stanovništvo na razini ŠKŽ, Grada Šibenika i Grada Vodice (2021)

Županija, grad	2021.								
	Doseljeni				Odseljeni				
	ukupno	iz drugoga grada/općine iste županije	iz druge županije	iz inozemstva	ukupno	u drugi grad/općinu iste županije	u drugu županiju	u inozemstvo	Migracijski saldo
Šibensko-kninska	2.823	567	837	972	2.962	567	855	1.093	-139
Grad Šibenik	994	181	266	294	1.069	190	258	368	-75
Grad Vodice	411	82	136	172	333	68	90	154	78

Izvor: DZS; Stanovništvo po gradovima/općinama, Popis stanovništva 2021.

4.6. Obrazovna struktura stanovništva u ŠKŽ i Gradu Vodice

Nastavno je dan prikaz obrazovne strukture stanovništva u Šibensko-kninskoj županiji i u Gradu Vodice (Tablica 32). U predškolskom obrazovanju u Gradu Vodice u 2021. godini bilo je ukupno 178 djece, od kojih 94 muške djece (52,8 %) i 84 ženske djece (47,2 %).

Osnovnu školu pohađalo je ukupno 653 učenika, od toga 339 učenika (52,0 %) i 314 učenika (48 %). Ukupno 321 učenika pohađalo 1.-4. razred (49,15 %), a 332 učenika pohađalo je 5.-8. razred (50,85 %).

Srednju školu pohađalo je ukupno 305 učenika, od čega 165 učenika (54,10 %) i 140 učenika (45,90 %). Od spomenutih 305 učenika koji su pohađali srednju školu, 72 učenika pohađalo je industrijske i obrtničke škole (23,60 %), 173 učenika pohađalo je tehničke i srodne škole (56,72 %), 4 učenika pohađalo je umjetničke škole (1,31 %), a 56 učenika pohađalo je gimnaziju (18,79 %).

Stručni studij pohađalo je ukupno 92 studenta, od čega je bilo 44 studenata (47,82 %) i 48 studentica (52,18 %). Od ukupno 92 studenta koji su pohađali stručni studij, 78 studenata je pohađalo stručni preddiplomski studij (84,78 %), a 14 studenata specijalistički diplomski studij (15,22 %).

Sveučilišni studij pohađalo je ukupno 224 studenta, od kojih bilo 76 muškaraca (33,93 %), a 148 žena (66,07 %). Od ukupnog broja studenata sveučilišnog studija (224), 108 njih je pogađalo preddiplomski studij (48,21 %), od kojih je bilo 69 žena (63,89 %).

Diplomski integrirani studij pohađalo je ukupno 100 studenata, od kojih 29 muškaraca (29 %) i 79 žena (79 %). Poslijediplomski specijalistički studij pohađalo je ukupno 4 studenta, a doktorski studij 12 studenata, od kojih su 8 bile žene (66,7 %).

Tablica 32: Stanovništvo prema pohađanju škole i spolu u Gradu Vodice i ŠKŽ (2021.)

Županija/ Grad	spol	Ukupno	Pred- školsko obra- zovanje	Osnovna škola			Srednja škola					Visoko obrazovanje								Ne pohađa
				svega	1. – 4. razred	5. – 8. razred	svega	industrijske i obrtničke	tehničke i srodne	umje- tničke	gimna- zija	stručni studij	stru- čni	specij. diplo- mski	sveuč- ilišni studij	pred- diplo- mski	diplo- mski, integri- rani	poslije- diplom- ski specij.	dokto- rski	
ŠKŽ	sv.	96.381	1.635	6.911	3.305	3.606	3.372	676	1.927	43	726	1.313	1.031	282	2.573	1.178	1.240	53	102	80.577
	m	47.452	843	3.534	1.711	1.823	1.693	469	971	12	241	617	497	120	989	494	424	21	50	39.776
	ž	48.929	792	3.377	1.594	1.783	1.679	207	956	31	485	696	534	162	1.584	684	816	32	52	40.801
Grad Vodice	sv.	8.649	178	653	321	332	305	72	173	4	56	92	78	14	224	108	100	4	12	7.197
	m	4.268	94	339	168	171	165	61	82	2	20	44	36	8	76	39	29	4	4	3.550
	ž	4.381	84	314	153	161	140	11	91	2	36	48	42	6	148	69	71	-	8	3.647

Izvor: DZS; Stanovništvo prema pohađanju škole i spolu po gradovima/općinama, Popis stanovništva 2021.

Nastavno je dan prikaz stanovništva Grada Vodica starijeg od 15 godina prema stupnju obrazovanja, spolu i dobi, prema popisu stanovništva iz 2021. godine (Tablica 33).

Razvidno je da je broj stanovnika starijih od 15 godina u Gradu Vodicama u 2021. godini bio 7.502 stanovnika, od kojih je 3.659 bilo muškaraca (48,77 %), a 3.843 žena (51,23 %). Od ukupnog broja stanovnika starijih os 15 godina, 51 je bilo bez škole (0,68 %), 57 stanovnika imalo je 1-3 razreda osnovne škole (0,76 %), a 150 stanovnika imalo je završeno od 4-7 razreda osnovne škole (2 %).

Osnovnu školu završilo je ukupno 1.019 stanovnika (13,58 %), od kojih je 484 stanovnika (47,5 %) bilo u dobnoj skupini od 65 godina naviše.

Srednju školu završilo je ukupno 4.603 stanovnika (61,4 % od ukupnog broja stanovnika iznad 15 godina), od toga 2.494 muškarca (54,18 %) i 2.109 žena (45,82 %). Od toga je 3.258 stanovnika (70,8 %) bilo u dobnim skupinama od 20.-te do 64.-te godine.

Visoko obrazovanje završilo je ukupno 1.619 stanovnika (21,85 % od ukupnog broja stanovnika iznad 15 godina), od toga 724 muškarca (44,72 %) i 895 žena (55,28 %).

Od ukupno broja od 1.619 stanovnika s visokim obrazovanjem u Gradu Vodice, 769 stanovnika završilo je stručni studij (47,50 %), 837 stanovnika završilo je sveučilišni studij (51,7 %), a doktorat znanosti ima 13 stanovnika Grada Vodica (0,80 %), od čega 9 muškaraca i 4 žene. Ukupno 1.141 stanovnika koji imaju visoko obrazovanje nalazi se u dobnim skupinama od 20.-te do 64.-te godine (70,5 %).

Tablica 33: Stanovništvo Grada Vodica od 15+ godina prema obrazovanju, spolu i dobi (2021.)

Starost	Broj stanovnika 15+	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje				Nepoznato
							svega	stručni studij	sveučilišni studij	doktorat znanosti	
UKUPNO	7.502	51	57	150	1.019	4.603	1.619	769	837	13	3
Muški	3.659	6	7	33	393	2.494	724	343	372	9	2
Žene	3.843	45	50	117	626	2.109	895	426	465	4	1
15 – 19	403	-	-	2	265	136	-	-	-	-	-
20 – 24	439	-	-	-	13	350	76	19	57	-	-
25 – 29	423	-	-	-	6	254	163	57	106	-	-
30 – 34	454	-	-	-	6	273	175	54	121	-	-
35 – 39	474	1	-	1	12	308	152	77	73	2	-
40 – 44	603	1	-	-	15	430	157	71	86	-	-
45 – 49	531	-	-	1	37	370	123	54	67	2	-
50 – 54	558	1	-	-	35	430	92	41	51	-	-
55 – 59	558	-	-	-	49	417	91	49	41	1	1
60 – 64	643	1	-	7	97	426	112	62	49	1	-
65 – 69	744	3	1	17	147	438	138	88	47	3	-
70 – 74	695	4	3	26	133	375	153	85	67	1	1
75 i više	977	40	53	96	204	396	187	112	72	3	1

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2021.g.; Obrada autora.

4.7. Vrijednosti Indeksa razvijenosti za ŠKŽ, Grad Šibenik i Grad Vodice

Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj (prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti društveno-gospodarskih pokazatelja) definiran Zakonom o regionalnom razvoju RH (NN 147/14, 123/17, 118/18) i Uredbom o indeksu razvijenosti (NN 131/17). Indeksom se mjeri stupanj razvijenosti jedinica lokalne samouprave (JLS-ova) i jedinica područne (regionalne) samouprave (JP(R)S-ova).

Indeks uzima u obzir vrijednost svih 556 JLS-ova i 21 JP(R)S te kroz indeksirane vrijednost određuje njihov međudnos. Indeks razvijenosti iz 2024. godine je statistički izračun koji je definiran Zakonom i Uredbom te je računat po istoj, nepromijenjenoj metodologiji kao i izračun indeksa iz 2018. godine, ali na temelju zadnjih dostupnih podataka za sve JLS-ove i JP(R)S-ove iz 2020., 2021. i 2022. godine.

Indeks razvijenosti izračunava se na temelju sljedećih pokazatelja: (1) stope nezaposlenosti, (2) dohotka po stanovniku, (3) proračunskih prihoda JLS-ova odnosno JP(R)S-ova, (4) općega kretanja stanovništva; (5) stope obrazovanosti i (6) indeksa starenja.

Indeks razvijenosti daje informaciju o međudnosu između JLS-ova odnosno JP(R)S-ova u određenom trenutku, baziranom na prosjeku vrijednosti definiranih pokazatelja u 3 godine. Crta razgraničenja od 100 je prosjek vrijednosti svih JLS ili JP(R)S u RH i na njega utječe svih 556 JLS-ova odnosno 21 JP(R)S.

Sukladno Odluci Vlade RH o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN, 3/24):

- Šibensko-kninska županija ima vrijednost indeksa razvijenosti 95,396 i nalazi se u II. skupini JP(R)S-ova, koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj polovini ispodprosječno rangiranih jedinica područne (regionalne) samouprave;
- Grad Šibenik ima vrijednost indeksa razvijenosti 105,516 i nalazi se u VII. skupini JLS-ova, koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u drugoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave;
- Grad Vodice ima vrijednost indeksa razvijenosti 103,652 i nalazi se u VI. skupini JLS-ova koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

4.8. Gospodarska aktivnost u Gradu Vodice

Poslovni subjekti Grada Vodice - prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2007)

Nastavno je dan prikaz broj poduzetnika u Gradu Vodice u 2016. godini prema NKD 2007 djelatnostima (Tablica 34). Obvezu predaje godišnjeg financijskog izvještaja Financijskoj agenciji (FINA) izvršilo je 264 poslovnih subjekata. Grad Vodice sudjelovao je s 12,8 % u ukupnom broju poduzetnika u Šibensko-kninskoj županiji.

Sektori u kojima je poslovao najveći broj poduzetnika su: a) Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikla (54 poslovnih subjekata); b) Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (47 poslovnih subjekata); c) Građevinarstvo (47 poslovnih subjekata); d) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (22 poslovna subjekta); e) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (22 poslovna subjekta) te f) Poslovanje nekretninama (18 poslovnih subjekata).

Tablica 34: Poslovni subjekti Grada Vodice - prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2007)

DJELATNOSTI NKD	Broj poduzetnika	
	2016.	%
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3	1,1
Rudarstvo i vađenja	0	0,0
Prerađivačka industrija	12	4,5
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom	2	0,8
Opskrba vodom: uklanjanje otpadnih voda. Gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	2	0,8
Građevinarstvo	47	17,8
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla	54	20,5
Prijevoz i skladištenje	15	5,7
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	47	17,8
Informacije i komunikacije	5	1,9
Poslovanje nekretninama	18	6,8
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	22	8,3
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	22	8,3
Obrazovanje	1	0,4
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	8	3,0
Umjetnost, zabava i rekreacija	4	1,5
Ostale uslužne djelatnosti	2	0,8
UKUPNO GRAD VODICE	264	100,0
UKUPNO ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	2.066	100,0

Izvor: Financijska agencija (FINA)

Djelatnost obrta u Gradu Vodice

Nastavno je dan prikaz obrta registriranih u Gradu Vodice u 2023. godini (Tablica 35). Izvršen je uvid u Bazu podataka obrtnog registra, temeljem kojeg je utvrđeno da je u 2023. godini u Gradu Vodice bilo registrirano ukupno 503 obrta.

Najveći broj registriranih obrta je u djelatnostima: a) Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića (83); b) Specijalizirane građevinske djelatnosti (75); c) Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup/leasing (42); d) Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima (41); e) Ostale, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (29); f) Poslovanje s nekretninama (17); g) Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika (13); Putničke agencije, organizatori putovanja i ostale rezervacijske usluge.

Tablica 35: Registrirani obrti Grada Vodica u 2023. godini

Šifra	Naziv djelatnosti	Broj obrta
1	Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima	2
3	Ribarstvo	13
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	6
11	Proizvodnja pića	3
13	Proizvodnja tekstila	1
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	3
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	1
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	1
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	3
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	2
31	Proizvodnja namještaja	2
32	Ostala prerađivačka industrija	6
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	14
38	Skupljanje otpada, djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada; uporaba materijala	4
41	Gradnja zgrada	12
42	Gradnja građevina niskogradnje	6
43	Specijalizirane građevinske djelatnosti	75
45	Trgovina na veliko i malo mot. vozilima i motociklima; popravak motor. vozila i motocikala	8
46	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	2
47	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima	41
49	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	23
50	Vodeni prijevoz	6
52	Skladištenje i praćenje djelatnosti u prijevozu	5
55	Smještaj	11
56	Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića	83
62	Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima	10
63	Informacijske uslužne djelatnosti	2
66	Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga i djelatnosti osiguranja	4
68	Poslovanje s nekretninama	17
73	Promidžba (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta	3
74	Ostale, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	20
77	Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing)	42
79	Putničke agencije, organizatori putovanja (touroperatori) i ostale rezervacijske usluge	11
81	Usluge upravljanja i održavanja zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika	13
93	Sportske djelatnosti te zabavne i rekreacijske djelatnosti	4
95	Popravak računala i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo	5
96	Ostale osobne uslužne djelatnosti	35
UKUPNO		503

Izvor: Baza podataka Obrtnog registra: URL: <https://pretrazivac-obrta.gov.hr/pretraga>; Obrada autora.

Prema podacima dobivenim od Obrtničke komore Šibensko-kninske županije, od tajnice Udruženje obrtnika Vodice i Tribunj (u daljnjem tekstu: Udruženje), unutar teritorijalnog obuhvata Udruženja na dan 31. ožujka 2023. godine bilo je registrirano ukupno 690 obrta, od čega 574 obrta na području Grada Vodica, a 116 obrta na području Općine Tribunj. Prema istom izvoru, na području Grada Vodica od 574 obrta, tijekom čitave godine radi 424 obrta, a tijekom sezone 150 obrta.

Na području Općine Tribunj od 116 obrta tijekom čitave godine radi 79 obrta, a tijekom sezone 37 obrta. Nastavno je prikazan broj obrta po pojedinim cehovima u Gradu Vodice i Općini Tribunj na dan 31.03.2024. godine (Tablica 36).

Tablica 36: Broj obrta po pojedinim cehovima u Gradu Vodici i Općini Tribunj

Naziv ceha	Grad Vodice	Općina Tribunj	Ukupno po cehu
Ceh uslužnog obrta i obrta za intelektualne usluge gospodarskog karaktera	329	43	372
Ceh ugostitelja i turističkih djelatnika	111	38	149
Ceh trgovaca	51	7	58
Ceh prijevoznika	40	6	46
Ceh za ribarstvo	14	18	32
Ceh proizvodnog obrta	29	4	33
UKUPNO ČLANOVA	574	119	690

Izvor: HOK ŠKŽ; Udruženje obrtnika Vodice i Tribunj; ožujak 2023., Obrada Autora.

Nastavno je dan prikaz aktivnosti u građevinarstvu u razdoblju od 2019. do 2021. godine u Gradu Šibeniku i Gradu Vodicama (Tablica 37). U Gradu Šibeniku broj završenih stanova u 2019. godini bio je 26 stanova, u 2020. godini 32 stana, a u 2021. godini 182 stana. U gradu Vodice broj završenih stanova u 2019. godini bio je 73 stana, u 2020. godini 66 stanova, a u 2021. godini 75 stanova.

Površina završenih stambenih zgrada (m²) u Gradu Šibeniku u 2019. godini bila je 3.829 m², u 2020. godini 4.017 m², a u 2021. godini 21.483 m². U istom razdoblju površina završenih stambenih zgrada u Gradu Vodice u 2019. godini bila je 8.530 m², u 2020. godini 9.547 m², a u 2021. godini 10.453 m². Iz podataka je razvidno da se u 2019. i 2020. u Gradu Vodicama dvostruko gradilo u usporedbi s Šibenikom, da bi u 2021. godini primat preuzeo Šibenik. Pretpostavka je da je tome pridonio pad potražnje za stanovima uslijed gospodarske krize uzrokovane virusom COVID-19.

Tablica 37: Aktivnosti u građevinarstvu (2019.-2021.)

Gradovi	Broj stanovnika	Broj završenih stanova			Površina završenih stambenih zgrada (m ²)			Površina završenih nestambenih zgrada (m ²)		
		2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
Grad Šibenik	42.599	26	32	182	3.829	4.017	21.483	11.691	156	-
Grad Vodice	8.649	73	66	75	8.530	9.547	10.453	196	-	2.475

Izvor: DZS; Gradovi u statistici; Obrada Autora.

Poljoprivreda proizvodnja na području Grada Vodica

Poljoprivreda proizvodnja na području Grada Vodica uvjetovana je prirodnim ograničenjima, demografskim i gospodarskim kretanjima. Poljoprivreda je uglavnom dopunska djelatnost i za većinu stanovnika predstavlja dodatni izvor prihoda. Tlo na području Grada Vodica pogodno je za mediteransku poljoprivredu, kao što je uzgoj maslina i ostalih ratarskih kultura mediteranske poljoprivrede.

Prema podacima Digitalne komore o zaposlenosti stanovništva u sektoru poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u 2022. godini bilo je u sektoru zaposleno ukupno 1.575 ljudi, dok je na području Grada Vodice djelovalo ukupno 8 tvrtki iz sektora poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) za 2022. godinu, u ARKOD sustav evidencije poljoprivrednog zemljišta upisano je na području Grada Vodica 489,98 ha (hektara). Od ukupnih površina koje su registrirane u ARKOD sustavu: oranice čine 15,37%, staklenici na oranicama 0,1%, livade su na 10,78%, krški pašnjaci zauzimaju 24,1%, vinogradi čine

3,87%, iskrčeni vinogradi zauzimaju 0,1%, maslinici se protežu na 34,53%, voćnjaci zauzimaju 3,01%, mješoviti višegodišnji nasadi čine 6,95%, ostale vrste uporabe zemljišta zauzimaju 0,12% te privremeno neodržavane parcele čine 1,37%. Navedeno ukazuje na veliki značaj maslinika i krških pašnjaka u poljoprivrednoj proizvodnji Grada Vodica.

Površina poljoprivrednih površina u Gradu Vodica prema PPUG iznosi ukupno 1.364,23 ha, od čega 372,02 ha ulazi u kategoriju osobito vrijednog obradivog tla, 503,65 ha u kategoriju vrijednog obradivog tla a 488,56 ha ulazi u kategoriju ostalih obradivih tala. Poljoprivredne površine, prema PPUG Vodice, iznose ukupno 10,44 % od površine Grada.

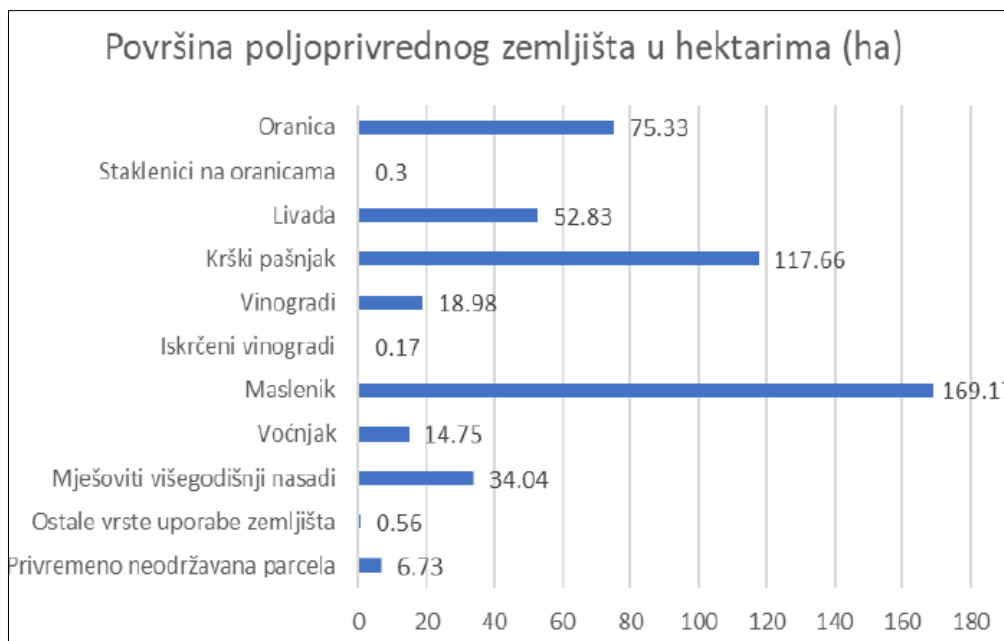
Prema Programu raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu RH na području Grada Vodica, ukupna površina poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države na području Grada Vodica iznosi 5.878,08 ha. Pritom treba uzeti u obzir da dio parcela nije prijavljen u ARKOD sustav evidencije poljoprivrednog zemljišta, najčešće zbog neriješenih imovinskog stanja pravnih odnosa, ta da očekivane poljoprivredne površine koje se koriste su veće, poglavito u slučaju maslinika i krških pašnjaka.

Prema podacima APPRRR-a (stanje na dan 31.12.2022. godine) od ukupno 337 registriranih PG-ova na području Grada Vodica, 65% su obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG). Od toga 104 OPG-ova je registrirano na području naselja Vodice, nakon čega slijedi naselje Tribunj sa 34 registriranih OPG-ova. Ostala naselja imaju manji broj PG-ova.

Na području Grada Vodica, maslinarstvo se smatra nositeljem poljoprivrede. Stočarstvo pripada ekstenzivnom razvoju. Divljač je identificirana kao jedna od najvećih prijetnji poljoprivredi, uništava usjeve, pašnjake i ostala staništa. Na području Grada Vodica djeluje Lovačko društvo „Sokol“, u šumskom staništu navedenog područja može se naći stanište divljih zečeva, fazana i divljih svinja.

Nastavno je prikazana površina poljoprivrednog zemljišta evidentirana u ARKOD-u (ha) prema vrstama na dan 31. prosinca 2022. godine (Slika 9).

Slika 9: Površina poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD-u (ha)

Izvor: APPRRR, stanje 31.12.2022.

4.9. Zaposlenost i nezaposlenost u ŠKŽ i Gradu Vodice

Gledajući po JLS-ovima potkraj prosinca 2020. godine najviše zaposlenih bilo je u gradovima: u Gradu Šibeniku 18.302 (59% ukupne zaposlenosti u Županiji), u Gradu Kninu 3.514 (11,3%), u Gradu Vodicama 2.493 (8%), Gradu Drnišu 1.855 (6%). Ukupno 84,3% zaposlenih je koncentrirano u četiri nabrojena grada u županiji. Općina Tisno imala je najviše zaposlenih 749 (2,4%), zatim općine: Primošten 708 (2,3%), Murter-Kornati 635 (2,1%), Rogoznica 567 (1,8%), Skradin 438 (1,4%), Pirovac 369 (1,2%), Tribunj 265 (0,9%) zaposlenih osoba. Ostale općine imale su manje od 200 zaposlenih, a najmanje zaposlenih imale su općine Kijevo (77 zaposlenih) te Cijlpane (54 zaposlene osobe). Promotrimo li usporedno zapošljavanje po JLS-ovima za 31. 12.2016. godine vidimo da je u 2020. godini najveći porast u zapošljavanju ostvarila Općina Pirovac za 135 osoba više (57,7 %), zatim Grad Skradin 91 osoba više (26,2%), Grad Vodice za 472 osobe (23,4%), Grad Knin 643 (22,4%), Općina Tribunj 44 (19,9%), Općina Rogoznica 90 (18,9%), Općina Murter 87 (15,9%), Grad Drniš 245 (15,2%), Općina Primošten 80 (12,7 %), Općina Tisno 36 (5,1%) te Grad Šibenik, koji je ostvario više zaposlenih za 702 osobe (4%). Struktura zaposlenosti po JLS-ovima iz prosinca 2019. godine se nije značajno promijenila u odnosu na strukturu iz prosinca 2016. Navedeno je prikazano nastavno (Tablica 38).

Tablica 38: Zaposlenost po JLS-ovima za 2016. i 2020. godinu, stanje na dan 31. prosinca

JLS	2016.		2020.		Povećanje zapošljivosti	Stopa promjene 2020./2016.
	Zaposlene osobe	Udio u ukupnoj zaposlenosti u ŠKŽ	Zaposlene osobe	Udio u ukupnoj zaposlenosti u ŠKŽ		
Grad Šibenik	17.600	62,32%	18.302	58,95%	702	3,99%
Grad Knin	2.871	10,17%	3.514	11,32%	643	22,40%
Grad Vodice	2.021	7,16%	2.493	8,03%	472	23,35%
Grad Drniš	1.610	5,70%	1.855	5,98%	245	15,22%
Općina Tisno	713	2,52%	749	2,41%	36	5,05%
Općina Primošten	628	2,22%	708	2,28%	80	12,74%
Općina Murter-Kornati	548	1,94%	635	2,05%	87	15,88%
Općina Rogoznica	477	1,69%	567	1,83%	90	18,87%
Grad Skradin	347	1,23%	438	1,41%	91	26,22%
Općina Pirovac	234	0,83%	369	1,19%	135	57,69%
Općina Tribunj	221	0,78%	265	0,85%	44	19,91%
Ostali	972	3,44%	1.150	3,70%	178	18,31%
UKUPNO	28.242	100,00%	31.045	100,00%	2.803	9,92%

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, 2021.

Nastavno je prikazano kretanje zaposlenosti u Gradu Vodice u razdoblju od 2012. do 2022. godine. Prema podacima DZS-a broj zaposlenih u pravnim osobama u Gradu Vodice porastao je u promatranom razdoblju za 49,16 %, dok je u istom razdoblju stopa povećanja broja zaposlenih u pravnim osobama u Gradu Šibeniku iznosila 20,25 %. Usporedbom navedene dvije stope porasta zaposlenosti, stopa rasta zaposlenosti u Gradu Vodice porasla je 142,7 % više od stope rasta zaposlenosti u Šibeniku (Tablica 39).

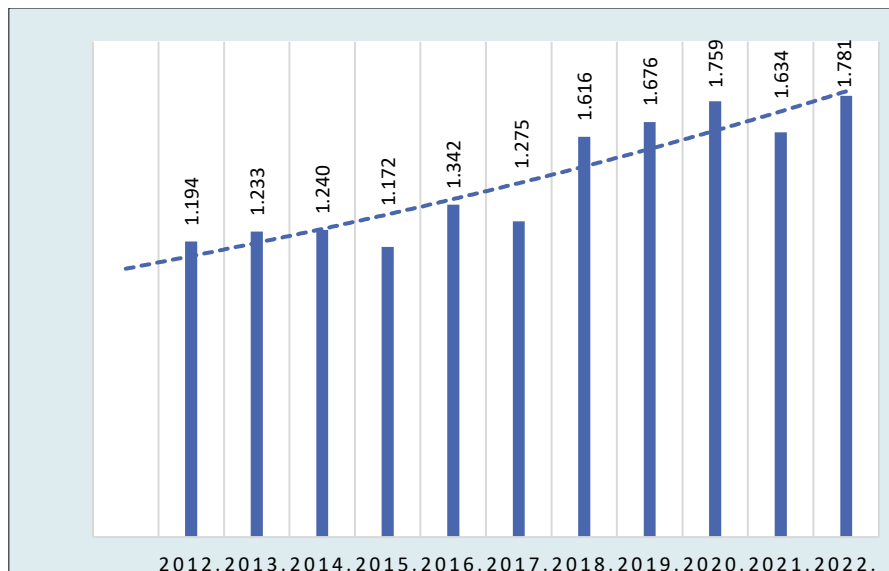
Tablica 39: Zaposlenost u pravnim osobama u Gradu Vodice (2012.-2022.)

Gradovi	Broj stanovnika	Zaposleni u pravnim osobama, stanje 31. ožujka											
		2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	
Grad Šibenik	42.599	12.364	12.798	12.487	12.603	12.593	12.817	13.753	14.008	14.009	14.271	14.868	
Grad Vodice	8.649	1.194	1.233	1.240	1.172	1.342	1.275	1.616	1.676	1.759	1.634	1.781	

Izvor: DZS; Gradovi u statistici.

Nastavno je prikazano kretanje zaposlenosti u Gradu Vodici u razdoblju od 2012. do 2022. godine. U promatranom razdoblju vidljiv je trend porasta zaposlenosti u većini godina (u 8 od 11 godina). U 2021. godini pad zaposlenosti bio je uzrokovan pandemijom virusa COVID-19 (Slika 10).

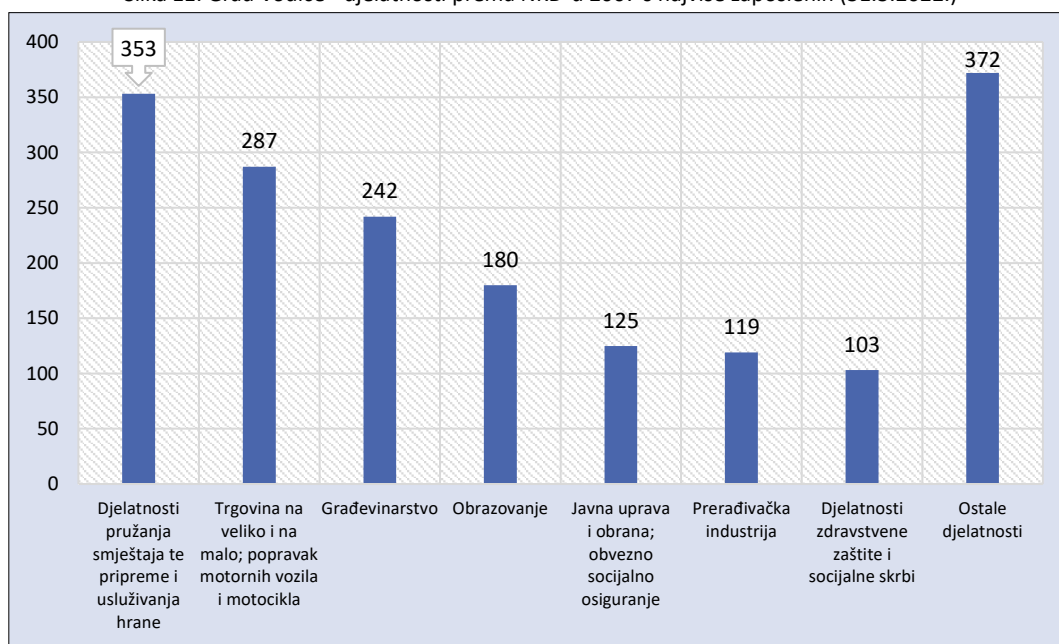
Slika 10: Zaposlenost u pravnim osobama u Gradu Vodici (2012.-2022.)

Izvor: DZS; Gradovi u statistici; Obrada Autora.

Nastavno je dan prikaz broja zaposlenih u pravnim osobama u Gradu Vodici prema NKD-u 2007, prema stanju na dan 31.03.2022. godine. Najveći broj zaposlenih bio je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (353); zatim u djelatnosti trgovine na veliko i malo (287); djelatnosti građevinarstva (242) te u djelatnosti obrazovanja (180). U prerađivačkoj industriji bilo je ukupno 119 zaposlenih (Slika 11).

Slika 11: Grad Vodice - djelatnosti prema NKD-u 2007 s najviše zaposlenih (31.3.2022.)

Izvor: DZS; Zaposleni prema NKD-u 2007, pregled po županijama, 2023.; Obrada Autora.

Nezaposlenost u ŠKŽ i Gradu Vodice u 2023. godini

Nastavno je prikazan prosječan broj nezaposlenih osoba u Šibensko-kninskoj županiji prema razini obrazovanja u 2023. i 2022. godini (Tablica 40). U 2023. godini prosječni broj nezaposlenih smanjio se na svim razinama obrazovanja. Do najvećeg smanjenja prosječnog broj nezaposlenih došlo je kod osoba sa visokoškolskim obrazovanjem (za 10,9%), kod osoba sa srednjom školom do 3 godine i škole za KV i VKV radnike (za 8,0%) te kod osoba bez škole i sa nezavršenom osnovnom školom (za 7,5%), a najmanje kod osoba prvostupanjskog obrazovanja (za 0,8%).

Tablica 40: Prosječan broj nezaposlenih osoba u ŠKŽ prema razini obrazovanja u 2023. i 2022.

Razina obrazovanja	2023.		2022.		Indeks 2023./2022.
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	
Bez škole i nezavršena osnovna škola	243	6,6	262	6,7	92,5
Osnovna škola	586	16,0	627	16,1	93,5
SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	1.245	34,0	1.353	35,1	92,0
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina	964	26,4	1.001	25,2	96,3
Gimnazija	94	2,6	100	2,6	94,3
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	273	7,5	275	7,3	99,2
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	251	6,9	282	7,1	89,1
PU ŠIBENIK	3.656	100,0	3.900	100,0	93,7

Izvor: HZZ PU Šibenik, Godišnji statistički izvještaj za 2023.; srpanj 2024.

Promatrano po ispostavama HZZ-a Područni ured Šibenik, prosječan broj nezaposlenih osoba u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu smanjen je u svim ispostavama, najviše u ispostavama Drniš (za 7,1%), Šibenik (za 8,1%), Vodice (za 4,4%), a najmanje u ispostavi Knin (za 3,7%). Nastavno je prikazan prosječan broj nezaposlenih osoba po gradovima i općinama ŠKŽ u 2023. i 2022. godini (Tablica 41). Podaci pokazuju da se prosječan broj nezaposlenih osoba u Gradu Vodice u 2023. godini smanjio na 345 nezaposlenih u odnosu na prosječan broj nezaposlenih u 2022. godini, kad je iznosio 364 nezaposlena. To je bilo smanjenje od 5,2 % u odnosu na prethodnu godinu. Udio nezaposlenih u Gradu Vodice u ukupnoj strukturi nezaposlenih u Županiji neznatno se povećao u 2023.g. i iznosio je 9,4 %.

Tablica 41: Prosječan broj nezaposlenih osoba po gradovima i općinama ŠKŽ u 2023. i 2022.

Gradovi / općine	2023.		2022.		Indeks 2023./2022.
	Ukupno	Udio %	Ukupno	Udio %	
(00515/15) CIVLJANE	8	0,2	10	0,3	73,8
(00957/15) DRNIŠ	189	5,2	220	5,7	85,7
(01139/15) ERVENIK	53	1,4	52	1,3	101,9
(01830/15) KIJEVO	9	0,2	10	0,3	83,9
(01848/15) KISTANJE	317	8,7	336	8,6	94,2
(01961/15) KNIN	713	19,5	707	18,1	100,8
(02984/15) PROMINA	22	0,6	18	0,5	123,9
(03107/15) BISKUPIJA	70	1,9	98	2,5	72,0
(03573/15) PRIMOŠTEN	85	2,3	92	2,4	92,2
(03778/15) RUŽIĆ	42	1,1	52	1,3	79,7
(03948/15) SKRADIN	119	3,3	136	3,5	87,6
(04448/15) ŠIBENIK	1.281	35,0	1.414	36,3	90,6
(04545/15) TISNO	81	2,2	78	2,0	104,6
(04693/15) UNEŠIĆ	38	1,0	23	0,6	168,9
(05002/15) VODICE	345	9,4	364	9,3	94,8
(05819/15) PIROVAC	37	1,0	44	1,1	84,6
(05827/15) ROGOZNICA	63	1,7	67	1,7	93,4
(06173/15) MURTER-KORNATI	60	1,7	53	1,4	113,5
(06211/15) BILICE	66	1,8	66	1,7	99,0
(06216/15) TRIBUNJ	60	1,6	60	1,5	100,7
UKUPNO	3.656	100,0	3.900	100,0	93,7

Izvor: HZZ PU Šibenik, Godišnji statistički izvještaj za 2023.; srpanj 2024.

U svrhu izračuna svih potrebnih pokazatelja analize nezaposlenosti na području Šibensko-kninske županije korišteni su podaci HZZ-a-Područnog ureda Šibenik (HZZ PU Šibenik). U prosincu 2020. u Županiji ukupno je registriran broj od 5.276 nezaposlenih (od čega 47,9% muškaraca i 52,1% žena), što je bilo 19,3% više nezaposlenih gledajući isti period 2019. godine, kada nezaposleno bilo ukupno 4.424 osoba. Povećanje broja nezaposlenih u 2020. godini, u Županiji zabilježeno je u svim kvalifikacijskim strukturama. Nastavno se daje analiza ukupnog broja nezaposlenih po pojedinoj ispostavi PU HZZ-a te postotnog udjela broja nezaposlenih osoba u ukupnom broju nezaposlenih u ŠKŽ, po ispostavama HZZ-a PU Šibenik. Najviše nezaposlenih u 2020. godini bilo je evidentirano u ispostavi HZZ-a Šibenik, ukupno 2.826 nezaposlenih (53,6%), zatim u ispostavi HZZ-a Knin, ukupno 1.356 nezaposlenih (25,7 %), zatim u ispostavi HZZ-a Vodice, ukupno 678 nezaposlenih (12,85 %) te u ispostavi HZZ-a Drniš, ukupno 416 nezaposlenih (7,85 %).

Najviše je bilo nezaposlenih osoba sa srednjom školom do tri godine i školom za KV i VKV radnike (1.941), koji u ukupnoj strukturi nezaposlenih Županije čine udio od 36,8 %. Slijede nezaposlene osobe sa srednjom školom za zanimanja u trajanju od 4 i više godina te gimnazijom, od kojih je bilo nezaposleno 1.497 osoba, koji u ukupnoj strukturi nezaposlenih Županije čine udio od 28,4 %. Potom slijede nezaposlene osobe koje su završile samo osnovnu školu, kojih je bilo 785 i u ukupnoj strukturi nezaposlenih Županije čine udio od 14,9 %. Analiza broja nezaposlenih u ispostavi HZZ-a Vodice u prosincu 2020. godine pokazuje slične rezultate kao na županijskoj razini. Najviše je bilo nezaposlenih osoba sa srednjom školom do tri godine i školom za KV i VKV radnike (299), koji u ukupnoj strukturi nezaposlenih Grada Vodica čine udio od 44,10 %. Slijede nezaposlene osobe sa srednjom školom za zanimanja u trajanju od 4 i više godina te gimnazijom, od kojih je bilo nezaposleno 193 osobe, a koji u ukupnoj strukturi nezaposlenih Grada Vodice čine udio od 28,46 %. Potom slijede nezaposlene osobe koje su završile samo osnovnu školu, kojih je bilo 84 i u ukupnoj strukturi nezaposlenih Grada Vodice te koji čine udio od 12,39 % u ukupnom broju nezaposlenih. Indikativno je da je i na razini Županije i na razini Grada Vodice najmanja nezaposlenost kod osoba koje ili nemaju nikakvu školu ili nisu završile ni osnovnu školu. Navedeno je prikazano nastavno (Tablica 42).

Tablica 42: Nezaposlene osobe u ŠKŽ prema razini obrazovanja i spolu (31.12.)

stanje 31. prosinca 2019.									
Područna služba/ ispostava	Ukupno nezaposlene osobe	muški	žene	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	SŠ za zanimanja do 3 godine i škola za KV i VKV radnike	SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina i gimnazija	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	Fakultet, akademija, magisterij, doktorat
Drniš	288	142	146	2	30	132	85	23	16
Knin	1.210	603	307	248	264	392	235	41	30
Šibenik	2.397	1135	1262	17	329	840	752	235	224
Vodice	529	250	279	1	68	216	168	44	32
Ukupno ŠKŽ	4.424	2.130	2.294	268	691	1.580	1.240	343	302
Udio nezaposlenih po razini obrazovanja u ukupnoj nezaposlenosti ŠKŽ				6,1%	15,6%	35,7%	28,0%	7,8%	6,8%
stanje 31. prosinca 2020.									
Drniš	416	165	251	4	51	169	135	33	24
Knin	1.356	673	683	252	294	417	291	65	37
Šibenik	2.826	1366	1460	13	356	1.056	878	235	288
Vodice	678	322	356	1	84	299	193	53	48
Ukupno ŠKŽ	5.276	2.526	2.750	270	785	1.941	1.497	386	397
% promjene 2020./2019.	19,3%	18,6%	19,9%	0,8%	13,6%	22,9%	20,7%	12,5%	31,5%
Udio nezaposlenih po razini obrazovanja u ukupnoj nezaposlenosti ŠKŽ				5,1%	14,9%	36,8%	28,4%	7,3%	7,5%

Izvor: HZZ: Godišnjak 2019. i 2020. godine

Kretanje nezaposlenosti prema djelatnosti prethodnog zaposlenja

Ako se iz ukupnog broja nezaposlenih izdvoje osobe koje su prethodno bile zaposlene, možemo ih promatrati prema djelatnosti prethodnog zaposlenja, što je prikazano nastavno (Tablica 43). Indikativno najveći broj nezaposlenih u 2023. godini dolazi iz djelatnosti NKD 2007 (I) „Pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane“ (674 nezaposlenih odnosno više od 20,5 % od ukupnog broja nezaposlenih), zatim slijedi djelatnost NKD 2007 (G) „Trgovina na malo i veliko, popravak motornih vozila i motocikala“ (502 nezaposlena odnosno 15,28 % od ukupnog broja nezaposlenih). Navedeno može ukazivati na sezonalnost rada u djelatnosti „Pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane“, gdje je stalno zaposleno samo dio radnika, a ostali radnici nakon sezone koja traje nekoliko mjeseci prijavljuju se na HZZ.

Tablica 43: Prosječni broj nezaposlenih osoba po djelatnostima prethodnog zaposlenja u 2023. i 2022.

Djelatnost (NKD 2007)	2023.		2022.		Indeks 2023./2022.
	Ukupno	Udio %	Ukupno	Udio %	
(A) POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	90	2,7	94	2,7	96,0
(B) RUDARSTVO I VAĐENJE	6	0,2	6	0,2	94,7
(C) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	284	8,7	307	8,7	92,5
(D) OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	3	0,1	3	0,1	97,4
(E) OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	53	1,6	57	1,6	93,2
(F) GRAĐEVINARSTVO	235	7,1	226	6,4	103,8
(G) TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	502	15,3	537	15,3	93,4
(H) PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	98	3,0	121	3,4	80,9
(I) DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	674	20,5	694	19,7	97,2
(J) INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	27	0,8	29	0,8	93,9
(K) FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	27	0,8	30	0,8	90,8
(L) POSLOVANJE NEKRETNOSTIMA	23	0,7	23	0,7	100,0
(M) STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	87	2,7	95	2,7	91,7
(N) ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	163	5,0	169	4,8	96,6
(O) JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	335	10,2	383	10,9	87,6
(P) OBRAZOVANJE	96	2,9	106	3,0	91,2
(Q) DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	119	3,6	142	4,0	83,7
(R) UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	93	2,8	115	3,3	81,0
(S) OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	342	10,4	353	10,0	96,8
(T) DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA; DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KOJA PROIZVODE RAZLIČITU ROBU I OBAVLJAJU RAZLIČITE USLUGE ZA VLASTITE POTREBE	29	0,9	30	0,9	95,0
UKUPNO	3.285	100,0	3.518	100,0	93,4

Izvor: HZZ PU Šibenik, Godišnji statistički izvještaj za 2023.; srpanj 2024.

HZZ - Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja

Na temelju Uredbe Vlade RH o praćenju, analizi i predviđanju potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima, te izradi i uzimanju u obzir preporuka za obrazovnu upisnu politiku (NN, 93/2010.), područne službe i uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: HZZ), uz koordinaciju od strane Središnjeg ureda HZZ-a, proveli su analizu i prognozu potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima, te izradili preporuke za obrazovnu upisnu politiku.

Analiza i prognoza potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima provedena je na osnovi statističkih podataka i relativnih pokazatelja o zapošljavanju nezaposlenih osoba prema obrazovnom programu koji su završile, podataka o nedostatku radnika pojedinih zvanja dobivenih testovima tržišta rada, te kvalitativnih dojмова savjetnika stečenih iskustvom posredovanja pri zapošljavanju. Na temelju relativnog položaja pojedinih zvanja u prethodnom razdoblju napravljena je prognoza njihovog položaja u budućnosti. Osim toga, u obzir su uzeti strategije i planovi gospodarskog razvoja odnosno razvoja pojedinih sektora na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Na osnovi prognoziranog položaja pojedinih zvanja na tržištu rada izrađene su preporuke u pogledu povećanja ili smanjenja broja upisanih učenika i studenata u pojedine obrazovne programe. Pri tome su u obzir uzeti i podaci o broju već upisanih učenika i studenata u pojedine obrazovne programe te promjene upisnih kvota za srednje škole i visoka učilišta tijekom protekle godine. Analize, prognoze i preporuke izrađene su na razini lokalnih tržišta rada kako su ih odredile područne službe i uredi HZZ-a. Lokalna tržišta rada uglavnom su županije, ali mogu biti i dijelovi županija te gradovi ili općine. Preporuke se odnose ne samo na upis, već i na stipendiranje učenika i studenata.

Preporuke se odnose ne samo na upis, već i na stipendiranje učenika i studenata. Budući da se neki obrazovni programi ne provode na području nekih lokalnih tržišta rada, preporuke se u njihovom slučaju odnose samo na stipendiranje učenika i studenata koji pohađaju takve programe na drugim područjima. Programi koji se ne provode na području lokalnog tržišta rada označeni su zvjezdicom (*).

Premda su jasne i izravne, preporuke imaju kvalitativni karakter. Preporuča se povećanje ili smanjenje broja upisanih i stipendiranih učenika i studenata u pojedinim obrazovnim programima, ali se ono ne određuje kvantitativno. HZZ vjeruje da će promjene obrazovne upisne politike i politike stipendiranja temeljene na preporukama HZZ-a pridonijeti usklađivanju obrazovanja s potrebama tržišta rada, odnosno da će umanjiti strukturnu neusklađenost između ponude rada i potražnje za radom, što je jedan od glavnih dugoročnih strateških izazova hrvatskog tržišta rada.

Nastavno su dane preporuke Područnog ureda HZZ-a u Šibensko-kninskoj županiji.

1. Obrazovni programi u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata

Dvogodišnji ili trogodišnji srednjoškolski:

- **Konobar/konobarica**
- **Kuhar/kuharica**
- Zidar/zidarka
- Zavarivač/zavarivačica
- Tesar/tesarica
- Bravar/bravarica
- Stolar/stolarica
- Mesar/mesarica
- Pekar/pekarica
- Instalater grijanja i klimatizacije / instalaterka grijanja i klimatizacije
- **Slastičar/slastičarka**
- Vodoinstalater/vodoinstalaterka
- Ličilac-soboslikar/ličiteljica-soboslikarica
- Brodocjevar/brodocjevarka

Četverogodišnji ili petogodišnji srednjoškolski:

- Medicinska sestra opće njege / medicinski tehničar opće njege
- Zdravstveno-laboratorijski tehničar / zdravstveno-laboratorijska tehničarka

Stručni studij

- Sestrinstvo

Sveučilišni studij

- Medicina
- Socijalni rad
- Farmacija
- Logopedija
- Edukacijska rehabilitacija

- Rani i predškolski odgoj i obrazovanje
- Psihologija
- Elektrotehnika
- Računarstvo
- Strojarstvo
- Matematika, nastavnički smjer
- Fizika, nastavnički smjer
- Informatika, nastavnički smjer
- Matematika i fizika, nastavnički smjer
- Matematika i informatika, nastavnički smjer
- Fizika i informatika, nastavnički smjer*
- Arhitektura
- Građevinarstvo
- Pedagogija

2. Obrazovni programi u kojima treba smanjiti broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata

Trogorodišnji srednjoškolski

Četverogodišnji srednjoškolski

- **Hotelijsko-turistički tehničar / hotelijersko-turistička tehničarka**
- **Ekonomist/ekonomistica**
- Elektrotehničar/elektrotehničarka
- Računalni tehničar / računalna tehničarka
- Tehničar cestovnog prometa / tehničarka cestovnog prometa
- Tehničar za vozila i vozna sredstva / tehničarka za vozila i vozna sredstva
- Upravni referent / upravna referentica
- Kozmetičar/kozmetičarka

Stručni studij

- **Turistički menadžment**
- Cestovni promet
- Poštanski promet
- Upravni studij

Sveučilišni studij

- Ekonomija

5. RESURSNA OSNOVA

5.1. Zaštićena prirodna baština Grada Vodica

Zaštita osobito vrijednih dijelova prirodne baštine

Za zaštitu, odnosno preategorizaciju zaštite predlažu se slijedeći dijelovi prirodne baštine:

- obalno područje uvale Tijašnica na otoku Tijatu u kategoriji značajnog krajobraza (oz. ZK) - (Slika 12);
- kanjon rijeke Guduče u kategoriju posebnog ornitološkog rezervata (oz. PR) – (Slika 12).

Za područja predložena za zaštitu propisuje se obveza izrade stručnog obrazloženja ili stručne podloge, kako bi se pokrenuo postupak zaštite, a do donošenja odluke o valjanosti prijedloga za zaštitu na tim područjima se ne dozvoljava izgradnja građevina, izuzev građevina od značaja za Državu i Županiju, te sustava odvodnje otpadnih voda određenih u PPUG-u.

Slika 12: Uvala Tijašnica na otoku Tijatu i Kanjon rijeke Guduče

Izvor: Facebook stranica „Spirito Summer Place“

Izvor: <https://survival.aforumfree.com/t9764-noenje->

Ekološki vrijedna područja koja se nalaze na području obuhvata Prostornog plana treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova.

Uvidom u Upisnik zaštićenih područja utvrđeno je da unutar obuhvata predmetnog PPUG-a nema područja zaštićenih na temelju Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, broj 80/2013).

- Sukladno Uredbi o ekološkoj mreži (Narodne novine, broj 124/2013, 105/2015) na području Grada Vodica nalaze se područja ekološke mreže i to područje očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001361 Ravni kotari i HR3000091 Uvala Tijašnica, te područje očuvanja značajno za ptice (POP) HR1000024 Ravni kotari i HR1000026 Krka i okolni plato.

Područja ekološke mreže

Ekološki vrijedna područja koja se nalaze na području obuhvata Prostornog plana treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova.

Popis područja ekološke mreže na području Grada Vodica i smjernice za mjere zaštite dane su nastavno (Tablica 44, Tablica 45, Tablica 46 i Tablica 47).

Tablica 44: Područja ekološke mreže Kanjon Guduče

PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE		
ŠIFRA PODRUČJA		NAZIV PODRUČJA
HR2000920		KANJON GUDUČE
CILJEVI OČUVANJA		
Herpetofauna		
Petrofilne vrste ptica		
Ptice močvarice		
NATURA ŠIFRA	NAZIV STANIŠTA	SMJERNICE ZA MJERE ZAŠTITE
	Kanjonska vegetacija	-zaštititi područje u kategoriji posebnog rezervata

Izvor: PPUG

Tablica 45: Područja ekološke mreže Uvala Tijašnica

PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE		
ŠIFRA PODRUČJA		NAZIV PODRUČJA
HR3000091		UVALA TIJAŠNICA
CILJEVI OČUVANJA		
Divlje svojte		
NATURA ŠIFRA	NAZIV STANIŠTA	SMJERNICE ZA MJERE ZAŠTITE
1160	Velike plitke uvale	-sprječavati nasipavanje i betonizaciju obale -očuvati povoljnu građu i strukturu morskog dna, obale, priobalnih područja i riječnih ušća -očuvati biološke vrste značajne za stanišni tip, ne unositi strane (alohtone) vrste i genetski modificirane organizme

Izvor: PPUG

Tablica 46: Područja ekološke mreže Ravni Kotari

PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE		
ŠIFRA PODRUČJA		NAZIV PODRUČJA
HR1000024		RAVNI KOTARI
CILJEVI OČUVANJA		SMJERNICE ZA MJERE ZAŠTITE
eja livadarka	Circus pygargus	-regulirati lov i sprječavati krivolov -ograničiti širenje područja pod intenzivnim poljodjelstvom -osigurati poticaje za tradicionalno poljodjelstvo i stočarstvo -pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti
eja strnjarica	Circus cyaneus	
jarebica kamenjarka	Alectoris graeca	
rusi svračak	Lanius collurio	
sivi svračak	Lanius minor	
ševa krunica	Lullula arborea	
ušara	Bubo bubo	
voljić maslinar	Hippolais olivetorum	
zmijar	Circaetus gallicus	

Izvor: PPUG

Tablica 47: Područja ekološke mreže Krka i okolni plato

PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE		
ŠIFRA PODRUČJA		NAZIV PODRUČJA
HR1000026		KRKA I OKOLNI PLATO
CILJEVI OČUVANJA		SMJERNICE ZA MJERE ZAŠTITE
eja strnjarica	Circus cyaneus	-regulirati lov i sprječavati krivolov -osigurati poticaje za tradicionalno poljodjelstvo i stočarstvo -pažljivo provoditi turističko rekreativne aktivnosti -pažljivo planirati izgradnju visokih objekata (osobito dalekovoda i vjetroelektrana) -hidrološka stabilizacija i smanjenje crpljenja prevelikih količina vode
jarebica kamenjarka	Alectoris graeca	
kratkoprsta ševa	Calandrella brachydactyla	
rida štijoka	Porzana porzana	
rusi svračak	Lanius collurio	
siva štijoka	Porzana parva	
sivi svračak	Lanius minor	
ušara	Bubo bubo	
velika ševa	Melanocorypha calandra	
zmijar	Circaetus gallicus	

Izvor: PPUG

Za zahvate planirane Planom koji mogu imati značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, sukladno članku 24. st. 2. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, broj 80/2013) i Pravilniku o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (Narodne novine, broj 164/2014), provodi se ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu. Činjenica da se u relativnoj blizini Grada Vodice nalaze čak dva nacionalna parka: Krka i Kornati te Park prirode Vransko jezero i Park prirode Dinara dodatno obogaćuje turističku ponudu. Tijekom ljetne sezone svakodnevno se organiziraju jednodnevni izleti na spomenute lokacije ali svakako postoji prostor za napredak i bolju inkorporaciju u turističku ponudu Grada.

5.2. Zaštićena kulturno-povijesna baština

Zaštita kulturno-povijesnih vrijednosti u Prostornom planu uređenja Grada Vodice (PPUG)

Nepokretna kulturna dobra navedena u PPUG-u smatraju se zaštićenima i podliježu posebnoj skrbi. Status njihove zaštite obuhvaćen je sljedećim kategorijama:

- **R** - kulturno dobro upisano u Registar nepokretnih kulturnih dobara,
- **P** - preventivno zaštićeno kulturno dobro,
- **E** - evidentirane kulturno povijesne vrijednosti koje se zaštićuju Planom.

Zaštićenim građevinama, kod kojih su utvrđena svojstva kulturnog dobra i na koje se obvezatno primjenjuju sve odredbe Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, smatraju se sve građevine koje imaju status zaštite R i P. Za sve evidentirane kulturno-povijesne vrijednosti (oznaka E), preporuka je Plana daljnja valorizacija unutar zasebnog programa od strane nadležnih službi i utvrđivanje prijedloga za zaštitu sukladno posebnom propisu, koji omogućuje predstavničkom tijelu Grada Vodice da proglasi zaštićeno kulturno dobro lokalnog značaja na svome području.

Planom su nepokretna kulturna dobra razlučena u nekoliko vrsta:

- arheološki pojedinačni kopneni lokaliteti (ilirske gradine, srednjovjekovna sela, vile rustike i sl.),
- povijesne graditeljske cjeline (kulturnopovijesne cjeline),
- povijesni graditeljski sklop,
- povijesne civilne građevine,
- povijesne sakralne građevine (crkve, samostani i zvonici) i
- bunje i suhozidna arhitektura (gromače, zidovi, gomile).

U povijesnim graditeljskim cjelinama, osim obnove i revitalizacije postojeće građevne strukture, sve rekonstrukcije postojećih kuća, interpolacije tj. izgradnje novih objekata unutar granica zaštićenog naselja mogu se vršiti samo prema donesenim Posebnim uvjetima od strane nadležnog Konzervatorskog odjela u Šibeniku. U planiranju namjena u okviru povijesnih jezgara treba se rukovoditi zaštitom stambene namjene (stalni korisnici kuća), a ne dovoditi naselje u stanje velikog apartmana ili hotela za iznajmljivanje. Za sva naselja sa zaštićenim povijesnim graditeljskim cjelinama i onima predloženim za zaštitu mora se izraditi odgovarajuća Konzervatorska podloga, ili revidirati postojeća, te definirati uvjeti revitalizacije, obnove i uređenja postojeće strukture i propisati uvjeti za novu gradnju u zaštićenim i kontaktnim zonama.

Sve građevinske i druge intervencije na kulturnom dobru i u njegovoj neposrednoj blizini podliježu upravnom postupku, tj. za sve intervencije na kulturnom dobru potrebno je dobiti suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela kroz tzv. Posebne uvjete. Prije podnošenja zahtjeva za posebne uvjete objekt mora imati arhitektonsko - geodetski snimak postojećeg stanja i konzervatorski elaborat s povijesnim, stilskim analizama i smjernicama obnove. Svi sudionici u obnovi kulturnog dobra tj. izrađivač konzervatorskog elaborata, izrađivač dokumentacije postojećeg stanja (arhitektonski i geodetski ured), projektant za idejni i glavni projekt, izvoditelj radova i građevni nadzor moraju imati licence Ministarstva kulture i medija RH za vrstu radova kojom će se baviti na kulturnom dobru. Na širokom prostoru zaleđa Vodica nalazi se veći broj sačuvanih bunja – poljarica specifične tipske arhitekture za prostor Vodica. Sukladno smjernicama Konzervatorskog odjela Šibenik, potrebno je izraditi sustavni popis bunja s fotografskom dokumentacijom i lociranjem ovih suhozidnih građevina na karti. Nakon izrade takvog kataloga suhozidne gradnje bit će moguće dobiti uvid u gustoću rasporeda bunja na terenu, i time stvoriti bolje preduvjete za planiranje određenih zona na tom prostoru. Na prostoru Srime nalazi se jedinstven kompleks suhozidne arhitekture sastavljen od povezanih zidova, gomila i gromača. Ovu srimsku zonu, koja se prostire od zaleđa naselja Srime pa sve do magistrale, treba izuzeti od zona stambene, industrijske i slične gradnje. Popis nepokretnih kulturnih dobara prikazan je nastavno (Tablica 48).

Tablica 48: Popis nepokretnih kulturnih dobara

Vrsta kulturnog dobra	Naziv-lokalitet	Naselje	Povijesno razdoblje	Status/br. registra
Arheološki pojedinačni kopneni lokaliteti	Srimska lokva	Srima	prapovijest	E
	Gradina Stražišće	Srima	prapovijest	E
	Gradelji	Vodice	-	E
	Šabin brdo pećina	Vodice	-	E
	Gradina Dragišić	Čista Mala	antika, prapovijest	R RST-0716-1973
	Arheološko nalazište Velika Mrdakovica s rimskom cisternom	Vodice	antika	R Z-6504
	Tijat	Prvić Šepurine	antika	E
	Grobište – Sv. Rok	Prvić Luka	antika	E
	Arheološko nalazište Prižba (dvojna bazilika)	Srima	antika	R Z-5324
	Pišća	Vodice	antika	E
	Arheološko nalazište Biskupija	Vodice	antika	R Z-5322
	Ivasovka	Grabovci	srednji vijek	E
	Kurjaci	Grabovci	srednji vijek	E
	Vinogradine	Gaćezezi	srednji vijek	E
	Donja Banda	Prvić Luka	srednji vijek	E
	Ostaci utvrde Rakitnica	Vodice	srednji vijek	P P-5407
	Obrambena kula	Prvić Luka	-	E
Povijesne graditeljske cjeline	Kulturno-povijesna cjelina Vodica	Vodice		R Z-3029
	Kulturno povijesna cjelina otoka Prvića	Prvić Luka, Prvić Šepurine	15. st.	R Z-2456
Povijesni sklop	Ostaci naselja Rakitnica	Vodice		E
Povijesne civilne građevine	Ljetnikovac Draganić-Vrančić	Prvić Šepurine		R Z-3348
	Čorićev toranj	Vodice	16. st.	R Z-4067
	Rodini stanovi	Srima		R Z-6022
	Bunje Rašinov stan u Okitu	Vodice	19. st.	R Z-3659
Povijesne sakralne građevine	Crkva Sv. Jurja - Dragišić	Čista Velika		R Z-4658
	Crkva Sv. Jelene	Prvić Šepurine	17. st.	E
	Crkva Gospinog porođenja (Sv. Ambroz)	Prvić Luka	15. st.	R Z-3326
	Crkva Sv. Ivana Krstitelja Rakitnica	Vodice		R Z-5129
	Crkva Sv. Ilije - Jurići	Vodice		E
	Crkva Sv. Križa - Punta	Vodice	15. st.	R Z-4657
	Crkva Našašća Sv. Križa (župna crkva Sv. Križa)	Vodice	18. st.	R Z-6302
	Samostan i crkva Sv. Marije od milosti	Prvić Luka	15. st.	R Z-3192
	Crkva Gospe od Karmela - Okit	Vodice		E
	Župna crkva Velike Gospe	Prvić Šepurine		E
	Crkva Sv. Ante	Gaćezezi		E
	Crkva Sv. Ane	Čista Velika		E
	Crkva Sv. Ane	Čista Mala		E

Izvor: V. izmjene PPUG-a Vodica

Kulturno-povijesna baština na području Vodica kao faktor atrakcije

U Registru kulturnih dobara RH (u daljnjem tekstu: Registar) nalazi se ukupno 16 zaštićenih kulturnih dobara Grada Vodica, od toga 6 dobara pripadaju kategoriji sakralna graditeljska baština, 4 dobra pripadaju kategoriji arheološka baština, 1 dobro pripadaju kategoriji stambene građevine, 2 dobra pripadaju kategoriji gospodarske građevine, 1 dobro pripada kategoriji vojno-obrambene građevine, a 2 dobra pripadaju kategoriji kulturno-povijesna cjelina. Nastavno je dan popis zaštićenih kulturnih dobara Grada Vodica u Registru kulturnih dobara RH (Tablica 49).

Tablica 49: Popis zaštićenih kulturnih dobara Grada Vodica u Registru kulturnih dobara RH

R.br.	Reg. broj	Naziv kulturnog dobra	Adresa	Vrsta
1	Z-5322	Arheološko nalazište Biskupija	Vodice	Arheologija
2	Z-5324	Arheološko nalazište Prižba	Srima	Arheologija
3	RST-0716-1973.	Gradina Dragišić	Čista Mala	Arheologija
4	Z-6505	Arheološko nalazište Velika Mrdakovica	Vodice	Arheologija
5	Z-3659	Bunje Rašinov stan u Okitu	Vodice	Nepokretna pojedinačna
6	Z-6022	Rodini stanovi	Srima	Nepokretna pojedinačna
7	Z-3029	Kulturno-povijesna cjelina Vodice	Vodice	Kulturno-povijesna cjelina
8	Z-2456	Kulturno-povijesna cjelina otoka Prviča	Prvič Luka	Kulturno-povijesna cjelina
9	Z-3192	Crkva i samostan sv. Marije od Milosti	Prvič Luka	Nepokretna pojedinačna
10	Z-3326	Crkva Gospina Porođenja	Prvič Luka	Nepokretna pojedinačna
11	Z-5129	Crkva sv. Ivana Krstitelja	Vodice	Nepokretna pojedinačna
12	Z-6302	Crkva Našašća sv. Križa	Vodice	Nepokretna pojedinačna
13	Z-4657	Crkva sv. Križa	Vodice	Nepokretna pojedinačna
14	Z-4658	Crkva sv. Jurja	Čista Mala	Nepokretna pojedinačna
15	Z-4067	Čoričev toranj	Vodice	Nepokretna pojedinačna
16	Z-3348	Ljetnikovac Draganić - Vrančić	Prvič Šepurine	Nepokretna pojedinačna

Izvor: Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske; poveznica: <https://registar.kulturnadobra.hr/>

Arheološko nalazište Biskupija

Oko 200 metara jugoistočno od crkve Sv. Ilije nalaze se ostaci antičkih zidova. Uokolo se nalaze ostaci tegula, sedre i rimske keramike. Uži toponim nalazišta je Biskupija. Na ovom nalazištu, najvjerojatnije je nađen arhitektonski ulomak ukrašen s urezanim križem vitkih i izduženih hasta koje završavaju s trokutastim oblikovanjem.

Lokacija: Vodice

Klasifikacija: arheološka baština

Oznaka kulturnog dobra: Z-5322

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Arheološko nalazište Prižba (dvojna bazilika)

Sklop dvojne ranokršćanske bazilike. Sjeverna crkva sastoji se od naosa s polukružnom apsidom ojačanom kontraforima, s klupom za svećenstvo, narteksa, sjevernih prigradnji (krstionički sklop), južnih prigradnji (cisterna) i protirona. Južnu crkvu formira naos, prostrana apsida raščlanjena lezenama, narteks i dvije pomoćne prostorije prislonjene uzduž južnog zida. U narteksu južne crkve i na prostoru istočno od kompleksa istraženo je više ukopa. Pronađen je veliki broj kamenog namještaja. Spomenički kompleks je konzerviran i prezentiran.

Lokacija: Srima

Klasifikacija: arheološka baština

Oznaka kulturnog dobra: Z-5324

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Gradina Dragišić

Obrambeni zid nije u potpunosti sačuvan. Unutar zida ustanovljeni su ostaci kuća. Kontinuitet života na gradini prati se od ilirskog do u antičko doba, od ranog halštata do kraja 1. st. poslije Krista. Na istočnom dijelu gradine je nekropola. U istraženim grobovima, s različitim ritusom pokapanja, nađeni su bogati nalazi.

Lokacija: Čista Mala

Klasifikacija: arheološka baština

Oznaka kulturnog dobra: RST-0716-1973.

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

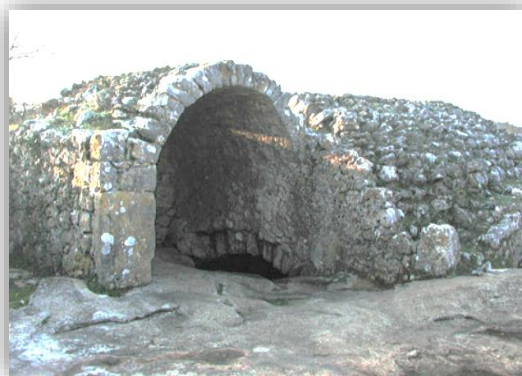

Arheološko nalazište Velika Mrdakovica s rimskom cisternom

Na ovom bogatom arheološkom nalazištu iz predrimskog doba otkriveno je stotinjak grobova, od kojih neki potječu iz četvrtog stoljeća prije Krista. Prema nađenim artefaktima i zapisima antičkih pisaca, stručnjaci ovo naselje povezuju s Arauzonom, liburnsko-rimskim naseljem koje spominje Plinije. Arheološko nalazište Velika Mrdakovica je gradinsko naselje iz prapovijesti i rimskoga doba s pripadajućom nekropolom u južnome podnožju brda. Grobovi iz starijeg sloja nekropole potječu iz trećeg do prvog stoljeća prije Krista, a nastali su pod helenističkim utjecajem.

Ovdje je nađen i sklop stambenih zgrada izgrađenih od fino tesanog kamena, spajanog glinom, a kasnije žbukom. Naselje je bilo utvrđeno dvostrukim bedemima, izgrađenim od lomljenog kamena, i podijeljeno ulicama. Neke zgrade imale su u kamenu usječene cisterne za sakupljanje kišnice. U neposrednoj blizini, 400 m jugozapadno od naselja, na lokaciji Pišća-Ograđevica, nalazi se cisterna (č. zgr. 433, k. o. Vodice) iz rimskoga perioda izgrađena na ravnoj plohi kamena živca.

Lokacija: Vodice

Klasifikacija: arheološka baština

Vrijeme nastanka: 4 st.p.n.e. do 2. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-6504

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Bunje Rašinov stan u Okitu

U vinogradima u Okitu kod Vodica postoji sklop s dvije veće i dvije manje bunje. Veće su spojene šiljastim lukom čemerom ili somićem te prva s ognjištem služi kao kuhinja, a druga je za stanovanje, zapravo za noćenje. Najzanimljiviji građevinski dio svakako je unutrašnji prolaz izveden istom tehnikom kao i svodovi, s profilom šiljastog luka. Osnovni tlocrt većih prostorija, bez naznake prolaza, bio je do visine zida od jednog metra postavljen od prvog graditelja Josipa Strikomana, rođenog oko 1850. godine.

Lokacija: Vodice

Klasifikacija: profana graditeljska baština

Vrijeme nastanka: 1850. god.

Oznaka kulturnog dobra: Z-3659

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Rodini stanovi

Rodini stanovi nalaze se na istoimenoj lokaciji na poluotoku Srimi zapadno od Šibenika. Suhozidna su građevina u sastavu nekadašnjeg sezonskog naselja stanovnika Prvić Luke, korištenog u odgovarajućim dijelovima godine za obrađivanje zemljišnih posjeda na poluotoku Srimi. Rodini stanovi koji datiraju u početak druge polovine 19. stoljeća, najsloženiji su postojeći primjer razvedene poljske građevine s prostorijom pod nepravim svodom. Dvije vanjske nepravno svođene prostorije (ostave ili zamke za životinje) jedinstveni su primjer na istočnoj obali Jadrana. Također je iznimna rijetkost postojanje nepravno svođene manje prostorije unutar veće nepravno svođene prostorije.

Lokacija: Srima

Klasifikacija: ostalo

Vrijeme nastanka: 19. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-6022

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Kulturno-povijesna cjelina Vodice

Prvi pisani spomen naselja Vodice je iz 1402. godine. Vodice su krajem 16. stoljeća bile utvrđene zidom s kulama radi obrane od Turaka. Danas je od fortifikacija ostala kula pod nazivom "Čorićev toranj", nekad posjed šibenske obitelji Fondra. Jače naseljavanje stanovništva iz zaleđa Vodice bilježe za vrijeme povećane turske opasnosti u 16. i 17. stoljeću. Ispod župne crkve nalazi se najstarija jezgra naselja koja se vjerojatno nalazila u okviru obrambenog bedema s glavnim trgom u obliku izduženog nepravilnog pravokutnika.

Lokacija: Vodice

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

Oznaka kulturnog dobra: Z-3029

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – kulturno – povijesna cjelina

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Kulturno-povijesna cjelina otoka Prvića

Otok Prvić leži jednu nautičku milju jugoistočno od naselja Vodica. Na otoku su dva naselja: Prvić-Luka i Šepurine, međusobno povezana kilometar dugom cestom. Najprije se razvilo naselje Prvić-Luka na jugoistočnoj strani otoka u dobro zaštićenoj istoimenoj uvali, a naselje Šepurine se smjestilo na jugozapadnoj strani otoka i na Donjoj Bandi oko uvale Draga. Naselje Prvić-Luka formira se oko samostana sv. Marije trećeredaca glagoljaša koji su se nastanili u Luci 1461. godine. Naselje Šepurine uglavnom se nalazi na jugozapadnoj strani oko barokne crkve sv. Jelene sagrađene oko 1620. godine, a širi se prema novoj župnoj crkvi Velike Gospe izgrađenoj 1878. godine koja položajem dominira nad selom.

Lokacija: Prvić Luka

Klasifikacija: kulturno-povijesna cjelina

Oznaka kulturnog dobra: Z-2456

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – kulturno – povijesna cjelina

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Samostan i crkva Sv. Marije od Milosti

Samostan i crkva se nalaze u središtu mjesta uz obalu. Samostan je doživio brojne pregradnje. Sadašnja prostorna koncepcija samostana većinom je iz 16. stoljeća. Središte samostanskog kompleksa je klaustar. U sredini je bunarska kruna. Oko klaustara su prostori za stanovanje. Na jugoistočnoj strani samostana je crkva koja također čini dio samostanskog kompleksa. Počela se graditi vjerojatno u vrijeme gradnje samostana 1461. godine. Današnje gabarite je dobila u prvoj polovici 17. st. Crkva je jednobrodna s dubokom pravokutnom apsidom.

Lokacija: Prvić Luka

Klasifikacija: sakralno-profana graditeljska baština

Vrijeme nastanka: 15. st. do 17. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-3192

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Crkva Gospina Porođenja (Sv. Ambroz)

Crkva Gospina porođenja (Sv. Ambroz) jednobrodna je građevina s pravokutnom apsidom. Građena je u cijelosti od kamena s tim da je stariji dio crkve građen pravilnim kamenim kvadrima slaganim u redove, a noviji dio crkve, koji je nastao produživanjem broda crkve 1876. godine, građen je grubljim kamenom i taj dio crkve je završno ožbukano. Crkva ima pravilnu orijentaciju. Lađa i apsida imaju krovove na dvije vode prekrivene kupom kanalicom. Apsida je presvođena prelomljenim gotičkim svodom, a brod ima otvoreno drveno krovništvo. Na zapadnoj fasadi je pravokutni portal.

Lokacija: Prvić Luka

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

Vrijeme nastanka: 13. st. do 19. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-3326

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Crkva Sv. Ivana Krstitelja Rakitnica

Crkva Sv. Ivana Krstitelja nalazi se u Rakitnici u vodičkom polju. Jednobrodna je longitudinalna građevina s polukružnom apsidom. Građena je od kamena i završno s vanjske i unutrašnje strane ožbukana. Na glavnom pročelju su jednostavna pravokutna vrata s kamenim okvirima. U vrhu zabata crkve je podanak za preslicu s natpisom o popravku crkve 1922. godine i zvonik na preslicu za jedno zvono. Crkva sv. Ivana Krstitelja sačuvala je srednjovjekovni izgled, a manje preinake (prozori na glavnom pročelju, ravni strop) nisu joj ugrozile izvornost.

Crkva sv. Ivana Krstitelja

Lokacija: Vodice

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

Vrijeme nastanka: 12. st. do 13. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-5129

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Crkva Našašća Sv. Križa (Župna crkva Sv. Križa)

Župna crkva Našašća sv. Križa nalazi se u središtu kulturno-povijesne cjeline Vodica. Crkva je jednobrodna longitudinalna građevina s pravokutnom apsidom. Nepravilne je orijentacije okrenuta svetištem prema sjeveroistoku. Zidana je od kamena. U centralnoj osi pročelja nalazi se glavni portal s profiliranim okvirima iznad čega je poluobli jastučić s florealnim ukrasima i palmetom koji nosi profilirani nadvratnik. Portal završava prekinutim profiliranim trokutastim zabatom. U središnjoj osi pročelja između zabata glavnog portala i rozete nalazi se višestruko profilirana natpisna ploča s natpisom koji govori o završetku gradnje crkve 1749. godine.

Na gornjem dijelu pročelja, iznad kamene natpisne ploče, nalazi se bogato ukrašena kamena rozeta. Glavno pročelje završava višestruko profiliranim trokutastim zabatom unutar kojeg se nalazi još jedna manja okrugla rozeta bez ukrasa koja ima funkciju prozračivanja krovišta. Zvonik se nalazi u neposrednoj blizini, jugozapadno od crkve. Drugi i treći kat zvonika rastvoreni su lođama, a krov je piramidalan. Prema natpisu na začelnom zidu svetišta crkve Našašća sv. Križa, taj dio crkve sagradio je Ivan Skok 1725. godine.

Zvonik crkve počeo je 1752. godine graditi majstor Vicko Macanović. Početkom 19. stoljeća zvonik je dovršen. Župna crkva Našašća sv. Križa značajno je djelo građeno u duhu tendencija domaćih graditelja dalmatinskog settecenta koji polako unose nove barokne elemente ne raskidajući s nekim elementima prošlih stilova od srednjeg vijeka do renesanse i manirizma.

Lokacija: Vodice

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

Vrijeme nastanka: 18. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-6302

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Crkva sv. Križa - Punta

Crkva sv. Križa nalazi se na starom groblju u Vodicama. Crkva je jednobrodna s kvadratnom apsidom, orijentirana apsidom prema jugoistoku. Građena je od kamena i u cijelosti ožbukana. Krov na dvije vode pokriven kupom kanalicom imaju brod i apsida. Na kraju sljemena broda je gotički akroterij. Na pročelju su pravokutna vrata s jednostavnim kamenim okvirima. Iznad vrata je okrugli prozor. Pročelje završava velikim podankom na kojem je mala preslica za jedno zvono. U brodu i apsidi je prelomljeni gotički svod.

Lokacija: Vodice

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

Vrijeme nastanka: 15. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-4657

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Crkva sv. Jurja - Dragišić

Crkva sv. Jurja u Dragišiću nalazi se pod gradinom Dragišić, nadomak istoimenog sela. Crkva je jednobrodna, longitudinalna s kvadratnom apsidom, orijentirana prema jugoistoku. Na glavnom pročelju su pravokutna vrata s jednostavnim kamenim pragovima iznad kojih je profilirani prag i uski prozor prelomljenog luka. U zabatu pročelja diže se visoka preslica za jedno zvono prelomljenog luka. Crkva sv. Jurja u Dragišiću je srednjovjekovni objekt s elementima romaničkog i gotičkog stila gradnje.

Lokacija: Čista Velika

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

Vrijeme nastanka: 13. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-4658

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Čorićev toranj

Uz kulu je u kasnijem vremenu prigraden ogradni zid koji formira pravokutno dvorište s gospodarskim objektima. Kula ima prizemlje, dva kata i potkrovlje. Ulaz u kulu je sa zapadne strane kroz prizemlje. Na nadvratniku portala nalaze se tri grba u jako lošem stanju tako da se heraldički raspoznaje samo jedan koji je sukladan grbu na istočnom pročelju objekta. Prizemlju kule završava nejednakom eskarpom, tipično renesansnim shvaćanjem obrambene arhitekture. Kula (današnji Čorićev toranj) vjerojatno je sagrađena u drugoj polovini i krajem 15. ili na samome početku 16. stoljeća kada se strategijske točke šibenskog distrikta intenzivno utvrđuju sredstvima same mletačke vlade.

Lokacija: Vodice

Klasifikacija: profana graditeljska baština

Vrijeme nastanka: 15. st. do 16. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-4067

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Ljetnikovac Draganić – Vrančić

Kompleks ljetnikovca Draganić-Vrančić nalazi se preko puta župne crkve. Kompleks je vjerojatno nekada u cijelosti bio ograđen. Tlocrtno kompleks se sastoji od središnjeg glavnog, plemićkog stambenog objekta, njemu s južne strane prizidan je objekt koji je služio vjerojatno za poslugu i u gospodarske svrhe, a sa sjeverne strane glavnom objektu je prizidana obiteljska kapelica. Sa zapadne strane stambenog dijela nekada se nalazio (danas je posve zapušten) prostor vrta.

Lokacija: Prvić Šepurine

Klasifikacija: profana graditeljska baština

Vrijeme nastanka: 17. st. do 18. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-3348

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

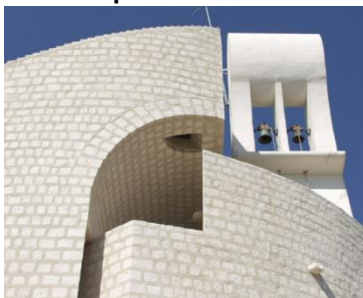
Uz prije spomenuta zaštićena kulturna dobra Grada Vodica koja se nalaze na Popisu zaštićenih kulturnih dobara Grada Vodica u Registru kulturnih dobara RH, kulturnu i povijesnu baštinu koja se ne nalazi u Registru kulturnih dobara čine sljedeća kulturna dobra:

1. Crkva Gospe od Karmela - Okit
2. Crkva Sv. Ilije - Jurići
3. Crkva Sv. Jelene
4. Župna crkva Velike Gospe
5. Crkva Gospina porođenja
6. Ostaci utvrde Rakitnica
7. Opekarska peć Rakitnica
8. Barokni drveni oltar i slika "Blažena Djevica Marija s Djetetom i svecima"
9. Oltar Sv. Jurja
10. Zbirka Draganić-Vrančić
11. Crkva Gospe Srimske

Nadalje tu su i ostali važni kulturni objekti, kao i nematerijalna baština:

1. Memorijalni centar Fausta Vrančića
2. Kulturna ruta „Voda – moćna stvarateljica povijesti“
3. Pješačka rute „Put u povijest“
4. Pješačka ruta „Camino Šibenik“
5. Vodički žudiji

Crkva Gospe od Karmela i brdo Okit

Gledajući s mora, brdo Okit s crkvom Gospe od Karmela dominira panoramom Vodica. Prva crkva na ovom uzvišenju dignuta je još u 17. stoljeću, vjerojatno na temeljima još starije kapelice. Kasnije, početkom 20. stoljeća od podnožja do vrha brda izgrađen je Put križa s četrnaest kapelica, od kojih svaka označava jednu postaju križnoga puta. Crkva je nekoliko puta nadograđivana, dva puta je porušena, u Drugom svjetskom ratu i u Domovinskom ratu. Sadašnji izgled crkve Gospe od Karmela djelo je zadarskog arhitekta Nikole Bašića.

Crkva sv. Ilije - Jurići

Crkvu su sagradili stanovnici naselja Pišća još 1298. godine. Crkva je 1493. godine posvećena sv. Iliji Proroku. Ograđena je ovalnim zidom i na tom se prostoru naziru ostaci grobova. Jednom godišnje, 30. srpnja, u njoj se održava sveta misa.

Crkva Sv. Jelene

U samom centru mjesta Prvić Šepurine, kraj obale, nalazi se crkva Sv. Jelene, izgrađena i posvećena 1620. godine. U unutrašnjosti crkve, ističe se drveni oltar sv. Roka, bogato ukrašen baroknim ornamentima.

Župna crkva Velike Gospe

Na brijegu iznad mjesta Prvić Šepurine sagrađena je crkva Velike Gospe 1878. godine. Na glavnom pročelju je natpis: Hoc templum aedificatum A. D. 1878. Crkva je restaurirana u dva navrata, 1898. i 1938. godine.

Crkva Gospinog porođenja (Sv. Ambroz)

Crkva Gospinog porođenja (Sv. Ambroz) u mjestu Prvić Luka izgrađena je 1479. godine, a podigla ju je šibenska obitelj Ambrozović. Proširena je i obnovljena 1878. godine. U crkvi je jedan oltar, a pred crkvom bunar. Crkva danas nije u funkciji.

Ostaci utvrde Rakitnica

Naselje Rakitnica spominje se 1311. godine, a danas se još naziru ostaci nekadašnjih kuća i zidina izgrađenih u suhozidu. Mjesna crkva sv. Ivana Krstitelja, smještena u neposrednoj blizini sela, sagrađena je 1445. godine, kad je utemeljena i župa Rakitnica. Šibenski plemići, vlasnici Rakitnice sa seljanima, 1509. godine započinju radi obrane od Turaka, gradnju kaštela Gradina na strmom grebenu iznad naselja. Kroz cijelo 17. stoljeće vodile su se ljute borbe za Rakitnicu između turske i mletačke vojske, ali je mir nastupio tek 1699. godine, kad su Turci napustili ovaj kraj.

Najvažniji dio utvrde bio je obrambeni sklop koji nalikuje bastionu, ima znatno veću debljinu bedema i pri dnu zida ima vidljivo izraženi pokos. Utvrda Rakitnica dio je obrambenog sustava kojim je šibenska komuna početkom 16. stoljeća štitila sjeverozapadni dio svog teritorija od osmanskih provala te je stoga treba štiti kao kulturno dobro.

Lokacija: Vodice

Klasifikacija: arheološka baština

Vrijeme nastanka: 1509. god.

Oznaka kulturnog dobra: P-5407

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: preventivno zaštićeno kulturno dobro

Opekarska peć Rakitnica

Početkom 2008. zahvaljujući dojavi gospodina Vladimira Roce djelatnicima Muzeja grada Šibenika o „nekim čudnim ciglama“ koje su se pojavile pri kopanju rupa za mlade masline u njegovu polju, došlo se do senzacionalnog otkrića. Podno starog rakitničkog grada, kod Tri bunara, pronađeni su ostaci rimske opekarske peći koja je služila za proizvodnju dijelova krovne konstrukcije - tegula i kupa kanalice. Radi se o prvom takvom nalazu u Dalmaciji te stoga rakitnički nalaz ima posebno značenje, a po svojoj očuvanosti je kuriozitet i u okvirima Sredozemlja.

Barokni drveni oltar i slika „Blažena Djevica Marija s Djetetom i svecima“

Oltar je nabavljen u Veneciji i po svom likovnom oblikovanju jedinstven je među oltarima 17. stoljeća. Rađen u tehnici rezbarenog polikromiranog drva s bogatom pozlatom. U središtu oltara je oltarna slika „Bogorodica s Djetetom i svecima“. Slika nepoznatog autora napravljena je u tehnici ulje na platnu. Slika u gornjem dijelu prikazuje Bogorodicu kako sjedi na oblaku te pridržava malog Isusa koji joj stoji u krilu. Ispod Bogorodice naslikani su sv. Roko i sv. Ante Padovanski.

Lokacija: Prvić Šepurine

Klasifikacija: sakralni/religijski predmeti

Vrijeme nastanka: 17. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-3789

Vrsta: pokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Oltar sv. Jurja

Oltar sv. Jurja u Dragišiću izrađen je od drva u obliku retabla. Dimenzija je 250 x 230 cm. Na dva kubusa na predeli s reljefima anđela počivaju dva stupa koji određuju polje za palu, a preko kapitela nose profilirani arhitrav oltara. Nad arhitravom je izvijeni prelomljeni zabat s postoljem u sredini. Cijeli je oltar bogato ukrašen reljefnim vegetabilnim motivima. Retabl predstavlja vrijedan barokni polikromirani rad. Prema stilskim karakteristikama može se datirati u 18. st.

Lokacija: Čista Mala

Klasifikacija: sakralni/religijski predmeti

Vrijeme nastanka: 18. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-2978

Vrsta: pokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Zbirka Draganić-Vrančić

Zbirka Draganić – Vrančić na otoku Prviću sastoji se od 25 predmeta koji imaju status kulturnog dobra. Kulturno povijesnom i umjetničkom vrijednošću ističu se Portret Fausta Vrančića iz 1605.g., portreti Ivana i Petra Pesara iz 18. st., bakrotisak Antuna Vrančića iz 1556.g. te slika Madona s Djetetom i sv. Josipom iz 15./16. st.

Lokacija: Prvić Šepurine

Klasifikacija: ostalo

Oznaka kulturnog dobra: RST-21-1966.

Vrsta: pokretno kulturno dobro – zbirka

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Nadležni konzervatorski odjel: Konzervatorski odjel u Šibeniku

Kontakt adresa KO: J. Čulinovića 1/3, 22000 Šibenik

Crkva Gospe Srimske

Nalazi se na vrhu brijega koji dominira područjem Srime. Jednobrodna je crkva s pravokutnom apsidom, nepravilna tlocrta i pravilne orijentacije. Po jedan portal romaničkih karakteristika nalazi se na pročelnom i južnom zidu lađe. Sastoje se od više segmenata a polukružna luneta je uvučena u odnosu na pragove te je na njoj križ u reljefu. Iznad portala na zapadu je uski okomiti prozor polukružna luka kakav se nalazi i na apsidi. Na vrhu pročelja je zvonik na preslicu. Crkva je presvođena bačvastim svodom, a nekad je u cijelosti bila pokrivena kamenim pločama. U apsidi se nalazi freska s prikazom Marije s Isusom, sv. Vidom i sv. Jurjem.

Lokacija: Srma

Klasifikacija: sakralna graditeljska baština

Vrijeme nastanka: 12. st. do 13. st.

Oznaka kulturnog dobra: Z-5507

Vrsta: nepokretno kulturno dobro – pojedinačno

Pravni status: zaštićeno kulturno dobro

Memorijalni centar Faust Vrančić

U Memorijalnom centru Faust Vrančić u mjestu Prvić Luka na otoku Prvić, posjetitelji mogu upoznati život i djela Fausta Vrančića, čovjeka kojeg svijet danas najviše pamti kao izumitelja Homo Volansa - letećeg čovjeka, a on je bio i biskup, i diplomat i puno više... U Memorijalnom centru može se razgledati zbirku modela njegovih izuma, od kojih su neki u prirodnoj veličini, te njegova najznačajnija pisana djela. Na multimedijalnim displejima nalaze se i edukativne igre namijenjene najmlađima.

Kulturna ruta „Voda – moćna stvarateljica povijesti“

Kulturna ruta Voda - moćna stvarateljica povijesti otkrit će sudionicima 20 kulturno-povijesnih atrakcija Šibensko kninske Županije na 6 lokaliteta. U blizini Vodica posjetite Veliku Mrdakovicu - Arauzonu, brdo Okit - svetište Gospe Karmelske, Rimsku cisternu, suhozidnu gradnju i bunje, otok Prvić te Prižbu na Srimi. Ova kulturna ruta povezuje obalu, otoke, zaleđe i NP Krka uključujući Vodice, Šibenik, otok Prvić. Prilagođena je željama gostiju i posjetiteljima, koji mogu odabrati jednodnevne ili višednevne programe.

Pješačka rute „Put u povijest“

Prva naselja razvila su se u zaleđu Vodica još u pretpovijesno doba. Cesta kojom ulazite u grad s lijeve i desne strane skriva naše korijene i povijest kojom je uvjetovan današnji život na ovom prostoru. Rakitnica, Mrdakovica, Pišća, Kamena i Okit, danas su imena plodnih imanja naših vrijednih težaka, a nekada su bila sela u kojima se radilo i živjelo. Brojni materijalni dokazi svjedoče kontinuiranom životu u ovim poljima još od željeznog doba.

Duljina rute: 15 km

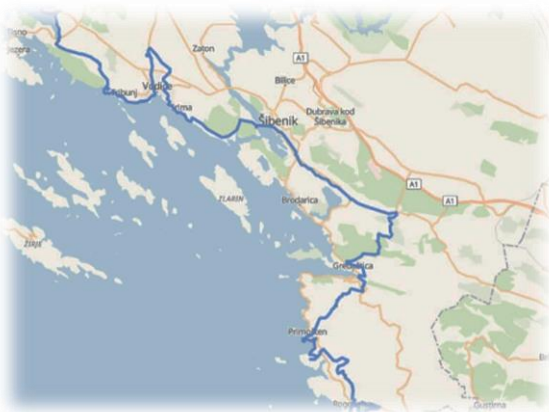
Trajanje: 3,5 h

Pješačka ruta „Camino Šibenik“

Pješačka ruta „Camino Šibenik“ je dio Camino hrvatske rute. Posjetitelji će imati priliku istražiti predivno obalno područje i Camino staze uz koje se nalaze maslinici, vinogradi, plaže, UNESCO katedrala sv. Jakova i još mnogo toga. Dio ove rute su i Vodice gdje hodočasnici posjećuju crkvu Gospe od Karmela na brdu Okit i župnu crkvu Sv. Križa. Pečati za hodočasničku putovnicu i certifikat Camino Šibenik mogu se podići u turističko-informativnom centru Vodice.

Duljina staze: 108 km

Trajanje: 6 dana

Vodički žudiji

U Vodicama već tradicionalno posebnost najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa čine vodički žudiji, mladići koji odjeveni u odore rimskih vojnika uprizoruju njihovu ulogu u Isusovoj muci tijekom Velikog tjedna. Ovi čuvari Kristova groba nastavljaju s tradicijom starom više od stotinu godina! Ovaj prvenstveno liturgijski čin na području Vodica prerastao je u pravu turističku atrakciju. Ova poznata tradicija živi i cijelu godinu kada Žudije sudjeluju na ostalim procesijama obližnjih gradova i mjesta, a isto tako zaživjela je i van lokalnih granica čime Vodice još jednom potvrđuju kako se njeguje duhovno bogatstvo!¹⁸

5.3. Uloga i zadaci TZ Grada Vodice kao inicijatora razvoja turizma u Gradu Vodice

Turistička zajednica grada Vodica je organizacija koja djeluje po načelu destinacijskog menadžmenta, a osnovana je radi promicanja i razvoja turizma Republike Hrvatske i gospodarskih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske usluge i usluge u turizmu ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom na način da upravljaju destinacijom na razini Grada Vodica.¹⁹ Turistička zajednica grada Vodica (u daljnjem tekstu: TZ grada Vodica, TZ GV) upisana je u Upisnik turističkih zajednica koji vodi Ministarstvo turizma.²⁰

Turistička destinacija je tržišno i turistički valorizirana prostorna cjelina koja predstavlja cilj turističkih putovanja i obuhvaća područje Grada Vodica. Destinacijska menadžment organizacija definirana je kao organizacija koja okuplja dionike javnog, privatnog i civilnog sektora radi strateškog i operativnog upravljanja destinacijom i ostvarivanja zajedničke, prethodno usuglašene, vizije. Načelo destinacijskog menadžmenta podrazumijeva turističke aktivnosti dionika, unutar svrsishodne poslovne suradnje, u cilju stvaranja integriranog i konkurentnog destinacijskog proizvoda.

Zadaci TZ grada Vodica, kao lokalne destinacijske menadžment organizacije su: 1. Razvoj proizvoda, 2. Informacije i istraživanja i 3. Distribucija.

Ad1) Zadaće razvoja proizvoda TZ grada Vodica između ostalih uključuju: sudjelovanje u planiranju i provedbi ključnih investicijskih projekata javnog sektora i ključnih projekata podizanja konkurentnosti grada Vodica; koordinacija i komunikacija s dionicima privatnog i javnog sektora grada Vodica; razvoj ostalih elemenata turističke ponude s fokusom na cjelogodišnju ponudu destinacije Vodice; upravljanje kvalitetom ponude u destinaciji; strateško i operativno planiranje razvoja turizma ili proizvoda na razini

¹⁸Napomena:

Brošura „Kulturna baština Vodica“, izdavač Turistička zajednica grada Vodica, Vodice 2010. Autori fotografija su: Melina ML, Šime Strikoman, Muzej Grada Šibenika, Arhiva TZ grada Vodica. Preuzeti su i dijelovi tekstova autora: Gordana Birin, Nataše Ozmeć i Muzeja Grada Šibenika; Internet stranice Turističke zajednice grada Vodica, poveznice: <https://www.vodice.hr/hr/dozivjeti-vodice/kulturna-bastina> te <https://www.vodice.hr/hr/dozivjeti-vodice/arheoloska-nalazista>.

Katalog povodom 367. povremene izložbu Muzeja Grada Šibenika pod nazivom „Arheološka baština vodičkog kraja“, izdavači Grad Vodice i Muzej Grada Šibenika, Šibenik, travanj 2010. Preuzeta je fotografija Gradine Dragišić i fotografija nakita ispod fotografije Gradine Dragišić. Fotografije: Arhiv Muzeja Grada Šibenika.

¹⁹Izvor: Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, članak 4. stavak 1. (NN, 52/19. i 42/20.) i Statut Turističke zajednice grada Vodica članak 1. Dostupno na: <https://www.vodice.hr/assets/files/Informacije/statut-tz-grada-vodica-2020-sluzbeni-vjesnik.pdf>

²⁰Statut Turističke zajednice grada Vodica članak 2.

grada Vodica; sudjelovanje u izradi strateških i razvojnih planova turizma; sudjelovanje u provođenju strateških marketinških projekata definiranih od strane Hrvatske turističke zajednice (HTZ).

Ad 2) Zadaće informacije i istraživanja između ostalih uključuju: izradu i distribuciju informativnih materijala; stvaranje, održavanje i redovito kreiranje sadržaja na mrežnim stranicama i profilima društvenih mreža TZ grada Vodica; suradnju sa subjektima javnog i privatnog sektora u gradu Vodice radi podizanja kvalitete turističkog iskustva, funkcioniranja, dostupnosti i kvalitete javnih usluga, servisa i komunalnih službi na području grada Vodica; planiranje, izrada, postavljanje i održavanje sustava turističke signalizacije; operativno sudjelovanje u provedbi aktivnosti sustava eVisitor i ostalim turističkim informacijskim sustavima.

Ad 3) Zadaće distribucije između ostalih uključuju: koordinacija s turističkom zajednicom Šibensko-kninske županije (TZ ŠKŽ) u provedbi operativnih marketinških aktivnosti; priprema, sortiranje i slanje podataka o turističkoj ponudi na području Grada Vodica u TZ ŠKŽ i HTZ; priprema destinacijskih marketinških materijala sukladno definiranim standardima i upućivanje na usklađivanje i odobravanje u TZ ŠKŽ.

S obzirom da grad Vodice ostvaruje više od 1.000.000 komercijalnih noćenja godišnje TZ grada Vodica može izvršavati i sljedeće zadaće i aktivnosti vezane uz marketing: 1) odnosi s javnošću; 2) stvaranje, održavanje i redovito kreiranje sadržaja na mrežnoj stranici i profilima društvenih mreža; 3) definiranje smjernica i standarda za oblikovanje turističkih promotivnih materijala; 4) uspostavljanje marketinške infrastrukture temeljene na informatičkim tehnologijama; 5) provođenje aktivnosti strateškog i operativnog marketinga (brending destinacije, *online* i *offline* aktivnosti, mrežne stranice i profili društvenih mreža, sajmovi, studijska putovanja, prezentacije, partnerstva, sponzorstva i slično); 6) koordinacija i provedba udruženog oglašavanja na lokalnoj razini²¹.

Sukladno Statutu TZ grada Vodica ima obvezatne članove, a može imati i dobrovoljne članove.

Obvezatni članovi su sve pravne i fizičke osobe koje na području Grada Vodice imaju sjedište ili podružnicu, pogon, objekt u kojem se pružaju usluge i slično ili prebivalište i koje ostvaruju prihod pružanjem ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu ili obavljaju djelatnost koja ima korist od turizma odnosno na čije prihode turizam ima utjecaj. Njihovi predstavnici mogu birati i biti birani u tijela TZ grada Vodice.

Tijela TZ Grada Vodice su: 1. Skupština; 2. Turističko vijeće i 3. Predsjednik. Skupštinu čine predstavnici fizičkih i pravnih osoba, članova TZ, s područja Grada Vodica, razmjerno visini udjela pojedinog člana u prihodu TZ. Poslovníkom o radu Skupštine TZ Grada Vodica uređuje se način rada Skupštine²².

Turističko vijeće izvršno je tijelo Skupštine TZ i odgovorno je Skupštini Zajednice. Turističko vijeće ima predsjednika i osam članova koje bira Skupština TZ iz redova Članova Zajednice, vodeći računa da većina članova Turističkog vijeća bude iz redova članova Zajednice koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost ili pružaju usluge u turizmu (pružatelji ugostiteljskih usluga, turističke agencije i sl.).

Između ostalih zadaća, Turističko vijeće predlaže Skupštini godišnji program rada TZ te izvješće o izvršenju programa rada. Poslovníkom o radu Turističkog vijeća uređuje se način rada Turističkog vijeća TZ grada Vodica.²³

Dužnost predsjednika TZ obnaša gradonačelnik grada Vodica, koji je i predsjednik Skupštine i predsjednik Turističkog vijeća.

²¹Sve zadaće opisane su detaljno u Statutu Turističke zajednice grada Vodica članak 9.

²²Izvor: https://www.vodice.hr/assets/files/Informacije/poslovník_skupština_2020.pdf

²³Izvor: <https://www.vodice.hr/assets/files/Informacije/poslovník-o-radu-turistickog-vijeca-2020.pdf>

Aktivnosti TZ grada Vodica u 2023. godini²⁴

TZ Grada Vodica (TZ GV) poseban je naglasak u 2023. godini stavila na činjenice da je Grad Vodice sigurna destinacija za turiste, da je zdravlje turista i građana na prvom mjestu te da je Grad Vodice destinacija koja posebno vodi brigu o stvaranju najboljih uvjeta za boravak turista.

TZ GV radila je u 2023. godini na projektima koji su u skladu s ciljevima marketinške politike u turizmu Grada Vodica, kao što su:

- podizanje kvalitete turističkog proizvoda,
- poticanje razvoja organiziranog plasmana smještajnih kapaciteta građana iznajmljivača,
- motiviranje iznajmljivača u smislu ulaganja u podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta i usluga,
- umrežavanje proizvoda i usluga i poticanje formiranja složenih proizvoda,
- poticanje e-marketinga u turističkoj promociji i izravnoj prodaji usluga,
- optimizacija promidžbenih aktivnosti u sklopu sustava,
- zadržavanje pozicije privlačne, očuvane i sigurne destinacije u koju se gosti rado vraćaju,
- pozicioniranje turističkih zajednica kao destinacijskih menadžment organizacija koje preuzimaju ulogu upravljanja destinacijom.

TZ GV provodila je i aktivnosti na realizaciji sljedećih prioriteta:

Podizanje kvalitete destinacije:

- program vjernosti, programi edukacije za iznajmljivače,
- poseban projekt „Like home“ za iznajmljivače,
- program i potpora i sufinanciranja marketinških aktivnosti za ugostiteljski sektor te za sektor usluga,
- usluge u domaćinstvu,
- program Kartice za iznajmljivače,
- program IQM Destination Vodice.

Razvoj cikloturizma

TZ Grada Vodica nastavila je podržavati razvoj cikloturizma, koji je jedan od komparativnih prednosti destinacije kroz aktivnosti kao što su: ulaganje u projekt cikloturizam; održavanje, označavanje i opremanje biciklističkih staza te podržavanje biciklističkih programa agencija. Organizacija i potpora aktivnostima biciklističkih klubova na realizaciji projekata biciklističkih utrka, maratona i sl. u skladu je s marketinškim dokumentima te je TZ GV podržala uvrštavanje u biciklističke itinerare te provođenje promotivnih aktivnosti u smislu privlačenja interesa i porasta dolazaka cikloturista u destinaciju.

Novi proizvodi

Osmišljeni su novi proizvodi: „Inspirirano Faustom“ i „U Vodice po zdravlje“ te aktivni i gastro programi. Proizvodi su pripremljeni s ciljem privlačenja gostiju i posjetitelja posebnim programima i uslugama: valorizaciji Fausta Vrančića kao posebne turističke priče koja povezuje turističku ponudu: od smještaja, lokalnih proizvoda, ugostitelja, kušaonica vina i ulja, wellnesa, suvenira, Memorijalnog centra Faust Vrančić, posebnih turističkih tura, složenih proizvoda i paket aranžmana. Osmišljen je i novi proizvod „Gastro“ kojim se promovira lokalna gastronomija uz povezivanje s lokalnim proizvođačima.

²⁴Izvor: <https://www.vodice.hr/assets/files/Informacije/izvjesca/2023-izvršenje-programa.pdf>

Ovaj proizvod osmišljen je s ciljem privlačenja gostiju posebnom ponudom i uslugama u složenim paket aranžmanima, trip planerima i to kao dio stalne ponude, bilo za individualne ili grupne posjete, a nadograđuje se novim sadržajima, ovisno o dijelu godine.

Nositelji aktivnosti bili su: TZ GV i partneri (hotelijeri, iznajmljivači, agencije, ugostitelji, OPG-ovi, pružatelji usluga u turizmu, suvenirnice, lokalni umjetnici i kreativci).

Događaji i manifestacije organizirani uz pomoć TZ Grada Vodice kao nositelja aktivnosti

„Večer antike“ – Bakanalije

Ovim posebnim programom realiziranim podno arheološkog nalazišta Velika Mrdakovica, promiče se kulturna baština Vodica uz stvaranje posebne atmosfere. Ovo je složeni proizvod koji podrazumijeva edukativni dio (razgledanje Velike Mrdakovice uz stručno vodstvo) uz gastro doživljaj: pripremanje delicija iz doba nalazišta te zabavni dio koji uključuje program na Rimskoj cisterni uz posebnu rasvjetu i ambijent.

Program je dio valorizacije projekta „Voda-moćna stvarateljica povijesti“ te realizacije budućeg arheološkog parka Velika Mrdakovica.

Đardin je IN

Program „Đardin je IN“ osmišljen je u cilju disperzije programa u manje posjećene dijelove grada i radi revitalizacije starog dijela grada i parka. Pokrenut je 2017. godine. Odvijao u razdoblju lipanj-rujan, a sastoji se od: kantautorskih i glazbenih koncerata te i sl. Privlači veliki broj posjetitelja.

Vodice Street festival

Projekt započet 2016. godine, a u 2023. godini trajao je deset dana te je privukao veliki broj posjetitelja. U projektu su sudjelovali umjetnici i umjetničke udruge s radionicama, igraonicama, umjetničkim izložbama, gostovanjem glazbenih skupina, uličnih performerera i svirača, predstavama za djecu.

Festival se održava u starom dijelu grada na tri pozicije te pridonosi revitalizaciji i revitalizaciji disperziji programa van obalne crte, čime oživljava uske kamene uličice i kulturne vrijednosti grada.

Vodice Jazz & Blues festival

Ovaj festival okuplja eminentne glazbenike koji njeguju poseban glazbeni stil, a ujedno doprinosi kulturnom životu grada Vodica. Festival se održava na otvorenom, besplatan je za posjetitelje i rado posjećen.

Vodička fešta

Tradicionalna Vodička fešta 2023. održana je unatoč lošim vremenskim uvjetima i to u punom obimu. Programi se revitalizaciji odigravali na dvije pozornice, a bili su obogaćeni raskošnim vatrometom te raznolikom ugostiteljskom ponudom.

Večer dalmatinskih klapa

Tradicionalna - 21. po redu Večer dalmatinskih klapa okupila je klape iz cijele Dalmacije. Njegući izvorni i moderni stil ovaj događaj doprinosi nematerijalnoj baštini klapskoj pismi, privlači veliki broj posjetitelja, a posebno brojnih ljubitelja klapskog izričaja. Program se ove godine odvijao u Đardinu.

Klupske večeri srijedom

Klupske večeri srijedom podrazumijevaju nastupe lokalnih klapa od kantuna do kantuna na rivi, kod bunara, ulici Mirka Zore i sl. Klupske večeri srijedom predstavljaju dio tradicije i nematerijalne baštine, koja je posebno dobro primljena kod turista i posjetitelja.

Šaša i pulenta

Cilj ove aktivnosti je njegovanje tradicionalnih običaja vodičkog kraja u suradnji s lokalnog udrugom. Udruga daje prikaz života starih Vodica, uz gastro doživljaj kušanja pripremljenog starinskog jela, sve uz pratnju lokalne klape i dalmatinske pisme.

Koncerti, predstave...

Realizacija programa koncerata, predstava i sl. događaji su koji pridonose atmosferi i „šušuru“, odvijaju se na rivi, besplatni su za turiste i posjetitelje te posebno rado posjećeni, jer posjetiteljima pružaju jedinstveni doživljaj.

Srimarska fešta

Tradicionalna „Srimarska fešta“ upriličena 2023. godine okupila je veliki broj posjetitelja. Uz glazbeni program i gastro ponudu predstavlja tipičnu ljetnu dalmatinsku feštu, koja posjetiteljima upotpunjuje doživljaj destinacije.

Srima - ostale manifestacije

Program „Srimarsko ljeto“ u 2023. godini realiziran je u punom obimu. Ovakvi programi doprinose sadržajima destinacije, namijenjeni su gostima i posjetiteljima koji borave u destinaciji i doprinose doživljaju boravka.

Prvić fešte, Prvić ostale manifestacije

Na otoku Prviću posebnim programom TZ Grada Vodica privlači veći broj posjetitelja. Realizacija se odnosi na manifestaciju „Prvinsko lito“, predstave, Kreativne dane Fausta Vrančića.

Ostale manifestacije

Ova stavka podrazumijeva razne kulturne i zabavne programe koji se tijekom godine upriliče, a tiču se posebnih sportskih i kulturnih događaja. Jedna od ovakvih manifestacija bila je „Aktivna Hrvatska“ u lipnju. Potrebno je istaknuti i posebne događaje (jazz kamp koncert mentora) te koncerte održane u mjesecima srpnju, kolovozu i rujnu (Koncert A.Live, A strana, Marko Tolja, Matija Cvek & The Funkensteins). Ovakvim programima dodatno se promiče destinacija posebno u pred i posezoni u cilju privlačenja gostiju i produženja sezone. Osim TZ GV, nositelji aktivnosti bili su i Grad Vodice i udruge.

Advent u Vodicama

Program „Advent u Vodicama“ je osim pred Božić realiziran i u dane pred Novu godinu. Cilj programa je privlačenje posjetitelja i dodatno produljenje sezone, uz pružanje jedinstvenog doživljaja i atmosfere za goste koji u to vrijeme borave u Vodicama. Program se odvijao od 15. prosinca vikendima te zadnji tjedan od 27. prosinca, ukupno 9 dana uz 8 glazbenih večeri, gastro ponudu i gastro program te poseban program za djecu. Program je uključivao i dodatno uređenje, izradu oplata i popravak kućice, postavu obilježja blagdana Božića (jelke, saonice, ukrasa snjegovića, rasvjete, popravak jaslica, sanjki, sobova, orašara, lukove za klupe za foto pointe), kao i dodatno ukrašavanje cijelog prostora.

Nositelji aktivnosti bili su Grad Vodice i TZ GV.

CMC festival

Ovaj poseban glazbeni festival koji se odvija u predsezoni utječe na privlačenje većeg broja gostiju, promovira destinaciju, odvija se u lipnju i simbolično označava početak glavnog dijela sezone.

Sufinanciranje manifestacija drugih organizacija

Turistička zajednica grada Vodica podržava brojne projekte i manifestacije koje organiziraju kulturne i sportske udruge, posebno suradnju s udrugama koje već nekoliko godina organiziraju tradicionalne

programe i oni koji direktno utječu na turističke učinke. Navedeno podrazumijeva podršku projektima koji doprinose turističkoj ponudi našeg grada, a iste su ugrađene u ciljeve i zadaće turističke zajednice kao što su poticanje i razvoj selektivnih oblika turističkih proizvoda, a posebna prednost se daje programima u pred i posezoni i. Cilj je produženje sezone i privlačenje većeg broja gostiju. Nositelji aktivnosti bili su TZ GV, Grad Vodice, udruge, fizičke i pravne osobe.

Realizirani programi: Cronaves, Vodiške pokladne svečanosti, 63. FHKA, BBK Orlov krug, Gabrin maraton i XCO utrka), Bolji svijet, Moto klub, OK Vodice, ŠRK Mali porat, Dani mladog maslinovog ulja, DVD (Fire Combat i Trail), NK Vodice, AK Okit, Busina (Koncert mentora i Ljetna akademija), RK Vodice, Barba Ratko i Mem.turnir AMG), Bokon, Sabor kulture, Vod.mažoretkinje, JK Tijat, Vodička glazba, Glazbeni kamp i Glazbarski trgovi), Mensa, Bajević koncert mentora, kongresi, Dani Ive Brešana, Šime Strikoman.

Svjetski dan turizma

Cilj ove aktivnosti bio je uključanje dionika u turizmu, koji svojom posebnom ponudom predstavljaju sadržaje u turizmu grada Vodica te promocija istih.

Podrška TZ Grada Vodica turističkoj industriji

Potpore za podizanje kvalitete privatnog smještaja

Projekt se odnosi na sufinanciranje marketinških aktivnosti iznajmljivača, u cilju podizanja kvalitete smještajnih kapaciteta. Tu su i potpore ugostiteljima za izradu promo-materijala, turističkim obrtima za marketinške aktivnosti, potpore hotelijerima prilikom realizacije kongresa (otvorenje kongresa i seminara). Cilj aktivnosti je podizanje kvalitete ponude i usluga u destinaciji. Nositelj aktivnosti bili su TZ GV s partnerima (hotelijeri, ugostitelji, obrti, iznajmljivači).

Komunikacija i oglašavanje

Sukladno smjernicama dokumenta „Operativni marketing plan turizma Hrvatske“, posebno su pojačani *on-line* oglašavanje, prisutnost na društvenim mrežama, poboljšanje pozicioniranja internet stranica na pretraživačima. Shodno mogućnostima izvršene su sljedeće aktivnosti: oglašavanje na portalima, posebna dopuna stranica, oglašavanje na Tripadvisoru, Facebook-u, Instagramu i Youtube - vlastiti kanali. Nadalje tu su bile i aktivnosti kao što su: *on-line* kampanje, izrada i oglašavanje u suradnji sa marketinškom agencijom „Star digital“ za njemačko, austrijsko, slovensko, poljsko i skandinavsko tržište, advertorijali na vodećim portalima tih zemalja, Facebook, Instagram Youtube, Linker media (HR i SLO), Vlogfest Croatia, Planet Bike, Volim putovati, ŠibenikIN, Info-Vodice i sl. *Off-line* oglašavanje odnosilo se na promotivne aktivnosti objave oglasa u: Croatia Airlines Inflight magazine, Media 24, Šibenik IN, *Zagreb in your pocket*, Vodič i turistička karta Šibensko-kninske županije, Nautical Channel, Dnevnik.si, Tip travel časopis (3 jezične verzije i tržišta), Explore Adriatic, Lust auf Kroatien (*on-line* i *off-line*). Osnovni cilj navedenih aktivnosti bio je postizanje veće vidljivosti i prepoznatljivosti destinacije, prisutnost na značajnim emitivnim tržištima te privlačenje gostiju. Nositelj aktivnosti bila je TZ GV.

Sajmovi, posebne prezentacije i poslovne radionice

Sajmovi na kojima je TZ GV sudjelovala u 2023. godini su: Beč, Helsinki, Utrecht, Stuttgart, München, Berlin, London, Barcelona, Paris, Parma, Dusseldorf. Marketinškim aktivnostima, dio kojih su i prezentacije na međunarodnim sajmovima, doprinosi se vidljivosti i pozicioniranju destinacije. Pretežni dio aktivnosti odvija se u vansezonskim mjesecima, a jedan dio tijekom cijele godine.

Priprema i potrebni materijali prikupljaju se tijekom cijele godine. Svaki segment prezentacija i marketinških aktivnosti je bitan, međusobno se nadopunjuju, a cilj je pozicioniranje destinacije. U 2023. g. sajmovi su nakon dvije godine pauze bili iznimno dobro posjećeni. Hrvatska je bila zemlja partner u Münchenu i Beču u 2023.g. Nositelj aktivnosti bili su TZ ŠKZ i TZ GV.

Ostali načini promocije destinacije Vodice

Prihvat novinara, agencija i prezentacija destinacije posebnim proizvodima i ponudama destinacije na najbolji način se očituje u PR tekstovima, blogovima, impresijama istih, sve u cilju povećanja vidljivosti, promocije destinacije i posebnih sadržaja dionika u destinaciji. Nositelj aktivnosti bili su HTZ, TZ ŽKŽ i TZ GV.

Kreiranje promotivnog materijala

Cilj ovih aktivnosti je postizanje veće vidljivosti i prepoznatljivosti destinacije. Image brošura „Vodice“ tiskana je 5 jezičnih verzija u nakladi od 7.000 komada, a video materijal napravljen prethodnih godina, korišten je i u 2023. godini. Izrada i tisak brošura kontinuirano odražava vidljivost i prezentaciju destinacije. Posebno *image brošura* koja je tiskana radi dostave za potrebe predstavništava i sajmova. Promotivni materijal redovno se prikuplja i diseminira turistima, dionicima u turizmu, čime se turiste potiče na aktivnosti i konzumaciju programa. Na taj način pružaju im se informacije o turističkoj ponudi i promoviraju dionici. Nositelj aktivnosti bila je TZ GV.

Internetske stranice

Web-hosting stranica „VisitVodice“, održavanje, dopune, izmjene, kreiranje novih sadržaja podstranice za nove proizvode vodice/360 i sl. doprinose vidljivosti, atraktivnosti ponude, novim sadržajima, informacijama i sl. Pripremljene su i dopunjene podstranice croatia.hr sa svim sadržajima (fotografije, video, tekstovi, prijevodi...).

Turistički informacijski sustavi i aplikacije/e-visitor

Putem TrustYou programa prate se ocjene, recenzije i reputacija svakog pojedinog dionika i destinacije ukupno. Praćenjem ocjena i zadovoljstva gostiju putem ovog programa prati se kvaliteta usluga i proizvoda, ali predstavlja i osnovu za usporedbu s prethodnim razdobljima. Postavljeni cilj razine kvalitete proizvoda, usluga i cijele destinacije Vodice je 80/100. Nositelji aktivnosti su TZ GV i partneri.

Upravljanje kvalitetom u destinaciji

Projekt „IQM Destination Vodice“ u 2023. godini ušao je u šestu godinu provedbe. Podrazumijeva stalnu komunikaciju i edukaciju dionika u projektu, umrežavanje ponude i usluga, stvaranje posebnih složenih proizvoda, kreiranje paket aranžmana, trip planera i promotivne aktivnosti sadržaja i dionika. 2023. godini održano je 33 edukacije za iznajmljivače uživo te četiri *on-line* radionice. Opširnije o konceptu u tekstu koji slijedi.

5.4. Projekt integriranog upravljanja kvalitetom destinacije (IQM Vodice)

Projekt IQM Destination (eng. integrated quality management) označava sustav integriranog upravljanja kvalitetom destinacije, a provode ga u suradnji s FEEL IQM d.o.o. turističke zajednice županija, gradova i općina, koje žele staviti fokus na kvalitetu proizvoda i usluga u svojim destinacijama te na koncept održivog poslovanja u skladu s SDG ciljevima²⁵.

Ciljevi projekta su:

- podizanje kvalitete usluge u brojnim segmentima u turističkoj destinaciji;
- edukacija prilagođena potrebama turističkih djelatnika i svih subjekata koji su umreženi u turizmu destinacije;

²⁵SDG - dolazi od engleskih riječi Sustainable Development Goals i predstavlja kraticu za ciljeve održivog razvoja. U kolovozu 2015. godine, 193 zemlje članice UN usuglasile su se oko sedamnaest ciljeva i 169 pridruženih ciljeva održivog razvoja, koje je potrebno ostvariti do 2030. godine. Više informacija na poveznici: <https://idop.hr/ciljevi-odrzivog-razvoja/>.

- pozicioniranje i brendiranje destinacije;
- mjerenje kvalitete i težnja napretku u inovacijama;
- osnaživanje ukupnog brenda destinacije temeljenog na kulturi;
- odgovorni i održivi turizam;
- sve aktivnosti usklađene prema SDG ciljevima.

IQM Standardi koji se moraju ispuniti da bi se postao partner IQM Destination

Hoteli

Hoteli uključeni u projekt u sklopu objekta imaju prirodnu mirisnu animaciju inspiriranu lokalnim biljem. Hotelski restoran sadrži najmanje 25% hrvatskih proizvoda i najmanje 10% lokalnih proizvoda, također nudi minimalno tri vegeterijanska jela i dva jela bez glutena. Hotelska animacija sadrži minimalno 25% animacije inspirirane destinacijskim pričama. Svi IQM standardi koje hoteli moraju zadovoljavati nalaze se na poveznici: <https://iqmdestination.com/standardi/hoteli/>.

Kampovi

Kampovi uključeni u IQM Destination projekt sadrže najmanje 25% programa inspiriranog destinacijskom pričom, a u dekoraciji kampa koristi lokalno bilje. IQM standard ostvaren je u svim sadržajima kampa poput trgovina, restorana, wellness usluga i ostalo. Osoblje kampa je educirano o ponudi te je kvaliteta kampa visoka u svim segmentima kampa, najmanja ocjena je 8/10. Detaljno prikazani IQM standardi koje kampovi moraju zadovoljavati nalaze se na poveznici: <https://iqmdestination.com/standardi/kampovi/>.

Privatni smještaj

Objekti privatnog smještaja uključeni u projekt IQM Destination obvezni su ispunjavati uvjete kojima gostima osiguravaju ugodan boravak poput udobnih kreveta, visoke razine čistoće, klimatiziranog prostora, ugodnih mirisa. U sklopu objekta osiguran je i besplatni Wi-Fi, u uređenju okoliša nalazi se lokalno bilje. Detaljno prikazani IQM standardi koje objekti privatnog smještaja moraju zadovoljavati nalaze se na poveznici: <https://iqmdestination.com/standardi/privatni-smjestaj/>.

Turističke agencije

Turističke agencije uključene u projekt su najkvalitetniji partneri u destinaciji. Važan kriterij je ponuda objekata u kojoj se moraju nalaziti objekti uključeni u IQM Destination projekt. Osoblje turističke agencije mora biti educirano o proizvodima i, općenito o destinacijskoj ponudi. Usluga osoblja mora biti visokocijenjena s minimalnom ocjenom 8/10.

Ugostiteljski objekti

Ugostiteljski objekti – restorani uključeni u projekt nude bogati izbor lokalnih specijaliteta, barem deset hrvatskih vina, više od 25% lokalnih namirnica i napitaka. Također se u ponudi nalazi izbor posebnih oblika prehrane poput vegetarijanskih jela, jela bez glutena i bez laktoze. Osoblje ugostiteljskog objekta je educirano o ponudi te je usluga ocjenjena visokom ocjenom (minimalno 8/10). U sklopu objekta postoji besplatna Wi-Fi mreža. Detaljno prikazani IQM standardi koje ugostiteljski objekti moraju zadovoljavati nalaze se na poveznici <https://iqmdestination.com/standardi/ugostiteljski-objekti/>.

Wellness

Wellness centar i kozmetički salon uključen u projekt IQM Destination u svojoj ponudi sadrži najmanje pet usluga u kojima koristi lokalne proizvode. Osoblje je educirano te vrši edukaciju klijenata o ljekovitim svojstvima lokalnog bilja odnosno lokalnih proizvoda koje koristi. U objektu postoji prirodna mirisna animacija inspirirana lokalnim biljem te se klijentima nudi osvježavajući napitak prirodnog podrijetla. Detaljno prikazani IQM standardi wellness centri i kozmetički saloni moraju zadovoljavati nalaze se na poveznici: <https://iqmdestination.com/standardi/wellness/>.

Trgovine

Trgovine uključene u IQM Destination projekt u ponudi imaju barem 25% hrvatskih proizvoda te sadrže kutak za namirnice koje unapređuju zdravlje. Osoblje trgovine je educirano te je kvaliteta usluge visokocijenjena (minimalno 8/10).

Suvenirnice

Cilj projekta suradnja lokalnih proizvođača i suvenirnica. Od velike je važnosti da se u ponudi suvenira nalazi minimalno 25% lokalnih proizvoda. Također je važno da je osoblje suvenirnice educirano te da je usluga suvenirnice ocjenjena visokom ocjenom (minimalno 8/10).

OPG – Obiteljska poljoprivredna gospodarstva

IQM standardi za OPG-ove su:

- Izbor vegetarijanskih jela, jela bez glutena te jela bez laktoze
- Izbor barem dvije vrste kruha
- Dizajn interijera, glazba, mirisi u skladu s lokalnim podnebljem
- U okolišu se nalazi lokalno bilje
- Osigurana WiFi mreža
- Djelatnici informirani o ponudi u destinaciji
- Visoka kvaliteta usluge, minimalno 8/10

Atrakcije

IQM standardi za atrakcije su:

- Minimalno 50% programa ima destinacijsku tematiku
- Dizajn, glazba, mirisi u skladu s destinacijom
- U okolišu se nalazi lokalno bilje
- Djelatnici informirani o ponudi u destinaciji
- Visoka kvaliteta usluge, minimalno 8/10

Članice IQM Destination projekta

Obala: Bibinje, Brela, Omiš, Pelješac, Podstrana, Split, Šibenik, **VODICE**, Zadar.

Otoci: Brač, Cres i Lošinj, Hvar, Novalja, Rab.

Unutrašnjost RH: Bjelovarsko-bilogorska županija, Gorski Kotar, Ilok, Imota, Karlovac, Lika destination, Nijemci, Vukovar, Zlatna Slavonija.

Projekt IQM Destination Vodice

IQM Destination Vodice²⁶ je projekt Turističke zajednice grada Vodica koji se provodi u suradnji s tvrtkom FEEL IQM d.o.o. te predstavlja projekt integralnog upravljanja kvalitetom u destinaciji Vodice, koji posebno izdvaja subjekte, usluge i proizvode iz kojih stoje domaćini – proizvođači proizvoda i pružatelji usluga, kojima je kvaliteta i zadovoljstvo gosta najvažnije.

Projekt povezuje subjekte koji svojim gostima nude doista najbolju uslugu te preporučuju najkvalitetnije sadržaje – to su partneri koji jamče kvalitetu. Time podižu razinu zadovoljstva gostiju u destinaciji i nude im najbolju vrijednost za njihov novac po konceptu „Best Value for Money“.

²⁶ Izvor: <https://www.vodice.hr/hr/iqm/iqm-programi> i <https://www.vodice.hr/hr/iqm/iqm-smjestaj>

Kako bi se uskladili s kvalitativnim iskorakom u razvoju destinacije, svi partneri u IQM Destination Vodice projektu moraju ispuniti IQM Destination standarde određene prema svakoj pojedinoj skupini: hoteli, restorani, privatni smještaj, turističke agencije, kampovi, trgovine, suvenirnice, obiteljska gospodarstva, medicinske klinike i wellness.

IQM projektom TZ grada Vodica sustavno i kontinuirano provodi monitoring, prati razvoj kvalitete, savjetuje proizvođače proizvoda i pružatelje usluga na koji način dodatno unaprijediti uslugu, promiče integriranost, a posebno lokalnu „priču“, lokalne proizvode te kulturu destinacije. Ovim projektom TZ grada Vodica promiče izvrsnost te u prvi plan stavlja naglasak na kvalitetu i ukupan doživljaj destinacije.

U Top Quality programe projekta IQ destination Vodice uključeni su segmenti „programi“ i „smještaj“, a brojevi u zagradi pokazuju sadašnji broj sudionika u navedenim programima i smještaju:

Smještaj

- Hoteli (7)
- Kampovi (6)
- Privatni smještaj (43)
- Agencije (5)

Programi

- Vino i gastronomija (7)
- Suveniri (8)
- Zdravlje i wellness (5)
- Atrakcije i aktivnosti (6)
- Restorani (20)

IQM Pass

IQM Pass Visit Vodice nastavak je projekta IQM Destination Vodice - upravljanje kvalitetom u destinaciji. IQM Pass je kartica koja njegovim imateljima, a u suradnji s ugovorenim partnerima, osigurava posebne popuste i pogodnosti koji će obogatiti Vaš doživljaj destinacije u kojoj boravite.

Njegovi imatelji mogu putem IQM Pass-a ostvariti razne pogodnosti u smještajnim objektima, atrakcijama, ugostiteljskim objektima, lokalnim proizvođačima, suvenirnicama, turističkim agencijama, SPA centrima, zdravstvenim institucijama, vinarijama, OPG-ovima. Kod svih navedenih dionika mjeri se reputacija, postavljaju se kvalitativni standardi, grupne i individualne edukacije, mjeri se napredak u kvaliteti te zadovoljstvo i učinkovitost projekta.

Kako točno funkcionira IQM Pass:

1. IQM Pass može se besplatno preuzeti na web stranici www.iqmpass.com
2. IQM Pass vrijedi najduže dva tjedna. Posebno je potrebno obratiti pažnju na datum početka, odnosno na odabir dana kada Gost, kupac proizvoda/usluge želi da mu počne vrijediti IQM Pass.
3. Da bi kupac iskoristio popuste i pogodnosti, potrebno je pri narudžbi proizvoda/usluge ili pri rezervaciji, pokazati IQM Pass, koji će mu djelatnik skenirati i nakon toga odobriti popust pri plaćanju.
4. Navedeni popust Gost može ostvariti kod Partnera samo u slučaju kada usluge i proizvode naručuje direktno kod Partnera te isključuje mogućnost ostvarivanja popusta ukoliko je usluga i/ili proizvod naručen/rezerviran/plaćen/kupljen putem treće strane/posrednika.
5. Odabiranjem funkcije Preuzmi Gost će dobiti besplatni IQM Pass na mail, koji se može isprintati i pokazati pri ulasku u odabrani objekt ili može imati IQM Pass na svom mobitelu te ga pokazati i skenirati pri konkretnoj narudžbi.

Slika 13: Preuzimanje aplikacije IQM Pass digitalnim putem

Preuzmite svoj IQM Pass besplatno
IQM Pass Vodicke

• Datum početka
dd.mm.gggg.

• Trajanje IQM Pass-a
14 dana

Email
[input field]

• Broj korisnika
1

• Sumirano
- Idi trajanje pass-a
- Datum početka NaNa.NaNa.NaNa
- Datum završetka NaNa.NaNa.NaNa
- Broj korisnika 1

☐ Slatom se s Uvjetima i Uslugama

PREUZMI →

Izvor: <https://www.vodice.hr/hr/iqm/iqm-vodice-top-quality>

Istraživanja TZ Grada Vodica zadovoljstva gostiju korištenjem IQM Destination alata

Cilj Turističke zajednice Grada Vodica je da kroz projekt IQM Destination Vodicke, putem korištenja alata integralnog upravljanja kvalitetom, permanentno usmjerava destinaciju Vodicke prema vrhunskoj turističkoj ponudi, koju karakterizira koncept „najbolje kvalitete za novac“. Dokaz tome su postignuti rezultati provedenog mjerenja iz 2023. godine, koji su pokazali iznimno visoku ocjenu kvalitete zadovoljstva od strane gostiju Grada Vodica²⁷.

Kroz projekt IQM Destination Vodicke, koji se provodi već pet godina, ukupna kvaliteta mjerena je na uzorku od 274 dionika u turizmu u destinaciji Vodicke. U toku 2023. godine prikupljene su od gostiju ukupno 3.564 recenzije, koji su usluge i proizvode u Vodicama ocijenili vrlo visokom ocjenom, ocjenjujući omjer cijene i kvalitete od čak 90/100. Detaljni uvid u ocjene gostiju pokazao je iznimno visok standard svih turističkih sektora Vodica. Tako su gosti atrakcije ocijenili omjerom 92/100, plaže s omjerom 90/100, ugostiteljstvo s istim omjerom 90/100, kampove s omjerom 89/100 te hotele s omjerom od 84/100. Najboljim omjerom cijene i kvalitete ocijenjeni su turističke agencije s omjerom 96/100, a iznimno visoku ocjenu kvalitete dobio je i privatni smještaj s omjerom 93/100. Pritom predstavnici Turističke zajednice Grada Vodica stalno naglašavaju važnost svih dionika u turizmu za stvaranje ukupnog doživljaja gosta, jer su svjesni da se samo zadovoljni gost ponovno vraća, ali i preporuča destinaciju Vodicke svojoj rodbini, prijateljima i poznanicima, što je u krajnjoj linije najveća reklama za destinaciju Vodicke.

6. INDEKS TURISTIČKE RAZVIJENOSTI

6.1. Metodologija izrade ITR-a

Metodologija izrade indeksa turističke razvijenosti (u daljnjem tekstu: ITR) zasniva se na analizi postojećih metoda izračuna turističke razvijenosti u RH i svijetu u razvojnim dokumentima i znanstveno-stručnim radovima, istraživanju relevantnosti i pouzdanosti korištenih pokazatelja za procjenu utjecaja turizma na prostor te ispitivanju međuzavisnosti odabranih pokazatelja kroz testiranje modela u 556 jedinica lokalne samouprave u RH u cilju korigiranja eventualnih anomalija koje bi proizašle iz pondera odabranih pokazatelja.

²⁷Izvor: Portal Infovodice: <https://arhiva.infovodice.com/aktualno/vijesti/visoke-ocjene-zadovoljstva-gostiju-u-vodicama-turisticka-zajednica-grada-objavila-rezultate-istrazivanja>

Na odabir pojedinih pokazatelja i metoda određivanja stupnja turističke razvijenosti u RH u cjelini i njenim pojedinim dijelovima značajno je utjecala i aktualna administrativna podjela RH, odnosno raspoloživost podataka koji se odnose na turizam na razini gradova i općina. Nakon što su utvrđeni osnovni pokazatelji relevantni za utvrđivanje stupnja turističke razvijenosti JLS-ova u RH pristupilo se analizi njihove relevantnosti s motrišta obuhvata i pouzdanosti, a radi izbjegavanja eventualnih anomalija i nelogičnosti. Osim analize metodologije prikupljanja podataka od strane DZS-a i eVisitora, koriste se i iskustva Instituta za turizam u izradi strateških planskih dokumenata za turizam na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Indeks turističke razvijenosti (ITR) za pojedinu jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave izračunava se kao zbroj normaliziranih vrijednosti osnovnih pokazatelja stupnja turističke razvijenosti u prostoru, kako u apsolutnom, tako i u relativnom smislu.

Osnovni pokazatelji dijele se na apsolutne i relativne (izdvojene), ovisno o tome uzimaju li u obzir broj stanovnika određene jedinice lokalne samouprave.

Apsolutni pokazatelji stupnja turističke razvijenosti u prostoru su:

- broj kreveta,
- broj kreveta u hotelima i sličnim smještajnim objektima,
- broj turista,
- broj noćenja,
- broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

Relativni pokazatelji stupnja turističke razvijenosti u prostoru su:

- broj kreveta na 100 stanovnika
- broj kreveta u hotelima i sličnim smještajnim objektima na 100 stanovnika
- broj turista po stanovniku
- broj noćenja po stanovniku
- broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u ukupnom broju zaposlenih.

ITR za pojedinu jedinicu lokalne samouprave izračunava se kao zbroj normaliziranih vrijednosti osnovnih pokazatelja. Izračun ITR-a provodit će se svake godine za prethodnu godinu do kraja prvog kvartala, a rezultate izračuna ministarstvo nadležno za turizam objavit će na svojim mrežnim stranicama.

6.2. Kategorizacije JLP(R)S-ova prema ITR-u

Prema ITR-u jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razvrstavaju se u sljedeće kategorije:

- I, za ITR 30 i veći
- II, za ITR od 25 do 29,99
- III, za ITR od 15 do 24,99
- IV, za ITR od 0 do 14,99
- 0, za ITR jednak 0.

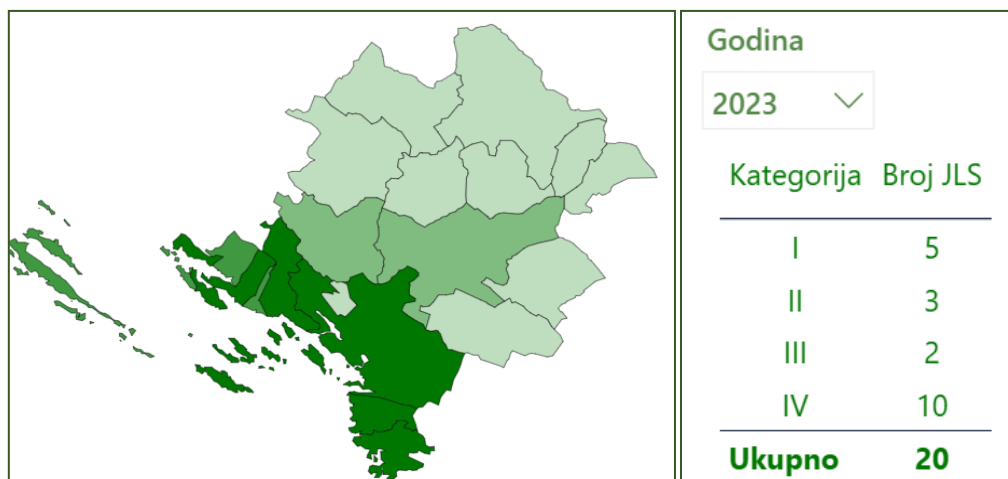
Od ukupno 556 jedinica lokalne samouprave u RH:

- 61 JLS-ova nalazi se u I. kategoriji,
- 47 JLS-ova u II. kategoriji,
- 126 JLS-ova u III. kategoriji,
- 290 JLS-ova u IV. Kategoriji i
- 32 JLS-a i 0. kategoriji.

6.3. Vrijednosti ITR-a za JLS-ove u ŠKŽ

Nastavno je prikazan raspored ITR-a po kategoriji u Šibensko-kninskoj županiji u 2023. godini (Slika 14). Od ukupno 20 JLS-ova u Šibensko-kninskoj županiji (5 gradova i 15 općina), 5 JLS-a nalazi se u I. kategoriji, 3 JLS-a u II. kategoriji, 2 JLS-a u III. Kategoriji a 10 JLS-a nalazi se u IV. kategoriji. kategoriji. Ukupno 12 JLS-a ima turističku zajednicu, a 8 JLS-a je nema.

Slika 14: Indeks turističke razvijenosti po JLS u Šibensko-kninskoj županiji u 2023.g.

Izvor: Institut za turizam, dostupno na poveznici <https://www.iztg.hr/hr/itr/>

U I. kategoriji Grad Vodice najbolje je rangiran s ukupno 33,80 bodova, drugo mjesto zauzima Tisno s 32,91 bodova, treće mjesto zauzima Šibenik s 32,20 bodova, četvrto mjesto zauzima Primošten s ukupno 31,96 bodova, a peto mjesto zauzima Rogoznica s 30,74 boda. U odnosu na 2022. godine nije došlo do promjene u poretaku u I. kategoriji (Tablica 50).

Tablica 50: Indeks turističke razvijenosti po JLS u Šibensko-kninskoj županiji (2017.-2023.)

JLS / Godina	2023.	2022.	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.	Kategorija 2023.
Vodice	33,80	33,61	33,13	32,12	33,87	33,83	33,50	I.
Tisno	32,91	32,57	32,71	31,42	32,59	32,22	32,26	I.
Šibenik	32,20	31,98	31,54	30,06	32,27	32,10	31,54	I.
Primošten	31,96	32,55	32,23	31,42	32,28	32,27	32,29	I.
Rogoznica	30,74	30,68	30,44	29,01	29,37	28,54	29,44	I.
Pirovac	28,19	28,26	27,94	26,99	27,60	27,85	23,21	II.
Murter-Kornati	27,88	29,60	29,22	28,20	28,96	28,10	26,72	II.
Tribunj	25,03	24,52	27,18	26,09	22,78	22,84	22,91	II.
Skradin	24,52	24,11	23,63	22,86	24,60	24,25	23,33	III.
Drniš	18,35	15,34	18,73	17,16	18,13	17,99	15,79	III.
Promina	13,76	13,97	13,21	12,02	13,20	12,96	7,96	IV.
Bilice	13,59	13,51	15,61	16,07	17,63	13,82	13,28	IV.
Unešić	13,10	13,04	10,82	7,75	8,51	7,95	9,84	IV.
Knin	12,82	11,98	11,35	10,66	15,00	14,71	14,33	IV.
Ružić	10,22	10,87	7,27	6,20	7,24	6,75	4,32	IV.
Kijevo	9,04	8,85	8,62	7,54	8,44	8,04	7,27	IV.
Civljane	6,18	6,23	7,71	7,56	8,63	6,73	6,54	IV.
Kistanje	6,03	5,87	5,97	4,86	5,04	3,35	0,11	IV.
Ervenik	3,19	3,15	3,35	1,80	0,00	0,00	0,00	IV.
Biskupija	1,03	0,00	0,89	3,27	0,94	0,92	0,89	IV.

Izvor: Institut za turizam, dostupno na poveznici <https://www.iztg.hr/hr/itr/>

6.4. Sastavnice ITR-a za Grad Vodice (2023.g.)

Nastavno su prikazane vrijednosti ITR-a za Grad Vodice: broj stanovnika, površina (u km², kategorija indeksa turističke razvijenosti te doprinosi indeksu turističke razvijenosti za Grad Vodice (Slika 15).

Grad Vodice spada u I. kategoriju po indeksu turističke razvijenosti i najbolje je rangirana jedinica lokalne samouprave u Šibensko-kninskoj županiji s ukupno 33,80 bodova. Ispred Tisnog (32,91 bod); Šibenika (32,20 bodova); Primoštena (31,96 bodova) i Rogoznice (30,74 bodova).

Kao što je naglašeno u metodologiji sastavnice indeksa čine apsolutni i relativni pokazatelji.

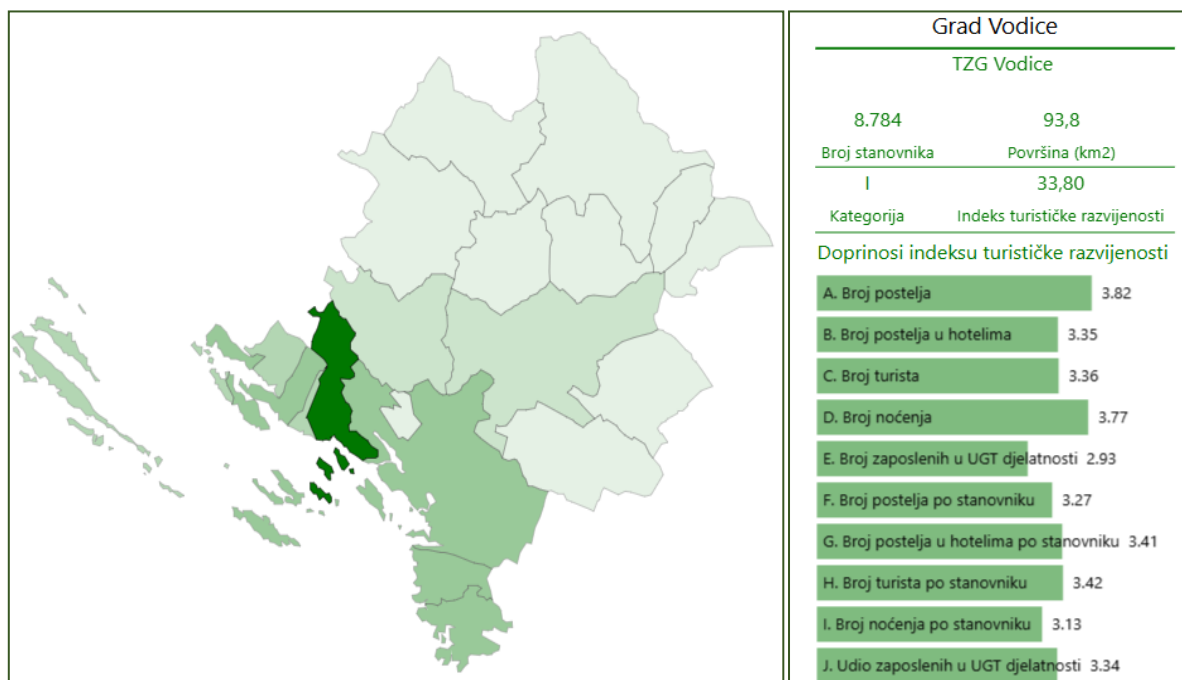
U apsolutnim pokazateljima ITR-a, Grad Vodice je imao ove rezultate:

- Broj kreveta (3,82)
- Broj kreveta u hotelima (3,35)
- Broj turista (3,36)
- Broj noćenja (3,77)
- Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (2,93).

U relativnim pokazateljima ITR-a (koji uzimaju u obzir broj stanovnika), Grad Vodice je imao ove rezultate:

- Broj kreveta po stanovniku (3,27)
- Broj kreveta u hotelima po stanovniku (3,27)
- Broj turista po stanovniku (3,42)
- Broj noćenja po stanovniku (3,13)
- Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane po stanovniku (3,34).

Slika 15: Sastavnice Indeksa turističke razvijenosti za Grad Vodice za 2023. godinu

Izvor: Institut za turizam, dostupno na poveznici <https://www.iztg.hr/hr/itr/>

7. SMJEŠTAJNI KAPACITETI U GRADU VODICE (2023.)

Nastavno su prikazani smještajni kapaciteti u Gradu Vodice u 2023. godini prema vrsti objekta smještaja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju, zatim je prikazan broj kreveta po kategorijama u komercijalnom smještaju u Gradu Vodice po naseljima, zatim slijedi prikaz smještajnih kapaciteta u Gradu Vodice po svim naseljima, zatim slijedi prikaz broja kreveta po stanovniku po naseljima Grada Vodica, a na kraju su prikazane važne kontakt adrese i osnovni podaci o hotelima (s brojem kreveta), kampovima, turističkim agencijama, charter agencijama, TZ Grada Vodica i turističko-informativnim centrima na Otoku Prviću i Srimi.

7.1. Smještajni kapaciteti prema vrsti objekta

Nastavno je dan prikaz broja kreveta i strukture komercijalnog i nekomercijalnog²⁸ smještaja u Gradu Vodice za razdoblje od 2019. do 2023. godine (Tablica 51 i Slika 16). U 2023. godini Grad Vodice imao je **ukupno 26.530 kreveta**, od čega je **17.920 kreveta (67,55 %) bilo u komercijalnom smještaju**, a **8.610 kreveta (32,45 %) u nekomercijalnom smještaju**. Navedeni podaci odnose se samo na glavne krevete i pomoćni kreveti nisu uključeni. Indikativno je da je u strukturi komercijalnog smještaja u 2023. godini kategorija „Obiteljski smještaj“ sudjelovala s 71,35 %, ostali smještaj 12,86 %, hoteli svega 12,70 %, a kampovi oko 3 %. U odnosu na 2019. godinu broj kreveta najviše se povećao u kategoriji „Ostali smještaj“, u kategoriji „Hotelski smještaj“ povećao se svega 4,41 %, a u kategoriji „Kampovi“ oko 1 %. Što se tiče broja kreveta u kategoriji „Obiteljski smještaj“, isti je čak neznatno pao u odnosu na 2019. godinu (-0,79 %). No indikativno je da je u istom razdoblju u kategoriji „Nekomercijalni smještaj“ broj kreveta rastao za 29,67 %²⁹.

Tablica 51: Broj kreveta u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u Gradu Vodice

Vrsta objekta/God.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	% 2023.	2023./19.
Hoteli	2.178	2.238	2.264	2.310	2.274	12,70%	4,41%
Kampovi	549	549	519	555	555	3,09%	1,09%
Obiteljski smještaj	12.888	11.479	11.291	11.612	12.786	71,35%	-0,79%
Hostel	60	0	0	0	0	0,00%	n/a
Ostalo	2.187	2.216	2.286	2.321	2.305	12,86%	5,40%
Ukupno - komercijalni smještaj	17.862	16.482	16.360	16.798	17.920	100,00%	0,32%
Nekomercijalni smještaj	6.640	7.087	7.730	8.268	8.610	32,45%	29,67%
UKUPNO	24.502	23.569	24.090	25.066	26.530		8,28%

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

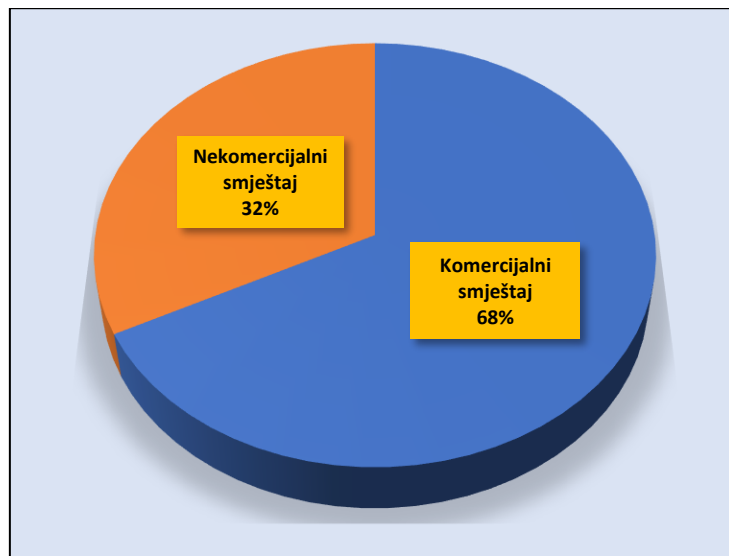
Nastavno su prikazani smještajni kapaciteti Grada Vodica prema vrsti objekta u 2023. godini (Tablica 52). Prikazan je naziv smještaja, kategorizacija smještaja³⁰ te broj kreveta po pojedinoj vrsti smještaja. Broj kreveta u kategoriji „Hoteli“ iznosio je ukupno 2.274 kreveta, u kategoriji „Kampovi“ iznosio je ukupno 555 kreveta, u kategoriji „Obiteljski smještaj“ iznosio je ukupno 12.786 kreveta, a u kategoriji „Ostalo“ 2.305 kreveta. U kategoriji „Hostel“ nema kreveta. U komercijalnom smještaju ukupno je na raspolaganju bilo 17.920 kreveta. U nekomercijalnom smještaju na raspolaganju je bilo 8.610 kreveta. Kad se sumira komercijalni i nekomercijalni smještaj, Grad Vodice u 2023. godini imao je na raspolaganju ukupno 26.530 kreveta.

²⁸Prema informacijama Turističke zajednice Grada Vodica kapacitet nekomercijalnog smještaja je procijenjeni kapacitet objekata koji su uneseni u eVisitor. Prema saznanjima TZGV, Grad Vodice ima oko 5.000 obveznika poreza na kuće i stanove za odmor, a u sustav eVisitor-u je uneseno 1.784 objekta tzv. "vikendaša" i 641 nekomercijalni objekt lokalnog stanovništva. Nekomercijalni objekti se u eVisitor upisuju na zahtjev vlasnika.

²⁹Kategorija „Nekomercijalni smještaj“ često je u području „sive zone“ i nerijetko predstavlja poligon za nelojalnu konkurenciju.

³⁰Kategorizacija smještaja navedena je samo za hotele i kampove.

Slika 16: Struktura komercijalnog i nekomercijalnog smještaja u Gradu Vodici

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

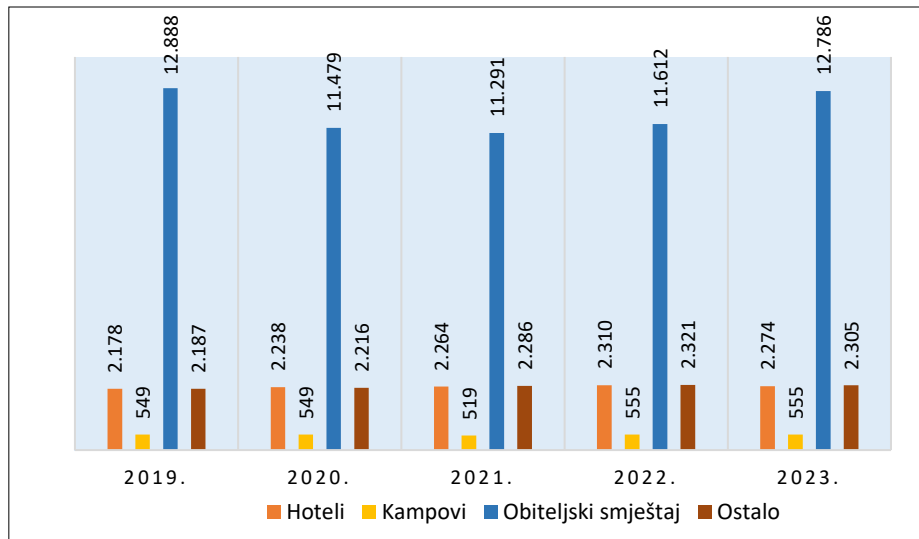
Tablica 52: Smještajni kapaciteti Grada Vodica prema vrsti objekta (2023.g.)

R.br.	Naziv smještaja	Kategorija (broj zvjezdica)*	Broj kreveta
1	Arancini Residence	****	72
2	Duje	****	48
3	Hotel Vila Radin	****	33
4	Miramare	****	118
5	Olympia Sky	****	314
6	Olympia	****	486
7	Punta	****	161
8	Scala	****	57
9	Imperial	***	220
10	Maestral	***	27
11	Nikola	***	58
12	Orion	***	33
13	Stella Maris	***	47
14	Ville Matilde	***	176
15	Angeli	Komfor	54
16	Antonina	Komfor	119
17	Arausana	Komfor	116
18	Bonaca	Komfor	23
19	Hrga	Komfor	38
20	Kristina	Komfor	46
21	Makina	Komfor	28
22	Auto-kamp Imperial	***	453
23	Bonaca - Kampiralište	nema	60
24	Kamp odmorište Perla	nema	6
25	Kamp odmorište Olivia	nema	36
26	Obiteljski smještaj		12.786
27	Hostel		0
28	Ostalo		2.305
Ukupno komercijalni smještaj			17.920
Nekomercijalni smještaj			8.610
UKUPNO			26.530

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

Nastavno je prikazano kretanje broja kreveta u komercijalnom smještaju u razdoblju 2019.-2023. godine po kategorijama komercijalnog smještaja (Slika 17).

Slika 17: Grad Vodice - kretanje broja kreveta u komercijalnom smještaju (2019.-2023.)

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

7.2. Broj kreveta po kategorijama u komercijalnom smještaju po naseljima

Nastavno je dan prikaz broja kreveta po kategorijama u komercijalnom smještaju u Gradu Vodice za razdoblje od 2019. godine do 2023. godine. Uključena su sva naselja Grada Vodica (Tablica 53). U 2023. godini ukupno 397 kreveta bilo je u najnižoj kategoriji (1 zvjezdica), 570 kreveta bilo je u kategoriji 2 zvjezdice, 12.944 kreveta bilo je u kategoriji 3 zvjezdice, 3.298 kreveta u kategoriji 4 zvjezdice i svega 59 kreveta u kategoriji 5 zvjezdica. U kategoriji komfor bilo je ukupno 424 kreveta.

Dinamičkim promatranjem kretanja broja kreveta u razdoblju od 2019. do 2023. godine vidljivo je da u odnosu na 2019. godinu broj kreveta u komercijalnom smještaju porastao za svega 58 kreveta (0,33 %). Nadalje, primjetan je trend postepenog smanjivanja broja kreveta u najnižim kategorijama komercijalnog smještaja (1 zvjezdica i 2 zvjezdice), uz istovremeni trend postepen povećanja broja kreveta u najvišim kategorijama (4 zvjezdice i 5 zvjezdica). Tako je u kategoriji kreveta sa 4 zvjezdice zabilježeno povećanje od 726 kreveta u 2023. godini u odnosu na 2019. godinu (+28,2 %). Iako je broj kreveta u najvišoj kategoriji (5 zvjezdica) u odnosu na 2019. godinu povećan skoro dvostruko, s 30 na 59 kreveta, on je još uvijek premalen u odnosu na brojke prema kojima Grad Vodice treba stremiti, ukoliko želi postati cjelogodišnja turistička destinacija kvalitetnog turizma.

Tablica 53: Broj kreveta po kategorijama u komercijalnom smještaju u Gradu Vodice - sva naselja

Kategorija	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	zvjezdice	sunce	zvjezdice	sunce	zvjezdice	sunce	zvjezdice	sunce	zvjezdice	sunce
1	463	2	421	2	391	2	391	2	397	2
2	810		736		630		596		570	0
3	13.335	20	12.061	20	11.769	20	11.938	20	12.944	20
4	2.572		2.582		2.960		3.156		3.298	0
5	30		30		30		65		59	0
Komfor	424		424		378		424		424	
Nema kategorizacije	206		206		180		206		206	
Ukupno zvjezdice i sunce	17.840	22	16.460	22	16.338	22	16.776	22	17.898	22
UKUPNO	17.862		16.482		16.360		16.798		17.920	

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

7.3. Smještajni kapaciteti u Gradu Vodice po naseljima

Nastavno su prikazani smještajni kapaciteti (broj kreveta) u komercijalnom smještaju u Gradu Vodice po naseljima za 2019., 2022. i 2023. godinu (Tablica 54). Obalna naselja (Vodice, Srima, Prvić Šepurine i Prvić Luka) imala su u 2023. godini ukupno 17.790 kreveta u komercijalnom smještaju, odnosno 99,27 % sveukupnog kapaciteta komercijalnog smještaja kojima je raspolagao Grad Vodice (17.920 kreveta).

Smještajni kapacitet zaobalnih naselja Grada Vodica (Grabovci, Gaćezezi, Čista Mala, Čista Velika) iznosio je u 2023. godini ukupno svega 130 kreveta, što je predstavljalo 0,73 % od ukupnog kapaciteta u komercijalnom smještaju kojim je raspolagao Grad Vodice.

Ovdje treba spomenuti da navedena činjenica predstavlja priliku da se na području ovih naselja intenzivnije razvijaju pojedini oblici turizma (npr. ruralni turizam, ciklo-turizam i sl.), čime se može utjecati na turistički i širi gospodarski razvojni potencijal ovog kraja (proizvodnja zdrave hrane, kratki dobavni lanci i sl.).

Tablica 54: Smještajni kapaciteti u Gradu Vodice po naseljima

R.br.	Naselje / God.	2019.	2022.	2023.
1.	Vodice	13.765	12.765	13.647
2.	Srima	3.291	3.204	3.393
3.	Prvić Šepurine	260	248	268
4.	Prvić Luka	452	465	482
Ukupno (1.-4.)		17.768	16.682	17.790
% od Sveukupno		99,47 %	99,31 %	99,27 %
5.	Grabovci	16	16	16
6.	Gaćezezi	22	14	18
7.	Čista Mala	4	21	29
8.	Čista Velika	52	65	67
Ukupno (5.-8.)		94	116	130
% od sveukupno		0,53 %	0,69 %	0,73 %
SVEUKUPNO		17.862	16.798	17.920

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

7.4. Broj kreveta po stanovniku po naseljima Grada Vodica

Nastavno je prikazan pokazatelj broj kreveta (ležajeva) po stanovniku za naselja Grada Vodica. Za broj stanovnika kao referentna vrijednost uzet je Popis stanovništva iz 2021. godine, a za broj kreveta, uzet je broj kreveta u komercijalnom smještaju po naseljima Grada Vodice u 2023. godini (Tablica 55). Broj ležajeva po stanovniku je relativni pokazatelj, koji može ukazivati na preopterećenost neke destinacije brojem kreveta u komercijalnom smještaju.

Od svih naselja Grada Vodica naselje Srima ima najveći broj kreveta po stanovniku (3,93). Zatim slijedi Prvić Luka, kod koje vrijednost ovog pokazatelja iznosi 3,26 kreveta po stanovniku. Zatim slijedi grad Vodice koje ima vrijednost ovog pokazatelja 2,07 koliko iznosi i prosječna vrijednost pokazatelja za sva naselja Grada Vodice. U zaobalnom dijelu ne postoji naselje gdje je vrijednost ovog pokazatelja veća od 1. Najveću vrijednost ovog pokazatelja ima Čista Mala (0,22), slijede Grabovci (0,21), Čista Velika (0,17) i Gaćezezi (0,10), što **ukazuje na nisku opterećenost navedenih naselja turizmom te otvara razvojne mogućnosti za navedena naselja.**

Drugi značajan pokazatelj je broj turista po stanovniku. To je relativni pokazatelj koji također može ukazivati na preopterećenost neke destinacije u smislu broja turista u odnosu na broj stanovnika. Najvišu vrijednost ovog pokazatelja u 2023. godini imali su naselje Srima (30,64), naselje Vodice (29,48), naselje Prvić Luka (16,43) i naselje Prvić Šepurine (4,56).

Za razliku od naselja u priobalju, naselja u zaobalju imaju niske vrijednosti ovog pokazatelja. Najvišu vrijednost ovog pokazatelja u zaobalnim naseljima u 2023. godini imala je Čista Mala (0,73), slijede Čista Velika (0,53), Gaćezezi (0,45) i Grabovci (0,44).

Navedene brojke ukazuju da u vršnim mjesecima postoji velika preopterećenost infrastrukture u naseljima s velikom vrijednošću ovog pokazatelja, jer broj turista višestruko nadmašuje broj stanovnika za koji su dimenzionirani infrastrukturni kapaciteti. Stoga nerijetko dolazi do „pucanja“ navedenih kapaciteta, što svakako utječe na percepciju gostiju o kvaliteti destinacije, ali i na kvalitetu života lokalnog stanovništva, posebice onih stanovnika koji od turizma ne ostvaruju izravne koristi.

Niske brojke pokazatelja u zaobalju ukazuju na činjenicu da u naseljima u zaobalju leže potencijali dodatnog turističkog rasta.

Tablica 55: Broj kreveta po stanovniku po naseljima Grada Vodica

NASELJE	Broj stanovnika (Popis 2021.)	Broj smještajnih jedinica (ležajeva)	Broj kreveta po stanovniku*	Broj turista 01.01.-31.10.2023.	Broj turista po stanovniku
	1	2	2/1	3	3/1
Čista Mala	132	29	0,22	96	0,73
Čista Velika	405	67	0,17	215	0,53
Gaćezezi	181	18	0,10	81	0,45
Grabovci	75	16	0,21	33	0,44
Prvić Luka	148	482	3,26	2.432	16,43
Prvić Šepurine	252	268	1,06	1.150	4,56
Srima	864	3.393	3,93	26.472	30,64
Vodice	6.592	13.647	2,07	194.326	29,48
GRAD VODICE	8.649	17.920	2,07	224.805	25,99

*Podaci o broju kreveta su za 2023. godinu.; Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

7.5. Hoteli, kampovi, turističke i charter agencije, TZ i TIC u Gradu Vodice

Hoteli u Gradu Vodice

Hotel Olympia i Olympia Sky ★★★★★

KONTAKT

🏠 Ljudevita Gaja 6, HR-22211 Vodice
 🌐 www.olympiavodice.hr
 ✉ sales@olympiavodice.hr
 ☎ +385 (0) 22 452 452
 📠 +385 (0) 22 452 420

INFO

🛏 Broj kreveta: 794

Arancini Residence ★★★★★

KONTAKT

🏠 Mičin Stanka 9d, HR-22211 Vodice
 🌐 arancini.hr
 ✉ booking@arancini.hr
 ☎ +385 22 646 290

INFO

🛏 Broj kreveta: 72
 📍 Udaljenost do centra: 100 m
 🌊 Udaljenost do mora: 300 m

Hotel Punta ★★★★★

KONTAKT

🏠 Grgura Ninskog 1, HR-22211 Vodice
 🌐 www.hotelivodice.hr
 ✉ prodaja@hotelivodice.hr
 ☎ +385 (0)22 451 488, +385 (0)22 451 451
 📠 +385 (0)22 451 434

INFO

🛏 Broj kreveta: 270

Hotel Duje ★★★★★

KONTAKT

🏠 XVII. Ulica 20, Srima, HR-22211 Srima
 🌐 www.hotelduje.com
 ✉ info@hotelduje.com
 ☎ +385 (0) 22 444 220
 📠 +385 (0) 22 444 219

INFO

🛏 Broj kreveta: 52

Hotel Scala ****

KONTAKT

🏠 Lasan Ante Kabalera 22, HR-22211 Vodice
🌐 www.scala-vodice.com
✉ hotel@scala-vodice.com
☎ +385 (0)22 442 202

INFO

🛏 Broj kreveta: 59

Hotel Villa Radin ****

KONTAKT

🏠 Grgura Ninskog 10, HR-22211 Vodice
🌐 www.hotelvillaradin.com
✉ info@hotelvillaradin.com
☎ +385 (0)22 440 415
☎ +385 (0)22 440 211

INFO

🛏 Broj kreveta: 34

Hotel Imperial ***

KONTAKT

🏠 Put Vatroslava Lisinskog 2, HR-22211 Vodice
🌐 www.rivijera.hr
✉ repcija-imperial@rivijera.hr
☎ +385 (0)22 454 454

INFO

Hotel Maestral ***

KONTAKT

🏠 Prvić Luka, HR-22233 Prvić Luka
🌐 www.hotelmaestral.com
✉ info@hotelmaestral.com
☎ +385 (22) 448 300
☎ +385 (22) 448 301

INFO

🛏 Broj kreveta: 24

Hotel Orion ★★★

KONTAKT

🏠 Stablinac 2, HR-22211 Vodice
 🌐 www.orion-vodice.com
 ✉ info@orionvodice.com
 ☎ +385 (0) 22 440 652 +385 (0)95 393 6050

INFO

🛏 Broj kreveta: 90

Hotel Nikola ★★★

KONTAKT

🏠 Lasan Ante Kabalera 51, HR-22211 Vodice
 🌐 residence-grupa.hr/hoteli/hotel-nikola/
 ✉ info@hotel-nikola.hr
 ☎ +385 (0)22 311 050
 📠 +385 (0)22 311 055

INFO

🛏 Broj kreveta: 58

Hotel Stella Maris ★★★

KONTAKT

🏠 Put Vatroslava Lisinskog 28 A, HR-22211 Vodice
 🌐 www.stellamaris.hr
 ✉ info@stellamaris.hr
 ☎ +385 (0)91 1554 718

INFO

🛏 Broj kreveta: 47

Matilde Beach Resort ★★★

KONTAKT

🏠 Ljudevita Gaja 6, HR-22211 Vodice
 🌐 www.matildebeachresort.com
 ✉ info@mbr.hr
 ☎ +385(0)22 444 950
 📠 +385(0)22 444 959

INFO

🛏 Broj kreveta: 308
 📍 Udaljenost do centra: 500 m
 🌊 Udaljenost do mora: 30 m

KONTAKT

🏠 Grgura Ninskog 6-8, HR-22211 Vodice
 🌐 www.arausana-antonina.com
 ✉ arausana.antonina@rudan.com
 ☎ +385 (0)22 460 676

INFO

🛏 Broj kreveta: 235
 📍 Udaljenost do centra: 200 m
 🌊 Udaljenost do mora: 0 m

Kampovi u Gradu Vodice

KONTAKT

🏠 Vatroslava Lisinskog 2, HR-22211 Vodice
 🌐 www.rivijera.hr
 ✉ autokamp.imperial@rivijera.hr
 ☎ +385 (0)22 454 412

INFO

KONTAKT

🏠 Josipa Šprljana Akabe 22, HR-22211 Vodice
 🌐 www.autocamp-sime.eu
 ✉ julijavd@gmail.com
 ☎ +385 (0)98 924 3196

INFO

📍 Udaljenost do centra: 800 m
 🌊 Udaljenost do mora: 300 m

KONTAKT

🏠 Srma III/29, HR-22211 Srma
 ✉ grubelicante1989@gmail.com
 ☎ +385 (0)91 940 6998

INFO

Kamp Ivona *

KONTAKT

🏠 Vlahov Venca 14A, HR-22211 Vodice
 🌐 www.autocamp-ivona.com
 ✉ goran.roca@si.t-com.hr
 ☎ +385 (0)22 442 558

INFO

Kamp Blata *

KONTAKT

🏠 Blata 26, HR-22211 Vodice
 🌐 www.dalmatina.info/srdarev
 ✉ birgit.srdarev@gmail.com
 ☎ +385 (0)22 440 636, +385 (0)98 956 9800, +385 (0)98 668 454

INFO

📍 Udaljenost do centra: 300 m
 🌊 Udaljenost do mora: 170 m

Kamp Roko *

KONTAKT

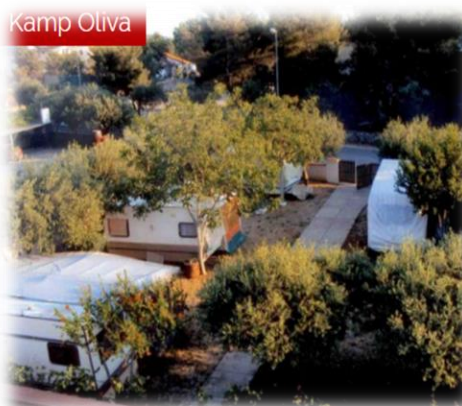
🏠 Srma III/15, HR-22211 Srma
 ✉ jadracukrov@gmail.com
 ☎ +385 (0)22 442 810; +385 (0)91 5598 514

INFO

📍 Udaljenost do centra: 500 m
 🌊 Udaljenost do mora: 0 m

Kamp Oliva

KONTAKT

🏠 Put vatroslava Lisinskog 3, HR-22211 Vodice
 ☎ +385 (0)22 441 930; +385 (0)91 1122 911

INFO

Kamp Dvorina

KONTAKT

🏠 Srima III/67, HR-22211 Srima
 🌐 web.facebook.com/AKDVDORINA
 ✉ anamijat@live.com
 ☎ +385 (0)22 442 460

INFO

📍 Udaljenost do centra: 500 m
 🌊 Udaljenost do mora: 50 m

Kamp Perta **

KONTAKT

🏠 Ulica VII / 17, HR-22233 Prvić Luka
 ✉ kampprvic@gmail.com
 ☎ +385 91 538 3042, +385 95 915 7206

INFO

📍 Udaljenost do centra: 500 m
 🌊 Udaljenost do mora: 500 m

Camper stop Olivia

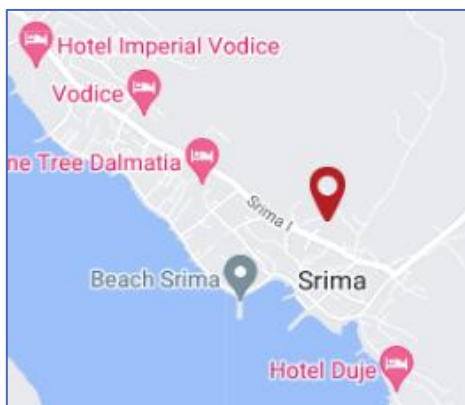

KONTAKT

🏠 Bribirskih knezova 16, HR-22211 Vodice
 🌐 web.facebook.com/olivia.parking.vodice
 ✉ olivia.parking@gmail.com
 ☎ +385 (0)91 510 454

INFO

📍 Udaljenost do centra: 500 m
 🌊 Udaljenost do mora: 500 m

KONTAKT

🏠 Srima I/99,
 ✉ bagic.nikola@si.t-com.hr
 ☎ +385 (0)22 441 798

INFO

📍 Udaljenost do centra: 300
 🌊 Udaljenost do mora: 300

Turističke agencije**Aditus Mare**

Srima I 100B
 HR-22211 Srima
myadriatica.com
info@aditusmaretravel.hr
[+385 \(0\)22 443 852](tel:+385(0)22443852)
 Položaj na karti

Homberger

Trg kneza Branimira 32
 HR-22211 Vodice
www.agencijahomberger.hr
ivanka.homberger@si.t-com.hr
[+385 \(0\)98 412 001](tel:+385(0)98412001)
 Položaj na karti

Pina adriatic

Srima IV 5a
 HR-22211 Srima
www.pina.hr
pina@pina.hr
[+385 \(0\)22 444 530](tel:+385(0)22444530)

Adriagate

Artina 23
 HR-22211 Vodice
www.adriagate.com
info@adriagate.com
[+385 \(0\)22 442 101](tel:+385(0)22442101)
[+385 \(0\)91 330 7805](tel:+385(0)913307805)
 Položaj na karti

MK turizam

Lasan Ante Kabalera 3
 HR-22211 Vodice
www.mkturizam.com
info@mkturizam.com
[+385 \(0\)22 444 480](tel:+385(0)22444480)
 Položaj na karti

Tea Tours

Ante Poljička 50a
HR-22211 Vodice
tea-tours.com
info@tea-tours.com
[+385 \(0\)22 247 890](tel:+385(0)22247890)
[+385 \(0\)91 883 8085](tel:+385(0)918838085)

Destina

Blata 19
HR-22211 Vodice
www.destina-vodice.hr
info@destina-vodice.hr
[+385 \(0\)22 441 229](tel:+385(0)22441229)
[+385 \(0\)91 404 5140](tel:+385(0)914045140) [+385 \(0\)91 404 5136](tel:+385(0)914045136)
[Položaj na karti](#)

NIK

Artina 1a
HR-22211 Vodice
www.nik.hr
vodice@nik.hr
[+385 \(0\)22 441 730](tel:+385(0)22441730)
[Položaj na karti](#)

Draži

Grgurev Tonča 2
HR-22211 Vodice
tezakdrazi@gmail.com
[+385 \(0\)95 866 9218](tel:+385(0)958669218)

Olympia agencija

Ljudevita Gaja 6
HR-22211 Vodice
agencija@olympiavodice.hr
[+385 \(0\) 22 452 434](tel:+385(0)22452434)
[Položaj na karti](#)

Charter agencije**Angelina Yachtcharter**

Artina 13
HR-22211 Vodice
www.angelina.hr
info@angelina.hr
[+385 23 385 293](tel:+38523385293)
[Položaj na karti](#)

Pitter Yachtcharter

Artina 13
HR-22211 Vodice
www.pitter-yachting.com
info@pitter-croatia.com
[+385 99 3892 424](tel:+385993892424)
[Položaj na karti](#)

Turistički uredi Vodice**Turistička zajednica grada Vodica**

Obala Vladimira Nazora bb
HR-22211 Vodice
www.vodice.hr
info@vodice.hr
[+385 \(0\)22 443 888](tel:+385(0)22443888)
[Položaj na karti](#)

Turističko-informativni centar Prvić

Prvić Luka
HR-22233 Prvić Luka
[+385 \(0\)22 443 888](tel:+385(0)22443888)
[Položaj na karti](#)

Turističko-informativni centar Srima

Srima
HR-22211 Srima
[+385 \(0\)22 441 511](tel:+385(0)22441511)
[Položaj na karti](#)

8. TURISTIČKI PROMET U ŠKŽ I GRADU VODICE

8.1. Turistički promet u Šibensko-kninskoj županiji

Nastavno su prikazani podaci o dolascima domaćih i stranih turista u vodećim turističkim destinacijama Šibensko-kninske županije te ukupno na razini Županije za razdoblja 1.1-31.10.2019. godine te 1.1-31.10.2023. godine (Tablica 56).

Na razini Županije u razdoblju 1.1-31.10.2019. godine ostvareno je ukupno 1.001.020 dolazaka, od čega je bilo ukupno 153.965 dolazaka domaćih gostiju (15,38 %), a strani gosti ostvarili su ukupno 847.056 dolazaka (84,62 %).

Iz podataka je razvidno da je u promatranom razdoblju u 2019. godini najveći broj dolazaka na razini Županije imao Grad Šibenik (311.022 dolazaka), od čega je bilo 49.519 dolazaka domaćih gostiju, a 261.503 dolazaka stranih.

U istom razdoblju Grad Vodice imao je ukupno 238.524 dolazaka od čega su 46.866 bili domaći gosti, a 191.658 strani gosti.

Na razini Županije u razdoblju 1.1-31.10.2023. godine ostvareno je ukupno 901.004 dolazaka, od čega je ostvareno ukupno 163.196 dolazaka domaćih gostiju, što je predstavljalo porast broja dolazaka domaćih gostiju za 6 % u odnosu na razdoblje 1.1-31.10.2019. godine.

Strani gosti ostvarili su u razdoblju 1.1-31.10.2023. godine ukupno 737.808 dolazaka te je u segmentu stranih dolazaka zabilježen pad od 13 % u odnosu na isto razdoblje u 2019. godini.

Iz podataka je razvidno da je u promatranom razdoblju u 2023. godini najveći broj dolazaka na razini Županije imao Grad Šibenik (239.264), od čega je bilo 50.331 domaćih dolazaka, a 188.933 stranih dolazaka.

Broj domaćih dolazaka u Grad Šibenik porastao je u odnosu na razdoblje 1.1-31.10.2019. godine 2 %, no zato je broj stranih dolazaka zabilježio pad od čak 28 %.

U istom razdoblju Grad Vodice imao je ukupno 224.047 dolazaka od čega su 58.162 bili domaći gosti, a 165.885 strani gosti.

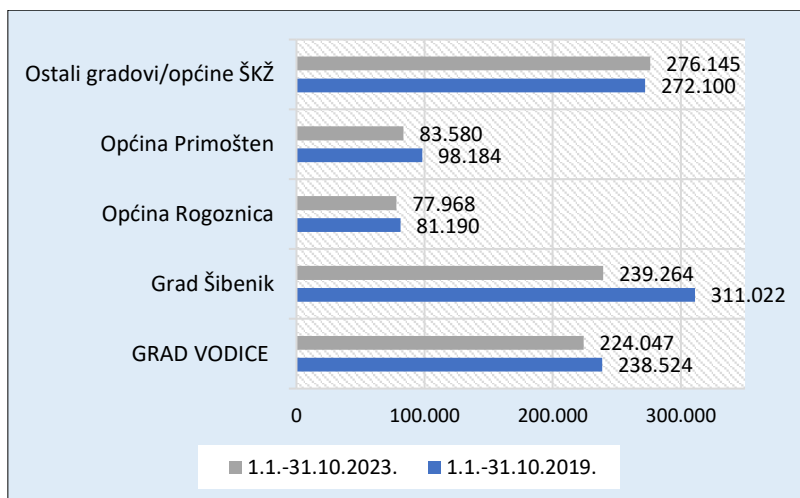
Broj dolazaka domaćih gostiju u Grad Vodice porastao je u odnosu na razdoblje 1.1-31.10.2019. godine za 24 %, dok je istovremeno broj stranih dolazaka doživio pad od 13 %. Navedeno je prikazano nastavno (Slika 18).

Tablica 56: Dolasci turista u ŠKŽ 2019/2021 (siječanj-listopad)

JLP(R)S	1.1.-31.10.2019.		1.1.-31.10.2023.		Indeks 2023./2019.	
	Domaći	Strani	Domaći	Strani	Domaći	Strani
Grad Vodice	46.866	191.658	58.162	165.885	124	87
Grad Šibenik	49.519	261.503	50.331	188.933	102	72
Općina Rogoznica	6.557	74.663	6.665	71.303	102	95
Općina Primošten	8.694	89.490	5.798	77.782	67	87
Ostali gradovi/općine ŠKŽ	42.328	229.742	42.240	233.905	100	102
ŠKŽ ukupno	153.964	847.056	163.196	737.808	106	87

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodice; Obrada autora.

Slika 18: Usporedba dolazaka turista u ŠKŽ 2023/2019 (siječanj-listopad)

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

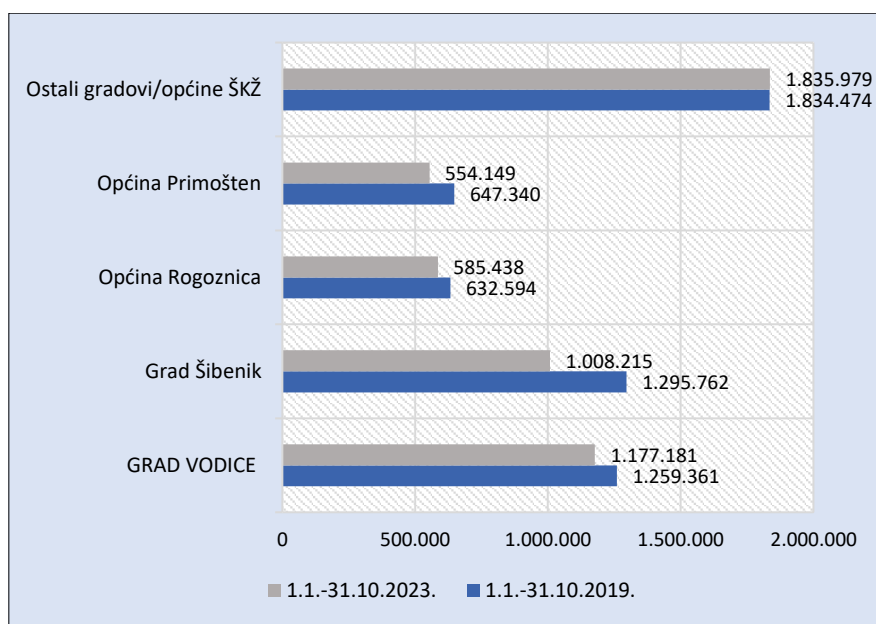
Nastavno su prikazani podaci o noćenjima domaćih i stranih turista u komercijalnom smještaju u vodećim turističkim destinacijama Šibensko-kninske županije te ukupno na razini Županije za razdoblje 1.1-31.10. 2019. godine te za razdoblje 1.1-31.10.2023. godine (Tablica 57). Na razini Županije u razdoblju 1.1-31.10.2019. godine ostvareno je ukupno 5.669.531 noćenja, od čega je bilo ukupno 713.456 noćenja domaćih gostiju, dok su strani gosti ostvarili ukupno 4.956.075 noćenja. Iz podataka je razvidno da je u promatranom razdoblju u 2019. godini najveći broj noćenja na razini Županije imao Grad Šibenik (1.295.762 noćenja), od čega je bilo 152.823 noćenja domaćih gostiju, a strani gosti ostvarili su 1.142.939 noćenja. U istom razdoblju Grad Vodice imao je ukupno 1.295.361 noćenja, od čega je bilo ukupno 209.187 noćenja domaćih gostiju, dok su strani gosti ostvarili ukupno 1.050.174 noćenja. Na razini Županije u razdoblju 1.1-31.10.2023. godine ostvareno je ukupno 5.160.962 noćenja, od čega je bilo ukupno 698.816 noćenja domaćih gostiju, a strani gosti ostvarili su ukupno 4.462.146 noćenja. Broj noćenja domaćih gostiju pao je u navedenom razdoblju za 2 % u odnosu na isto razdoblje 2019. godine, a broj noćenja stranih gostiju pao je u navedenom razdoblju za 10%. Iz podataka je razvidno da je u promatranom razdoblju u 2023. godini najveći broj noćenja na razini Županije imao Grad Vodice (1.177.181 noćenja), od čega su domaći gosti ostvarili ukupno 227.833 noćenja, odnosno 9 % noćenja više nego u istom razdoblju 2019. godine. Strani gosti ostvarili su u Gradu Vodice u promatranom razdoblju u 2023. godini ukupno 949.348 noćenja, što je bio pad noćenja od 10 % u odnosu na isto razdoblje u 2019. godini. Grad Šibenik ostvario je u promatranom razdoblju u 2023. godini ukupno 1.008.215 noćenja, od čega su domaći gosti ostvarili 148.359 noćenja, što je bio pad od 3 % u odnosu na isto razdoblje u 2019. godini. Strani gosti ostvarili su u Šibeniku u promatranom razdoblju u 2023. godini ukupno 859.856 noćenja, što je predstavljalo pad od 25 % u odnosu na isto razdoblje u 2019. godini. Navedeno je prikazano nastavno (Slika 19).

Tablica 57: Noćenja turista u ŠKŽ 2023/2019 (siječanj-listopad)

JLP(R)S	1.1.-31.10.2019.		1.1.-31.10.2023.		Indeks 2023./2019.	
	Domaći	Strani	Domaći	Strani	Domaći	Strani
Grad Vodice	209.187	1.050.174	227.833	949.348	109	90
Grad Šibenik	152.823	1.142.939	148.359	859.856	97	75
Općina Rogoznica	44.625	587.969	42.357	543.081	95	92
Općina Primošten	43.742	603.598	35.692	518.457	82	86
Ostali gradovi/općine ŠKŽ	263.079	1.571.395	244.575	1.591.404	93	101
ŠKŽ ukupno	713.456	4.956.075	698.816	4.462.146	98	90

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

Slika 19: Noćenja turista u ŠKŽ 2023/2019 (siječanj-listopad)

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

Nastavno je prikazan broj dolazaka i noćenja u razdoblju 1.1.-31.10.2019. godine te u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine na razini cijele Šibensko-kninske županije, u Gradu Šibeniku te u Gradu Vodice. Nakon toga izračunat je pokazatelj prosječni broj noćenja, koji je pokazatelj prosječnog zadržavanja gostiju u turističkoj destinaciji (Tablica 58). Vidljivo je da je ostvareni prosječni broj noćenja bio najveći na razini prosjeka Šibensko-kninske županije (5,66 dana u razdoblju 1.1.-31.10.2019. godine te 5,73 dana u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine). Zatim slijedi Grad Vodice u kojem je prosječni broj noćenja u razdoblju 1.1.-31.10.2019. godine bio 5,28, a u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine nešto manji (5,25). Gosti su se u prosjeku najkraće zadržavali u Gradu Šibeniku (ostvareno je prosječno 4,17 noćenja u razdoblju 1.1.-31.10.2019. godine te prosječno 4,21 noćenja u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine).

Tablica 58: Dolasci, noćenja i prosječni broj noćenja/dan u ŠKŽ, Gradu Šibeniku i Gradu Vodice

JLP(R)S	1.1.-31.10.2019.		1.1.-31.10.2023.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Šibensko-kninska županija	1.001.020	5.669.531	901.004	5.160.962
Prosječni broj noćenja	5,66		5,73	
Grad Šibenik	311.022	1.295.762	239.264	1.008.215
Prosječni broj noćenja	4,17		4,21	
Grad Vodice	238.524	1.259.361	224.047	1.177.181
Prosječni broj noćenja	5,28		5,25	

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

8.2. Turistički promet po naseljima Grada Vodica

Nastavno je dan prikaz osnovnih turističkih pokazatelja za Grad Vodicu za razdoblje 1.1.-31.10.2023. godine po naseljima (Tablica 59). Grad Vodicu raspolagao je s ukupno 17.920 kreveta u komercijalnom smještaju u 2023. godini. Broj dolazaka u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je 224.805 dolazaka, a broj noćenja u navedenom razdoblju bio je 1.177.181.

Od ukupnog broja ostvarenih noćenja na razini Grada Vodice, 798.663 noćenja (67,85 %) ostvareno je u vršnim mjesecima srpnju i kolovozu. Zatim slijede lipanj i rujna s 249.350 ostvarenih noćenja (21,18 %). U preostalim mjesecima ostvareno je svega 129.169 noćenja (10,97 %).

Iskorištenost smještajnog kapaciteta na razini Grada Vodica bila je 21,61 %. Najveću iskorištenost kapaciteta imao je grad Vodice (23,00 %), slijedi naselje Srima (18,66 %), naselje Prvić Šepurine (13,40 %) i naselje Prvić Luka (11,21 %). Iskorištenost kapaciteta u danima na razini Grada Vodica bila je 65,69 dana, što je nešto više od dva mjeseca. Najveću iskorištenost kapaciteta u danima imalo je grad Vodice (69,92 dana), slijedi Srima (56,71 dan), Prvić Šepurine (40, 74 dana) te Prvić Luka (34,07 dana). Od zaobalnih naselja samo su Gaćezezi imale iskorištenost veću od 30 dana (31,39 dana). Najmanju iskorištenost kapaciteta imalo je naselje Grabovci, svega 15,81 dana. Prosječna duljina boravka na razini Grada Vodica iznosila je 5,24 dana. Najveću prosječnu duljinu boravka imala je Prvić Šepurina (9,49 dana), Čista Mala (8,10 dana), Grabovci (7,67 dana), Srima (7,27 dana), Čista Velika (7,24 dana), Gaćezezi (6,98 dana) i Prvić Luka (6,75 dana). Interesantan podatak je da je najnižu vrijednost prosječne duljine boravka imao grad Vodice (4,91 dana).

Tablica 59: Prikaz osnovnih turističkih pokazatelja za Grad Vodice za razdoblje 1.1.-31.10.2023.

Pokazatelji	Vodice	Srima	Prvić Šepurine	Prvić Luka	Grabovci	Gaćezezi	Čista Mala	Čista Velika	UKUPNO
Broj kreveta	13.647	3.393	268	482	16	18	29	67	17.920
Broj dolazaka turista	194.326	26.472	1.150	2.432	33	81	96	215	224.805
Broj noćenja turista - ukupno	954.264	192.424	10.917	16.423	253	565	778	1.557	1.177.181
Noćenja - VII. i VIII. mj.	626.243	148.737	8.072	13.082	203	483	612	1.231	798.663
Udio (%)	65,63%	77,30%	73,94%	79,66%	80,24%	85,49%	78,66%	79,06%	67,85%
Noćenja - VI. i IX. mj.	204.297	39.591	2.492	2.452	50	82	140	246	249.350
Udio (%)	21,41%	20,57%	22,83%	14,93%	19,76%	14,51%	17,99%	15,80%	21,18%
Ostali mjeseci	123.724	4.096	353	889	0	0	26	80	129.168
Udio (%)	12,97%	2,13%	3,23%	5,41%	0,00%	0,00%	3,34%	5,14%	10,97%
Iskorištenost kapaciteta u %	23,00%	18,66%	13,40%	11,21%	5,20%	10,33%	8,82%	7,64%	21,61%
Iskorištenost kapaciteta u danima	69,92	56,71	40,74	34,07	15,81	31,39	26,83	23,24	65,69
Prosječna duljina boravka	4,91	7,27	9,49	6,75	7,67	6,98	8,10	7,24	5,24

Izvor: TZ Vodica; Obrada autora.

Nastavno je dan prikaz dolazaka i noćenja po naseljima Grada Vodica u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine, u usporedbi s razdobljem 1.1.-31.10.2019. godine (Tablica 60). Na razini Grada Vodica u prvih 9 mjeseci 2023. godine broj dolazaka bio je 6 % manji, u odnosu na isto razdoblje 2019. godine, a broj noćenja za 7 % manji. Najveći porast dolazaka u 2023. godini bio je u naselju Čista Mala (174 %), kao i broj noćenja (139 %). I naselje Prvić Luka ostvarilo je porast broja dolazaka u 2023. godini u odnosu na 2019. godinu (11 %), ali i porast broja noćenja (6 %). Naselje Prvić Šepurine imale su pad broja dolazaka u 2023. godini (-6 %), ali i porast broja noćenja u istom razdoblju (3 %). Vodice su u navedenom razdoblju ostvarile pad dolazaka i pad noćenja za 6 %.

Tablica 60: Dolasci i noćenja po naseljima Grada Vodica (1.1.-31.10.2023./1.1.-31.10.2019.)

Naselje / Godina	1.1.-31.10.2019.		1.1.-31.10.2023.		Indeks 2023./2019.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Vodice	205.083	1.015.063	193.582	954.264	94	94
Srima	29.493	214.376	26.458	192.424	90	90
Prvić Šepurine	1.219	10.631	1.150	10.917	94	103
Prvić Luka	2.185	15.494	2.432	16.423	111	106
Grabovci	43	348	33	253	77	73
Gaćezezi	82	750	81	565	99	75
Čista Mala	35	325	96	778	274	239
Čista Velika	384	2.374	215	1.557	56	66
UKUPNO GRAD VODICE	238.524	1.259.361	224.047	1.177.181	94	93

Izvor: TZ Grada Vodica; Obrada autora.

8.3. Turistički promet prema vrsti smještajnog objekta

Nastavno je dan prikaz dolazaka i noćenja u Gradu Vodica u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine, u usporedbi s razdobljem 1.1.-31.10.2019. godine prema vrsti objekata (Tablica 61). Broj dolazaka u komercijalnom smještaju u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je manji za 6 % u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine, a broj noćenja za 7 %.

U segmentu „Nautika“ broj dolazaka u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine, u usporedbi s razdobljem 1.1.-31.10.2019. godine porastao je za 37 %, a broj noćenja za 44 %. Što se tiče nekomercijalnih objekata, broj dolazaka u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine, u usporedbi s razdobljem 1.1.-31.10.2019. godine smanjio se za 11 %, dok se broj noćenja smanjio čak za 42 %. Za pojašnjenje skreće se pažnja na referencu br. 31.

Tablica 61: Dolasci i noćenja u Gradu Vodice prema vrsti objekata* (1.1.-31.10.2023./1.1.-31.10.2019.)

Vrsta objekta/Razdoblje	1.1.-31.10.2019.		1.1.-31.10.2023.		Indeks 2023./2019.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Komercijalni objekti	238.524	1.259.361	224.047	1.177.181	94	93
Nautika	5.146	31.523	7.046	45.529	137	144
Nekomercijalni objekti ³¹	8.832	214.492	7.846	125.125	89	58
UKUPNO	252.502	1.505.376	238.939	1.347.835	95	90

*komercijalni objekti, nekomercijalni objekti, nautika

Izvor: TZ Grada Vodica; Obrada autora.

Nastavno je dan prikaz dolazaka i noćenja u Gradu Vodica u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine, u usporedbi s razdobljem 1.1.-31.10.2019. godine prema vrsti smještajnog objekta. Isto tako, prikazana je prosječna duljina boravka prema vrsti smještajnog objekta u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine (Tablica 62). Broj dolazaka u hotelskom smještaju u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je veći za 3 % u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine, a broj noćenja za 6 %. Prosječna duljina boravka u hotelskom smještaju u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bila je 3,53 dana.

Tablica 62: Dolasci i noćenja u Gradu Vodice prema vrsti smještajnog objekta (1.1.-31.10.2023./2019.)

Vrsta smještajnog objekta	1.1.-31.10.2019.		1.1.-31.10.2023.		Indeks 2023./2019.		1.1.-31.10.2023.
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Prosj. dulj. boravka
Hoteli	100.802	345.825	103.814	366.504	103	106	3,53
Apartmanska naselja	4.066	25.806	2.900	16.753	71	65	5,78
Kampovi	6.941	36.772	5.923	31.387	85	85	5,30
Hosteli	38	293	0	0	0	0	n/a
Obiteljski smještaj	106.135	739.985	95.531	672.968	90	91	7,04
Kućanstva - kampovi	1.156	8.325	1.704	11.958	147	144	7,02
Ostali ugov. objekti za smještaj	19.386	102.355	14.175	77.611	73	76	5,48
UKUPNO	238.524	1.259.361	224.047	1.177.181	94	93	5,25

Izvor: Turistička zajednica Grada Vodica; Obrada autora.

³¹Prema TZ Grada Vodica ovo je nepouzdan podatak. Naime, vlasnici kuća i stanova za odmor imaju mogućnost plaćanja godišnjeg paušalnog iznosa turističke pristojbe, pa ako se odlučuju na paušal, često nerealno prijave boravak u trajanju 90 dana (u 2019. godini u sustavu eVisitoru čak je bilo moguće prijaviti i boravak dulji od 90 dana). Prijava boravka trebale bi biti samo za one dane kad stvarno borave u destinaciji, a to kod paušala često nije bio slučaj. Dodatno, u 2023. godini značajno je narastao iznos godišnjeg paušala turističke pristojbe za ovu kategoriju obveznika, što je rezultiralo realnijim prijavama ostvarenih noćenja (umjesto paušala biraju plaćanje po noćenju) te općenito izbjegavanjem obveze prijave.

Broj dolazaka u apartmanskim naseljima u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je manji za 29 % u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine, a broj noćenja bio je manji za 35 %. Prosječna duljina boravka u apartmanskim naseljima u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bila je 5,78 dana.

Broj dolazaka u kampovima u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je manji za 15 % u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine, kao i broj noćenja u istom razdoblju. Prosječna duljina boravka u kampovima u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bila je 5,30 dana.

Broj dolazaka u obiteljskom smještaju u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je manji za 10 % u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine, a broj noćenja u obiteljskom smještaju u istom razdoblju, bio je manji za 9 %. Prosječna duljina boravka u obiteljskom smještaju u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bila je 7,04 dana.

Broj dolazaka u smještaju „Kućanstva-kampovi“ u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je veći za 47 % u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine, a broj noćenja u istom smještaju bio je veći za 44 %. Prosječna duljina boravka u smještaju „Kućanstva-kampovi“ u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bila je 7,02 dana.

Broj dolazaka u smještaju „Ostali ugovorni objekti za smještaj“ u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je manji za 27 % u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine, a broj noćenja u istom smještaju bio je manji za 24 %. Prosječna duljina boravka u smještaju „Ostali ugovorni objekti za smještaj“ u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bila je 5,48 dana.

Ukoliko sagledamo sve vrste smještajnih objekata broj dolazaka u svim vrstama smještajnih objekata u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je manji za 6 % u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine, a broj noćenja u svim vrstama smještajnih objekata zajedno bio je manji za 7 % u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine. Prosječna duljina boravka u svim vrstama smještajnih objekata u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bila je 5,25 dana.

8.4. Turistički promet po mjesecima u komercijalnom smještaju

Ukupni registrirani broj dolazaka u Gradu Vodice u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je 224.047. dolazaka i bio je za 6 % manji u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine (Tablica 63). Ukupni broj noćenja u Gradu Vodice u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine iznosio je 1.177.181 noćenja i bio je za 7 % manji u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine. Od ukupnog broja noćenja ostvarenih u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine ukupno 440.619 noćenja (37,43 %) ostvareno je od organiziranih putovanja, a 736.562 noćenja (37,43 %) od individualnih putovanja. Najveći broj dolazaka i noćenja u Gradu Vodice ostvaruje se tijekom mjeseci kolovoza i srpnja. Indikativno je da je u rujnu 2023. ostvaren porast dolazaka od 12 % i noćenja od 16 % u odnosu na rujnu 2019. godine.

Tablica 63: Dolasci i noćenja u Gradu Vodice po mjesecima u komercijalnom smještaju

Mjesec	1.1.-31.10.2019.		1.1.-31.10.2023.		Indeks 2023./2019.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Siječanj	1.632	5.976	1.914	6.416	117	107
Veljača	3.085	8.152	2.486	6.391	81	78
Ožujak	5.499	12.095	5.107	12.173	93	101
Travanj	11.483	24.041	12.788	29.683	111	123
Svibanj	16.245	40.496	15.341	41.654	94	103
Lipanj	32.049	140.025	26.674	128.185	83	92
Srpanj	65.933	427.095	63.519	385.581	96	90
Kolovoz	69.184	467.064	59.259	413.082	86	88
Rujan	21.414	104.685	24.034	121.195	112	116
Listopad	12.000	29.732	12.925	32.821	108	110
UKUPNO	238.524	1.259.361	224.047	1.177.181	94	93

Izvor: TZ Grada Vodica; Obrada autora.

8.5. Stupanj iskorištenosti smještajnih kapaciteta Grada Vodica

Nastavno je dan prikaz stupnja iskorištenosti smještajnih kapaciteta Grada Vodica u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine (Tablica 64). Primjetno je da je kod hotela najveći broj dana pune zauzetosti (175 dana), dok je kod obiteljskog smještaja zauzetost prosječno svega 54 dana. Ovdje je važno primijetiti činjenicu da šest puta manji broj kreveta kod hotelskog smještaja u usporedbi s obiteljskim smještajem generira 3,24 puta dulju zauzetost. Stoga se nameće zaključak da su Gradu Vodice, ukoliko želi produljiti turističku sezonu i postati cjelogodišnja turistička destinacija, potrebna ulaganja u hotelski smještaj visoke kategorije (4 i 5 zvjezdica).

Tablica 64: Stupanj iskorištenosti smještajnih kapaciteta Grada Vodica (1.1.-31.10.2023.)

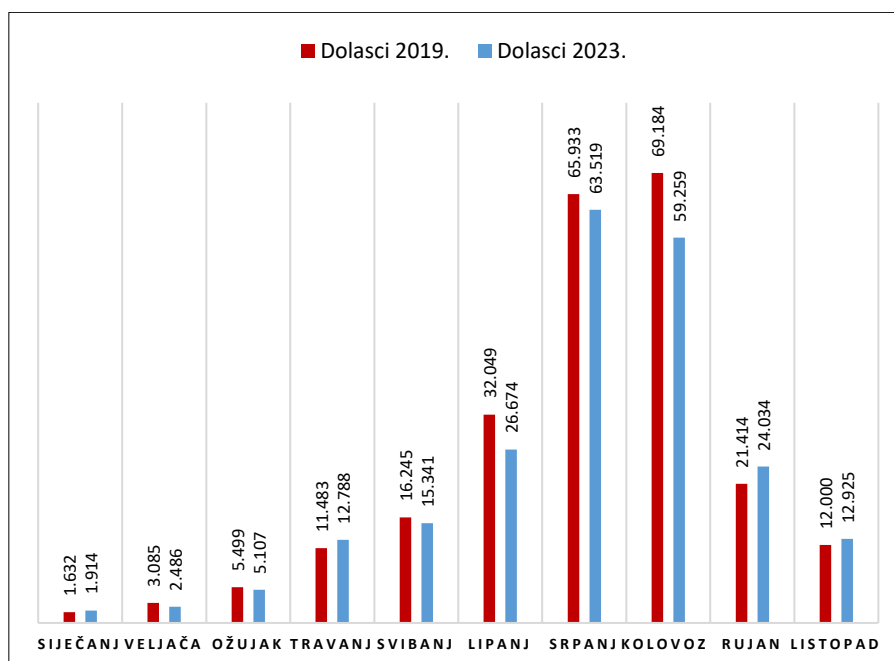
Vrsta smještajnog objekta	Broj smještajnih jedinica	Ostvarena noćenja (1.1.-31.10.2023.)	Dani pune zauzetosti
Hoteli	2.098	366.504	175
Apartmanska naselja	176	16.753	95
Kampovi	555	31.387	57
Obiteljski smještaj	12.537	672.968	54
Kućanstva - kampovi	249	11.958	48
Ostali ugovorni objekti za smještaj	2.305	77.611	34

Izvor: TZ Grada Vodica; Obrada autora.

8.6. Prikaz osnovnih turističkih pokazatelja za Grad Vodice

Nastavno je prikazano kretanje dolazaka turista po mjesecima u promatranim razdobljima 1.1.-31.10.2019. i 1.1.-31.10.2023. godine (Slika 20) te kretanje noćenja po mjesecima u istim razdobljima (Slika 21). Vidljivo je da se najveći broj dolazaka gostiju u Grad Vodice u promatranim razdobljima ostvario u četiri mjeseca (lipanj, srpanj, kolovoz, rujan). Najveći je broj dolazaka bio u mjesecu kolovozu, slijedi mjesec srpanj, zatim mjesec lipanj i mjesec rujan.

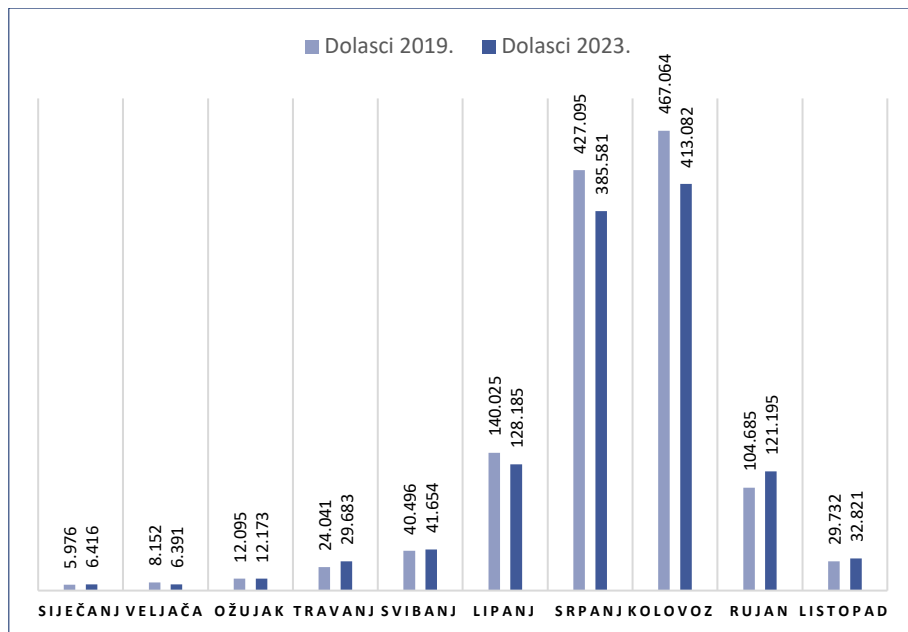
Slika 20: Broj dolazaka po mjesecima (1.1.-31.10.2019. i 1.1.-31.10.2023.)

Izvor: TZ Grada Vodica; Obrada autora.

Isto tako je vidljivo da se najveći broj noćenja turista u Gradu Vodice u promatranim razdobljima realizirao u četiri mjeseca (lipanj, srpanj, kolovoz, rujan). Najveći je broj noćenja bio u mjesecu kolovozu, slijedi mjesec srpanj, zatim mjesec lipanj i mjesec rujan (Slika 22).

Slika 21: Broj noćenja po mjesecima (1.1.-31.10.2019. i 1.1.-31.10.2023.)

Izvor: TZ Grada Vodica; Obrada autora.

8.7. Broj dolazaka i noćenja prema emitivnim tržištima

Nastavno je prikazan broj dolazaka i noćenje u Gradu Vodice prema emitivnim zemljama za razdoblja 1.1.-31.10. 2023. godine te 1.1.-31.10. 2019. godine (Tablica 65). Pritom su podaci iz 2019. godine referentni, jer je to bila rekordna godina u pogledu turističkih dolazaka i noćenja, kako na razini Republike Hrvatske, tako i na razini grada Vodica. Isto tako, usporedbom ovih podataka željelo se vidjeti kako brzo se turizam oporavlja nakon pandemije virusa COVID 19.

U navedenom razdoblju u 2023. godini ostvareno je ukupno cca 6 % manje dolazaka u usporedbi s 2019. godinom i 6,52 % manje noćenja. Pritom je vidljivo da je broj domaćih gostiju u navedenom razdoblju porastao. Tako su dolasci domaćih gostiju porasli za 24 %, a noćenja za 9 % u odnosu na 2019. godinu. Suprotan trend bio je vidljiv kod stranih gostiju, kojih je u 2023. godini bilo 13 % manje u dolascima, a 10 % manje u ostvarenom broju noćenja. Pritom je vidljiva razlika u pojedinim emitivnim zemljama. Tako se u promatranom razdoblju broj dolazaka u 2023. iz najvažnije emitivne zemlje – Njemačke, povećao za 9 %, dok je broj noćenja ostao na istoj razini kao i 2019. godine.

Ostale zemlje koje su u promatranom razdoblju ostvarile rast i dolazaka i noćenja su Slovačka (rast dolazaka i noćenja za 10 %), Mađarska (rast dolazaka 13 % i noćenja 4 %) i Nizozemska (rast dolazaka 22 % i broja noćenja 19 %). Ipak, vidljivo je da je najveći broj stranih emitivnih zemalja iz koje nam dolazi značajni broj posjetitelja ostvario pad broja dolazaka i broja noćenja. Među navedenim zemljama treba spomenuti Poljsku, Češku, Sloveniju, BiH, Italiju i dr. Tako je pad dolazaka u promatranom razdoblju u 2023. u odnosu na 2019. na razini 16 najzastupljenijih zemalja u dolascima i noćenjima iznosio 12 %, a broj noćenja 9 %. Kod preostalih zemalja pad dolazaka je bio veći i iznosio je 26 %, a broj noćenja 15 %.

Navedeni podaci ukazuju da potrebu intenziviranja promotivnih aktivnosti, posebice na emitivnim tržištima koje su doživjela značajan pad broja dolazaka i broja noćenja, kako bi se u narednom razdoblju ove brojke dovele na razine iz 2019. godine.

Tablica 65: Broj dolazaka i noćenja prema emitivnim zemljama (1.1.-31.10.2023./1.1.-31.10.2019.)

	Dolasci 2019.	% dolazaka 2019.	Noćenja 2019.	% noćenja 2019.	Dolasci 2023.	% dolazaka 2023.	Noćenja 2023.	% noćenja 2023.	Index dolasci 2023./ 2019.	Index noćenja 2023./ 2019.
UKUPNO	238.524	100,00%	1.259.361	100,00%	224.047	100,00%	1.177.181	100,00%	94	93
Domaći	46.866	19,65%	209.187	16,61%	58.162	25,96%	227.833	19,35%	124	109
Strani	191.658	80,35%	1.050.174	83,39%	165.885	74,04%	949.348	80,65%	87	90
Njemačka	21.496	9,01%	160.241	12,72%	23.338	10,42%	160.326	13,62%	109	100
Slovačka	17.257	7,23%	119.821	9,51%	19.032	8,49%	131.853	11,20%	110	110
Poljska	20.353	8,53%	137.081	10,88%	17.029	7,60%	122.191	10,38%	84	89
Češka	15.916	6,67%	111.308	8,84%	14.022	6,26%	99.189	8,43%	88	89
Slovenija	18.892	7,92%	109.960	8,73%	15.110	6,74%	83.190	7,07%	80	76
Mađarska	11.295	4,74%	66.929	5,31%	12.778	5,70%	69.671	5,92%	113	104
Austrija	12.079	5,06%	65.076	5,17%	12.336	5,51%	62.443	5,30%	102	96
BiH	12.628	5,29%	58.299	4,63%	9.898	4,42%	42.263	3,59%	78	72
Rep .Koreja	7.262	3,04%	7.372	0,59%	2.796	1,25%	2.853	0,24%	39	39
Francuska	5.629	2,36%	17.208	1,37%	4.089	1,83%	12.527	1,06%	73	73
Tajvan	5.620	2,36%	5.628	0,45%	1.908	0,85%	1.910	0,16%	34	34
Italija	3.899	1,63%	20.179	1,60%	2.557	1,14%	13.489	1,15%	66	67
Švicarska	3.645	1,53%	14.855	1,18%	2.763	1,23%	11.718	1,00%	76	79
UK	3.542	1,48%	18.355	1,46%	2.733	1,22%	15.585	1,32%	77	85
Švedska	3.248	1,36%	21.064	1,67%	2.453	1,09%	14.771	1,25%	76	70
Nizozemska	3.223	1,35%	17.074	1,36%	3.944	1,76%	20.317	1,73%	122	119
Prvih 16 država	165.984	69,59%	950.450	75,47%	146.786	65,52%	864.296	73,42%	0,88	0,91
Ostale države	25.674	10,76%	99.724	7,92%	19.099	8,52%	85.052	7,23%	0,74	0,85

Izvor: TZ Grada Vodica; Obrada autora.

8.8. Analiza turističkih kretanja u ŠKŽ i Gradu Vodice - glavni naglasci

Dolje navedeni zaključci odnose se na analizirana razdoblja 1.1.-31.10.2019. i 1.1.-31.10.2023. godine.

- Udio broja kreveta (ležajeva) u komercijalnom smještaju u Gradu Vodice u odnosu na Županiju je 19,69 %, što je više nego dvostruko u odnosu na udio broja stanovnika Grada Vodica u odnosu na Županiju (8,97 %).
- Broj ležajeva po stanovniku u Gradu Vodice (2,07) je za 120 % veći od istog pokazatelja na razini Županije (0,94).
- U razdoblju 1.1.-31.10.2019. najveći broj dolazaka turista u Županiji ostvario je Grad Šibenik (311.022; 31 %), slijedi Grad Vodice (238.524; 23,8 %). I u razdoblju 1.1.-31.10.2023. najveći broj dolazaka turista u Županiji ostvario je Grad Šibenik (239.264; 26,5 %), slijedi Grad Vodice (224.047; 24,9 %).
- U razdoblju 1.1.-31.10.2019. najveći broj noćenja turista u Županiji ostvario je Grad Šibenik (1.295.762; 22,9 %), slijedi Grad Vodice (1.259.361; 22,2 %). U razdoblju 1.1.-31.10.2023. najveći broj noćenja turista u Županiji ostvario je Grad Vodice (1.177.181; 22,8 %), slijedi Grad Šibenik (1.008.215; 19,53 %).
- U razdoblju 1.1.-31.10.2019. najveći prosječni broj dana noćenja ostvaren je na razini Županije (5,66), slijedi Grad Vodice (5,28) i Grad Šibenik (4,17). I u razdoblju 1.1.-31.10.2019. najveći prosječni broj dana noćenja ostvaren je na razini Županije (5,73), slijedi Grad Vodice (5,25) i Grad Šibenik (4,21).
- Turisti se prosječno dulje zadržavaju u Gradu Vodice u usporedbi s Gradom Šibenikom, a kraće u usporedbi s prosjekom Županije.

- Grad Vodice u 2023. godini imao je ukupno 26.530 kreveta, od čega je 17.920 kreveta (67,55 %) bilo u komercijalnom smještaju, a 8.610 kreveta (32,45 %) u nekomercijalnom smještaju³².
- U 2023. godini u strukturi komercijalnog smještaja u Gradu Vodice prevladavao je obiteljski smještaj (71,35 %). Udio hotelskog smještaja u ukupnom broju kreveta u komercijalnom smještaju iznosio je 12,70 %, kampova 3,09 %, a ostali smještaj imao je udio od 12,86 %.
- Od ukupno 17.920 kreveta u komercijalnom smještaju Grada Vodica u 2023. godini, obalna naselja (grad Vodice, Srma, Prvić Luka i Prvić Šepurine) imala su ukupno 17.790 kreveta (99,27 % ukupnog kapaciteta). Zaobalna naselja (Grabovci, Gaćezezi, Čista Mala, Čista Velika) raspolagala su s ukupno 130 kreveta u komercijalnom smještaju (0,73 % ukupnog kapaciteta).
- Od svih naselja Grada Vodice Srma ima najveću vrijednost pokazatelja broj kreveta po stanovniku (3,93), slijedi Prvić Luka (3,26), grad Vodice (2,07) i Prvić Šepurine (1,06). U zaobalnim naseljima Grada Vodice, vrijednosti ovog pokazatelja kreću se od 0,10 u naselju Gaćezezi do 0,22 u naselju Čista Mala.
- Najvišu vrijednost pokazatelja broj turista po stanovniku u 2023. godini imali su naselje Srma (30,64), grad Vodice (29,48), naselje Prvić Luka (16,43) i naselje Prvić Šepurine (4,56). Za razliku od naselja u priobalju, naselja u zaobalju imaju niske vrijednosti ovog pokazatelja. Navedene brojke ukazuju da je u vršnim mjesecima (srpanj i kolovoz) u navedenim naseljima velika preopterećenost infrastrukture u naseljima s velikom vrijednošću ovog pokazatelja, jer broj turista višestruko nadmašuje broj stanovnika za koji su dimenzionirani infrastrukturni kapaciteti. Najvišu vrijednost ovog pokazatelja u zaobalnim naseljima u 2023. godini imala je Čista Mala (0,73), slijede Čista Velika (0,53), Gaćezezi (0,45) i Grabovci (0,44). Niske brojke pokazatelja u zaobalju ukazuju na činjenicu da u naseljima u zaobalju leže potencijali dodatnog turističkog rasta.
- Od ukupnog broja noćenja ostvarenih na razini Grada Vodica u razdoblju u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine, 798.663 noćenja (67,85 %) ostvareno je u vršnim mjesecima (srpnju i kolovozu). Zatim slijede lipanj i rujna s 249.350 ostvarenih noćenja (21,18 %). U preostalim mjesecima ostvareno je svega 129.169 noćenja (10,97 %). Iskorištenost smještajnog kapaciteta na razini Grada Vodica bila je 21,61 %.
- Najveću iskorištenost kapaciteta imao je grad Vodice (23,00 %), slijedi naselje Srma (18,66 %), naselje Prvić Šepurine (13,40 %) i naselje Prvić Luka (11,21 %). Iskorištenost kapaciteta u danima na razini Grada Vodica bila je 65,69 dana, što je nešto više od tri mjeseca. Najveću iskorištenost kapaciteta u danima imalo je naselje Vodice (69,92 dana), slijedi Srma (56,71 dan), Prvić Šepurine (40,74 dana) te Prvić Luka (34,07 dana). Od zaobalnih naselja samo su Gaćezezi imale iskorištenost veću od 30 dana (31,39 dana), a najmanju iskorištenost kapaciteta imali su Grabovci (15,81 dana).
- Prosječna duljina boravka na razini Grada Vodica iznosila je 5,24 dana. Najveću prosječnu duljinu boravka imala je Prvić Šepurina (9,49 dana), Čista Mala (8,10 dana), Grabovci (7,67 dana), Srma (7,27 dana), Čista Velika (7,24 dana), Gaćezezi (6,98 dana) i Prvić Luka (6,75 dana). Interesantan podatak je da je najnižu vrijednost prosječne duljine boravka imao grad Vodice, sa 4,91 dana.
- Od ukupnog broja ostvarenih noćenja na razini Grada Vodice, 798.663 noćenja (67,85 %) ostvareno je u vršnim mjesecima srpnju i kolovozu. Zatim slijede lipanj i rujna s 249.350 ostvarenih noćenja (21,18 %).
- U preostalim mjesecima ostvareno je svega 129.169 noćenja (10,97 %). Iskorištenost smještajnog kapaciteta na razini Grada Vodica bila je 21,61 %.

³²Pomoćni kreveti nisu uključeni u navedene podatke.

- Broj dolazaka u komercijalnom smještaju u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine bio je manji za 6 % u odnosu na razdoblje 1.1.-31.10.2019. godine, a broj noćenja za 7 %. U segmentu „Nautika“ broj dolazaka u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine, u usporedbi s razdobljem 1.1.-31.10.2019. godine porastao je za 37 %, a broj noćenja za 44 %. Što se tiče nekomercijalnih objekata broj dolazaka u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine, u usporedbi s razdobljem 1.1.-31.10.2019. godine smanjio se za 11 %, dok se broj noćenja smanjio čak za 42 %.
- Kod hotela najveći broj dana pune zauzetosti (175 dana), dok je kod obiteljskog smještaja zauzetost prosječno svega 54 dana. Važno je primijetiti činjenicu da šest puta manji broj kreveta kod hotelskog smještaja u usporedbi s obiteljskim smještajem (2,098 kreveta vs 12.537 kreveta) generira 3,24 puta dulju zauzetost. Iako je prosječna duljina boravka u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine u obiteljskom smještaju bila 7,04 dana, puna zauzetost bila je svega 54 dana (manje od 2 mjeseca).
- U četiri vršna mjeseca (lipanj, srpanj, kolovoz, rujan) ostvareno je u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine ukupno 173.486 dolazaka, što je bilo 77,43 % svih ostvarenih dolazaka u razdoblju 1.1.-31.10.2023.
- U četiri vršna mjeseca (lipanj, srpanj, kolovoz, rujan) ostvareno je u razdoblju 1.1.-31.10.2023. godine ukupno 1.048.013 noćenja, što je bilo 89,03 % svih ostvarenih noćenja u razdoblju 1.1.-31.10.2023. To ukazuje na iznimnu sezonalnost turizma u Gradu Vodice.
- U razdoblju u 1.1.-31.10.2023. godine ostvareno je ukupno cca 6 % manje dolazaka i 6,52 % manje noćenja u usporedbi s istim razdobljem u 2019. godini. Pritom je vidljivo da je broj domaćih gostiju u navedenom razdoblju porastao. Dolasci domaćih gostiju porasli za 24 %, a noćenja za 9 % u odnosu na isto razdoblje u 2019. godini.
- U razdoblju u 1.1.-31.10.2023. godine ostvareno je ukupno 13 % manje dolazaka i 10 % manje noćenja stranih gostiju, u usporedbi s istim razdobljem u 2019. godini. U promatranom razdoblju broj dolazaka u 2023. iz najvažnije emitivne zemlje – Njemačke, povećao za 9 %, dok je broj noćenja ostao na istoj razini kao i 2019. godine.
- Od 6 najviše rangiranih emitivnih tržišta nakon Njemačke (Slovačka, Poljska, Češka, Slovenija, Mađarska, Austrija) porast broja dolazaka u razdoblju 1.1.-31.10.2023. u odnosu na isto razdoblje u 2019. godini ostvarile su Slovačka (10 %), Mađarska (13 %) i Austrija (2 %), a porast noćenja u razdoblju 1.1.-31.10.2023. u odnosu na isto razdoblje u 2019. godini ostvarila je Slovačka (10 %) i Mađarska (4 %).

9. TRENDOWI U TURIZMU 21. STOLJEĆA

Ključni trendovi u turizmu trenutno obuhvaćaju više segmenata, jer suvremeni turist očekuje bogatu i raznovrsnu ponudu.

Glavni trendovi koje turističke destinacije moraju pratiti ukoliko žele biti uspješne su:

- **Emocionalni doživljaji.** Suvremenom turistu više nisu dovoljna samo razgledavanja („vidjeti“ i „upoznati“), već želi »doživjeti« i »osjetiti«.
- **Lokalne posebnosti.** Suvremenu turist želi doživjeti lokalne posebnosti. Stoga su priče, hrana, ljudi, običaji, navike ključni za turista na njegovom putovanju, koji o tome nakon povratka kući želi detaljno prepričavati obitelji i prijateljima.
- **Briga za tijelo.** Briga za tijelo obuhvaća ponudu usluga namijenjenih cjelovitom zdravlju, kao što su rekreacija, aktivno proživljavanje slobodnog vremena, zdrava prehrana, *wellness*, *spa* ...
- **Gastronomija.** Gastronomija obuhvaća gastronomske ture, obilaske vinskih podruma, tematske kulinarske večere, kulinarske radionice...

- **Bijeg od svakodnevnog života.** Turistu odmor predstavlja bijeg iz svakodnevnog života, on želi doživjeti nešto novo, nešto drugačije od svakidašnje rutine. Sve više turista odlučuje na bijeg iz gužve u mirnije okruženje.
- **Kupovanje.** Potrošačko doba, čiji smo svjedoci, odražava se i u području turizma. Tako je i kupovanje jedan od ključnih trendova. Iz navedenog razloga za turista je važno osigurati široki dijapazon ponude trgovina, kako luksuznih i ekskluzivnih, tako i manjih, u kojima se mogu kupiti tipični lokalni proizvodi i poljoprivredni proizvodi.

Novi trendovi u funkciji povećanja konkurentnosti hrvatskog turizma u 21. stoljeću

Imajući u vidu da prilagodba novim trendovima u turizmu „budućnosti” neće biti nimalo laka s obzirom na sve veću dinamiku promjena, nastavno navodimo neke od suvremenih, novih trendova, koji obuhvaćaju različite aspekte konkurentnosti turističkih destinacija:

- gospodarske aspekte,
- ekološke aspekte,
- promjene na tržištu ponude,
- promjene na tržištu potražnje,
- ciljne segmente i pozicioniranje.

Turističko tržište pruža priliku hrvatskoj turističko-ugostiteljskoj ponudi ostvarenje konkurentnosti koja se temelji na inovativnim proizvodima i afirmaciji lokalnih vrijednosti u funkciji diversifikacije u odnosu na globalnu ponudu. Posljedica sve veće svijesti o tome da ljudski rod i prirodni okoliš dijele zajedničku sudbinu, promoviranje je očuvanja prirodnih bogatstava na mnogim razinama. Pitanje odnosa turizma i zaštite prirode postavlja se danas često u proturječnom značenju, no ipak priroda i njezine ljepote spadaju u red osnovnih turističkih vrijednosti.

Sve veća ekološka svijest javnosti očituje se u tendenciji izbjegavanja onih turističkih destinacija, koje su prešle razinu tolerancije, ne samo prema mišljenju stručnjaka, već i s gledišta posjetitelja.

Ekološki održiva strategija nameće se kao temeljna pretpostavka uspjeha i faktor diferencijacije turističkih destinacija, počevši od najboljih hotela, restorana i ostalih turističko-ugostiteljskih objekata. Kad se govori o pružanju usluga smještaja, treba kazati da je preispitivanje prioriteta zbog jačanja svijesti o okolišu već započelo. Sve više modernih (suvremenih) turista spremno je platiti višu cijenu kako bi odsjeli u objektu koji je prijateljski prema okolišu.

Razvoj tehnologije unosi promjene u strukturi tržišta i primjeni marketinških alata, što omogućava proces koncentracije subjekata ponude.

Pod pritiskom sve veće konkurencije i borbe za tržišnu poziciju, ponuđači ulaze u vertikalne i horizontalne integracije, što im omogućuje da konkuriraju cijenom i kvalitetom. Internet olakšava usporedivost destinacija i cijena, skraćuje vrijeme potrebno za prikupljanje informacija i omogućuje *booking*. Standardizacija na različitim razinama odnosa cijena i usluga sve više je prisutna u hotelijerstvu.

Konkurentnost na globalnom tržištu kapitalnih investicija u turizmu sve više raste i kako tok kapitala sve više prelazi na globalnu razinu, tako i konkurencija između destinacija raste i na polju privlačenja investicija.

Potražnja je raznolika jer su raznolike potrebe njezinih nositelja, s jedne strane, kao i mogućnosti njihovog zadovoljenja, s druge strane. Suvremeni turist želi doživjeti različito okruženje od njegovoga svakodnevnog životnog okruženja.

Veća očekivanja turista potpomognuta su informatičkim tehnologijama i medijima, prethodnim osobnim iskustvom, većom obrazovanošću i znanjem. To utječe na brže prenošenje informacija i sve veću moć promocije „od usta na usta“.

Inovativna ponuda nudi neobična iskustva, iznenađenja i poticaje, čime turist dobiva i emocionalnu dodatnu vrijednost (ambijent, doživljaj, zabava, avantura, kontakti s drugim gostima). Raste potražnja za nedirnutim, ekološki čistim područjima, kao odgovor na brzi ritam suvremenoga urbanog načina života.

Osobna sigurnost postaje jedna od glavnih kriterija odluke koju destinaciju odabrati za odmor, a sve je veći trend brige za vlastito zdravlje. Tržište se sve više raščlanjuje na podskupine koje su definirane životnim stilom, osobnim sklonostima, potrebama i životnim prilikama.

Nakon što je tržište segmentirano i nakon što su procijenjene mogućnosti pojedinih segmenata, turistički subjekti odabiru onaj segment koji mogu profitabilno i učinkovito opsluživati, tj. odlučuju se za konkretnu ciljnu skupinu. Tome prilagođavaju asortiman, kvalitetu usluga i cijene. Zatim donose odluku o tome koje mjesto žele zauzeti na odabranom segmentu tržišta, odnosno kako pozicionirati svoj proizvod ili uslugu. Naposljetku dolazi definiranje marketinškog spleta za svaku pojedinu ciljnu skupinu.

Za suvremene turiste privlačni su kvalitetan smještaj, bogata ponuda, zabava, razni sadržaji, usluge i prijevoz. Nerealno je i neostvarivo orijentirati se na želje svih tržišnih segmenata, što se u mnogim hrvatskim turističkim destinacijama još uvijek pokušava.

U skladu s ostavštinom koncepta hrvatskoga masovnog turizma s velikim objektima i organizacijama, danas se turizam još uvijek (pre)često identificira s brojem noćenja.

Uz sustavni razvoj raznih posebnih oblika turizma, hrvatski turizam može postati jedan od generatora razvoja gospodarstva, uz uvjet da turističke destinacije usvoje poslovni koncept zasnovan na održivom razvoju.

Održivi razvoj je skladan odnos ekologije i gospodarstva, kako bi se prirodno bogatstvo naše planete sačuvalo i za buduće naraštaje. Održivi razvoj predstavlja generalno usmjerenje i težnju da se stvori bolji svijet, balansirajući socijalne čimbenike, ekonomske čimbenike i čimbenike zaštite okoliša.

Jedan od važnih elemenata održivog razvoja je i održivi turizam, koji ima sljedeće zadaće:

- optimizirati korištenje prirodnih resursa, koji čine ključni element razvoja turizma, održavajući bitne ekološke procese i pomažući očuvanju prirodnog naslijeđa;
- poštovati sociokulturnu autentičnost zajednica domaćina, štititi njihovo izgrađeno i suvremeno kulturno naslijeđe i tradicionalne vrijednosti i pridonositi razumijevanju i toleranciji između kultura;
- osigurati održivo dugoročno poslovanje stvarajući društveno-ekonomske koristi koje se pravedno raspodjeljuju na sve interesne grupe, uključujući stabilno zaposlenje, mogućnosti za stjecanje prihoda i socijalno brigu za zajednice domaćina, kao i pridonositi smanjenju siromaštva;
- održivi razvoj turizma zahtijeva sudjelovanje svih relevantnih interesnih grupa, na osnovi prethodne informiranosti, kao i jako političko vodstvo da bi se osiguralo šire sudjelovanje i stvaranje konsenzusa.
- dostizanje održivog turizma trajni je proces koji zahtijeva stalno praćenje utjecaja i korištenje potrebnih preventivnih i/ili korektivnih mjera kad god je to potrebno;
- održivi turizam bi također trebao osigurati visoku razinu zadovoljstva turista i osigurati turistima sadržajno iskustvo, povećavajući njihovu svjesnost o pitanjima održivosti i unaprjeđujući među njima praksu održivog turizma.

10. REZULTATI ISTRAŽIVANJA TOMAS 2022/23

10.1. Uvod u istraživanje „Stavovi i potrošnja turista u RH s naglaskom na ŠKŽ

Istraživanje TOMAS 2022/23 „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“ temelji se na metodološkom okviru istraživanja TOMAS i predstavlja jedino kontinuirano istraživanje obilježja putovanja i boravka turista u RH koje počevši od 1987. godine provodi Institut za turizam. U ovom primarno kvantitativnom istraživanju podaci se prikupljaju osobnim intervjuom s turistima, uz korištenje strukturiranog upitnika i potporu računala. Istraživanje je provedeno na uzorku od 14.632 ispitanika u hotelima, hostelima, kampovima i obiteljskom smještaju u 148 mjesta diljem RH te su njime obuhvaćeni domaći gosti i gosti s 19 najvažnijih emitivnih tržišta. Rezultati istraživanja reprezentativni su za turističku potražnju u RH na razini regije, županije, sezone, vrste objekta i zemlje porijekla turista, a reprezentativnost je postignuta utežavanjem rezultata istraživanja podacima o turističkom prometu iz sustava eVisitor.

Rezultati istraživanja prikazani su ukupno za RH te za regiju „Jadranska Hrvatska“, koja se sastoji od 7 županija (Istarska županija, Primorsko-goranska županija, Ličko-senjska županija, Zadarska županija, Splitsko-dalmatinska županija, Dubrovačko-neretvanska županija i Šibensko-kninska županija) i regiju „Kontinentalna Hrvatska“, koju čine Grad Zagreb, Slavonija, Sjeverna Hrvatska i Središnja Hrvatska.

Naručitelji navedenog istraživanja su Ministarstvo turizma i sporta RH i Hrvatska turistička zajednica, a rezultati se zasnivaju na istraživanju stavova i potrošnje turista u RH, provedenom u razdoblju od lipnja 2022. do lipnja 2023. godine na području cijele RH.

10.2. Rezultati istraživanja

Za potrebe ovog dokumenta naglasak je stavljen na rezultate istraživanja na ukupnoj razini RH, na razini regija „Kontinentalna Hrvatska“ i „Jadranska Hrvatska“ te posebno na razini Šibensko-kninske županije. Naime, rezultati istraživanja na razini Šibensko-kninske županije mogu dati kvalitetan uvid i u recentne trendove u stavovima i potrošnji turista u Gradu Vodici, s obzirom na specifičnu težinu Grada Vodica u ukupnim turističkim rezultatima Šibensko-kninske županije.

Sociodemografski profil turista

Nastavno je prikazana dobna struktura turista ukupno za RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 66). Rezultati za RH pokazuju da je 60% turista u dobi od 30 do 49 godina, 15% mlađe je od 30, a 25% starije od 50 godina. Rezultati za ŠKŽ ukazuju na veću zastupljenost dobne skupine do 29 godina (21%), uz nešto manju zastupljenost dobne skupine od 30 do 49 godina (54%).

Tablica 66: Dob turista ukupno RH, po regijama i u Šibensko-kninskoj županiji (%)

Dob turista (godine)	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
do 29 godina	15,2	18,1	15,0	20,9
30 do 49 godina	59,7	50,8	60,1	53,6
50 i više godina	25,1	31,1	24,8	25,5
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Nastavno je prikazana dob turista ukupno za RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 67). Rezultati za RH pokazuju da je prosječna dob turista 42 godine, jednako kao i na razini regije „Jadranska Hrvatska“, dok je na razini ŠKŽ prosječna dob turista nešto manja (41,4 godine).

Na razini RH najzastupljenija je dobna skupina od 36 do 45 godina (33,6%), dok je na razini ŠKŽ najzastupljenija dobna skupina od 26 do 35 godina (31%), dok je dobna skupina 36 do 45 godina druga dobna skupina po zastupljenosti (27%). Isto tako, u ŠKŽ nešto je veća zastupljenost dobne skupine do 25 godina (7%), u odnosu na zastupljenost iste dobne skupine na razini RH (5,4%) te dobne skupine 56 i više godina (15,4%), u odnosu na zastupljenost iste dobne skupine na razini RH (13,9%).

Tablica 67: Dob turista ukupno RH, po regijama i u Šibensko-kninskoj županiji (%)

Dob turista (godine)	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
do 25 godina	5,4	8,9	5,2	7,0
26 do 35 godina	26,4	24,4	26,5	30,5
36 do 45 godina	33,6	26,1	34,0	27,0
46 do 55 godina	20,7	22,3	20,6	20,1
56 i više godina	13,9	18,3	13,7	15,4
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Aritmetička sredina</i>				
Prosječna starost (dob)	41,9	42,8	41,9	41,4

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.

Nastavno su prikazane generacijske skupine turista prema godini rođenja ukupno za RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 68). Na razini RH najzastupljenija je Generacija Y, svi oni rođeni u razdoblju od 1981. do 1995. godine (46,6%), a jednako je i na razini regije „Jadranska Hrvatska“ (47%) te ŠKŽ (46,4%). Druga generacijska skupina po zastupljenosti na razini RH je Generacija X, svi rođeni od 1961. do 1980. godine (40,3%), a jednako je i na razini regije „Jadranska Hrvatska“ (40,2%) te ŠKŽ (38,9%).

Tablica 68: Generacijske skupine turista: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Generacijska skupina turista (prema godini rođenja)	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Generacija Z (1996. i kasnije)	6,8	10,8	6,6	8,8
Generacija Y (1981. – 1995.)	46,6	38,3	47,0	46,4
Generacija X (1961. – 1980.)	40,3	41,7	40,2	38,9
„Baby boomers“ (1943. – 1960.)	6,3	8,9	6,1	5,8
„Golden age“ (prije 1943.)	0,0	0,3	0,0	0,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Nastavno je prikazan stupanj obrazovanja turista ukupno za RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 69). Ukupno 42% gostiju je fakultetski obrazovano (u regiji „Jadranska Hrvatska“ 41%, u regiji „Kontinentalna Hrvatska“ 45%). Taj postotak je znatno manji u ŠKŽ (24,3%), gdje prevladavaju turisti s završenom višom školom (55,4%), a najmanje su zastupljeni turisti s završenom srednjom školom ili niže (20,3%).

Tablica 69: Stupanj obrazovanja turista: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Stupanj obrazovanja turista (završena škola)	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko- kninska županija
Srednja škola ili niže	20,1	27,7	19,7	20,3
Viša škola	38,4	27,1	38,9	55,4
Fakultet i više	41,5	45,2	41,3	24,3
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Nastavno su prikazana mjesečna primanja turista po kućanstvu ukupno za RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 70). Ukupno 64% gostiju na razini RH ima mjesečna primanja po kućanstvu veća od 3.000 eura (u regiji „Jadranska Hrvatska“ ukupno 65% gostiju, a u regiji „Kontinentalna Hrvatska“ 46% gostiju). Indikativno je da je postotak gostiju sa mjesečnim primanjima po kućanstvu većim od 3.000 eura, najniži u Šibensko-kninskoj županiji te da iznosi svega **44,8%**.

Komparativna analiza po županijama za regiju „Jadranska Hrvatska“ pokazuje da je navedeni postotak u ŠKŽ daleko najniži. Najveći postotak gostiju sa mjesečnim primanjima po kućanstvu većim od 3.000 eura ima Splitsko-Dalmatinska županija (72,6%); zatim slijedi Istarska županija (68,7%); Dubrovačko-neretvanska županija (66,8%), Zadarska županija (64,5%); Ličko-senjska županija (58,6%) i Primorsko-goranska županija (58,4%). U regiji „Kontinentalna Hrvatska“ niži postotak gostiju sa mjesečnim primanjima po kućanstvu većim od 3.000 eura ima samo Slavonija (17,1%), dok je kod regije „Sjeverna Hrvatska“ ovaj postotak jednak kao i kod ŠKŽ (44,8%).

Navedeno ukazuje na potrebu repozicioniranja turističke ponude u ŠKŽ, koja će onda privlačiti veći postotak gostiju veće platežne moći.

Tablica 70: Mjesečna primanja turista po kućanstvu: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Mjesečna primanja turista po kućanstvu	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Do 500 €	0,1	1,1	0,1	0,3
501 do 1.000 €	0,7	5,0	0,5	1,8
1.001 do 1.500 €	2,5	8,6	2,2	8,3
1.501 do 2.000 €	5,5	13,9	5,1	12,4
2.001 do 2.500 €	11,4	14,9	11,3	14,4
2.501 do 3.000 €	15,5	11,1	15,8	18,0
3.001 do 3.500 €	19,6	8,8	20,1	23,5
3.501 do 4.000 €	20,4	12,0	20,8	7,6
4.001 do 5.000 €	11,9	10,6	12,0	6,9
5.001 € i više	12,1	14,1	12,1	6,8
Ukupna mjesečna primanja veća od 3.000 €	64,0	46,0	65,0	44,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Motivacija dolaska turista u RH

Nastavno su prikazani glavni razlozi putovanja za RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 71). Glavni razlozi putovanja u RH su odmor (92,2%) i posao (2,8%), a glavni razlozi putovanja u regiju „Jadranska Hrvatska“ su odmor (94,2%); posjet rodbini (2,5%) i posao (1,9%). Iako je i u regiji „Kontinentalna Hrvatska“ glavni razlog dolaska odmor, on je izražen u manjem postotku nego na prije spomenutim razinama (50%), a kao drugi razlog naveden je posao (22%); zatim slijede posjet rodbini (14,3%) i zdravstveni razlozi (7,9%).

Glavni razlozi dolaska turista u ŠKŽ su odmor (84,9 %), ali u manjem postotku od regije „Jadranska Hrvatska“ (94,2 %); zatim dolaze posjet rodbini (11,3%) i posao (2,1%).

Tablica 71: Glavni razlozi putovanja: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Razlozi putovanja u RH	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Posao	2,8	22,0	1,9	2,1
Odmor	92,2	49,9	94,2	84,9
Posjet rodbini	3,1	14,3	2,5	11,3
Zdravstveni razlozi	1,3	7,9	1,0	0,8
Vjerski razlozi	0,1	1,1	0,1	0,2
Obrazovanje	0,4	2,6	0,3	0,8
Nešto drugo	0,1	2,3	0,0	0,1
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Nastavno su prikazani glavni motivi odmorišnih putovanja za RH, po regijama i u ŠKŽ, za turiste koji su naveli *Odmor* kao glavni razlog putovanja (Tablica 72). Glavni razlozi odmorišnih putovanja u RH su more (69,1%); priroda (15,4%); gradovi (3,8%); Obilazak i razgledavanje (3,4%) te kultura i umjetnost (1,9%). Glavni razlozi odmorišnih putovanja u regiju „Jadranska Hrvatska“ su more (70,9%); priroda (15,4%); gradovi - *City Break* (3,2%); obilazak/razgledavanje (3,2%) te kultura i umjetnost (1,6%).

Glavni razlozi odmorišnih putovanja u ŠKŽ su more (52,7%); priroda (20,1%); gastronomija (8,2%); gradovi - *City Break* (4,3%) te manifestacije i događanja (3,7%).

Tablica 72: Glavni motiv odmorišnih putovanja: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Glavni motiv odmorišnih putovanja	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
More	69,1	-	70,9	52,7
Priroda	15,4	17,6	15,4	20,1
Gradovi (city break)	3,8	25,7	3,2	4,3
Obilazak/razgledavanje	3,4	12,3	3,2	2,8
Kultura i umjetnost	1,9	10,7	1,6	2,0
Zabava i festivali	1,4	3,5	1,4	1,8
Gastronomija (uživanje u jelu i piću)	1,3	1,7	1,3	8,2

Manifestacije i događanja	0,9	3,4	0,9	3,7
Ostali sportovi i rekreacija	0,9	5,6	0,8	0,0
Wellness/toplice	0,8	12,8	0,5	2,4
Sela/ruralno područje	0,3	2,6	0,3	1,6
Planinarenje/hodanje	0,3	1,8	0,3	0,1
Cikloturizam/brdski biciklizam	0,1	0,7	0,1	0,2
Nešto drugo	0,3	1,6	0,3	0,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Napomena: Odnosi se samo na turiste koji su naveli *Odmor* kao glavni razlog putovanja
Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj; Obrada: Autora.

Nastavno su prikazani glavni motivi poslovnih putovanja za RH, po regijama i u ŠKŽ, za turiste koji su naveli *Posao* kao glavni razlog putovanja (Tablica 73). Glavni razlozi poslovnih putovanja u RH su poslovni sastanak (59,6%); sudjelovanje na konferenciji (16,0%); sudjelovanje na seminaru (12,4%) i *team building* (5,2%). Glavni razlozi poslovnih putovanja u regiju „Jadranska Hrvatska“ su poslovni sastanak (57,9%); sudjelovanje na konferenciji (18,0%); sudjelovanje na seminaru (12,0%) i *team building* (5,9%).

Glavni razlozi poslovnih putovanja u ŠKŽ su poslovni sastanak (37,2%); sudjelovanje na konferenciji (30,6%); sudjelovanje na seminaru (28,8%) i *team building* (3,4%). Ovdje treba naglasiti da se u MICE³³ ponudi ŠKŽ-a posebno ističu Konvencijski Centar Šibenik s ukupno 11 dvorana te Kongresni centar Hotela Olympia Vodice (Olympia i Olympia Sky) s ukupno 5 dvorana.

Tablica 73: Glavni motiv poslovnih putovanja: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Glavni motivi poslovnih putovanja	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Poslovni sastanak	59,6	62,6	57,9	37,2
Konferencija	16,0	12,4	18,0	30,6
Seminar	12,4	13,2	12,0	28,8
<i>Team building</i>	5,2	3,9	5,9	3,4
Insentiv/Motivacijsko putovanje/Nagradno putovanje	1,4	0,6	1,9	0,0
Nešto drugo	5,4	7,3	4,3	0,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Napomena: Odnosi se samo na turiste koji su naveli *Posao* kao glavni razlog putovanja.
Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada: Autora.

Nastavno su prikazani glavni motivi dolaska turista u RH: na razini cijele RH, po regijama i u ŠKŽ, za turiste, uz mogućnost davanja više odgovora (Tablica 74). Glavni motivi dolaska u RH su more (79,4%); priroda (61,1%); gradovi – city break (19,2%); gastronomija (18,2%); obilazak/razgledavanje (11,4%); kultura i umjetnost (9,0%) te zabava i festivali (8,8%). Najvažniji motivi dolaska u regiju „Jadranska Hrvatska“ su: more (83%) i priroda (63%); gradovi - city break (19%); gastronomija (18,5%); obilazak/razgledavanja (11%); zabava i festivali (9%); kultura i umjetnost (8,8%), manifestacije i događanja (8,4%) te sport i rekreacija (8%).

Najvažniji motivi dolaska u ŠKŽ su: more (66,9%); priroda (48,1%); gastronomija (33,8%); gradovi - city break (23,5%); kultura i umjetnost (15%); manifestacije i događanja (11,9%); posjet rodbini i prijateljima (11,3%) te sela/ruralno područje (9,5%).

³³ MICE (eng. Meetings, Incentives, Conferences and Events) - u prijevodu označava sastanke, poticaje, konferencije i događanja.

Tablica 74: Glavni motiv dolaska: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Glavni motiv dolaska u RH	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
More	79,4	-	83,2	66,9
Priroda	61,1	20,0	63,1	48,1
Gradovi (city break)	19,2	23,1	19,0	23,5
Gastronomija (uživanje u jelu i piću)	18,2	11,0	18,5	33,8
Obilazak/razgledavanje	11,4	12,9	11,4	7,3
Kultura i umjetnost	9,0	13,4	8,8	15,0
Zabava i festivali	8,8	5,0	9,0	8,0
Manifestacije i događanja	8,2	4,1	8,4	11,9
Ostali sportovi i rekreacija	7,7	3,5	8,0	1,4
Sela/ruralno područje	4,7	7,8	4,6	9,5
Planinarenje/hodanje	3,5	6,4	3,3	1,0
Posjet rodbini i prijateljima	3,1	14,3	2,5	11,3
Posao	2,8	22,0	1,9	2,1
Wellness/toplice	2,5	9,1	2,2	3,2
Ostali motivi odmorišnih putovanja	1,3	1,4	1,3	0,0
Zdravstveni razlozi	1,3	7,9	1,0	0,8
Cikloturizam/brdski biciklizam	1,0	0,7	1,0	1,6
Obrazovanje	0,4	2,6	0,3	0,8
Vjerski turizam	0,1	1,1	0,1	0,2
Neki drugi razlog	0,1	2,3	0,0	0,1

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada: Autora.

*Mogućnost više odgovora

Obilježja putovanja u RH

Nastavno su prikazane navike turista na putovanju (putuju li sami ili u pratnji) te koja je vrsta pratnje na putovanju najzastupljenija na razini RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 75). Najviše turista u RH putuje s članovima obitelji (43,8%), a slični podaci su i na razini regije „Jadranska Hrvatska“ (45,1%) te ŠKŽ (43%). Regija „Kontinentalna Hrvatska“ se ovdje razlikuje, jer najveći broj turista u ovu regiju putuje samo s partnerom (38,5%) ili sam (33,9%), dok s članovima obitelji putuje svega 16% turista.

Ukupno 43% gostiju dolazi u ŠKŽ s članovima obitelji; 38,4% gostiju dolazi samo s partnerom; 13,3% gostiju dolazi s prijateljima te 5,4% gostiju dolaze sami.

Tablica 75: Pratnja na putovanju: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Pratnja na putovanju	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Sam (a)	5,5	33,9	4,1	5,4
Samo s partnerom	37,6	38,5	37,5	38,4
S članovima obitelji	43,8	16,1	45,1	43,0
S prijateljima	13,1	11,5	13,2	13,3
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada: Autora.

Nastavno su prikazane navike gostiju u smislu prijevoznih sredstava kojima najčešće dolaze u RH, u regije i u ŠKŽ (Tablica 76). Ukupno 81,7% gostiju dolazi u RH automobilom; 13,9% gostiju dolazi zrakoplovom i 2,4% autobusom. U regiju „Jadranska Hrvatska“ čak 82,8% gostiju dolazi automobilom; 13,1% gostiju dolazi zrakoplovom, a 2,1% gostiju autobusom. U regiju „Kontinentalna Hrvatska“ automobilom dolazi znatno manji broj gostiju (59,8%), a zrakoplovom znatno veći broj gostiju u usporedbi s regijom „Jadranska Hrvatska“ (30,5%). Isto tako, veći broj gostiju u regiju „Kontinentalna Hrvatska“ dolazi i autobusom (8%), u usporedbi s regijom „Jadranska Hrvatska“.

Ukupno 81,7% gostiju dolazi u ŠKŽ automobilom; 15,5% gostiju dolazi zrakoplovom, a 1,6% gostiju dolazi autobusom.

Tablica 76: Prijevozno sredstvo: ukupno RH, prema regijama i u ŠKŽ (%)

Prijevozno sredstvo dolaska u RH	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Automobil	66,0	56,9	66,5	71,5
Automobil s kamp kućicom	9,1	0,4	9,5	3,7
Kamper	6,6	1,5	6,8	6,5
Ukupno automobili	81,7	58,8	82,8	81,7
Autobus	2,4	8,0	2,1	1,6
• Motocikl	1,5	1,1	1,5	0,6
• Bicikl	0,1	0,2	0,1	0,0
• Zrakoplov	13,9	30,5	13,1	15,5
• Brod ili trajekt	0,2	-	0,2	0,2
• Jahta ili jedrilica	0,0	-	0,0	0,0
• Nešto drugo	0,2	1,3	0,2	0,4
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Lojalnost inozemnih gostiju Republici Hrvatskoj i izvori informacija

Nastavno su prikazane navike gostiju u smislu učestalosti dolaska inozemnih gostiju u RH, u regije i u ŠKŽ (Tablica 77). Hrvatsku je posjetilo 3 i više puta 70,4% inozemnih gostiju, a 15,6% gostiju došlo je prvi put u posjetu. Što se tiče regije „Jadranska Hrvatska“ nju je posjetilo 3 i više puta 71,2% inozemnih gostiju, a 14,9% gostiju došlo je prvi put u posjetu. Regiju „Kontinentalna Hrvatska“ 3 i više puta posjetilo je 46,4% inozemnih gostiju, dok ju je 35,9% inozemnih gostiju posjetilo prvi put. Šibensko-kninsku županiju 3 i više puta posjetilo je ukupno 67,3% inozemnih gostiju, dok ju je 19,1% gostiju posjetilo prvi put.

Tablica 77: Učestalost dolaska prema regiji: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Broj posjeta Hrvatskoj*	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Prvi posjet	15,6	35,9	14,9	19,1
Drugi posjet	14,0	17,7	13,9	13,6
3 do 6 posjeta	26,5	21,9	26,6	25,4
7 i više posjeta	43,9	24,5	44,6	41,9
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

*Odnosi se samo na inozemne turiste

Nastavno je prikazana učestalost dolaska gostiju u turističko mjesto: ukupno za RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 78). Učestalost dolaska gostiju u turističko mjesto 3 i više puta za RH iznosi 46,0%; dok za regiju „Jadranska Hrvatska“ iznosi 46,5%. Učestalost dolaska gostiju u turističko mjesto 3 i više puta za regiju „Kontinentalna Hrvatska“ iznosi 55%.

Učestalost dolaska gostiju u turističko mjesto 3 i više puta za Šibensko-kninsku županiju iznosi 39,4%.

Tablica 78: Učestalost dolaska u turističko mjesto: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Broj posjeta destinaciji	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Prvi posjet	28,7	23,5	28,9	31,4
Drugi posjet	25,4	21,5	25,6	29,1
3 do 6 posjeta	24,5	22,9	24,5	27,8
7 i više posjeta	21,5	32,1	21,0	11,6
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Nastavno je prikazan postotak gostiju koji višestruko posjetili određeno turističko mjesto u zadnjih 5 godina, za one koji su već bili u tom turističkom mjesto: ukupno za RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 79). Na razini RH ukupno je 83,5% gostiju višestruko posjetilo RH, a na razini regije „Jadranska Hrvatska“ to je učinilo 83,3% gostiju. U regiji „Kontinentalna Hrvatska“ to je učinilo čak 88,8% gostiju.

Na razini Šibensko-kninske županije čak 93,0% gostiju višestruko je posjetilo određeno turističko mjesto u zadnjih 5 godina.

Tablica 79: Višestruki posjet turističkom mjestu* u zadnjih 5 g: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Višestruki posjet mjestu	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Da	83,5	88,8	83,3	93,0
Ne	16,5	11,2	16,7	7,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

*Za one koji su već bili u mjestu

Nastavno su prikazani najzastupljeniji izvori informacija u planiranju putovanja u RH, po regijama i u ŠKŽ, uz danu mogućnost višestrukih odgovora (Tablica 80). Ukupno 61% gostiju koji planiraju putovanje u RH prikuplja informacije putem interneta; 33,3% su preporuke rodbine ili prijatelja, a 28,9% informacija je prikupljeno za vrijeme prijašnjeg boravka u RH. Ukupno 59,5% gostiju koji planiraju putovanje u regiju „Kontinentalna Hrvatska“ informira se putem interneta; 22% informacija prikupljeno je temeljem prijašnjeg boravka, dok je 21,4% informacija prikupljeno putem preporuka rodbine ili prijatelja. Ukupno 61,1% gostiju koji planiraju putovanje u regiju „Jadranska Hrvatska“ informira se putem interneta; 33,9% su preporuke rodbine ili prijatelja, a za 29,2% zaslužan je prijašnji boravak u navedenoj regiji.

Ukupno 55,5% gostiju koji planiraju putovanje u ŠKŽ informira se putem preporuka rodbine ili prijatelja; njih 55,1% informira se putem interneta, a njih 38,4% planira putovanje u ŠKŽ temeljem prijašnjeg boravka.

Tablica 80: Izvori informacija u planiranju putovanja*: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Izvori informacija u planiranju putovanja	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Internet stranice hrvatskih turističkih zajednica ili ureda (nacionalne, lokalnih TZ)	18,3	15,1	18,5	14,4
Online turističke agencije (Booking.com, Expedia, Holidaycheck.de i sl.)	32,1	32,5	32,0	23,5
Internet stranice i mobilne aplikacije smještajnih objekata	10,6	11,9	10,6	17,2
Internet	61,0	59,5	61,1	55,1
Internet stranice turističkih atrakcija	11,4	8,5	11,5	20,8
• Objave korisnika na društvenim mrežama (Facebook, Instagram, X...)	22,3	13,6	22,7	25,2
Blogovi, forumi i portali o putovanjima i slični online sadržaji	15,4	10,7	15,6	13,3
Sponzorirani oglasi na internetskim pretraživačima, društvenim mrežama i portalima	9,9	3,3	10,2	7,2
Promotivni oglas ili spot na radiju ili televiziji	9,5	2,2	9,8	11,3
Dokumentarni film ili prilog na radiju ili televiziji	7,6	2,0	7,8	8,6
Članci u novinama ili časopisima	6,9	1,8	7,2	10,0
Oglasi, plakati, katalozi, brošure i ostali tiskani promotivni materijali	6,3	1,4	6,5	7,7
Turistički i drugi sajmovi	7,6	2,2	7,9	17,0
Preporuke rodbine ili prijatelja	33,3	21,4	33,9	55,5
Preporuke putničkih ili turističkih agencija	11,3	3,6	11,7	20,0
Preporuke klubova, udruženja	5,1	4,6	5,1	17,7
Prijašnji boravak	28,9	22,0	29,2	38,4
Nisu bile potrebne nikakve informacije	5,2	10,1	5,0	2,5

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

*Mogućnost višestrukih odgovora

Nastavno su prikazani najzastupljeniji izvori informacija tijekom putovanja u RH, po regijama i u ŠKŽ, uz danu mogućnost višestrukih odgovora (Tablica 81). Ukupno 49,4% gostiju tijekom putovanja u RH prikuplja informacije putem web tražilice (Google i sl.); 45,7% gostiju informira se iz aplikacije za navigacije (npr. Google Maps i sl.), a 22,9% gostiju informira se putem on-line turističke agencije (npr. Booking.com i sl.). Što se tiče regije „Jadranska Hrvatska“ ukupno 49,4% gostiju tijekom putovanja u navedenu regiju prikuplja informacije putem web tražilice (Google i sl.); 46,2% gostiju informira se korištenjem aplikacije za navigacije (npr. Google Maps i sl.), a 22,9% gostiju informira se putem on-line turističke agencije (npr. Booking.com i sl.). Najzastupljeniji izvori informacija za goste tijekom putovanja u ŠKŽ su u 40% slučajeva aplikacije za navigaciju (npr. Google Maps i sl.); slijede sa 39,5% preporuke lokalnih stanovnika te sa ukupno 36,7% zastupljenosti društvene mreže (Facebook, Instagram, X...) te web tražilice (Google i sl.).

Tablica 81: Izvori informacija tijekom putovanja*: ukupno RH, prema regijama i u ŠKŽ (%)

Izvori informacija tijekom putovanja	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Web tražilice (Google i sl.)	49,4	49,3	49,4	32,9
Internet stranice hrvatskih turist. zajednica ili ureda (nacionalne, lokalnih)	10,4	7,7	10,5	14,8
Internet stranice smještajnih objekata ili turističkih atrakcija	8,3	8,5	8,3	22,2
Online turističke agencije (Booking.com i sl.)	22,9	22,1	22,9	22,1

Aplikacije za navigaciju (Google Maps i sl.)	45,7	35,4	46,2	40,0
Društvene mreže (Facebook, Instagram, X...)	22,6	18,3	22,8	36,7
Blogovi, forumi i portali o putovanjima i slični online sadržaji	10,7	7,8	10,8	12,0
Mobilne aplikacije, QR kodovi, AR tehnologije turističkih atrakcija i sl.	10,5	1,8	10,9	8,5
Turistički informativni centri (TIC)	8,8	1,5	9,2	14,2
Turistički vodiči, taksi vozači u destinaciji	6,4	2,2	6,6	8,5
Preporuke domaćina u smještajnom objektu	15,2	10,3	15,4	32,1
Preporuke lokalnih stanovnika	15,0	7,1	15,4	39,5
Lokalne novine i časopisi	6,3	0,8	6,5	24,3
Oglasi, plakati i brošure/	7,0	1,8	7,2	16,5
Nisam koristio nikakva sredstva informiranja tijekom putovanja	12,8	21,7	12,3	3,7

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

*Mogućnost višestrukih odgovora.

Nastavno su prikazani najzastupljeniji način rezervacije smještaja u RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 82). Najveći postotak gostiju koji dolazi u RH rezervaciju smještaja vrši posredstvom turističke/putničke agencije, turoperatora - online booking (ne e-mailom), uključujući i Booking.com, Expedia, Holidaycheck.de i sl. (44,7%). Slijedi rezervacija izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom / telefaksom, e-mailom (26,3%) te rezervacija izravno sa smještajnim objektom putem online bookinga (17,5%). Najveći postotak gostiju koji dolazi u regiju „Jadranska Hrvatska“ rezervaciju smještaja vrši posredstvom turističke/putničke agencije, turoperatora – online booking (ne e-mailom), uključujući i Booking.com, Expedia, Holidaycheck.de i sl. (45,1%). Slijedi rezervacija izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom/telefaksom, e-mailom (25,9%) te rezervacija izravno sa smještajnim objektom putem online bookinga (17,7%).

Najveći postotak gostiju koji dolazi u Šibensko-kninsku županiju rezervaciju smještaja vrši posredstvom turističke/putničke agencije, turoperatora – online booking (ne e-mailom), uključujući i Booking.com, Expedia, Holidaycheck.de i sl. (42,4%). Slijedi rezervacija izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom/telefaksom, e-mailom (37,0%) te rezervacija izravno sa smještajnim objektom putem online bookinga (10,2%).

Tablica 82: Način rezervacije smještaja: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Rezervacija smještaja	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Posredstvom turističke/putničke agencije, turoperatora - osobnim kontaktom, telefonom/telefaksom, e-mailom	7,7	9,6	7,6	6,8
Posredstvom turističke/putničke agencije, turoperatora – online booking (ne e-mailom), uključujući i Booking.com, Expedia, Holidaycheck.de i sl.	44,7	36,2	45,1	42,4
Izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom/telefaksom, e-mailom	26,3	33,2	25,9	37,0
Izravno sa smještajnim objektom - online booking, ne e-mailom)	17,5	13,5	17,7	10,2
Na neki drugi način	0,8	3,2	0,6	0,1
Nije unaprijed rezerviran	3,1	4,3	3,1	3,4
UKUPNO	100,0	100,00	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Nastavno je prikazan najzastupljeniji način rezervacije smještaja u RH, po regijama i u ŠKŽ, za one goste koji su unaprijed rezervirali smještaj (Tablica 83). Najveći postotak gostiju koji žele posjetiti RH rezervira smještaj 1 do 3 mjeseca prije dolaska (43,5%); a otprilike jednak postotak ih rezervira smještaj 3 do 6 mjeseci prije dolaska (20,2%) te 1 do 4 tjedna prije dolaska (20,1%).

Najveći postotak gostiju koji žele posjetiti regiju „Jadranska Hrvatska“ rezervira smještaj 1 do 3 mjeseca prije dolaska (44,6%); njih 20,9% rezervira smještaj 3 do 6 mjeseci prije dolaska, dok njih 17,3% radi rezervaciju 1 do 4 tjedna prije.

Najveći postotak gostiju koji žele posjetiti ŠKŽ rezervira smještaj 1 do 3 mjeseca prije dolaska (68,8%); 17,3% ih rezervira smještaj 1 do 4 tjedna prije dolaska, a njih 7,8% rezervira smještaj 3 do 6 mjeseci prije dolaska.

Tablica 83: Trenutak rezervacije smještaja*: ukupno, po regijama i u ŠKŽ (%)

Trenutak rezervacije smještaja	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Manje od tjedan dana prije dolaska	3,8	23,6	2,8	3,2
1 do 4 tjedna prije dolaska	20,1	47,9	18,7	17,3
1 do 3 mjeseca prije dolaska	43,5	21,7	44,6	68,8
3 do 6 mjeseci prije dolaska	20,2	5,8	20,9	7,8
• Više od 6 mjeseci prije dolaska	12,4	1,0	12,9	2,8
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

*Za one goste koji su unaprijed rezervirali smještaj

Boravak gostiju u destinaciji

Nastavno je prikazan postotak gostiju kod kojih je hrana uključena u smještaj u RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 84). Kod ukupno 36,7% gostiju na razini RH hrana je uključena u smještaj, dok ostatak od 63,3% ostvaruje samo noćenje. Na razini regije „Kontinentalna Hrvatska“ hrana u okviru smještaja u različitim aranžmanima uključena je kod 61,6% gostiju, dok ostatak od 38,4% ostvaruje samo noćenje. Na razini regije „Jadranska Hrvatska“ kod 35,5% gostiju hrana je uključena u smještaj, dok ostatak od 64,5% ostvaruje samo noćenje. Najveći broj gostiju u ŠKŽ u okviru smještaja konzumira i hranu (64,6%), dok je samo noćenje zastupljeno kod 35,4% gostiju.

Najzastupljeniji oblici aranžmana pritom su polupansion (30,3%); noćenje s doručkom (27,5 %), puni pansion (5,8 %) te *all-inclusive* (1 %).

Tablica 84: Hrana u okviru smještaja: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Hrana uključena u smještaj	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Samo noćenje	63,3	38,4	64,5	35,4
Noćenje s doručkom	17,4	47,2	16,0	27,5
Polupansion	12,6	9,8	12,7	30,3
Puni pansion	4,3	3,5	4,3	5,8
All-inclusive	2,4	1,1	2,5	1,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Nastavno je prikazan postotak koji koriste uslugu paket aranžmana u RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 85).

Na razini RH te regije „Jadranska Hrvatska“ svega 1,9% gostiju koristi paket aranžman, dok je taj postotak na razini ŠKŽ-a 3%.

Tablica 85: Korištenje usluge paket aranžmana: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Korištenje usluge paket aranžmana	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Da	1,9	3,4	1,9	3,0
Ne	98,1	96,6	98,1	97,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Nastavno je prikazan prosječna duljina boravka noćenja u RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 86). Na razini RH prosječni broj noćenja iznosi 9,1 noćenja; na razini regije „Kontinentalna Hrvatska“ 5,7 noćenja; na razini regije „Jadranska Hrvatska“ 9,3 noćenja te na razini ŠKŽ 6,5 noćenja.

U ukupnoj strukturi noćenja u ŠKŽ najzastupljenija je kategorija „1 do 7 dana“, koja čini 78,7% ukupnog broja noćenja. Potom slijedi kategorija „8 do 10 dana“ koja predstavlja 14,3 % ukupnog broja noćenja te kategorije „11 do 14 dana“ i „1 do 3 dana“, koje su u ukupnom broju noćenja u ŠKŽ zastupljene sa po 2,8%.

Tablica 86: Duljina boravka u Hrvatskoj: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Broj noćenja u Republici Hrvatskoj	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
1 do 3	7,3	52,3	5,1	2,8
4 do 7	43,4	25,6	44,2	78,7
8 do 10	22,8	10,5	23,3	14,3
11 do 14	16,2	5,9	16,7	2,8
15 do 21	8,6	3,4	8,8	1,0
22 do 28	1,0	0,2	1,0	0,3
29 i više	0,8	2,1	0,8	0,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0
(aritmetička sredina)				
Prosječni broj noćenja u Hrvatskoj	9,1	5,7	9,3	6,5

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Nastavno je prikazana prosječna duljina boravka u broju noćenja u turističkoj destinaciji u RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 87). U prosjeku 7,8 noćenja gosti ostvaruju u hrvatskim destinacijama (od čega 8,0 noćenja u regiji „Jadranska Hrvatska“ i 3,4 noćenja u regiji „Kontinentalna Hrvatska“).

Prosječni broj noćenja u ŠKŽ je 6,0. U ukupnoj strukturi noćenja najzastupljenija je kategorija „4 do 7 noćenja“ (81,7%); potom kategorija „8 do 10 noćenja“ (9,1%) te kategorija „1 do 3 noćenja“ (6,5%).

Tablica 87: Tablica x: Duljina boravka u turističkoj destinaciji: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Broj noćenja u turističkoj destinaciji	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
1 do 3	13,1	77,0	10,0	6,5
4 do 7	52,6	18,5	54,3	81,7
8 do 10	17,8	1,5	18,6	9,1
11 do 14	9,3	0,6	9,7	1,4
15 do 21	5,7	0,8	6,0	1,0
22 do 28	0,8	0,0	0,9	0,3
29 i više	0,7	1,5	0,6	0,0
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0
(aritmetička sredina)				
Prosječni broj noćenja u turističkom mjestu	7,8	3,4	8,0	6,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

Nastavno je prikazan broj korištenih komercijalnih smještajnih objekata od strane gostiju za vrijeme odmora u RH (Tablica 88). Na razini RH ukupno 80,5% gostiju koristi samo jedan komercijalni smještajni objekt; 13,9% gostiju koristi 2 komercijalna smještajna objekta, a svega 5,6% gostiju koristi 3 komercijalna smještajna objekta. U regiji „Jadranska Hrvatska“ 80,9% gostiju koristi samo jedan komercijalni smještajni objekt; 13,8% gostiju koristi 2 komercijalna smještajna objekta, a svega 5,4% gostiju koristi 3 komercijalna smještajna objekta.

U ŠKŽ-u 84,9% gostiju koristi samo jedan komercijalni smještajni objekt; 10,6% gostiju koristi 2 komercijalna smještajna objekta, a svega 4,6% gostiju koristi 3 i više komercijalnih smještajnih objekata.

Tablica 88: Korišteni komercijalni smještajni objekti za vrijeme odmora u RH (%)

Broj korištenih komercijalnih smještajnih objekata za vrijeme odmora u RH	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
1/1	80,5	73,0	80,9	84,9
2/2	13,9	15,7	13,8	10,6
3 i više	5,6	11,3	5,4	4,6
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora

Nastavno su prikazane glavne aktivnosti gostiju za vrijeme boravka u destinaciji: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ, uz mogućnost više odgovora (Tablica 89). Na razini RH najzastupljenije aktivnosti su: plivanje/kupanje (72,8%); odlazak u restorane (59,3%); razgledavanje gradova (40,0%); odlazak u klubove/ples/noćni život (22,7%) te kupovina, osim svakodnevnih potrepština (17,8%). U regiji „Jadranska Hrvatska“ glavne aktivnosti su: plivanje/kupanje (75,7%); odlazak u restorane (59,3%); razgledavanje gradova (39,6%); posjećivanje klubova/ples/noćni život (23,2%); kupovina (18,0%); posjet povijesnim građevinama te niz drugih sportskih, rekreativnih, zabavnih i kulturnih aktivnosti. U Kontinentalnoj Hrvatskoj glavne aktivnosti su: odlazak u restorane (58,8%); razgledavanje gradova (49,6%); posjeti muzejima i galerijama (25,0%); povijesnim građevinama (17,5%), korištenje wellness/spa usluga (15,9%) te niz drugih sportskih, rekreativnih, zabavnih i kulturnih aktivnosti.

Glavne aktivnosti gostiju za vrijeme boravka u ŠKŽ-u su: plivanje/kupanje (76,0%); odlazak u restorane (53,0%); razgledavanje gradova (49,3%); posjet zaštićenim prirodnim područjima (38,6%); posjet seoskim domaćinstvima (34,7%) te posjet povijesnim građevinama (32,3%).

Tablica 89: Aktivnosti* za vrijeme boravka u destinaciji: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)

Aktivnosti u destinaciji	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Plivanje/kupanje	72,8	13,8	75,7	76,0
Odlazak u restorane	59,3	58,8	59,3	53,0
Razgledavanje gradova	40,0	49,6	39,6	49,3
Odlazak u klubove/ples/noćni život	22,7	10,9	23,2	8,3
Kupovina (osim svakodnevnih potrepština)	17,8	13,8	18,0	14,1
Posjet povijesnim građevinama	16,6	17,5	16,6	32,3
Posjet muzejima, galerijama i izložbama	15,1	25,0	14,7	30,1
Pješačenje	14,2	14,6	14,1	19,6
Posjet zaštićenim prirodnim područjima	13,0	10,4	13,2	38,6
Vožnja biciklom označenim biciklističkim stazama	13,0	2,8	13,5	19,6
Jogging/trčanje	12,3	3,2	12,7	7,8
Posjet zabavnim događajima	11,9	4,4	12,3	6,8
Obilazak tematskih cesta	11,8	1,5	12,3	28,1
Tenis	11,7	1,5	12,2	4,0
Korištenje wellness/spa usluga	11,5	15,9	11,3	7,5
Odlazak na organizirane izlete brodom	10,4	0,0	10,9	6,3
Obilazak vinskih cesta/vinarija	10,2	4,4	10,5	27,3
Ribolov	10,1	0,7	10,5	7,6
Posjeta tematskim parkovima	9,8	1,8	10,2	22,9
Ostali sportovi na vodi	9,8	0,9	10,2	11,0
Posjet sportskim događajima	8,8	4,1	9,0	2,4
Ronjenje	6,9	0,5	7,2	25,4
Posjet seoskim domaćinstvima	6,2	5,6	6,2	34,7
Posjet tradicionalnim događajima	5,4	1,8	5,5	3,7
Golf	4,0	0,2	4,2	0,3
Planinarenje	3,8	3,5	3,8	10,9
Jedrenje	3,7	-	3,9	5,9
Korištenje zdravstvenih usluga	2,9	6,5	2,7	1,6
Avanturistički sportovi	2,8	0,5	2,9	4,2
Posjet kulturnim događajima	1,5	3,5	2,4	3,0
Brdski biciklizam (Mountain biking)	2,3	0,5	2,4	0,7
Rafting	2,3	0,2	2,4	3,6
Posjet toplicama	2,2	6,1	2,0	7,2
Dvoranski sportovi	1,5	2,3	1,4	0,7
Jahanje	1,4	0,8	1,4	0,4
Sudjelovanje na radionicama	1,0	1,1	1,0	0,1
Posjet božićnim/adventskim sajmovima	0,8	5,0	0,5	0,2
Lov	0,5	0,4	0,5	0,6
Neka druga aktivnost	16,5	13,6	16,6	0,6

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

*Mogućnost više odgovora

Nastavno je prikazan odlazak na izlete tijekom boravka u destinaciji: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (Tablica 90). Na razini RH ukupno 40,2% gostiju odlazi na samostalno organizirane izlete, u regiji „Jadranska Hrvatska“ taj postotak je 41,4%; a u regiji „Kontinentalna Hrvatska“ 16,9%.

Ukupno 74,9% gostiju na razini ŠKŽ odlazi na samostalno organizirane izlete, dok na izletima organiziranim posredstvom turističke agencije participira ukupno 5,2% gostiju.

Tablica 90: Odlazak na izlete* tijekom boravka u destinaciji: ukupno, po regijama i u ŠKŽ (%)

Odlazak na izlete	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Samostalno organizirane izlete	40,2	16,9	41,4	74,9
Izlete organizirane posredstvom turističke agencije	10,5	1,8	10,9	5,2

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

*Mogućnost više odgovora

Nastavno su prikazana najčešće korištena prometna sredstva tijekom boravka u destinaciji, uz mogućnost davanja više odgovora (Tablica 91). Na razini RH najčešće korištena prometna sredstva tijekom boravka gostiju su: vlastiti automobil/motor (75,3%); taksi (33,7%); lokalni javni prijevoz kao npr. bus, tramvaj, vlakić, brod i sl. (29,1%) te vlastiti bicikl (16,7%). U regiji „Jadranska Hrvatska“ najčešće korištena prometna sredstva tijekom boravka gostiju su: vlastiti automobil/motor (76,7%); taksi (33,8%); lokalni javni prijevoz, npr. bus, tramvaj, vlakić, brod i sl. (29,0%) te vlastiti bicikl (17,5%).

Na razini ŠKŽ najčešće korištena prometna sredstva tijekom boravka gostiju su: vlastiti automobil/motor (74,0%); taksi (22,1%); unajmljeni bicikl „rent-a-bike“ (20,0%) te lokalni prijevoz npr. bus, tramvaj, vlakić, brod i sl. (18,1%).

Tablica 91: Korištena prometna sredstva* tijekom boravka u destinaciji (%)

Korištena prometna sredstva	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Lokalni javni prijevoz (bus, tramvaj, vlakić, brod i sl.)	29,1	32,4	29,0	18,1
Taksi	33,7	32,1	33,8	22,1
Vlastiti automobil/motor	75,3	47,2	76,7	74,0
Unajmljeni automobil, motor (rent-a-car)	6,3	5,8	6,3	10,3
Vlastiti bicikl	16,7	1,6	17,5	11,2
Unajmljeni bicikl (rent-a-bike)	12,5	2,7	13,0	20,0
Vlastiti brod	1,1	-	1,2	1,3
Unajmljeni brod (rent-a-boat)	11,2	-	11,7	10,3
Neko drugo prijevozno sredstvo	3,2	1,0	3,3	0,9
Nije korišteno nijedno prijevozno sredstvo	4,5	12,6	4,1	4,6

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.

*Mogućnost više odgovora

Zadovoljstvo ponudom

Nastavno je prikazan stupanj zadovoljstva elementima turističke ponude mjesta za RH, regije i ŠKŽ (Tablica 92). Pritom je zadovoljstva elementima turističke ponude rangirano kako slijedi: iznad 80% (vrlo visok); 70% do 80% (visok); 60% do 70% (srednji); 50% do 60% (nizak); ispod 50% (vrlo nizak). Ljepota prirode i krajolika, ukupni boravak, ljepota mjesta, osobna sigurnost i atmosfera/ugodaj najbolje su ocijenjeni elementi ponude RH. Na razini RH, vrlo visok stupanj zadovoljstva je iskazan za dodatnih 19 elemenata ponude, dok je za pet elemenata iskazan visok stupanj zadovoljstva (zabava/noćni život, događanja i manifestacije, biciklističke rute i staze, mogućnost za kupnju, lokalni javni prijevoz), a za samo jedan element je iskazan srednji stupanj zadovoljstva (promet u mjestu).

U regiji „Kontinentalna Hrvatska“ gosti su najmanje zadovoljni biciklističkim rutama i stazama, prometom u mjestu, ponudom organiziranih izleta u okolicu, ponudom zabave, informacijama /edukacijom u zaštićenim prirodnim područjima, dostupnošću besplatnog interneta u destinaciji, te prilagođenošću destinacije osobama s posebnim potrebama i lokalnim javnim prijevozom. U regiji „Jadranska Hrvatska“ gosti su najmanje zadovoljni prometom u mjestu (niska ocjena), lokalnim javnim prijevozom, mogućnostima za kupnju, biciklističkim rutama i stazama, te ponudom događanja i zabave.

U ŠKŽ gosti su iznimno zadovoljni elementima turističke ponude kao što su: ljepota prirode i krajolika, ljepota mjesta, gastronomska ponuda u mjestu, atmosfera/ugodaj, gostoljubivost lokalnog stanovništva, osobna sigurnost i označavanje znamenitosti. Također je vrlo visok stupanj zadovoljstva iskazan za dodatnih 16 elemenata ponude (ukupni boravak, opremljenost/uređenost plaža, čistoća plaža, pješačke staze, prilagođenost destinacije djeci, smještajni objekti, uređenost mjesta, ekološka očuvanost prostora, mogućnost kvalitetnog kretanja pješice u destinaciji, kultura i umjetnost, prometna dostupnost destinacije, ponuda organiziranih izleta u okolicu, informacije/edukacija u zaštićenim prirodnim područjima, sportski sadržaji, biciklističke rute i staze i događaji i manifestacije). Za 6 elemenata turističke ponude iskazan je visok stupanj zadovoljstva (biciklističke rute i staze, prilagođenost destinacije osobama s posebnim potrebama, zabava/noćni život, lokalni javni prijevoz, promet u mjestu i besplatni Internet u destinaciji. Dva najlošije ocijenjena elementa (iako je i za njih iskazan visok stupanj zadovoljstva su: promet u mjestu (71,8%) i besplatni Internet u destinaciji (70,1%).

Tablica 92: Stupanj zadovoljstva elementima turističke ponude mjesta (%)

Elementi ponude (Rang prema zbroju postotaka)	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko- kninska županija
Ljepota prirode i krajolika	92,9	91,3	92,9	94,2
Ljepota mjesta	92,7	91,1	92,7	92,4
Ukupni boravak	92,4	93,6	92,4	88,6
Osobna sigurnost	92,2	95,3	92,1	90,3
Atmosfera, ugodaj	91,0	92,8	90,9	90,8
Čistoća plaža	89,1	83,2	89,2	87,5
Smještajni objekt	88,9	88,9	88,9	85,6
Uređenost mjesta	88,6	86,2	88,7	87,7
Ekološka očuvanost prostora	88,5	87,3	88,6	84,3
Gostoljubivost lokalnog stanovništva	88,2	92,6	88,0	90,4
Gastronomska ponuda u mjestu	87,3	90,6	87,1	91,7
Mogućnost kvalitetnog kretanja pješice u destinaciji	86,2	88,6	86,0	82,5
Prilagođenost destinacije djeci	85,8	87,5	85,8	84,4
Informacije o destinaciji	84,7	81,6	84,8	88,8
Opremljenost/uređenost plaža	84,3	81,4	84,3	89,7
Pješačke staze	84,3	83,5	84,3	86,9
Besplatni Internet u destinaciji	84,3	79,8	84,4	70,1
Označavanje znamenitosti	83,7	85,5	83,7	90,3

Kultura i umjetnost	83,6	91,4	83,3	85,1
Prometna dostupnost destinacije	83,3	88,0	83,1	83,0
Ponuda organiziranih izleta u okolicu	82,4	74,7	82,6	83,6
Informacije/edukacija u zaštićenim prirodnim područjima	81,7	77,2	81,9	85,6
Prilagođenost destinacije osobama s posebnim potrebama	81,4	79,0	81,5	78,0
Sportski sadržaji	81,0	83,3	81,0	80,2
Zabava/noćni život	79,8	74,6	80,0	79,9
Događanja i manifestacije	79,4	82,2	79,4	82,1
Biciklističke rute i staze	78,9	71,5	79,0	77,3
Mogućnost za kupnju	77,8	83,1	77,6	80,5
Lokalni javni prijevoz	76,9	79,9	76,8	74,5
Promet u mjestu	67,3	73,1	67,1	71,8

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora.
Stupanj zadovoljstva:

Iznad 80% (vrlo visok); 70% do 80% (visok); 60% do 70% (srednji); 50% do 60% (nizak); ispod 50% (vrlo nizak)

Nastavno je prikazana aritmetička sredina zadovoljstva elementima turističke ponude mjesta za RH, regije i ŠKŽ (Tablica 93). Rangiranje je napravljeno prema aritmetičkoj sredini ocjena na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično). Na razini RH vrlo visok stupanj zadovoljstva gostiju zaslužili su sljedeći elementi: ljepota mjesta, ljepota prirode i krajolika, osobna sigurnost, atmosfera i ugođaj i ukupni boravak. Isti elementi turističke ponude dobili su najviše ocjene od gostiju i na razini regije „Jadranska Hrvatska“.

Na razini ŠKŽ, najviše ocjene zadovoljstva elementima turističke ponude od strane gostiju dobili su ovi elementi: ljepota prirode i krajolika (6,6); ljepota mjesta (6,5); osobna sigurnost (6,5); atmosfera/ugodaj (6,5); gostoljubivost lokalnog stanovništva (6,5) te gastronomska ponuda u mjestu (6,5).

Tablica 93: Aritmetička sredina zadovoljstva elementima turističke ponude mjesta

Elementi ponude (Aritmetička sredina)	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko- kninska županija
Ljepota mjesta	6,6	6,6	6,6	6,5
Ljepota prirode i krajolika	6,6	6,6	6,6	6,6
Osobna sigurnost	6,6	6,8	6,6	6,5
Ukupni boravak	6,5	6,6	6,5	6,3
Atmosfera, ugođaj	6,5	6,7	6,5	6,5
Čistoća plaža	6,4	6,3	6,4	6,4
Gostoljubivost lokalnog stanovništva	6,4	6,7	6,4	6,5
Ekološka očuvanost prostora	6,4	6,5	6,4	6,3
Smještajni objekt	6,4	6,6	6,4	6,3
Uređenost mjesta	6,4	6,5	6,4	6,4
Gastronomska ponuda u mjestu	6,4	6,6	6,4	6,5
Mogućnost kvalitetnog kretanja pješice u destinaciji	6,4	6,6	6,4	6,2
Prilagođenost destinacije djeci	6,4	6,6	6,3	6,3
Informacije o destinaciji	6,3	6,4	6,3	6,4
Besplatni Internet u destinaciji	6,3	6,0	6,3	5,9
Kultura i umjetnost	6,3	6,6	6,3	6,3
Pješačke staze	6,3	6,4	6,3	6,3
Opremljenost/uređenost plaža	6,3	6,3	6,3	6,3
Prometna dostupnost destinacije	6,3	6,5	6,3	6,2
Označavanje znamenitosti	6,3	6,4	6,3	6,4
Ponuda organiziranih izleta u okolicu	6,2	6,2	6,2	6,1
Informacije/edukacija u zaštićenim prirodnim područjima	6,2	6,3	6,2	6,2
Prilagođenost destinacije osobama s posebnim potrebama	6,3	6,3	6,2	5,9
Sportski sadržaji	6,2	6,4	6,2	6,0
Događanja i manifestacije	6,2	6,4	6,2	6,2
Mogućnost za kupnju	6,1	6,4	6,1	6,1

Zabava i noćni život	6,1	6,1	6,1	6,1
Biciklističke rute i staze	6,1	6,0	6,1	6,0
Lokalni javni prijevoz	6,0	6,2	6,0	5,9
Promet u mjestu	5,9	6,1	5,9	5,9

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada Autora

*Rang prema aritmetičkoj sredini ocjena na skali od 1 (jako loše) do 7 (odlično).

Nastavno su prikazane smetnje tijekom boravka u destinaciji za RH, regije i ŠKŽ, uz prikaz postotka ispitanika koji su bili zasmetani (donekle ili jako) pojedinim elementom (Tablica 94). Između 4% i 5% turista je tijekom boravka u destinaciji zasmetala gužva (na kupališnom prostoru i/ili na javnim površinama), neprimjereno odloženo smeće, nemogućnost razdvajanja otpada, neugodni mirisi iz kontejnera i/ili buka. Što se tiče regije „Jadranska Hrvatska“ postoci ispitanika kreću se u istom omjeru kao i na razini RH. U regiji „Kontinentalna Hrvatska“ raspon ispitanika koji su bili zasmetani pojedinim elementima je manji i kreće se u rasponu od 2,3% do najviše 3,5%.

Tijekom boravka u destinaciji, najveći postotak ispitanika u ŠKŽ zasmetali su ovi elementi: neugodni mirisi iz kontejnera i kanti za smeće (20,4%); zatim nemogućnost razdvajanja otpada (16,1%) te gužve na kupališnom prostoru (preveliki broj kupaca). Ukupno 14,6% ispitanika zasmetalo je neprimjereno odloženo smeće, a njih 12,8% zasmetala je je prevelika buka.

Tablica 94: Smetnje tijekom boravka u destinaciji prema regiji (%)

Smetnje tijekom boravka u destinaciji	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija
Gužva na ulicama, trgovima, šetnicama, atrakcijama i sl.	5,2	3,5	5,3	6,9
Gužva na kupališnom prostoru (preveliki broj kupaca)	3,7	0,9	3,8	16,0
Buka koja remeti komfor vašeg smještaja (odmor, spavanje)	2,7	2,5	2,7	12,8
Neprimjereno odloženo smeće	4,7	3,7	4,7	14,6
Nemogućnost razdvajanja otpada	4,1	3,3	4,2	16,1
Neugodni mirisi (iz kontejnera i kanti za smeće)	3,5	2,3	3,6	20,4
Nešto drugo	0,7	0,7	0,7	1,5

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023.; Obrada autora.

* Prikazan je postotak ispitanika koji su zasmetani (donekle ili jako) pojedinim elementom

Prosječni dnevni izdaci u destinaciji

Nastavno su prikazani prosječni dnevni izdaci turista u destinaciji (u EUR) za RH, regije i ŠKŽ, koji uključuju smještaj; hranu i piće u restoranima i barovima; usluge trgovine; kulturu i zabavu; sport i rekreaciju; izlete; lokalni prijevoz te ostale izdatke (Tablica 95). Prosječni dnevni izdaci turista na razini RH iznosili su 140,2 EUR. U strukturi prosječnih dnevnih izdataka 48% se odnosilo na uslugu smještaja povezanom s hranom, 20% na uslugu hrane i pića izvan usluge smještaja, a 32% na sve ostale usluge. Najveće izdatke po danu ostvaruju hotelski gosti (195 EUR dan), potom gosti u obiteljskom smještaju (139 EUR), zatim slijede gosti u hostelima (90 EUR) i kampovima (84 EUR). Udio izdataka za usluge ugostiteljstva, odnosno usluge smještaja te hrane i pića, u strukturi dnevnih izdataka turista koji su boravili u hotelima iznosi 72%, 68% u kampovima, 66% u obiteljskom smještaju i 60% u hostelima. U regiji „Jadranska Hrvatska“ prosječni dnevni izdaci turista iznosili tek nešto više nego na razini RH (140,4 EUR). U regiji „Kontinentalna Hrvatska“ prosječni dnevni izdaci turista bili su niži i iznosili su 135,6 EUR. Najviši prosječni dnevni izdaci turista u ŠKŽ (148,4 €) viši su za cca 6% od prosjeka na razini RH (140,2 €). Indikativno je da su prosječni dnevni izdaci bili za cca 53 EUR bili viši u Splitsko-dalmatinskoj županiji nego na razini RH, no turisti prosječno najviše u RH troše u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (260,5 €), što je 86% više od prosječne dnevne potrošnje na razini RH.

Tablica 95: Prosječni dnevni izdaci turista (EUR)

Prosječni dnevni izdaci	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija	Splitsko- dalmatinska županija	Dubrovačko- neretvanska županija
Prosječni dnevni izdaci ukupno	140,2	135,6	140,4	148,4	193,4	260,5
Smještaj	67,6	61,9	67,9	66,0	74,2	110,7
Hrana i piće u restoranima i barovima	28,3	26,2	28,4	23,1	46,7	70,1
Usluge trgovine	23,2	20,3	23,3	32,7	37,8	40,8
Kultura i zabava	4,2	4,5	4,2	9,7	6,1	7,3
Sport i rekreacija	3,8	0,5	3,9	3,9	6,0	5,0
Izleti	7,5	8,7	7,4	9,2	13,3	15,9
Lokalni prijevoz	1,6	0,3	1,7	1,2	2,7	5,7
Ostalo	4,0	13,2	3,6	2,7	6,4	5,1

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023., Obrada autora.

Napomena: Usluga smještaja uključuje i hranu u okviru smještaja (noćenje s doručkom, polupansion, puni pansion, all-inclusive);
Lokalni prijevoz uključuje sve troškove prijevoza osim onih u dolasku i odlasku iz destinacije.

Nastavno je prikazana i struktura prosječnih dnevnih izdataka turista u % (Tablica 96). U strukturi prosječnih dnevnih izdataka na razini ŠKŽ, najviše se troši na smještaj (44,5%), usluge trgovine (22%), hranu i piće u restoranima i barovima (15,6%), kulturu i zabavu (6,5%), izlete (6,2%), sport i rekreaciju (2,6%), ostalo (1,8%) te lokalni prijevoz (0,8%).

Tablica 96: Struktura prosječnih dnevnih izdataka turista (%)

Prosječni dnevni izdaci	UKUPNO RH	Kontinentalna Hrvatska	Jadranska Hrvatska	Šibensko-kninska županija	Splitsko- dalmatinska županija	Dubrovačko- neretvanska županija
Prosječni dnevni izdaci ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Smještaj	48,2	45,6	48,4	44,5	38,4	42,5
Hrana i piće u restoranima i barovima	20,2	19,3	20,2	15,6	24,2	26,9
Usluge trgovine	16,5	15,0	16,6	22,0	19,6	15,7
Kultura i zabava	3,0	3,3	3,0	6,5	3,2	2,8
Sport i rekreacija	2,7	0,4	2,8	2,6	3,1	1,9
Izleti	5,4	6,4	5,3	6,2	6,9	6,1
Lokalni prijevoz	1,2	0,2	1,2	0,8	1,4	2,2
Ostalo	2,9	9,8	2,5	1,8	3,3	2,0

Izvor: Institut za turizam: Tomas Hrvatska 2022./23.: „Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj“, Zagreb, 2023., Obrada autora.

Napomena: Usluga smještaja uključuje i hranu u okviru smještaja (noćenje s doručkom, polupansion, puni pansion, all-inclusive);
Lokalni prijevoz uključuje sve troškove prijevoza osim onih u dolasku i odlasku iz destinacije.

10.3. Rezultati istraživanja TOMAS 2022/23 relevantni na ŠKŽ i GV

Rezultati istraživanja TOMAS 2022/23 za ŠKŽ, relevantni i za Grad Vodice – glavni naglasci:

- Na razini ŠKŽ u dobnoj skupini 30-49 godina nalazi se 53,6 % turista, u dobnoj skupini 50 i više godina 25,5 % turista, a u dobnoj skupini so 29 godina 20,9 % turista.
- Prosječna starosna dob turista na razini ŠKŽ iznosi 41,4 godine.

- Kad gledamo generacijske skupine, u ŠKŽ najzastupljenija je Generacija Y, svi oni rođeni u razdoblju od 1981. do 1995. godine (46,4 %), slijedi Generacija X, svi rođeni od 1961. do 1980. godine (38,9%), dok je Generacija Z, svi rođeni 1996 godine i kasnije zastupljena s 8,8 %.
- Ukupno 24,3 % gostiju ŠKŽ je fakultetski obrazovano, slijede oni s višom školom (55,4 %) te sa srednjom školom (20,3 %).
- ŠKŽ ima najmanji postotak gostiju čija su ukupna mjesečna primanja po kućanstvu veća od 3.000 eura (44,8 %), dok je na razini regije jadranska Hrvatska taj postotak puno veći (65 %). Navedeno ukazuje na potrebu repozicioniranja turističke ponude u ŠKŽ, koja će onda privlačiti veći postotak gostiju veće platežne moći.
- Glavni razlozi dolaska turista u ŠKŽ su odmor (84,9 %), ali u manjem postotku od regije „Jadranska Hrvatska“ (94,2 %); zatim dolaze posjet rodbini (11,3%) i posao (2,1%).
- Glavni razlozi odmorišnih putovanja u ŠKŽ su more (52,7%); priroda (20,1%); gastronomija (8,2%); gradovi - City Break (4,3%) te manifestacije i događanja (3,7%).
- Glavni razlozi poslovnih putovanja u ŠKŽ su poslovni sastanak (37,2%); sudjelovanje na konferenciji (30,6%); sudjelovanje na seminaru (28,8%) i *Team building* (3,4%). Ovdje treba naglasiti da se u MICE³⁴ ponudi ŠKŽ-a posebno ističu Konvencijski Centar Šibenik s ukupno 11 dvorana te Kongresni centar Hotela Olympia Vodice (Olympia i Olympia Sky) s ukupno 5 dvorana.
- Najvažniji motivi dolaska u ŠKŽ su: more (66,9%); priroda (48,1%); gastronomija (33,8%); gradovi - city break (23,5%); kultura i umjetnost (15%); manifestacije i događanja (11,9%); posjet rodbini i prijateljima (11,3%) te sela/ruralno područje (9,5%).
- Ukupno 43% gostiju dolazi u ŠKŽ s članovima obitelji; 38,4% gostiju dolazi samo s partnerom; 13,3% gostiju dolazi s prijateljima te 5,4% gostiju dolaze sami.
- Ukupno 81,7% gostiju dolazi u ŠKŽ automobilom; 15,5% gostiju dolazi zrakoplovom, a 1,6% gostiju dolazi autobusom.
- Šibensko-kninsku županiju 3 i više puta posjetilo je ukupno 67,3% inozemnih gostiju, dok ju je 19,1% gostiju posjetilo prvi put.
- Učestalost dolaska gostiju u turističko mjesto 3 i više puta za ŠKŽ iznosi 39,4%.
- Ukupno 68,6 % gostiju posjetilo je ŠKŽ više od jednom.
- Na razini ŠKŽ čak 93,0 % gostiju višestruko je posjetilo određeno turističko mjesto u zadnjih 5 godina.
- Ukupno 55,5% gostiju koji planiraju putovanje u ŠKŽ informira se putem preporuka rodbine ili prijatelja; njih 55,1% informira se putem interneta, a 38,4% gostiju planira putovanje u ŠKŽ temeljem prijašnjeg boravka.
- Najzastupljeniji izvori informacija za goste tijekom putovanja u ŠKŽ su u 40 % slučajeva aplikacije za navigaciju (npr. Google Maps i sl.); slijede sa 39,5% preporuke lokalnih stanovnika te sa ukupno 36,7% zastupljenosti društvene mreže (Facebook, Instagram, X...) te web tražilice (Google i sl.).
- Najveći postotak gostiju koji dolazi u Šibensko-kninsku županiju rezervaciju smještaja vrši posredstvom turističke/putničke agencije, turoperatora – online booking (ne e-mailom), uključujući i Booking.com, Expedia, Holidaycheck.de i sl. (42,4%). Slijedi rezervacija izravno sa

³⁴ MICE (eng. Meetings, Incentives, Conferences and Events) - u prijevodu označava sastanke, poticaje, konferencije i događanja.

smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom/telefaksom, e-mailom (37,0%) te rezervacija izravno sa smještajnim objektom putem online bookinga (10,2%).

- Najveći postotak gostiju koji žele posjetiti ŠKŽ rezervira smještaj 1 do 3 mjeseca prije dolaska (68,8%); 17,3% ih rezervira smještaj 1 do 4 tjedna prije dolaska, a njih 7,8% rezervira smještaj 3 do 6 mjeseci prije dolaska.
- Najveći broj gostiju u ŠKŽ u okviru smještaja konzumira i hranu (64,6%), dok je samo noćenje zastupljeno kod 35,4% gostiju. Najzastupljeniji oblici aranžmana pritom su polupansion (30,3%); noćenje s doručkom (27,5 %), puni pansion (5,8 %) te *all-inclusive* (1 %).
- Na razini RH te regije „Jadranska Hrvatska“ svega 1,9% gostiju koristi paket aranžman, dok je taj postotak na razini ŠKŽ-a 3%.
- U ukupnoj strukturi noćenja u ŠKŽ najzastupljenija je kategorija „1 do 7 dana“, koja čini 78,7% ukupnog broja noćenja. Potom slijedi kategorija „8 do 10 dana“ koja predstavlja 14,3 % ukupnog broja noćenja te kategorije „11 do 14 dana“ i „1 do 3 dana“, koje su u ukupnom broju noćenja u ŠKŽ zastupljene sa po 2,8%.
- Prosječni broj noćenja u ŠKŽ je 6. U ukupnoj strukturi noćenja najzastupljenija je kategorija „4 do 7 noćenja“ (81,7%); potom kategorija „8 do 10 noćenja“ (9,1%) te kategorija „1 do 3 noćenja“ (6,5%).
- U ŠKŽ-u 84,9% gostiju koristi samo jedan komercijalni smještajni objekt; 10,6% gostiju koristi 2 komercijalna smještajna objekta, a svega 4,6% gostiju koristi 3 i više komercijalnih smještajnih objekta.
- Glavne aktivnosti gostiju za vrijeme boravka u ŠKŽ-u su: plivanje/kupanje (76,0%); odlazak u restorane (53,0%); razgledavanje gradova (49,3%); posjet zaštićenim prirodnim područjima (38,6%); posjet seoskim domaćinstvima (34,7%) te posjet povijesnim građevinama (32,3%).
- Ukupno 74,9% gostiju na razini ŠKŽ odlazi na samostalno organizirane izlete, dok na izletima organiziranim posredstvom turističke agencije participira ukupno 5,2% gostiju.
- Na razini ŠKŽ najčešće korištena prometna sredstva tijekom boravka gostiju su: vlastiti automobil /motor (74,0%); taksi (22,1%); unajmljeni bicikl „rent-a-bike“ (20,0%) te lokalni prijevoz npr. bus, tramvaj, vlak, brod i sl. (18,1%).
- U ŠKŽ gosti su iznimno zadovoljni elementima turističke ponude kao što su: ljepota prirode i krajolika, ljepota mjesta, gastronomska ponuda u mjestu, atmosfera/ugodaj, gostoljubivost lokalnog stanovništva, osobna sigurnost i označavanje znamenitosti.
- Također je vrlo visok stupanj zadovoljstva iskazan za dodatnih 16 elemenata ponude (ukupni boravak, opremljenost/uređenost plaža, čistoća plaža, pješačke staze, prilagođenost destinacije djeci, smještajni objekti, uređenost mjesta, ekološka očuvanost prostora, mogućnost kvalitetnog kretanja pješice u destinaciji, kultura i umjetnost, prometna dostupnost destinacije, ponuda organiziranih izleta u okolicu, informacije/edukacija u zaštićenim prirodnim područjima, sportski sadržaji, biciklističke rute i staze i događaji i manifestacije).
- Za 6 elemenata turističke ponude iskazan je visok stupanj zadovoljstva (biciklističke rute i staze, prilagođenost destinacije osobama s posebnim potrebama, zabava/noćni život, lokalni javni prijevoz, promet u mjestu i besplatni Internet u destinaciji).
- Dva najlošije ocijenjena elementa (iako je i za njih iskazan visok stupanj zadovoljstva su: promet u mjestu (71,8%) i besplatni Internet u destinaciji (70,1%).

- Na razini ŠKŽ, najviše ocjene zadovoljstva elementima turističke ponude od strane gostiju dobili su ovi elementi: ljepota prirode i krajolika (6,6); ljepota mjesta (6,5); osobna sigurnost (6,5); atmosfera/ugodaj (6,5); gostoljubivost lokalnog stanovništva (6,5) te gastronomska ponuda u mjestu (6,5).
- Tijekom boravka u destinaciji, najveći postotak ispitanika u ŠKŽ zasmetali su ovi elementi: neugodni mirisi iz kontejnera i kanti za smeće (20,4%); zatim nemogućnost razdvajanja otpada (16,1%) te gužve na kupališnom prostoru (preveliki broj kupaća). Ukupno 14,6% ispitanika zasmetalo je neprimjereno odloženo smeće, a njih 12,8% zasmetala je je prevelika buka.
- Najviši prosječni dnevni izdaci turista u ŠKŽ (148,4 €), viši su za cca 6% od prosjeka na razini RH (140,2 €). Indikativno je da su prosječni dnevni izdaci bili za cca 53 EUR bili viši u Splitsko-dalmatinskoj županiji u usporedbi s prosjekom RH, no turisti prosječno najviše u RH troše u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (260,5 €), što je 86% više od prosječne dnevne potrošnje na razini RH.
- Nastavno je prikazana i struktura prosječnih dnevnih izdataka turista u % (Tablica 96). U strukturi prosječnih dnevnih izdataka na razini ŠKŽ, najviše se troši na smještaj (44,5%), usluge trgovine (22%), hranu i piće u restoranima i barovima (15,6%), kulturu i zabavu (6,5%), izlete (6,2%), sport i rekreaciju (2,6%), ostalo (1,8%) te lokalni prijevoz (0,8%).

11. ISTRAŽIVANJE STAVOVA STANOVNIKA GRADA VODICA PREMA TURIZMU

11.1. Uvod u istraživanje

Jedan od strateških ciljeva razvoja turizma u Gradu Vodice je njegova održivost i otpornost te povećanje kvalitete života svih stanovnika Grada Vodica. Jedna od važnih aktivnosti u sklopu izrade Strategije razvoja održivosti turizma Grada Vodica bilo je primarno istraživanje stanovnika Grada Vodica putem strukturiranog intervjua pod nazivom „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“.

Istraživanje se provodilo terenskim ispitivanjem stanovnika Grada Vodice putem strukturiranog intervjua, koji svakom ispitaniku garantira potpunu anonimnost.

Ukupno 60 stanovnika Grada Vodica imalo je priliku u studenom i prosincu 2023. godine dati svoj stav o tome kako turizam utječe na njihov svakodnevni život te izraziti vlastito mišljenje o budućim turističkim kretanjima te svoje viđenje daljnjeg razvoja održivog turizma u Gradu Vodice.

Na taj način željelo se postići da Strategija ima inkluzivni karakter i da pruža širu perspektivu.

Nastavno se daje pregled demografskih pokazatelja ispitanika te se potom prezentiraju i komentiraju dobiveni rezultati. Prema spolu, sudjelovalo je 53,3 % muškaraca i 46,7 % žena. Udio ispitanika starije dobi (između 55 i 80 godina) činio je 41,7% od ukupnog broja ispitanika, mlađa dobna skupina (18-34) činila je 15,0 % ispitanika, dok su ispitanici srednje životne dobi (od 35 do 54 godine) imali udio od 33,3 %. Glavnina ispitanika na području Grada Vodica živi više od 20 godina (83 %), njih 6,7 % živi od 11-20 godina, a 1,67 % od 5-10 godina. Svega 2 ispitanika (3,3 %) žive na području Grada Vodica manje od 5 godina.

U tom kontekstu važno je istaknuti kako su time osigurani stavovi stanovnika koji dobro poznaju život u destinaciji i koji su, stoga, svjedočili intenzivnom razdoblju rasta turističkih aktivnosti zadnjih godina.

Nastavno su prikazani: Spol ispitanika (Tablica 97); Starosna dob ispitanika (Tablica 98); duljina stanovanja na području Grada Vodica (Tablica 99); Stupanj obrazovanja ispitanika (Tablica 100); Radni status ispitanika (Tablica 101); Mjesečni prihod kućanstva ispitanika (Tablica 102) i Prihodi ispitanika od turizma (Tablica 103).

Tablica 97: Spol ispitanika

SPOL ISPITANIKA	UKUPNO
Muško (M)	32
Žensko (Ž)	28
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Tablica 98: Starosna dob ispitanika

STAROSNA DOB ISPITANIKA	UKUPNO
18-24 godine	4
25-34 godine	11
35-44 godine	9
45-54 godine	11
55-64 godine	14
65-80 godina	11
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Tablica 99: Duljina stanovanja na području Grada Vodica

DULJINA STANOVANJA ISPITANIKA NA PODRUČJU GRADA	UKUPNO
Više od 20 godina	53
11-20 godina	4
5-10 godina	1
Manje od 5 godina	2
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Vezano uz obrazovanje, više od trećine ispitanika (35,0 %) bili su stanovnici sa srednjom školom, gimnazijom ili stručnom školom. Ispitanici s višim školom u uzorku su bili zastupljeni s 20,0 %, dok je visoko obrazovanih sa završenim fakultetom ili više bilo čak 43,3 %. Niže obrazovanih (osnovna škola i niže) u uzorku bilo je zanemarivih 1,7 %.

Tablica 100: Stupanj obrazovanje ispitanika

STUPANJ OBRAZOVANJA ISPITANIKA	UKUPNO
Osnovna škola ili niže	1
Srednja škola, gimnazija ili stručna škola	21
Viša škola	12
Fakultet ili više	26
Ne zna – ne želi odgovoriti	0
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Među ispitanima, stalno zaposlenih bilo je nešto manje od 66,7 %, umirovljenika 21,7 %, a nezaposlenih 6,7 %. Ostali dio (11,7 %) činili su nezaposleni, povremeno ili sezonski zaposleni te učenici ili studenti.

Tablica 101: Radni status ispitanika

RADNI STATUS ISPITANIKA	UKUPNO
Stalno zaposlen-a	40
U mirovini	13
Nezaposlen-a (nema posla, bolest...)	4
Povremeno-sezonski zaposlen-a	1
Učenici i studenti	2
Kućanice	0
Zaposlen-a na pola radnog vremena	0
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Nešto manje od polovine ispitanika (45,0 %) ostvaruje mjesečni prihod kućanstva veći od 1.601 EUR, slijedi 13 ispitanika (21,7 %), koji ostvaruju mjesečni prihod kućanstva od 501 EUR do 1.100 EUR, te 11 ispitanika (18,3 %), koji ostvaruju mjesečni prihod kućanstva od 1.101 EUR do 1.600 EUR. Pet ispitanika (8,3 %) ostvaruju mjesečni prihod kućanstva od 150 EUR do 500 EUR, jedan ispitanik nema prihoda u kućanstvu, a tri ispitanika nisu željela odgovoriti.

Tablica 102: Mjesečni prihod kućanstva ispitanika

MJESEČNI PRIHOD KUĆANSTVA ISPITANIKA	UKUPNO
Bez prihoda u kućanstvu	1
Prihodi od 150 EUR do 500 EUR	5
Prihodi od 501 EUR do 1.100 EUR	13
Prihodi od 1.101 EUR do 1.600 EUR	11
Prihodi veći od 1.601 EUR	27
Ne zna ili ne želi odgovoriti	3
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Devet ispitanika navela je kako im je turizam glavni izvor prihoda (15,0 %). Najveći udio je bio onih ispitanika kojima turizam čini dodatni izvor prihoda (48,3 %). Ukupno 36,67 % ispitanika izjavilo je da nema nikakvih prihoda od turizma.

Tablica 103: Prihodi ispitanika od turizma

PRIHODI ISPITANIKA OD TURIZMA	UKUPNO
Turizam je glavni izvor prihoda	9
Turizam je dodatni izvor prihoda	29
Nemamo nikakvih prihoda od turizma	22
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

11.2. Rezultati istraživanja

Stavovi ispitanika o turizmu

Čak tri četvrtine ispitanika (75,0 %) slaže se u potpunosti ili donekle s tvrdnjom da im turizam omogućava bolji život (Tablica 104). Isto tako, 35 ispitanika (58,3 %) uopće ili donekle se ne slaže s tvrdnjom da u Gradu Vodice koristi od turizma ima samo manjina (Tablica 105). Također, većina ispitanika (63,3 %) ne slaže s tvrdnjom da turizam donosi samo loše plaćena radna mjesta (Tablica 106), a 68,3 % ispitanika ne slaže se s tvrdnjom da turizam donosi više štete nego koristi (Tablica 107).

Tablica 104: Turizam nam svima omogućuje bolji život

STAVOVI ISPITANIKA O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	4
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	10
4 - Donekle se slažem	22
5 - U potpunosti se slažem	23
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Tablica 105: U Gradu Vodice koristi od turizma ima samo manjina

STAVOVI ISPITANIKA O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	22
2 - Donekle se ne slažem	13
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	10
4 - Donekle se slažem	11
5 - U potpunosti se slažem	4
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Tablica 106: Turizam donosi samo loše plaćena radna mjesta

STAVOVI ISPITANIKA O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	26
2 - Donekle se ne slažem	12
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	11
4 - Donekle se slažem	9
5 - U potpunosti se slažem	2
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Tablica 107: Turizam donosi više štete nego koristi

STAVOVI ISPITANIK A O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	27
2 - Donekle se ne slažem	14
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	9
4 – Donekle se slažem	10
5 - U potpunosti se slažem	0
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Ispitanici su bili podijeljeni u vezi s tvrdnjom da je ekonomska korist od turizma precijenjena. Ukupno 27 ispitanika (45,0 %) slaže se s ovom tvrdnjom, dok se 22 ispitanika (36,7 %) ne slaže. Ukupno 11 ispitanika (18,3 %) bilo je neutralno u vezi s ovom tvrdnjom (Tablica 108).

Tablica 108: Ekonomska korist od turizma je precijenjena

STAVOVI ISPITANIK A O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	11
2 - Donekle se ne slažem	11
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	11
4 – Donekle se slažem	20
5 - U potpunosti se slažem	7
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Čak 40 ispitanika (66,7 %) se donekle ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da turizam ima negativni utjecaj na okoliš. Istodobno, 14 ispitanika (23,3 %) se donekle ili u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom (Tablica 109).

Tablica 109: Turizam negativno utječe na okoliš

STAVOVI ISPITANIK A O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	9
2 - Donekle se ne slažem	5
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	6
4 – Donekle se slažem	31
5 - U potpunosti se slažem	9
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Više od polovine svih ispitanika (51,7 %) donekle se ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da je zbog turizma bolja skrb o prirodnoj baštini. Istodobno, 17 ispitanika (28,3 %) se donekle ili u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom (Tablica 110). Ukupno 12 ispitanika (20,0 %) bilo je po tom pitanju neutralno.

Tablica 110: Zbog turizma bolje skrbimo o prirodnoj baštini

STAVOVI ISPITANIK A O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	10
2 - Donekle se ne slažem	7
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	12
4 – Donekle se slažem	23
5 - U potpunosti se slažem	8
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Nešto manje od tri četvrtine svih ispitanika (73,3 %) donekle se ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da je zbog turizma bolja skrb o kulturnoj baštini. Istodobno, 8 ispitanika (13,3 %) se donekle ili u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom, dok je 8 ispitanika (13,3 %) imalo neutralan stav (Tablica 111).

Tablica 111: Zbog turizma bolje skrbimo o kulturnoj baštini

STAVOVI ISPITANIK A O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	3
2 - Donekle se ne slažem	5
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	8
4 – Donekle se slažem	26
5 - U potpunosti se slažem	18
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Čak 53 ispitanika (88,3 %) slaže se s tvrdnjom da su se zbog turizma povećali njihovi troškovi života. Istodobno, svega 3 ispitanika (5,0 %) se ne slaže s navedenom tvrdnjom (Tablica 112).

Tablica 112: Uslijed turizma povećali su se moji troškovi života

STAVOVI ISPITANIK A O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	2
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	4
4 – Donekle se slažem	16
5 - U potpunosti se slažem	37
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Čak 46 ispitanika (76,7 %) slaže se s tvrdnjom da turizam smanjuje priuštivost rješavanja stambenog pitanja za mlade obitelji. Istodobno, svega 4 ispitanika (6,7 %) se ne slaže s navedenom tvrdnjom (Tablica 113). Ukupno 10 ispitanika (16,7 %) bilo je po tom pitanju neutralno.

Tablica 113: Turizam smanjuje priuštivost rješavanja stambenog pitanja za mlade obitelji

STAVOVI ISPITANIK A O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	2
2 - Donekle se ne slažem	2
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	10
4 – Donekle se slažem	17
5 - U potpunosti se slažem	29
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Više od polovine ispitanika (56,7 %) slaže se s tvrdnjom da visoka sezonalnost turizma uzrokuje odlazak mladih ljudi u inozemstvo, dok se 10 ispitanika (16,7 %) ne slaže s navedenom tvrdnjom (Tablica 114).

Tablica 114: Visoka sezonalnost turizma uzrokuje odlazak mladih ljudi u inozemstvo

STAVOVI ISPITANIK A O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	6
2 - Donekle se ne slažem	4
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	16
4 – Donekle se slažem	15
5 - U potpunosti se slažem	19
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Velika većina ispitanika (90,0 %) slaže se s tvrdnjom da turizmu nedostaju kvalificirani kadrovi, dok nitko od preostalih ispitanika nije izrazio neslaganje s navedenom tvrdnjom (Tablica 115).

Tablica 115: Turizmu nedostaju kvalificirani kadrovi

STAVOVI ISPITANIKA O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	6
4 – Donekle se slažem	23
5 - U potpunosti se slažem	31
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Više od polovine ispitanika (51,7 %) slaže se s tvrdnjom da će zapošljavanje stranaca ugroziti kvalitetu života u Gradu Vodice, dok se 15 ispitanika (25,0 %) ne slaže s navedenom tvrdnjom (Tablica 116).

Tablica 116: Zapošljavanje stranaca u turizmu ugrozit će kvalitetu života u Gradu Vodice

STAVOVI ISPITANIKA O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	8
2 - Donekle se ne slažem	7
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	14
4 – Donekle se slažem	14
5 - U potpunosti se slažem	17
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Čak 49 ispitanika (81,7 %) slaže se s tvrdnjom da sezonski poslovi u turizmu ne mogu osigurati kvalitetan život za domaće stanovništvo, a svega 5 ispitanika (8,3 %) ne slaže s navedenom tvrdnjom (Tablica 117).

Tablica 117: Sezonski poslovi u turizmu ne mogu osigurati kvalitetan život za domaće stanovništvo

STAVOVI ISPITANIKA O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	2
2 - Donekle se ne slažem	3
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	6
4 – Donekle se slažem	25
5 - U potpunosti se slažem	24
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Čak 53 ispitanika (88,3 %) izjasnilo se da im prisutnost turista tijekom većeg dijela godine ne bi smetala, a svega 4 ispitanika (6,7 %) ne slaže s navedenom tvrdnjom (Tablica 118).

Tablica 118: Prisutnost turista tijekom većeg dijela godine ne bi mi smetala

STAVOVI ISPITANIKA O TURIZMU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	2
2 - Donekle se ne slažem	2
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	3
4 – Donekle se slažem	21
5 - U potpunosti se slažem	32
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Odnos ispitanika prema turistima

Kad je u pitanju odnos ispitanika prema turistima čak 54 ispitanika (90,0 %) ili voli turiste ili ih tolerira (jer je turizam dobar za lokalno gospodarstvo). Šest ispitanika izjavilo je da „trpi“ turiste, a znakovito je da nijedan zaposlenik nije izrazio negativan stav prema turistima (Tablica 119).

Tablica 119: Odnos ispitanika prema turistima

ODNOS ISPITANIKA PREMA TURISTIMA	UKUPNO
Ne volim turiste – spriječio-la bih da dolaze	0
Izbjegavam turiste-napuštam naselje u sezoni	0
Trpim turiste-prilagođavam svoju dnevnu rutinu, kako bi ih izbjegao/izbjegla	6
Toleriram turiste – turizam je dobar za lokalno gospodarstvo	41
Volim turiste-dovedite ih još više	13
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje o zadovoljstvu ispitanika uključenošću građana u proces planiranja i razvoja turizma 30 ispitanika (50 %) izrazilo je zadovoljstvo uključenošću u proces planiranja i razvoja turizma, dok je 14 ispitanika (23,3 %) izrazilo svoje nezadovoljstvo (Tablica 120).

Tablica 120: Zadovoljstvo ispitanika uključenošću građana u proces planiranja i razvoja turizma

UKLJUČENOST GRAĐANA U PLANIRANJE I RAZVOJ TURIZMA	UKUPNO
U potpunosti sam zadovoljan-na	2
Donekle sam zadovoljan-na	12
Niti sam zadovoljan-na niti sam nezadovoljan-na	16
Donekle sam nezadovoljan-na	16
U potpunosti nezadovoljan-na	14
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje o utjecaju turizma na tradicionalni način života, običaje i kulturu, 14 ispitanika (23,3 %) odgovorilo je da turizam doprinosi njihovu unaprjeđenju, a 19 ispitanika (31,7 %) da pomaže u njihovom održavanju. Ukupno 20 ispitanika (33,3 %) ima stav da turizam ima negativan učinak na tradicionalni način života, običaje i kulturu, a 7 ispitanika (11,7 %) smatra da nema nikakav učinak (Tablica 121).

Tablica 121: Utjecaj turizma na tradicionalni način života, običaje i kulturu

UTJECAJ NA TRADICIONALNI NAČIN ŽIVOTA, OBIČAJE, KULTURU	UKUPNO
Nema nikakav učinak	7
Doprinosi njihovu unaprjeđenju	14
Pomaže u njihovom održavanju	19
Ima negativan učinak	20
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje o utjecaju turizma na kvalitetu života u Gradu Vodice, 20 ispitanika (33,3 %) odgovorilo je da turizam doprinosi unaprjeđenju kvalitete života, a 30 ispitanika (50,0 %) da pomaže u održavanju iste. Ukupno 9 ispitanika (15,0 %) ima stav da turizam ima negativan učinak na kvalitetu života, a svega 1 ispitanik (1,67 %) smatra da nema nikakav učinak na kvalitetu života u Gradu Vodice (Tablica 112).

Tablica 122: Utjecaj turizma na kvalitetu života u Gradu Vodice

UTJECAJ NA KVALITETU ŽIVOTA U GRADU VODICE	UKUPNO
Nema nikakav učinak	1
Doprinosi unaprjeđenju kvalitete života	20
Pomaže u održavanju kvalitete života	30
Smanjuje kvalitetu života	9
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Stavovi o negativnim utjecajima turizma na ispitanike

Nastavno su opisani stavovi ispitanika o negativnim utjecajima turizma. Ispitivani su sljedeći stavovi o negativnim utjecajima turizma:

- Utjecaj buke u turističkoj sezoni;
- Remećenje javnog reda i mira u turističkoj sezoni;
- Gužve u prometu u turističkoj sezoni;
- Problemi s parkiranjem u turističkoj sezoni;
- Gužve na ulicama, trgovima, šetnicama, trgovinama i restoranima;
- Gužve na plažama u turističkoj sezoni;
- Neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni;
- Neugodni mirisi (iz kontejnera kanalizacije) u turističkoj sezoni;
- Zagađenje mora u turističkoj sezoni;
- Nestašica vode ili restrikcije u vodoopskrbi u turističkoj sezoni;
- Prekidi u napajanju električnom energijom u turističkoj sezoni;
- Gužva u domu zdravlja – ambulantni u turističkoj sezoni

Na pitanje da li su doživjeli da buka u turističkoj sezoni remeti komfor njihovog doma (spavanje) i kako je to na njih utjecalo 33 ispitanika (55,0 %) odgovorila su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle ili jako negativno. Ukupno 16 ispitanika (26,7 %) doživjelo je buku, ali ista nije na njih negativno utjecala, dok 9 ispitanika (15,0 %) uopće nije doživjelo buku. Dva ispitanika (3,3 %) odgovorila su da se pitanje „ne odnosi na moje mjesto“ (Tablica 123).

Tablica 123: Utjecaj buke u turističkoj sezoni

Da li ste doživjeli da buka u turističkoj sezoni remeti komfor Vašeg doma (spavanje) i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ BUKE NA ISPITANIKE	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	9
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	16
3 - Donekle je negativno utjecalo	23
4 - Jako je negativno utjecalo	10
5 – Ne odnosi se na moje mjesto	2
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli da turisti remete javni red i mir i kako je to na njih utjecalo, 34 ispitanika (56,7 %) odgovorila su potvrdno, te da je to na njih utjecalo ili donekle ili jako negativno. Ukupno 16 ispitanika (26,7 %) doživjelo je da turisti remete javni red i mir, ali to na njih nije negativno utjecalo, dok 10 ispitanika (16,7 %) uopće nije doživjelo remećenje javnog reda i mira (Tablica 124).

Tablica 124: Remećenje javnog reda i mira u turističkoj sezoni

Da li ste doživjeli da turisti remete javni red i mir i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ REMEĆENJA JAVNOG REDA I MIRA	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	10
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	16
3 - Donekle je negativno utjecalo	22
4 - Jako je negativno utjecalo	12
5 – Ne odnosi se na moje mjesto	0
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli gužve u prometu u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 39 ispitanika (65,0 %) odgovorili su da je to na njih utjecalo ili donekle ili jako negativno. Ukupno 20 ispitanika (33,3 %) doživjelo je gužve u prometu u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 1 ispitanik (1,67 %) uopće nije doživio gužve u prometu u turističkoj sezoni (Tablica 125).

Tablica 125: Gužve u prometu u turističkoj sezoni

Da li ste doživjeli gužve u prometu u turističkoj sezoni i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ GUŽVI U PROMETU	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	1
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	20
3 - Donekle je negativno utjecalo	16
4 - Jako je negativno utjecalo	23
5 – Ne odnosi se na moje mjesto	0
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli probleme s parkiranjem u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 36 ispitanika (60,0 %) odgovorili su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle ili jako negativno. Ukupno 18 ispitanika (30,0 %) doživjelo je probleme s parkiranjem u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 6 ispitanika (10,0 %) uopće nije doživjelo probleme s parkiranjem u turističkoj sezoni (Tablica 126).

Tablica 126: Problemi s parkiranjem u turističkoj sezoni

Da li ste doživjeli probleme s parkiranjem u turističkoj sezoni i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ PROBLEMA S PARKIRANJEM	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	6
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	18
3 - Donekle je negativno utjecalo	5
4 - Jako je negativno utjecalo	31
5 – Ne odnosi se na moje mjesto	0
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli gužve na ulicama, trgovima, šetnicama, trgovinama, restoranima u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 36 ispitanika (60,0 %) odgovorili su potvrdno, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 2 ispitanika (3,94 %) uopće nije doživjelo gužve. Ukupno 22 ispitanika (36,7 %) doživjelo je gužve na ulicama, trgovima, šetnicama, trgovinama, restoranima u turističkoj sezoni te je ta činjenica na njih utjecala ili donekle ili jako negativno (Tablica 127).

Tablica 127: Gužve na ulicama, trgovima, šetnicama, trgovinama, restoranima

Da li ste doživjeli gužve na ulicama, trgovima, šetnicama, trgovinama, restoranima u turističkoj sezoni i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ GUŽVE NA ULICAMA, TRGOVIMA, ŠETNICAMA...	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	2
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	36
3 - Donekle je negativno utjecalo	11
4 - Jako je negativno utjecalo	11
5 – Ne odnosi se na moje mjesto	0
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli gužve na plažama u turističkoj sezoni (preveliki broj kupaca) i kako je to na njih utjecalo, ukupno 32 ispitanika (53,3 %) odgovorili su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle ili jako negativno. Ukupno 24 ispitanika (40,0 %) doživjelo je gužve na plažama u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 4 ispitanika (6,7 %) uopće nije doživjelo gužve na plažama u turističkoj sezoni (Tablica 128).

Tablica 128: Gužve na plažama u turističkoj sezoni

Da li ste doživjeli gužve na plažama (preveliki broj kupaca) u turističkoj sezoni i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ GUŽVE NA PLAŽAMA	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	4
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	24
3 - Donekle je negativno utjecalo	17
4 - Jako je negativno utjecalo	15
5 – Ne odnosi se na moje mjesto	0
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 35 ispitanika (58,3 %) odgovorili su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle ili jako negativno. Ukupno 13 ispitanika (21,7 %) doživjelo je neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 12 ispitanika (20,0 %) uopće nije doživjelo neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni (Tablica 129).

Tablica 129: Neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni

Da li ste doživjeli neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ NEPRIMJERENO ODLOŽENOG OTPADA	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	12
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	13
3 - Donekle je negativno utjecalo	15
4 - Jako je negativno utjecalo	20
5 – Ne odnosi se na moje mjesto	0
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli neugodne mirise (iz kontejnera, kanalizacije) u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 45 ispitanika (75,0 %) odgovorili su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle ili jako negativno. Ukupno 10 ispitanika (16,7 %) doživjelo je neugodne mirise u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 4 ispitanika (6,7 %) uopće nije doživjelo neprimjereno

odložen otpad u turističkoj sezoni. Jedan ispitanik (1,67 %) odgovorio je da se pitanje „ne odnosi na moje mjesto“ (Tablica 130).

Tablica 130: Neugodni mirisi (iz kontejnera, kanalizacije) u turističkoj sezoni

Da li ste doživjeli neugodne mirise (iz kontejnera, kanalizacije) u turističkoj sezoni i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ NEUGODNIH MIRISA (IZ KONTEJNERA, KANALIZACIJE)	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	4
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	10
3 - Donekle je negativno utjecalo	20
4 - Jako je negativno utjecalo	25
5 – Ne odnosi se na moje mjesto	1
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli zagađenje mora u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 33 ispitanika (55,0 %) odgovorili su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle ili jako negativno. Ukupno 3 ispitanika (5,0 %) doživjelo je zagađenje mora u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo. Čak 22 ispitanika (36,7 %) uopće nije doživjelo zagađenje mora u turističkoj sezoni. Jedan ispitanik (1,67 %) odgovorio je da se pitanje „ne odnosi na moje mjesto“ (Tablica 131).

Tablica 131: Zagađenje mora u turističkoj sezoni

Da li ste doživjeli zagađenje mora u turističkoj sezoni i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ ZAGAĐENJA MORA	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	22
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	3
3 - Donekle je negativno utjecalo	11
4 - Jako je negativno utjecalo	23
5 – Ne odnosi se na moje mjesto	1
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli nestašicu vode ili restrikcije u vodoopskrbi u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 45 ispitanika (75,0 %) odgovorili su da uopće nisu doživjeli nestašicu vode ili restrikcije u vodoopskrbi u turističkoj sezoni, a 7 ispitanika (11,7 %) odgovorili su da su doživjeli nestašicu vode ili restrikcije u vodoopskrbi u turističkoj sezoni, ali da to nije na njih negativno utjecalo. Na svega 4 ispitanika (6,7 %) nestašica vode ili restrikcije u vodoopskrbi u turističkoj sezoni negativno je utjecala dok su 4 ispitanika (6,7 %) odgovorila da se navedeno pitanje „ne odnosi na moje mjesto“ (Tablica 132).

Tablica 132: Nestašice vode ili restrikcije u vodoopskrbi u turističkoj sezoni

Da li ste doživjeli nestašicu vode ili restrikcije u vodoopskrbi u turističkoj sezoni i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ NESTAŠICE VODE / RESTRIKCIJA U VODOOPSKRBI	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	45
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	7
3 - Donekle je negativno utjecalo	3
4 - Jako je negativno utjecalo	1
5 – Ne odnosi se na moje mjesto	4
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli prekide u napajanju električnom energijom u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 36 ispitanika (60,0 %) odgovorili su da uopće nisu doživjeli prekide u napajanju električnom energijom u turističkoj sezoni, a 11 ispitanika (18,3 %) odgovorili su da su doživjeli prekide u napajanju električnom energijom u turističkoj sezoni, ali da to nije na njih negativno utjecalo. Na svega 9 ispitanika (15,0 %) u turističkoj sezoni prekidi u napajanju električnom energijom u turističkoj sezoni negativno su utjecali dok su 4 ispitanika (6,7%) odgovorila da se navedeno pitanje „ne odnosi na moje mjesto“ (Tablica 133).

Tablica 133: Prekidi u napajanju električnom energijom u turističkoj sezoni

Da li ste doživjeli prekide u napajanju električnom energijom u turističkoj sezoni i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ PREKIDA U NAPAJANJU ELEKTRIČNOM ENERGIJOM	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	36
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	11
3 - Donekle je negativno utjecalo	6
4 - Jako je negativno utjecalo	3
5 - Ne odnosi se na moje mjesto	4
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li su doživjeli gužvu u domu zdravlja-ambulanti u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 21 ispitanika (35,0 %) odgovorili su da uopće nisu doživjeli gužvu u domu zdravlja-ambulanti tijekom turističke sezone, a 18 ispitanika (30,0 %) odgovorili su da su doživjeli gužvu u domu zdravlja-ambulanti u turističkoj sezoni, ali da to nije na njih negativno utjecalo. Na ukupno 19 ispitanika (31,7 %) gužva u domu zdravlja-ambulanti u turističkoj sezoni negativno je utjecala, dok su 2 ispitanika (3,3 %) odgovorila da se navedeno pitanje „ne odnosi na moje mjesto“ (Tablica 134).

Tablica 134: Gužva u domu zdravlja-ambulanti u turističkoj sezoni

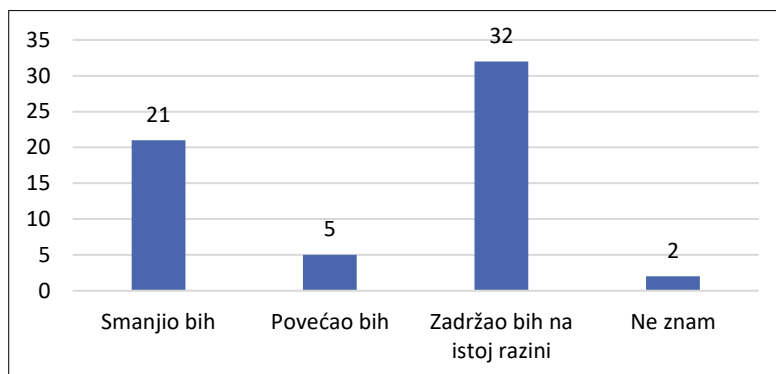
Da li ste doživjeli gužvu u domu zdravlja-ambulantama u sezoni i kako je to na Vas utjecalo?	
UTJECAJ GUŽVE U DOMU ZDRAVLJA / AMBULANTI	UKUPNO
1 - Nisam doživio-la	21
2 - Doživio-la sam, ali nije negativno utjecalo	18
3 - Donekle je negativno utjecalo	16
4 - Jako je negativno utjecalo	3
5 - Ne odnosi se na moje mjesto	2
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Stavovi ispitanika o razvoju turizma i turističkih aktivnosti

Na pitanje da li bi smanjili, povećali ili zadržali na istoj razini broj turista u Gradu Vodice u mjesecima srpnju i kolovozu, 32 ispitanika (53,3 %) odgovorilo je da bi broj turista zadržao na istoj razini, 21 ispitanika (35,0 %) bi broj turista smanjio, 5 ispitanika (8,3 %) bi broj turista povećao, a 2 ispitanika (3,3 %) odgovorilo je da ne zna (Slika 22).

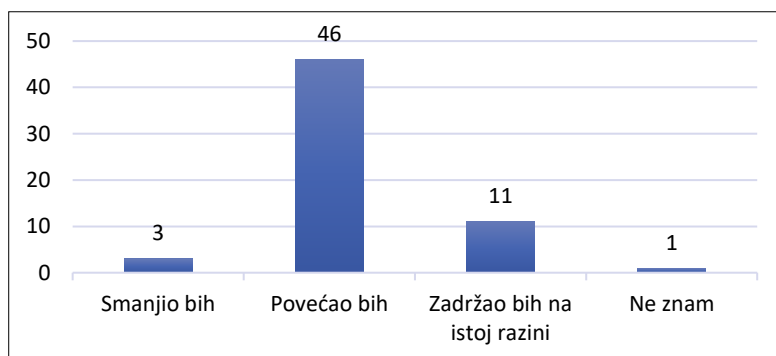
Slika 22: Broj turista u Gradu Vodice u vrhu sezone (srpanj i kolovoz)

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodic, 2023.

Na pitanje da li bi smanjili, povećali ili zadržali na istoj razini broj turista u istraživanja Gradu Vodice u mjesecima lipnju i rujnu, 46 ispitanika (76,7 %) odgovorilo je da bi broj turista povećao, 11 ispitanika (18,3 %) bi broj turista zadržao na istoj razini, 3 ispitanika (5,0 %) bi broj turista smanjio, a 1 ispitanik (1,7 %) odgovorio je da ne zna (Slika 23).

Slika 23: Broj turista u Gradu Vodice u lipnju i rujnu

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodic, 2023.

Na pitanje da li bi smanjili, povećali ili zadržali na istoj razini broj turista u istraživanja Gradu Vodice u ostalim mjesecima, 53 ispitanika (88,3 %) odgovorilo je da bi broj turista povećao, 6 ispitanika (10,0 %) bi broj turista zadržao na istoj razini, a svega 1 ispitanik (1,7 %) bi broj turista smanjio (Tablica 135).

Tablica 135: Broj turista u Gradu Vodice – ostali mjeseci

Da li biste smanjili, povećali ili zadržali na istoj razini broj turista u ostalim mjesecima?	
BROJ TURISTA (OSTALI MJESECI)	UKUPNO
1 - Smanjio-la bih	1
2 - Povećao-la bih	53
3 - Zadržao-la bih na istoj razini	6
4 - Ne znam	0
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodic, 2023.

Na pitanje da li bi smanjili, povećali ili zadržali broj jahti i brodica u Gradu Vodice na istoj razini, 23 ispitanika (38,5 %) odgovorilo je da bi broj jahti i brodica zadržali na istoj razini, 16 ispitanika (26,7 %) bi broj jahti i brodica smanjio, 14 ispitanika (23,3 %) bi broj jahti i brodica povećao, a 7 ispitanika (11,7 %) odgovorilo je da ne zna (Tablica 136).

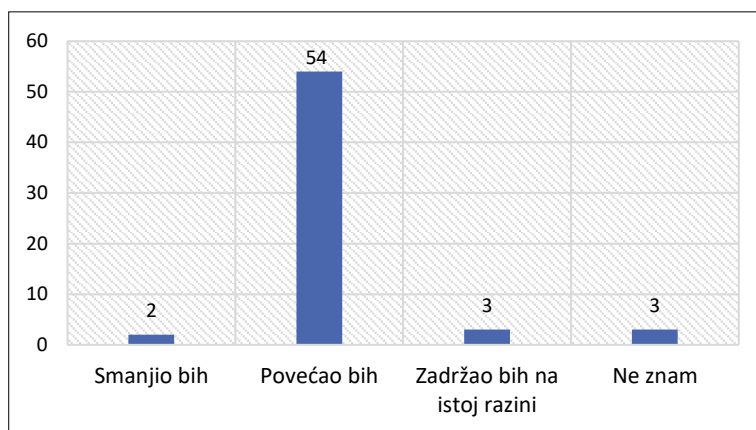
Tablica 136: Broj jahti i brodica u Gradu Vodice

Da li biste smanjili, povećali ili zadržali na istoj razini broj jahti i brodica u Gradu Vodice?	
BROJ JAHTI I BRODICA	UKUPNO
1 - Smanjio-la bih	16
2 - Povećao-la bih	14
3 - Zadržao-la bih na istoj razini	23
4 - Ne znam	7
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li bi smanjili, povećali ili zadržali broj posjetitelja zaleđu Grada Vodica na istoj razini, čak 54 ispitanika (90,0%) odgovorilo je da bi broj posjetitelja zaleđu povećao, 3 ispitanika (5,0 %) odgovorilo je da bi broj posjetitelja zaleđu zadržali na istoj razini, 2 ispitanika (3,3 %) odgovorilo je da bi broj posjetitelja zaleđu smanjio, a odgovorilo je da ne zna (Slika 24).

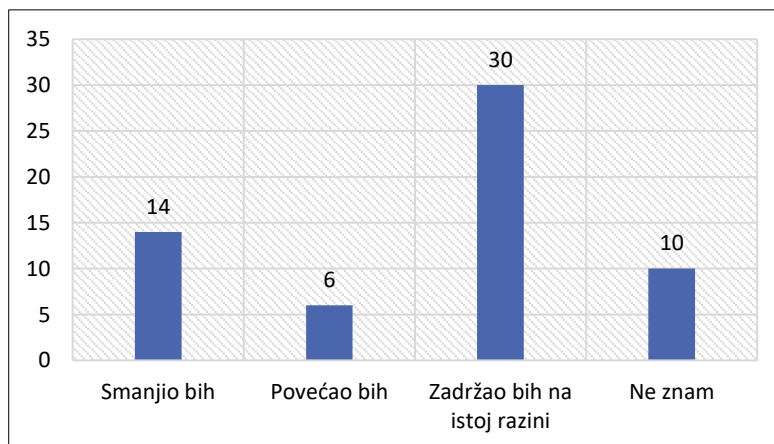
Slika 24: Broj posjetitelja zaleđu Grada Vodica

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li bi smanjili, povećali ili zadržali broj soba-kreveta u obiteljskom smještaju na istoj razini, 30 ispitanika (50,0 %) odgovorilo je da bi broj soba-kreveta u obiteljskom smještaju zadržali na istoj razini, 14 ispitanika (23,3 %) bi broj soba-kreveta u obiteljskom smještaju smanjili, 6 ispitanika (10,0 %) bi broj soba-kreveta u obiteljskom smještaju povećali, a 10 ispitanika (16,8 %) odgovorilo je da ne zna (Slika 25).

Slika 25: Broj soba-kreveta u obiteljskom smještaju

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li bi smanjili, povećali ili zadržali na istoj razini broj kuća-apartmana za odmor, 31 ispitanika (51,7 %) odgovorilo je da bi broj kuća-apartmana za odmor smanjili, 21 ispitanik (35,0 %) bi broj kuća-apartmana za odmor zadržalo na istoj razini, svega 1 ispitanik (1,67 %) bi broj kuća-apartmana za odmor povećao, a 7 ispitanika (11,7 %) odgovorilo je da ne zna (Tablica 137).

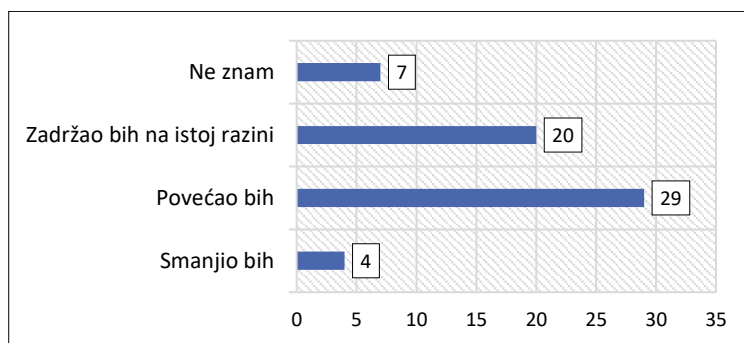
Tablica 137: Broj kuća – apartmana za odmor

Da li biste smanjili, povećali ili zadržali na istoj razini broj kuća – apartmana za odmor?	
BROJ KUĆA – APARTMANA ZA ODMOR	UKUPNO
1 - Smanjio-la bih	31
2 - Povećao-la bih	1
3 - Zadržao-la bih na istoj razini	21
4 - Ne znam	7
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li bi smanjili, povećali ili zadržali na istoj razini broj soba-kreveta u hotelima, 29 ispitanika (48,3 %) odgovorilo je da bi broj soba-kreveta u hotelima povećali, 20 ispitanika (33,3 %) bi broj soba-kreveta u hotelima zadržalo na istoj razini, 4 ispitanika (6,7 %) bi broj soba-kreveta u hotelima smanjili, a 7 ispitanika (11,7 %) odgovorilo je da ne zna (Slika 26).

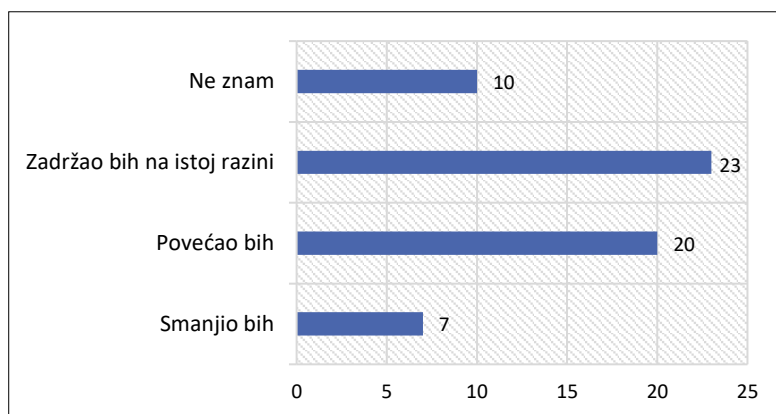
Slika 26: Broj soba – kreveta u hotelima

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Na pitanje da li bi smanjili, povećali ili zadržali na istoj razini broj nautičkih vezova u ACI marini Vodice 23 ispitanika (38,3 %) odgovorilo je da bi broj nautičkih vezova zadržali na istoj razini, 20 ispitanika (33,3 %) odgovorilo je da bi broj nautičkih vezova povećali, 7 ispitanika (11,7 %) odgovorilo je da bi broj nautičkih vezova smanjili, a 10 ispitanika (16,8 %) odgovorilo je da ne zna (Slika 27).

Slika 27: Broj nautičkih vezova u ACI marini Vodice

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Stavovi o glavnim ograničenjima („uskim grlima“) razvoja turizma u Gradu Vodice

Velika većina ispitanika (56 njih, odnosno 93,3 %) slaže se s tvrdnjom da u Gradu Vodice postoji nedostatak parkirališnih mjesta, svega 2 ispitanika (3,3 %) ne slaže se s navedenom tvrdnjom, dok su 2 ispitanika (3,3 %) izrazila neutralan stav po tom pitanju (Tablica 138).

Tablica 138: Postoji nedostatak parkirališnih mjesta

STAVOVI - PARKIRALIŠNA MJESTA	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	2
4 – Donekle se slažem	6
5 - U potpunosti se slažem	50
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Većina ispitanika (49 odnosno 81,7 %) slaže se s tvrdnjom da u Gradu Vodice komunalna infrastruktura nije na zadovoljavajućoj razini kvalitete, 6 ispitanika (10,0 %) ne slaže se s navedenom tvrdnjom, dok je 5 ispitanika (8,3%) izrazilo neutralan stav po tom pitanju (Tablica 139).

Tablica 139: Komunalna infrastruktura nije kvalitetna

STAVOVI - KVALITETA KOMUNALNE INFRASTRUKTURE	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	2
2 - Donekle se ne slažem	4
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	5
4 – Donekle se slažem	28
5 - U potpunosti se slažem	21
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Većina ispitanika (50 odnosno 83,3 %) slaže se s tvrdnjom da Gradu Vodice nedostaje kvalitetne radne snage u turizmu i ugostiteljstvu, 6 ispitanika (10,0 %) ne slaže se s navedenom tvrdnjom, dok je 4 ispitanika (6,7 %) izrazilo neutralan stav po tom pitanju (Tablica 140).

Tablica 140: Postoji nedostatak kvalitetne radne snage u turizmu i ugostiteljstvu

STAVOVI – NEDOSTATAK KVALITETNE RADNE SNAGE	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	3
2 - Donekle se ne slažem	3
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	4
4 – Donekle se slažem	19
5 - U potpunosti se slažem	31
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Većina ispitanika (47 odnosno 78,3 %) slaže se s tvrdnjom da u Gradu Vodice postoji nedostatna propusna moć prometnica, 8 ispitanika (13,3 %) ne slaže se s navedenom tvrdnjom, dok je 5 ispitanika (8,3 %) izrazilo neutralan stav po tom pitanju (Tablica 141).

Tablica 141: Postoji nedostatna propusna moć prometnica u Gradu Vodice

STAVOVI – NEDOSTATNA PROPUSNA MOĆ PROMETNICA	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	7
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	5
4 – Donekle se slažem	21
5 - U potpunosti se slažem	26
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Ukupno 28 ispitanika (46,7 %) slaže se s tvrdnjom da postoji turistički „pritisak“ na zaštićenu prirodnu baštinu Grada Vodica, 15 ispitanika (25,0 %) ne slaže se s navedenom tvrdnjom, dok je 15 ispitanika (25,0 %) izrazilo neutralan stav u pogledu navedene tvrdnje (Tablica 142).

Tablica 142: Postoji turistički „pritisak“ na zaštićenu prirodnu baštinu Grada Vodica

STAVOVI – PRITISAK NA ZAŠTIĆENU PRIRODNU BAŠTINU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	8
2 - Donekle se ne slažem	7
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	17
4 – Donekle se slažem	15
5 - U potpunosti se slažem	13
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Ukupno 46 ispitanika (76,7 %) slaže se s tvrdnjom da postoji turistički „pritisak“ na gradsku jezgru Grada Vodica, 6 ispitanika (10,0 %) ne slaže se s navedenom tvrdnjom, dok je 8 ispitanika (13,3 %) izrazilo neutralan stav u pogledu navedene tvrdnje (Tablica 143).

Tablica 143: Postoji turistički „pritisak“ na gradsku jezgru Grada Vodica

STAVOVI – PRITISAK NA ZAŠTIĆENU PRIRODNU BAŠTINU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	4
2 - Donekle se ne slažem	2
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	8
4 – Donekle se slažem	23
5 - U potpunosti se slažem	23
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Ukupno 51 ispitanika (85,0 %) slaže se s tvrdnjom da postoji velika izgrađenost u obalnom prostoru Grada Vodica, 3 ispitanika (5,0 %) ne slaže se s navedenom tvrdnjom, dok je 6 ispitanika (10,0 %) izrazilo neutralan stav u pogledu navedene tvrdnje (Tablica 144).

Tablica 144: Postoji prevelika izgrađenost u obalnom prostoru

STAVOVI – PREVELIKA IZGRAĐENOST U OBALNOM PROSTORU	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	2
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	6
4 – Donekle se slažem	6
5 - U potpunosti se slažem	45
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Ukupno 38 ispitanika (63,3 %) slaže se s tvrdnjom da postoji prekomjerni nautički promet, 17 ispitanika (28,3 %) ne slaže se s navedenom tvrdnjom, dok je čak 13 ispitanika (21,7 %) izrazilo neutralan stav u pogledu navedene tvrdnje (Tablica 145).

Tablica 145: Postoji prekomjerni nautički promet

STAVOVI – PREVELIKI NAUČIČKI PROMET	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	12
2 - Donekle se ne slažem	5
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	13
4 – Donekle se slažem	18
5 - U potpunosti se slažem	20
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

Ukupno 25 ispitanika (41,7 %) slaže se s tvrdnjom da postoji prekomjerni pomorski promet u akvatoriju Grada Vodica, 17 ispitanika (28,3 %) ne slaže se s navedenom tvrdnjom, dok je čak 18 ispitanika (30,0 %) izrazilo neutralan stav u pogledu navedene tvrdnje (Tablica 146).

Tablica 146: Postoji prekomjerni pomorski promet u akvatoriju Grada Vodica

STAVOVI – PREKOMJERNI POMORSKI PROMET	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	10
2 - Donekle se ne slažem	7
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	18
4 – Donekle se slažem	17
5 - U potpunosti se slažem	8
UKUPNO	60

Izvor: Istraživanje: „Stavovi stanovnika Grada Vodica prema razvoju turizma“, Vodice, 2023.

11.3. Zaključna razmatranja

POZITIVNI ASPEKTI

- Prema turizmu generalno postoji pozitivan stav.
- Većina sudionika istraživanja (90 %) voli turiste ili ih tolerira (jer je turizam dobar za lokalnu ekonomiju).
- Većina sudionika istraživanja (75 %) slaže se s tvrdnjom da im turizam omogućava bolji život.
- Većina sudionika istraživanja (83,3 %) mišljenja je da turizam doprinosi unaprjeđenju kvalitete života te da pomaže u održavanju iste.
- Više od polovine sudionika istraživanja (51,7 %) donekle se ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da je zbog turizma bolja skrb o prirodnoj baštini.
- Većina sudionika istraživanja (73,3 %) donekle se ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da je zbog turizma bolja skrb o kulturnoj baštini.
- Većina sudionika istraživanja (88,3 %) izjasnila se da im prisutnost turista tijekom većeg dijela godine ne bi smetala.
- Većina sudionika istraživanja (58,3 %) ne slaže s tvrdnjom da koristi od turizma ima samo manjina.
- Većina sudionika istraživanja (63,3 %) ne slaže se s tvrdnjom da turizam donosi samo loše plaćena radna mjesta.
- Većina ispitanika (68,3 %) ispitanika ne slaže se s tvrdnjom da turizam donosi više štete nego koristi.
- Sudionici istraživanja se uglavnom ne protive daljnjem rastu broja turista, ali preferiraju da se taj rast rasporedi izvan sezone i tijekom cijele godine.

NEGATIVNI ASPEKTI

- Većina sudionika istraživanja (88,3 %) mišljenja je da su se zbog turizma povećali njihovi troškovi života.
- Većina sudionika istraživanja (76,7 %) mišljenja je da turizam smanjuje priuštivost rješavanja stambenog pitanja za mlade obitelji.
- Većina sudionika istraživanja (66,7 %) mišljenja je da turizam ima negativni utjecaj na okoliš.
- Većina sudionika istraživanja (56,7 %) mišljenja je da visoka sezonalnost turizma uzrokuje odlazak mladih ljudi u inozemstvo.
- Većina sudionika istraživanja (90 %) mišljenja je da turizmu nedostaju kvalificirani kadrovi.

NEGATIVNI UTJECAJI TURIZMA NA SUDIONIKE ISTRAŽIVANJA

- Većina sudionika istraživanja (56,7 %) mišljenja je da buka u turističkoj sezoni remeti komfor njihovog doma (spavanje) te da time ima negativni utjecaj.
- Većina sudionika istraživanja (56,7 %) mišljenja je da je remećenje javnog reda i mira od turista na njih utjecalo ili donekle ili jako negativno.
- Većina sudionika istraživanja (65 %) mišljenja je da je gužva u prometu u turističkoj sezoni na njih utjecala ili donekle ili jako negativno.
- Većina sudionika istraživanja (65 %) mišljenja je da je problem s parkiranjem u turističkoj sezoni na njih utjecao donekle ili jako negativno.
- Većina sudionika istraživanja (53,9 %) mišljenja je da je problem gužve na plažama u turističkoj sezoni na njih utjecao donekle ili jako negativno.
- Većina sudionika istraživanja (58,3 %) mišljenja je da je neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni na njih utjecao donekle ili jako negativno.
- Većina sudionika istraživanja (75,0 %) mišljenja je da je problem neugodnih mirisa (iz kontejnera i kanalizacije) u turističkoj sezoni na njih utjecao donekle ili jako negativno.
- Većina sudionika istraživanja (55,0 %) mišljenja je da je problem zagađenja mora u turističkoj sezoni na njih utjecao donekle ili jako negativno.
- Većina sudionika istraživanja (60 %) doživjela je gužve na ulicama, trgovima, šetnicama, trgovinama, restoranima u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo.

STAVOVI SUDIONIKA ISTRAŽIVANJA O RAZVOJU TURIZMA I TURISTIČKIH AKTIVNOSTI

- Većina sudionika istraživanja (53,3 %) zadržala bi na istoj razini broj turista u vrhu sezone (mjeseci srpanj i kolovoz).
- Većina sudionika istraživanja (76,7 %) povećala bi broj turista u mjesecima lipnju i rujnu.
- Većina sudionika istraživanja (88,3 %) povećala bi broj turista u ostalim mjesecima.
- Većina sudionika istraživanja (38,5 %) zadržala bi na istoj razini broj jahti i brodica.
- Većina sudionika istraživanja (90,0 %) povećala bi broj posjetitelja zaleđu Grada Vodica.
- Većina sudionika istraživanja (50,0 %) zadržala bi na istoj razini broj soba-kreveta u obiteljskom smještaju.
- Većina sudionika istraživanja (51,7 %) smanjila bi broj kuća – apartmana za odmor.
- Većina sudionika istraživanja (48,3 %) povećala bi broj soba – kreveta u hotelima.
- Većina sudionika istraživanja (38,3 %) zadržala bi na istoj razini broj nautičkih vezova u ACI marini Vodice.

STAVOVI SUDIONIKA ISTRAŽIVANJA O „USKIM GRlima“ RAZVOJA TURIZMA U GRADU

- Većina sudionika istraživanja (93,3 %) mišljenja je da u Gradu Vodice postoji nedostatak parkirališnih mjesta.
- Većina sudionika istraživanja (85,0 %) mišljenja je da postoji velika izgrađenost u obalnom prostoru Grada Vodica.
- Većina sudionika istraživanja (83,3 %) mišljenja je da postoji nedostatak kvalitetne radne snage u turizmu i ugostiteljstvu.
- Većina sudionika istraživanja (81,7 %) mišljenja je da komunalna infrastruktura nije na zadovoljavajućoj razini kvalitete.
- Većina sudionika istraživanja (78,3 %) mišljenja je da u Gradu Vodice postoji nedostatna propusna moć prometnica.
- Većina sudionika istraživanja (76,7 %) mišljenja je da postoji turistički „pritisak“ na gradsku jezgru Grada Vodica.
- Većina sudionika istraživanja (63,3 %) mišljenja je da postoji prekomjerni nautički promet.

STAVOVI SUDIONIKA ISTRAŽIVANJA O „USKIM GRlima“ RAZVOJA TURIZMA U GRADU

- Većina sudionika istraživanja (46,7 %) mišljenja je da postoji turistički „pritisak“ na zaštićenu prirodnu baštinu Grada Vodica.
- Većina sudionika istraživanja (41,7 %) mišljenja je da postoji prekomjerni pomorski promet u akvatoriju Grada Vodica.

12. UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA TURIZAM GRADA VODICA

12.1. Utjecaj klimatskih promjena i posljedice za turizam

Klimatske promjene su problem koji je došao do izražaja u 21. stoljeću, a uzrokovane su enormnim porastom emisija stakleničkih plinova. U zadnje vrijeme klimatske promjene postale su ekstremne i uzrokuju brojne štete u raznim područjima gospodarstva i nerijetko rezultiraju i gubitkom ljudskih života. Stoga se nalazimo u vremenu osvješćivanja i poduzimanja mjera za ublažavanje klimatskih promjena. Ekstremni porast temperature, dugotrajni toplinski valovi, vremenske nepogode i degradacije okoliša samo su neke od brojnih negativnih posljedica klimatskih promjena, koje imaju veliki utjecaj i na turizam.

Veliki broj turističkih destinacija već osjeća negativne učinke klimatskih promjena. Turistička industrija i sama uvelike pridonosi klimatskim promjenama, od povećanja emisija stakleničkih plinova uzrokovanih od strane zračnog prometa, prijevoza i smještaja do prekomjernog iskorištavanja prirodnih resursa.

U isto vrijeme, klimatske promjene također uvelike negativno utječu na turističku industriju na razne načine, kao što su primjerice: podizanje razine mora, toplinski valovi i ekstremne vremenske nepogode koje ugrožavaju održivost turističkih destinacija.

No, postavlja se pitanje u kojoj je mjeri zapravo turizam spreman za klimatske promjene koje su neizbježne, odnosno priprema li se uopće turizam kao iznimno značajna gospodarska grana na sve ono što će iz klimatskih promjena proizaći.

Republika Hrvatska već je duže vrijeme izložena negativnim učincima klimatskih promjena koje rezultiraju, među ostalim, i značajnim ekonomskim gubicima.

Prema izvješću Europske agencije za okoliš (EEA), RH spada u skupinu od tri europske zemlje s najvećim kumulativnim udjelom šteta od ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja u odnosu na bruto nacionalni proizvod (BNP).

Računa se da su ti gubici u razdoblju od 1980. do 2013. godine, odnosno kroz 33 godine, bili oko 2 milijarde i 250 milijuna eura, odnosno u prosjeku oko 68 milijuna eura godišnje. Iznos ukupno prijavljenih šteta za razdoblje od 2013. godine do 2018. godine, odnosno kroz 6 godina, bili su oko 1,8 milijardi eura, što iznosi oko 295 milijuna eura godišnje.

Iznimni gubici su značajno porasli u 2014. i 2015. godini (2 milijarde i 830 milijuna eura). Pojedini gospodarski sektori bili su u tom razdoblju značajnije pogođeni. Prema nekim procjenama, između 2000. i 2007. godine ekstremni vremenski uvjeti nanijeli su poljoprivrednom sektoru štetu od 173 milijuna eura, dok je suša 2003. godine prouzročila štetu između 63 i 96 milijuna eura energetsom sektoru.

Procjenjuje se, također, da je u kolovozu 2003. godine stopa smrtnosti bila za 4 % viša uslijed toplinskog udara. U tu analizu nisu uključeni ostali gubici ljudskih života, kulturnog nasljeđa i usluga ekosustava te se tek razvija odgovarajuća metodologija za cjelovitu procjenu utjecaja klimatskih promjena.

Slika 28: Orkansko jugo u gradu Vodice

Izvor: <https://www.infovodice.com/hr>

Stupanj ranjivosti RH moguće je procijeniti već i samim podatkom da je udio poljoprivrede i turizma u ukupnom BDP-u u 2018. godini četvrtina ukupnog iznosa BDP-a.

Učinci klimatskih promjena ovise o čitavom nizu parametara. Prema međunarodnim rezultatima klimatskog modeliranja (IPCC, EEA), **Sredozemni bazen označen je kao „vruća“ klimatska točka s posebno izraženim učincima klimatskih promjena.**

Republika Hrvatska, koja najvećim dijelom i spada u tu regiju, sigurno će osjetiti posljedice klimatskih promjena, a njena se ranjivost ocjenjuje kao velika. Ranjivost nekih gospodarskih sektora posebno je značajna, primjerice: **turizma, poljoprivrede, šumarstva, ribarstva i energetike**, jer uspješnost tih sektora u velikoj mjeri ovisi o klimatskim čimbenicima.

Posljedično, iznimna ranjivost gospodarstva na učinke klimatskih promjena negativno se može odraziti i na ukupni društveni razvoj, posebice na ranjive skupine društva. Zato se društva koja na vrijeme ne počnu provoditi mjere prilagodbe mogu suočiti s katastrofalnim posljedicama za okoliš i gospodarstvo, čime se ugrožava održivi razvoj društva.

Prilagodba klimatskim promjenama podrazumijeva poduzimanje određenog skupa aktivnosti s ciljem smanjenja ranjivosti prirodnih i društvenih sustava na klimatske promjene, povećanja njihove sposobnosti oporavka nakon učinaka klimatskih promjena, ali i iskorištavanja potencijalnih pozitivnih učinaka koji također mogu biti posljedica klimatskih promjena.

Primjeri mjera prilagodbe su učinkovitije korištenje vodnih resursa; prilagođavanje građevinskih propisa budućim klimatskim uvjetima i ekstremnim vremenskim prilikama; izgradnja obrane od poplava; razvijanje i/ili odabir usjeva otpornih na sušu; prilagođavanje šumarskih praksi manje osjetljivih na oluje i požare te oslobađanje kopnenih koridora kako bi se smanjio pritisak na vrste i olakšala njihova migracija.

Trošak ulaganja u prilagodbu danas smanjit će trošak saniranja mogućih šteta u budućnosti. Stoga je od prioritetne važnosti osvijestiti široke slojeve društva o posljedicama klimatskih promjena te pokrenuti društveni proces prihvaćanja koncepta prilagodbe klimatskim promjenama, utvrditi koji učinak klimatske promjene imaju na RH, utvrditi stupanj ranjivosti i odrediti prioritetne mjere. Drugim riječima, potrebno je strateški pristupiti procesu prilagodbe klimatskim promjenama.

Svjetski priznata konzultantska tvrtka KPMG provela je istraživanje procjene regulatornih, fizičkih i reputacijskih rizika za klimatske promjene te je zaključila kako je **turizam jedna od šest najrizičnijih i najmanje pripremljenih sfera gospodarstva za borbu protiv klimatskih promjena**³⁵. Unatoč tome, turistička industrija ima priliku promijeniti paradigmu i okrenuti se ka održivom poslovanju, kako bi opstala i sačuvala prirodne resurse za sadašnje, ali i za nadolazeće generacije. Navedeno je važno, jer turistička industrija ima jednu od ključnih uloga, kako u globalnom gospodarstvu, tako i u gospodarstvu RH, gdje predstavlja značajnu komponentu u bruto domaćem proizvodu (BDP).

Prema podacima Hrvatske narodne banke (HNB) prihodi od turizma u 2023. godini iznosili su 14,6 mlrd. EUR i porasli su za 1,49 mlrd. EUR ili 11,4 % u odnosu na 2022. godinu. Time je **udio turizma u BDP-u RH u 2023. godini iznosio 19,6 % BDP-a**³⁶. Prema podacima iz brošure „Turizam u brojkama 2023“, Ministarstva turizma i sporta RH, u 2023. godini **u turizmu je bilo zaposleno 122.000 radnika**, što je bilo 7,4 % od ukupno broja zaposlenih u RH³⁷.

U sektoru turizma glavni očekivani utjecaji klimatskih promjena su: smanjenje turističke potražnje u ljetnim mjesecima zbog visokih temperatura, pojačanog UV zračenja, veće učestalosti i snage ekstremnih vremenskih događaja; smanjenje ili gubitak atraktivnosti ekosustava i bioraznolikosti kao elemenata privlačnosti u turizmu; smanjenje raspoloživosti vode te nastanak šteta na različitim infrastrukturnim sustavima (odvodnja otpadnih voda, odlaganje krutog otpada, infrastruktura plaža, smještajna infrastruktura, hortikultura hotelskih kompleksa i dr.) i/ili njihova smanjena funkcionalnost. Nastavno je dan prikaz utjecaja klimatskih promjena i koje posljedice za turizam iste imaju (Tablica 147).

Tablica 147: Utjecaj klimatskih promjena i posljedice za turizam

UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA	POSLEDICE ZA TURIZAM
Povećanje temperature	Promijenjena sezonalnost; toplinski udari; povećani troškovi hlađenja; promjene u flori i fauni; povećanje pojavnosti infektivnih bolesti.
Porast razine temperature mora	Povećanje i intenziviranje procesa izbjeljivanja koralja; degradacija u područjima za ronjenje
Porast razine mora	Uništavanje obalne infrastrukture; gubljenje plažnih područja; veći troškovi za zaštitu mora.
Smanjenje padalina	Smanjivanje raspoloživosti pitke vode; veći broj požara.
Smanjenje snježnog pokrivača	Nedostatak snježnog pokrivača za zimske sportske destinacije; povećanje troškova izrade umjetnog snijega; kraće zimske sezone.
Povećanje frekvencije i intenziteta ekstremnih oluja	Rizik za turističke događaje; povećani troškovi osiguranja; povećani razni poslovni izdaci.
Povećanje frekvencije jakih padalina u nekim regijama	Poplave u povijesnim, arhitektonskim i kulturnim znamenitostima, štete na turističkoj infrastrukturi; neprecizni prijelazi iz jedne u drugu sezonu.
Veći intenzitet i jačina požara	Gubljenje prirodnih atrakcija; povećanje rizika poplava; štete na turističkoj infrastrukturi.
Promjena u kopnenoj i obalnoj bioraznolikosti	Gubljenje prirodnih atrakcija i raznih biljnih i životinjskih vrsta u destinaciji.
Promjena vlažnosti (razne erozije)	Gubitak arheološke baštine i prirodnih energenata, što negativno utječe na atrakciju destinacije.

Izvor: ETC, 2018.

³⁵KPMG, Climate Changes Your Business. KPMG: Amsterdam, The Netherlands, (2013).

³⁶HNB: Dostupno na: <https://www.hnb.hr/-/prihodi-od-turizma-u-2023-veci-za-11-4-posto>

³⁷Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske: Turizam u brojkama 2023, str. 41. Dostupno na: https://www.htz.hr/sites/default/files/2024-08/HTZ%20TUB%20HR_%202023_1.pdf

12.2. Negativni utjecaji i pozitivne implikacije u sektoru turizma

Promjene u klimatskim parametrima dovest će do različitih implikacija na pojedine turističke destinacije, no one mogu biti i pozitivne i negativne. Zbog klimatskih promjena (ali i zbog blizine zapadnoeuropskim i sjevernoeuropskim gostima) sjevernija područja Europe mogla bi postati dovoljno atraktivna za odmor tijekom ljetnih mjeseci, a Mediteran i Republika Hrvatska mogli bi ostati privlačni (samo) u ostalom dijelu godine. Turistički sektor bit će primoran obogaćivati ponudu i nuditi proizvode više kvalitete, što može pozitivno djelovati na konkurentnost i sastav gostiju. **Povoljniji klimatski uvjeti na obalnom dijelu RH u posezoni i predsezoni mogu pozitivno djelovati na smanjenje utjecaja sezona na financijsku učinkovitost turizma u vidu produžetka sezone.**

Glavni negativni utjecaji klimatskih promjena u sektoru turizma:

- smanjenje **turističke potražnje** u ljetnim mjesecima, radi visoke temperature, UV zračenja...
- smanjenje ili gubitak **usluga ekosustava** kao elemenata privlačnosti u turizmu
- smanjenje raspoloživosti **vode**, osobito na otocima
- štete na **infrastrukturnim sustavima** i/ili smanjena funkcionalnost (odvodnja otpadnih voda, odlaganje otpada, smještajna i plažna infrastruktura, hortikultura hotelskih kompleksa ...)

Pozitivne implikacije promjene klimatskih parametara:

- povoljniji **klimatski uvjeti** u posezoni i predsezoni = produžetak sezone
- razvoj turizma **šireg prostora** destinacije (npr. planinski prostor)
- smanjenje **sezonalnosti** u ljetnim mjesecima
- novi turistički proizvodi, povećanje **konkurentnosti** i promjene u strukturi gostiju

12.3. Odgovori na klimatske promjene u sektoru turizma

U okviru Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN, 46/2020), dat je prikaz utjecaja i izazova prilagodbe klimatskim promjenama u sektoru turizma te mogućih odgovora na smanjenje visoke ranjivosti (Tablica 148).

Tablica 148: Mjere prilagodbe klimatskih promjenama u sektoru turizma

Utjecaji i izazovi koji uzrokuju visoku ranjivost	Mogući odgovori na smanjenje visoke ranjivosti
<ul style="list-style-type: none"> ▪ neprilagođenost turističke ponude projiciranim klimatskim promjenama (visoke temperature, pojačano sunčano zračenje, učestalost ekstremnih vremenskih događaja i dr.) ▪ promjena atraktivnosti područja na obalnom dijelu i u unutrašnjosti Republike Hrvatske ▪ nastanak šteta i/ili smanjena funkcionalnosti različitih infrastrukturnih sustava (vodovod, odvodnja, infrastruktura plaža, hortikultura i dr.) ▪ pogoršanje stanja ekosustava, bioraznolikosti i kulturne baštine važnih turizmu zbog neizravnih i izravnih učinaka klimatskih promjena 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prilagodba turističkog sektora na izmijenjene uvjete poslovanja zbog utjecaja klimatskih promjena ▪ usklađivanje turističkih aktivnosti s prognoziranim klimatskim promjenama ▪ jačanje kompetencije vezano uz utjecaje i prilagodbu klimatskim promjenama stručnjaka direktno vezanih uz turistički sektor ▪ uključivanje mjera prilagodbe klimatskim promjenama u sve segmente održivog hrvatskog turizma ▪ revitalizacija turističke ponude na cijelom teritoriju RH te iskorištavanje do sada nedovoljno ili nikako iskorištenih potencijala ▪ provedba prioritetnih programa sanacije kulturnih dobara uključivanjem prihvatljivih mjera smanjenja ranjivosti na klimatske promjene

Izvor: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu

Ministarstvo turizma i sporta RH prepoznalo je važnost utjecaja klimatskih promjena na dugoročnu održivost turizma u RH. Stoga uporno naglašava i koristi koje turističke destinacije u RH, ali i gospodarski subjekti i svi drugi dionici turističkog razvoja mogu imati od pravovremene implementacije načela klimatske i okolišne održivosti i ugradnje u svoje poslovanje. Te koristi su: smanjenje troškova poslovanja, povećanje prihoda, povećanje ugleda (komparativna prednost), dugoročna otpornost na klimatske/neklimate hazarde i održivost lokalne zajednice. Neki od mogućih odgovora na lokalnoj razini prikazani su nastavno (Slika 29).

Slika 29: Odgovori na klimatske promjene – adaptacijska rješenja u sektoru turizma

Izvor: Institut za turizam: ppt prezentacija Međudnos klime i turizma, dr.sc. Zovko M.

Grad Vodice je osjetljiv na klimatske promjene. Jedan od argumenata za navedenu tvrdnju predstavlja činjenica da je Grad Vodice prema očekivanim štetama od poplava po broju stanovnika na petom mjestu u RH. Ta činjenica je prepoznata na vrijeme te je 2021. izrađen dokument „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“. U navedenom dokumentu prepoznate su mjere prilagodbe, koje će dati doprinos osiguranju održivosti turizma kao najvažnije gospodarske grane i u budućnosti, ali i boljitku svih građana i turista Grada Vodice. Spomenute mjere predstavljaju nezaobilazni faktor dugoročne održivosti turizma u Gradu Vodice, a prikazane su u nastavku ovog poglavlja.

12.4. Osjetljivost na klimatske promjene globalno i u ŠKŽ

Klimatske promjene i varijabilnost u obalnom području Šibensko-kninske županije posljedica su promjena koje se odvijaju na regionalnom i globalnom nivou. Za obalno područje najvažniji elementi tih promjena su: porast varijabilnosti svih klimatskih čimbenika; porast razine mora; promjene u pojavi olujnih uspora i valova; promjene u oborinskom režimu; porast temperature zraka; porast površinske temperature mora; porast saliniteta mora te promjene u režimu vjetra.

Porast razine mora je ubrzan zadnjih desetljeća te se kreće oko 30 cm u 100 godina. Rekordne visine razine mora zabilježene su upravo posljednjih nekoliko godina, te su pokazatelj promjena koje se odvijaju i koje će se nastaviti odvijati u budućem razdoblju. Tako primjerice projekcije promjena srednje razine mora ukazuju na daljnji porast razine mora u području ŠKŽ, i to s iznosima većim od dosadašnjih. Po onome što danas znamo, u najgorim scenarijima ova promjena može biti i oko 1 metar u sljedećih 100 godina, dok srednji scenarij razvoja predviđa porast razine mora od oko 50 cm. Treba naglasiti da navedene brojke predstavljaju srednje iznose na globalnoj razini.

Isto tako, potrebno je naglasiti da broj poplavlivanja obalnih područja nije u linearnoj ovisnosti o porastu razine mora, već se ugroženost obalnih područja mnogostruko povećava s određenim porastom razine mora, zavisno o prilagodljivosti obalne infrastrukture tim promjenama. Promjene u pojavi olujnih uspora (izraženih porasta razine mora zbog dubokih ciklona) i visina površinskih valova uzrokovanih vjetrom, neće biti izraženije u budućoj klimi. No, ove je vrijednosti potrebno pridodati novim očekivanim razinama mora. Promjene u oborinskom režimu su dosada bile nešto slabije izražene, s općim trendom smanjivanja ukupnih oborina u obalnom području.

Istovremeno, regionalne klimatske projekcije predviđaju manji porast oborina u zimskom razdoblju te izraženiji pad oborina u ljetnom razdoblju. Vrijednosti globalnih promjena, te procjene kretanja za ŠKŽ prikazane su nastavno (Tablica 149).

Tablica 149: Vrijednosti globalnih promjena i procjene za ŠKŽ

Scenarij		2030.	2050.	2100.
Globalno (IPCC)				
<i>Temperatura</i>		+0,3 do 0,7 °C	+0,4 do 1,6 °C	+0,3 do +4,8 °C
<i>Razina mora</i>		9 do 17 cm	16 do 34 cm	27 do 97 cm
Šibensko–kninska županija				
<i>Temperatura</i>	Godišnje	+0,7 °C	+1,7 °C	+4,2 °C
	Zima	+0,3 °C	+1,0 °C	+3,2 °C
	Proljeće	+0,4 °C	+1,2 °C	+3,8 °C
	Ljeto	+1,0 °C	+2,5 °C	+5,0 °C
	Jesen	+0,8 °C	+2,3 °C	+4,6 °C
<i>Kiša</i>	Godišnje	– 2%	– 4%	– 7%
	Zima	+ 3%	+ 6%	+ 10%
	Proljeće	– 2%	– 3%	– 4%
	Ljeto	– 5%	– 20%	– 30%
	Jesen	– 6%	– 9%	– 15%
<i>Razina mora</i>		9 do 19 cm	17 do 38 cm	30 do 114 cm

Izvor: UNEP/MAP/PAP, 2016.

Očekivani učinci navedenih klimatskih promjena i pritisaka dotiču se mnogih aspekata okoliša te ljudskog djelovanja i suživota s okolišem, a nastavno ćemo se dotaknuti onih koji se tiču uskog obalnog pojasa, kao i onih važnih za čitavo obalno područje. Učinci koji će uzrokovati najveće materijalne štete odnose se u prvom redu na poplave obalnog pojasa, te na posljedični utjecaj na obalnu infrastrukturu i na eroziju obala. Ekstremna stanja, olujna nevremena i jake kiše uzrokuju bujice koje se najčešće događaju istovremeno kada i jaki južni vjetrovi praćeni valovima. Ove dvije pojave zbrajaju se u području kontakta obale s morem te uzrokuju sve češće prisutne poplave u obalnom pojasu. Zbog porasta razine mora višestruko će se povećati učestalost i intenzitet poplavlivanja obalnih područja.

Duljina trajanja i obuhvat poplavljenih područja rast će u sljedećim desetljećima, a naročito u drugoj polovici ovog stoljeća. Poplavlivanje obalnih područja imat će utjecaj na ljudske djelatnosti u obalnom području, kao i na sigurnost i zdravlje ljudi te stabilnost samih obalnih građevina (obalne prometnice, šetališta, pristaništa i slično), kao i stambenih i drugih građevina u obalnom području. Više razine mora, i s tim u vezi obalnih podzemnih voda, utjecat će na gradsku infrastrukturu (vodoopskrbu, kanalizaciju, elektroopskrbu i drugo), njenu održivost i rad. Posebno će biti problematičan rad sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda, jer će doći do preopterećenosti njihovog kapaciteta, a posebno obalnih ispusta preljevni i oborinskih voda. Utjecaj na pomorski promet će također biti značajan zbog neprilagođenosti visine pristaništa brodova kod izraženijeg porasta razine mora. Ugroženost obalnog područja ovisit će o prilagodljivosti obalne infrastrukture tim promjenama.

Učinak porasta razine mora, plime i oseke, valova i posebno olujnih vremena osjetit će se i na neizgrađenoj i na izgrađenoj obalnoj crti, gdje će dosadašnje plaže biti djelomično potopljene uz pojačanu eroziju i gubitak pojedinih dijelova obale. Erozijska obala će biti izraženija kod onih dijelova obale koji su otvoreni djelovanju valova i koji nisu na kamenoj podlozi, kod pješčanih obala i sprudova te kod nasutih dijelova obale, koji će biti ugroženi prodorom mora u njihove temelje (npr. dijelovi Vodica, Murtera, itd.)³⁸.

Očekivane nagle i velike oborine generirati će nagle i velike vodne valove, a posebno na strmim priobalnim slivovima (bujične vode i vododerine). Ove vode će plaviti i ugrožavati sve što se nalazi nizvodno, a time i sve što se nalazi u obalnom pojasu. Postojati će i veća opasnost da se za vrijeme poplava nekontrolirano ispire i transportira i onečišćenje iz sliva u vodne resurse i obalno područje. Od poplava će posebno biti ugrožena izgrađena područja u udolinama obalnih brda. Štete mogu biti vrlo velike. U nenaseljenim dijelovima obale ove vode će transportirati veće količine nanosa u obalna područja i tako regenerirati obalni nanos koji će valovi odvlačiti u veće dubine.

Posebno značajne promjene očekuju se u području kontakta kopnenih voda s morem. Na ovim područjima zbrojit će se efekti promjena hidrološkog režima kopnenih voda i dizanja srednje razine mora te će se stvarati specifični kumulativni efekti na prirodni okoliš, čovjeka i njegov izgrađeni okoliš.

Najznačajniji procesi i promjene u kontaktnoj obalnoj zoni slatkih i slanih voda odnose se na:

- podizanje razine površinskih voda na ušćima rijeka i obalnom moru,
- podizanje razine podzemnih voda u obalnom području,
- dublje prodiranje mora u kopno u području obala, zaljeva, a posebno na ušćima rijeka,
- pomicanje podzemnih voda dalje od obale u kopno i smanjenje kapaciteta obalnih vodnih resursa slatkih voda,
- potencijalne promjene u lokacijama istjecanja površinskih kopnenih voda u more,
- povećanje ukupnog saliniteta i varijabilnosti saliniteta u prijelaznoj zoni miješanja slatkih i slanih voda, te u podzemnim vodama,
- promjene kvalitete voda, odnosno njihovog mikrobiološkog i kemijskog sastava,
- promjene u režimu (pronosu i taloženju) nanosa u području ušća i obala,
- promjene morfologije obala, odnosno u procesima erozije obala i obnavljanja plaža,
- povećanje dubine i površine zaljeva i uvala (dulje obalne crte),
- promjene u izmjeni (bilanci) voda zaljeva,
- promjene u salinitetu voda zatvorenih ili polu-zatvorenih zaljeva,
- smanjenje kapaciteta slatkih voda otoka.

Promjene i utjecaji bit će različiti duž obala, ovisno o karakteristikama obalnog mora, karakteristikama hidrološkog sustava kopnenih voda, geometriji geohidrološkog sustava, lokalnim hidrogeološkim parametrima, te aktivnostima čovjeka. Klimatske promjene utječu na život u obalnom području na mnoge načine. Promjene u oborinskom režimu te sveukupne promjene u hidrološkom režimu utjecat će na kapacitete vodnih bogatstava Šibensko-kninske županije. Znači, doći će do promjena veličine i rasporeda protoka površinskih voda, te kapaciteta i razine podzemnih voda sliva rijeke Krke i šire u cijelom obalnom pojasu kao i na otocima. Promjene u temperaturi zraka, te posljedično i vode, utjecat će na kvalitetu voda za piće i za rekreaciju. Ove promjene utjecat će na cijelu biocenu, na proizvodnju hrane, ribarstvo i akvakulturu. Porast ljetnih temperatura te očekivanih suša nose posebne rizike za zdravlje ljudi, turizam, požare, poljoprivredu, proizvodnju i potrošnju energije, te za ostale djelatnosti u nešto manjoj mjeri.

³⁸Izvor: Berlingi G., Margeta J.: Plan integralnog upravljanja obalnim područjem (IUOP) ŠKŽ, i Preporuke za jačanje otpornosti obala na utjecaje klimatskih promjena; UNEP/MAP/PAP, Split 2016.

Povećanje solarnog zračenja i povećanje temperature rezultirat će većim zagrijavanjem tla i vode, što će prouzročiti povećanje isparavanja vode s vodnih površina i kopna, posljedice čega će osjetiti cijela biocenoza.

Uz to, doći će do povećanja temperature vode i time ubrzanja i promjena biokemijskih procesa u vodama te smanjenja koncentracije kisika. Povećanje temperature u vodama, kao i jake oborine, utjecat će i na mikrobiološke karakteristike vode koja se zahvaća za piće, kao i voda koje se koriste za rekreaciju.

Pad kvalitete vode za piće vodi porastu rizika za zdravlje ljudi, bilo od zaraza, ili od povećanih koncentracija klorida u vodi u ljetnim periodima. Veće temperature obalnog mora pogodovat će razvoju i drugih organizama koji mogu biti štetni za zdravlje ljudi³⁹.

12.5. Utjecaj klimatskih promjena na Grad Vodice i procjena osjetljivosti

Nastavno su prikazani procjena osjetljivosti i izloženost klimatskim promjenama na dosadašnje ekstremne događaje koji se odnose na Grad Vodice, kao što su: poplave (more); poplave (oborine), toplinski valovi, suše, požari te procjena ranjivosti postojećeg stanja uslijed pojavnosti navedenih ekstremnih događaja na stanovništvo, infrastrukturu, objekte, gospodarstvo i prirodne resurse. Jednako tako napravljena je procjena utjecaja klimatskih promjena s obzirom na receptore, potencijalne učinke, osjetljivost/izloženost, kapacitet za prilagodbu i ranjivost.⁴⁰

Radi lakšeg razumijevanja, nastavno su pojašnjeni najvažniji pojmovi vezani za utjecaj klimatskih promjena na različite grupe, kao što su: stanovništvo, infrastruktura, objekti, gospodarstvo te prirodni resursi. U dokumentu su posebno apostrofirani turizam i infrastruktura. Turizam je posebno apostrofirani iz razloga što klimatske promjene već utječu, a u budućnosti će imati još veći utjecaj na održivost turizma u Gradu Vodice. Isto vrijedi i za infrastrukturu (vodna infrastruktura, električna energija, prometnice, obalna infrastruktura), koja s jedne strane predstavlja nezaobilazni element u izračunu prihvatnog kapaciteta, a s druge strane prilagodba kapaciteta infrastrukture na klimatske promjene ima veliki utjecaj na održivost turizma Grada Vodica već sada, a taj će se utjecaj u budućnosti još i povećavati.

Ekstreman vremenski događaj je događaj kada su vremenski uvjeti bili ekstremni, npr. vrućina, oluja ili pljusak, koji se pojavljuju rijetko na određenom mjestu i vremenu.

Rizik je mjera vjerojatnosti pojave i razmjera posljedice ekstremnog događaja – hazarda, kao učinka ekstremnog vremena prouzročenog klimatskim promjenama. Ovisi o postojećoj ranjivosti (visoka, srednja, niska) i utjecaju klimatskih promjena (umanjuje, nepromijenjeno, pojačava), te je procijenjen u rasponu vrlo visok / visok / srednji / nizak / vrlo nizak.

Mogućnosti vezano za klimatske promjene odnose se na pozitivne (korisne) učinke koji mogu nastati kao posljedica klimatskih promjena.

Receptori definiraju fizikalne i socio-ekonomske uvjete grada, a obuhvaćaju: stanovništvo, infrastrukturu, izgrađeni okoliš, gospodarstvo, prirodne resurse. Za svaki receptor postojeća ranjivost je procijenjena u rasponu niska / srednja / visoka.

Osjetljivost je mjera do koje na neku sredinu (grad) utječu učinci ekstremnog vremena prouzročenih klimatskim promjenama. Utjecaj može biti direktan ili indirektan te može biti pozitivan ili negativan. Za svaki receptor osjetljivost je procijenjena u rasponu niska / srednja / visoka.

³⁹ Izvor: Berlengi G., Margeta J.: Plan integralnog upravljanja obalnim područjem (IUOP) ŠKŽ, i Preporuke za jačanje otpornosti obala na utjecaje klimatskih promjena; UNEP/MAP/PAP, Split 2016.

⁴⁰ Izvor: Plimica d.o.o.; Isor Račišće, Geoprojekt d.d.: „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“, Split 2021.

Kapacitet za prilagodbu je sposobnost za prilagodbu na promjene, za iskorištavanje mogućnosti ili umanjeње potencijalnih šteta- Za svaki receptor kapacitet za prilagodbu je procijenjen u rasponu niska / srednja / visoka.

Ranjivost je mjera do koje je neka sredina osjetljiva te u nemogućnosti da se nosi sa štetnim učincima ekstremnog vremena prouzročenih klimatskim promjenama. Ovisi o osjetljivosti; procijenjena u „odabir receptora“ i „prijašnji ekstremni događaji“, i izloženosti, procijenjena u dijelu „prostorni značaj“ (ili prostorne značajke), receptora učincima ekstremnog vremena te kapacitetu za prilagodbu, procijenjeno u dijelu „procjena ranjivosti“.

Mjere prilagodbe na učinke klimatskih promjena mogu biti tehničke, participativne, komunikacijske, planske, itd. Cilj primjene mjera prilagodbe je: smanjiti ranjivost receptora, povećati kapacitet za prilagodbu, jačati pozitivne učinke klimatskih promjena.

Nastavno je prikazana procjena osjetljivosti i izloženosti s obzirom na dosadašnje ekstremne događaje (Tablica 150).

Tablica 150: Procjena osjetljivosti i izloženosti s obzirom na dosadašnje ekstremne događaje

Ekstremni događaji	Meteorološki pokazatelji	Učinci	Pogođeni receptori	Lokacija
Poplave (more)				
3. listopada 2020. 12. studeni 2019. 29. listopada 2018. 25. ožujak 2015. 2. studeni 2012.	olujni valovi juga (SE), vjetar puše nekoliko dana u nizu dok maksimalne brzine vjetra dostižu 70-90 km/h odnosno na mahove i preko 110 km/h, a opaženi valovi u akvatoriju Vodica su na mahove $H_s > 3$ m	poplavljena i oštećena obala: - rive - plaže - obalna infrastruktura poplavljeni objekti najbliži moru	stanovništvo: - financijska šteta - ne mogućnost rada objekti: - privatne kuće - javni objekti infrastruktura: - ceste - vodna infrastruktura gospodarstvo: - turizam	cijeli obali potez je poplavljen, a najpogođeniji su dijelovi: - centar (Vruje do Punte) - potez od Punte do Vičevice
Poplave (oborine)				
11. rujna 2014. 15. listopada 2015.	rekordne količine dnevne oborine: 243 mm/m ² (2014) od čega 164 mm/m ² u samo 2 sata (6:30 do 8:30) 134 mm/m ² (2015) od čega 98 mm/m ² u samo 3 sata (19:10 do 22:10)	poplavljen veliki dio grada: - objekti - ulice velika materijalna šteta oštećenje infrastrukture: - ceste - kanalizacija nekontrolirano širenje otpada (fekalne vode iz kanalizacije i septičkih jama, raznovrstan otpad raširen bujičnim tokom)	stanovništvo: - financijska šteta - ne mogućnost rada objekti: - privatne kuće - javni objekti gospodarstvo: - turizam i poljoprivreda kratkoročno prirodni resursi: - javne zelene površine - obalno more je primilo veliku količinu onečišćene oborinske vode, zemljanog nanosa te krupnog otpada	najpogođeniji je urbanizirani dio područja: - centar
Toplinski valovi				
1994. 1998. 2000. 2003. 2007. 2009.	rekordne vrijednosti maksimalnih dnevnih temperatura: 39.4° C (2017) 38.9° C (2003) 38.5° C (2000)	utjecaj na ljude: - ugroženo zdravlje, npr. problemi s disanjem i iscrpljenost	stanovništvo: - ugrožene skupine (starije osobe, djeca, osobe lošijeg zdravstvenog	najintenzivnije su pogođeni urbanizirani dijelovi: - centar (pojava toplinskih otoka)

2011. 2012. 2015. 2017. 2018.	38.1° C (2007) rekordne vrijednosti broja tropskih dana: 77 dana (2003) 73 dana (2012) 72 dana (2015) 69 dana (2018)	- smanjena produktivnost u radu povećana potrošnja električne energije i vode pojava šumskih požara	stanja, turisti iz hladnijih krajeva, radnici s fizički zahtjevnim poslovima te radnici na otvorenom) infrastruktura: - sustav opskrbe električnom energijom - vodoopskrba - urbani dio grada	-
Suše				
prosinač 1991 – kolovoz 1993 veljača - studeni 2003 veljača 2011 - kolovoz 2012 studeni 2016 - kolovoz 2017	iznadprosječno veliki broj dana po mjesecima bez oborine (<1 mm/m ²)	problemi u poljoprivrednoj proizvodnji problemi u opskrbi stanovništva i stoke pitkom vodom	stanovništvo infrastruktura: - sustav vodoopskrbe gospodarstvo: - poljoprivreda prirodni resursi: - šume - urbano zelenilo	najintenzivnije su pogođeni poljoprivredne površine u zaobilju, naročite vodno one sa vodno zahtjevnim kulturama
Požari				
lipanj – kolovoz 2007. lipanj – kolovoz 2019. ožujak 2017. srpanj 2013.		niz požara na širem području Vodica, najznačajniji na predjelu Kovča gdje je izgorjelo 150 ha guste makije te je ozlijeđen 1 vatrogasac	prirodni resursi: - zelene površine / opožareno tlo pod makijom i borovom šumom - stradale životinje i opožarena staništa gospodarstvo: - poljoprivreda / opožareno poljoprivredno tlo (usjevi) te štete na objektima na poljoprivrednim posjedima - turizam / smanjen broj turista stanovništvo: - pogibije i ozljede vatrogasaca infrastruktura: - oštećenja	predio Čokin stan predio Kovča Jadrija Srima Zatonska ulica područje kod Šibenskog mosta područje kod Benkovačke ceste

Izvor: Plimica d.o.o.; Isor Račišće, Geoprojekt d.d.: „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“

Tablica 151: Procjena osjetljivosti i izloženosti na poplave (more)

Receptori (grupa)	Receptori	Potencijalni učinci	Osjetljivost / izloženost	Kapacitet za prilagodbu	Ranjivost
Stanovništvo	<u>Zdravlje ljudi</u>	-ozljede zbog otežanog kretanja na poplavljenim i oštećenim površinama	mala	veliki	mala
	<u>Ugrožene skupine</u> (socijalna infrastruktura)	-izvanredne financijske štete	mala	mali	srednja
Infrastruktura	<u>Vodna infrastruktura</u> -vodoopskrba -sustav oborinske odvodnje -sustav fekalne odvodnje	- oštećenja kanalizacijskih elemenata (puknuće, pomicanje, isplivavanje) - nekontrolirano širenje sadržaja sustava odvodnje (najneugodnije je izbijanje fekalne vode na površinu, npr. cestu) te prateće onečišćenje prijemnika (obalno more) - zamućenje i onečišćenje pitke vode u sustavu - štete na tlačnim dionicama (crpne stanice)	srednja	mali	srednja
	<u>Električna energija</u>	-štete na elektro-instalacijama koje su tipično ukopane u prometnicama u obalnom pojasu	mala	veliki	mala
	<u>Prometnice</u>	-štete na prometnicama koje su u zoni udara valova	mala	srednji	mala
	<u>Obalna infrastruktura</u> -plaže -obalne staze -rive/lukobrani -instalacije -objekti do mora	- poplave u obalnom pojasu - erozija plažnog materijala - oštećenje obalne infrastrukture (staze, rive, gatovi, lukobrani) - štete na pomičnoj i nepomičnoj imovini u zoni udara valova (brodice, urbana oprema riva i sl.)	velika	srednji	velika
Objekti	-privatni objekti -javni objekti	-poplave i oštećenja objekata u obalnoj zoni	srednja	mali	velika
Gospodarstvo	<u>Turizam</u>	- štete na pokretnoj imovini turista (npr. brod, auto, bicikl) pri udaru valova - poplave i oštećenja objekata - smanjena atraktivnost kao turističke destinacije	mala	veliki	mala
	Poljoprivreda - ratarstvo	- nema učinka	mala	srednji	mala
	Poljoprivreda – stočarstvo	- nema učinka	mala	srednji	mala
Prirodni Resursi	Urbano zelenilo	- nema učinka			
	Šume	- nema učinka			
	Otvorena staništa	- nema učinka			
	Obalna staništa	- degradacija staništa	velika	veliki	srednja
	Vode	- nema učinka			
	More	- onečišćenje	srednja	veliki	srednja

Izvor: Plimica d.o.o.; Isor Račišće, Geoprojekt d.d.: „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“, Split 2021.

Tablica 152: Procjena osjetljivosti i izloženosti na poplave (oborine)

Receptori (grupa)	Receptori	Potencijalni učinci	Osjetljivost / izloženost	Kapacitet za prilagodbu	Ranjivost
Stanovništvo	<u>Zdravlje ljudi</u>	-ozljede zbog otežanog kretanja na poplavljenim i oštećenim površinama	mala	veliki	mala
	<u>Ugrožene skupine</u> (socijalna infrastruktura)	-izvanredne financijske štete	velika	mali	velika
Infrastruktura	<u>Vodna infrastruktura</u> -vodoopskrba -sustav oborinske odvodnje -sustav fekalne odvodnje	- oštećenja kanalizacijskih elemenata (puknuće, pomicanje, isplivavanje) - nekontrolirano širenje sadržaja sustava odvodnje (najneugodnije je izbijanje fekalne vode na površinu, npr. cestu) te prateće onečišćenje prijemnika (obalno more) - zamućenje i onečišćenje pitke vode u sustavu - štete na tlačnim dionicama (crpne stanice)	velika	mali	velika
	<u>Električna energija</u>	-štete na elektro instalacijama uslijed prodora poplave	mala	veliki	mala
	<u>Prometnice</u>	-štete na prometnicama uslijed bujičnog toka	mala	srednji	mala
	<u>Obalna infrastruktura</u> -plaže -obalne staze -rive/lukobrani -instalacije -objekti do mora	- poplave u obalnom pojasu imaju najveće razmjere te obalni pojas najdulje ostaje poplavljen - erozija plažnog materijala - oštećenje obalne infrastrukture zbog bujičnog toka	velika	srednji	velika
Objekti	-privatni objekti -javni objekti	-poplave i oštećenja objekata	velika	srednji	velika
Gospodarstvo	<u>Turizam</u>	-štete na imovini turista (npr. brod, auto, kuća) -poplave i oštećenja objekata -kratkotrajno smanjena atraktivnost kao turističke destinacije	mala	veliki	mala
	<u>Poljoprivreda - ratarstvo</u>	-negativni učinak uslijed varijabilnosti u količinama i sezonske preraspodjele	mala	srednji	mala
	<u>Poljoprivreda – stočarstvo</u>	- erozija pašnjačkih površina	mala	srednji	mala
Prirodni Resursi	Urbano zelenilo	- erozija tla i degradacija kultura	mala	veliki	mala
	Šume	- erozija tla i rušenje	mala	veliki	mala
	Otvorena staništa	- erozija tla i degradacija	mala	veliki	mala
	Obalna staništa	- erozija tla i degradacija	mala	veliki	mala
	Vode	-smanjena kvaliteta vode -smanjena dostupnost vodnih resursa uslijed sezonske preraspodjele	srednja	srednji	srednja
	More	- onečišćenje	srednja	veliki	srednja

Izvor: Plimica d.o.o.; Isor Račišće, Geoprojekt d.d.: „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“, Split 2021.

Tablica 153: Procjena osjetljivosti i izloženosti na toplinske valove

Receptori (grupa)	Receptori	Potencijalni učinci	Osjetljivost / izloženost	Kapacitet za prilagodbu	Ranjivost
Stanovništvo	<u>Zdravlje ljudi</u>	- povećanje meteorotropnih bolesti kao što su vaskularne bolesti, astma, reuma ili rak kože - povećanje smrtnosti	srednja	veliki	srednja
	<u>Ugrožene skupine</u> (socijalna infrastruktura)	- nemogućnost izbjegavanja nepovoljnih učinaka	srednja	mali	velika
Infrastruktura	<u>Vodna infrastruktura</u> - vodoopskrba - sustav oborinske odvodnje - sustav fekalne odvodnje	- povećanje potrošnje pitke vode (potencijalne nestašice) - nestašice - problem u radu uređaja za pročišćavanje otpadnih voda	mala	mali	mala
	<u>Električna energija</u>	- problemi stabilnosti elektro-mreže zbog znatnog povećanja potrošnje električne energije – pad sustava	velika	srednji	velika
	<u>Prometnice</u>	- oštećenje površinskih slojeva	mala	srednji	mala
	<u>Obalna infrastruktura</u> - plaže - obalne staze - rive/lukobrani - instalacije - objekti do mora	- nema utjecaja	velika	srednji	velika
Objekti	- privatni objekti - javni objekti	- test trajnosti materijala (izolacija) - oštećenja na izloženim dijelovima objekata (krov)	velika	srednji	velika
Gospodarstvo	<u>Turizam</u>	- smanjene radne sposobnosti i efikasnosti - smanjena atraktivnost turističke destinacije	srednja	veliki	mala
	<u>Poljoprivreda - ratarstvo</u>	- smanjeni prinosi	srednja	srednji/mali	srednja
	<u>Poljoprivreda – stočarstvo</u>	- smanjeni prinosi	srednja	veliki	mala
Prirodni Resursi	Urbano zelenilo	- stres uslijed nedostatka vlage	mala	veliki	mala
	Šume	- smanjen prirast	srednja	veliki	mala
	Otvorena staništa	- smanjena produktivnost	srednja	veliki	mala
	Obalna staništa	- smanjen prirast	mala	veliki	mala
	Vode	- isušivanje i pomor vodenih organizama	mala	mali	mala
	More	- poremećaj hranidbenih lanaca - cvjetanje mora	srednja	mali	velika

Izvor: Plimica d.o.o.; Isor Račišće, Geoprojekt d.d.: „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“, Split 2021.

Tablica 154: Procjena osjetljivosti i izloženosti na suše

Receptori (grupa)	Receptori	Potencijalni učinci	Osjetljivost / izloženost	Kapacitet za prilagodbu	Ranjivost
Stanovništvo	<u>Zdravlje ljudi</u>	- nema učinka			
	<u>Ugrožene skupine</u> (socijalna infrastruktura)	- nema učinka			
Infrastruktura	<u>Vodna infrastruktura</u> -vodoopskrba -sustav oborinske odvodnje -sustav fekalne odvodnje	- povećanje potreba za vodom (zalijevanje vrtova) u uvjetima smanjenja prirodnih kapaciteta	mala	mali	mala
	<u>Električna energija</u>	- nema učinka			
	<u>Prometnice</u>	- nema učinka			
	<u>Obalna infrastruktura</u> -plaže -obalne staze -rive/lukobrani -instalacije -objekti do mora	- nema učinka			
Objekti	-privatni objekti -javni objekti				
Gospodarstvo	<u>Turizam</u>	- nema učinka			
	<u>Poljoprivreda - ratarstvo</u>	-smanjeni prinosi	srednja	srednji/mali	srednja
	<u>Poljoprivreda – stočarstvo</u>	- smanjeni prinosi	srednja	veliki	mala
Prirodni Resursi	Urbano zelenilo	- oštećenje ili uvenuće vegetacije	srednja	veliki	mala
	Šume	- smanjen prirast, oštećenje	srednja	srednji	srednja
	Otvorena staništa	-smanjena produktivnost uvenuće vegetacije	srednja	mali	srednja
	Obalna staništa	- smanjen prirast	mala	veliki	mala
	Vode	- smanjenje protoka, smanjenje koncentracije kisika, negativni utjecaji na živi svijet	mala	mali	mala
	More	- nema učinka			

Izvor: Plimica d.o.o.; Isor Račišće, Geoprojekt d.d.: „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“, Split 2021.

Tablica 155: Procjena osjetljivosti i izloženosti na požare

Receptori (grupa)	Receptori	Potencijalni učinci	Osjetljivost / izloženost	Kapacitet za prilagodbu	Ranjivost
Stanovništvo	<u>Zdravlje ljudi</u>	- ugroženost života i zdravlja ljudi	velika	veliki	srednja
	<u>Ugrožene skupine</u> (socijalna infrastruktura)	- ugroženost života i zdravlja ljudi	velika	mali	velika
Infrastruktura	<u>Vodna infrastruktura</u> -vodoopskrba -sustav oborinske odvodnje -sustav fekalne odvodnje	- štete na infrastrukturi - velika potreba za vodom / lokalno test sustava zbog vršne potrošnje vode	srednja	veliki	srednja
	<u>Električna energija</u>	- štete na infrastrukturi	velika	veliki	srednja
	<u>Prometnice</u>	- štete na infrastrukturi	mala	veliki	mala
	<u>Obalna infrastruktura</u> -plaže -obalne staze -rive/lukobrani -instalacije -objekti do mora	- štete na infrastrukturi	mala	veliki	mala
Objekti	-privatni objekti -javni objekti	- štete na objektima	velika	srednji	velika
Gospodarstvo	<u>Turizam</u>	- šteta na imovini turista - smanjena atraktivnost turističke destinacije	srednja	srednji	srednja
	<u>Poljoprivreda – ratarstvo</u>	-smanjeni prinosi	srednja	srednji/mali	srednja
	<u>Poljoprivreda – stočarstvo</u>	- smanjeni prinosi	srednja	veliki	mala
Prirodni Resursi	Urbano zelenilo	- degradacija vegetacije	mala	veliki	mala
	Šume	- degradacija ili nestanak staništa	srednja	mali	velika
	Otvorena staništa	-degradacija staništa	srednja	veliki	mala
	Obalna staništa	- nema učinka			
	Vode	- onečišćenje	mala	veliki	mala
	More	- onečišćenja	mala	veliki	mala

Izvor: Plimica d.o.o.; Isor Račišće, Geoprojekt d.d.: „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“, Split 2021.

Tablica 156: Procjena osjetljivosti i izloženosti na ekstremne događaje

Klimatski indikator	Trend Klimatskih promjena	Utjecaj klimatskih promjena na ekstremne događaje				
		Poplave (more)	Poplave (oborine)	Toplinski valovi	Suše	Požari
Prosječna temperatura zraka	Povećanje, najveće ljeti	Ne utječe	Ne utječe	Ne utječe	Pojačanje	Pojačanje
Rijetko (ekstremno) visoka temperatura zraka	Povećanje, najveće ljeti i u jesen	Ne utječe	Ne utječe	Pojačanje naročito u proljeće i ljeti	Pojačanje naročito u proljeće i ljeti	Pojačanje naročito u proljeće i ljeti
Humidex indeks	Povećanje	Ne utječe	Ne utječe	Pojačanje	Pojačanje	Ne utječe
Toplinski valovi (broj dana s Tmax> Tp=90%)	Povećanje, tijekom ljeta i proljeća	Ne utječe	Ne utječe	Pojačanje, naročito u proljeće i ljeti	Pojačanje naročito u proljeće i ljeti	Pojačanje naročito u proljeće i ljeti
Tropske noći	Povećanje, tijekom ljeta	Ne utječe	Ne utječe	Pojačanje, naročito ljeti	Pojačanje, naročito ljeti	Pojačanje, naročito ljeti
Prosječna količina oborine	Povećanje na razini godine Povećanje, najveće zimi Smanjenje, najveće ljeti	Ne utječe	Pojačanje jesen-zima, zbog veće količine oborine tlo može biti zasićenije vodom	Pojačanje ljeti, zbog manje količine i učestalosti oborine	Pojačanje u toplom dijelu godine, naročito ljeti	Pojačanje u toplom dijelu godine, naročito ljeti
Intenzivna količina oborine	Povećanje na razini godine Povećanje, najveće zimi Smanjenje, najveće ljeti	Pojačanje jesen-zima, kada se jave istodobno olujni valovi i pljuskovi juga	Pojačanje jesen-zima, zbog veće učestalosti i Intenziteta pljuskova	Pojačanje ljeti, zbog manje količine i učestalosti oborine	Pojačanje u toplom dijelu godine, naročito ljeti	Pojačanje u toplom dijelu godine, naročito ljeti
Ekstremna količina oborine	Povećanje na razini godine Povećanje, jesen-proljeće Smanjenje, samo ljeti	Pojačanje jesen-zima, kada se jave istodobno olujni valovi i pljuskovi juga	Pojačanje jesen-zima, zbog veće učestalosti i Intenziteta pljuskova	Pojačanje ljeti, zbog manje količine i učestalosti oborine	Pojačanje ljeti	Pojačanje ljeti
Indeks jakih oborina (broj dana s oborinom većom od 10 mm)	Povećanje na razini godine Povećanje, naročito zimi Smanjenje, naročito ljeti	Pojačanje zima, kada se jave istodobno olujni valovi i pljuskovi juga	Pojačanje zimi, zbog veće učestalosti	Pojačanje ljeti, zbog manje učestalosti	Pojačanje ljeti	Pojačanje ljeti
Maksimalni broj uzastopnih dana bez oborine	Povećanje u svim godišnjim dobima, naročito ljeti	Ne utječe	Smanjenje	Pojačanje	Pojačanje	Pojačanje
Temperatura i salinitet mora	Povećanje	Ne utječe	Ne utječe	Ne utječe	Ne utječe	Ne utječe
Olujni valovi	Nema promjene	Nema promjene	Nema promjene	Ne utječe	Ne utječe	Ne utječe
Razina mora	Povećanje	Pojačanje	Pojačanje, zbog mogućeg otežanog otjecanja u more.	Ne utječe	Ne utječe	Ne utječe

Izvor: Plimica d.o.o.; Isor Račišće, Geoprojekt d.d.: „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“, Split 2021.

12.6. Mjere prilagodbe na klimatske promjene u Gradu Vodice

Mjere prilagodbe na učinke klimatskih promjena predstavljaju nezaobilazni faktor dugoročne održivosti turizma u Gradu Vodice. Jedan od brojnih argumenata predstavlja činjenica da je Grad Vodice prema očekivanim štetama od poplava po broju stanovnika na petom mjestu u RH. Stoga je važno na vrijeme prepoznati i realizirati mjere prilagodbe, koje će dati doprinos osiguranju održivosti turizma kao najvažnije gospodarske grane i u budućnosti, ali i boljitku svih građana i turista Grada Vodice. Cilj primjene mjera prilagodbe je: smanjiti ranjivost receptora, povećati kapacitet za prilagodbu, jačati pozitivne učinke klimatskih promjena. Temeljem utvrđenih ranjivosti za postojeće stanje klime te rizika povezanih s učincima promjene klime za područje Grada Vodice identificiran je set potencijalno primjenjivih opcija prilagodbe. Pri odabiru specifičnih mjera koje bi grad Vodice, mogle imati najveći učinak čest je slučaj da se efektivnost i efikasnost mjera prilagodbe pojačavaju pri određenim kombinacijama mjera. Mjere prilagodbe potrebno je usuglasiti s upravom Grada. Mjere na učinke klimatskih promjena mogu biti tehničke, participativne, komunikacijske, planske, itd. Nastavno donosimo set mjera koje mogu dati doprinos bržoj prilagodbi Grada Vodice na učinke klimatskih promjena⁴¹.

Mjera: Utvrditi granice pomorskog dobra

Opis: Utvrditi granice pomorskog dobra Sukladno zakonskim odredaba, a s ciljem raspodjele odgovornosti i ovlasti u upravljanju obalnim i morskim područjem.

Lokacija: Obalno i morsko područje

Kategorija: Društvene mjere

Nadležnost: Grad

Mjera: Izrada Plana upravljanja plažama

Opis: Izrada programskog dokumenta kojim će se utvrditi modaliteti upravljanja plažama s ciljem raspodjele odgovornosti i ovlasti u upravljanju plažama.

Lokacija: Plažni prostori

Kategorija: Društvene mjere

Nadležnost: Grad

Mjera: Rekonstrukcija i obnova ugrožene obalne infrastrukture

Opis: Izrada projektne dokumentacije te izvođenje radova rekonstrukcije i obnove ugrožene obalne infrastrukture, segmenti s oštećenjima i što redovno poplavljuju, s ciljem jačanja otpornosti obale i prateće infrastrukture. Tehničkim rješenjem potrebno je smanjiti uočene ranjivosti na poplavljivanje i udar valova.

Lokacija: Obalno područje u dijelu riva ispred zgrade TZ Grada Vodice

Kategorija: Strukturne mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Podizanje i proširenje obale

Opis: Izrada projektne dokumentacije te izvođenje radova podizanja i proširenja obale s ciljem stvaranja novih obalnih površina (plaže i prostor za rekreaciju) i nove urbanističke matrice, uz integraciju elemenata za prilagodbu na klimatske promjene.

Lokacija: Obalno područje – Punta-Blata-Bristak, Srma

Kategorija: Strukturne mjere

Nadležnost: Grad Vodice

⁴¹ Preuzeto iz dokumenta: „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“, Plimica d.o.o.; Isor Račišće, Geoprojekt d.d.: Split 2021.

Mjera: Obalni odmak

Opis: Izrada programskog dokumenta kojim će se utvrditi modaliteti za obalni odmak.

Lokacija: Obalno područje - Srima

Kategorija: Strukturne i društvene mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Izrada koncepta sustava oborinske odvodnje

Opis: Izrada konceptualnog rješenja sustava oborinske odvodnje: (i) planske mjere – zoniranje, trase površinskih tokova i retencija u UPU, integracija s mjerama zelene infrastrukture, definiranje lokacija i količina priključka na javni sustav; (ii) tehničke mjere (javne površine) – sakupljanje/pročišćavanje, kanali, retencije, ispusti; (iii) tehničke mjere (privatne površine) – upoj, uporaba kišnice; (iv) društvene mjere – poticajna politika u formi varijabilne komunalne naknade kao mjere poreznog poticanja za povećanje upojnih površina

Lokacija: Obalno područje - Srima

Kategorija: Strukturne mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Uvođenje varijabilne komunalne naknade

Opis: Uvođenje poticajne politike u formi varijabilne komunalne naknade kao mjere poreznog poticanja za povećanje upojnih površina s ciljem povećanja kolektivne odgovornosti za upravljanje oborinskim poplavama i smanjenje ranjivosti od istih. upojnih površina

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Društvene mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Uspostava sustava monitoringa sustava oborinske odvodnje

Opis: Uspostava sustava monitoringa stanja i redovnog održavanja sustava oborinske odvodnje te kontrole (ne)planske izgradnje kojom se utječe na sustav oborinske odvodnje.

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Strukturne mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Podizanje razine svijesti o prednostima primjene zelenih rješenja

Opis: Informirati o prednostima primjene zelenih rješenja, prvenstveno za odvodnju oborinske vode. Poticanje na sekundarno korištenje vode (npr. sakupljanje kišnice za potrebe navodnjavanja vrta).

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Strukturne(zelene) mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Podizanje razine svijesti o održivom razvoju i o nužnosti prilagodbi na klimatske promjene

Opis: Održati godišnje određeni broj radionica predavanja za različite ciljane skupine o održivom razvoju i o nužnosti prilagodbi na klimatske promjene. Promovirati pristup kolektivne odgovornosti.

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Društvene mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Uspostava sustava ranog upozoravanja na ekstremne događaje

Opis: Izrada zajedničkog sustava ranog upozoravanja na ekstremne vremenske događaje (oborinske i obalne poplave, toplinski valovi) te izrada preporuka za postupanje u slučaju istih.

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Društvene mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Uspostava mjere potpore za sadnju i održavanje zelenih površina

Opis: Uspostava mjere potpore za sadnju i održavanje zelenih površina s ciljem smanjenja intenziteta toplinskih valova u urbaniziranom području. Potpora nadležnog komunalnog poduzeća u primjeni mjere.

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Društvene i Strukturne (zelene) mjere

Nadležnost: Grad Vodice, Leć d.o.o.

Mjera: Uspostava mjera za povećanje javnih zelenih površina (s visokim stablima)

Opis: Uspostava mjere za povećanje javnih zelenih površina s ciljem smanjenja intenziteta toplinskih valova u urbaniziranom području. Formiranje hladnih koridora (zelene fasade i nadsvođene ulice)

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Strukturne (zelene) mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Uspostava mjera za uređenje hladnih koridora

Opis: Uspostava mjere za formiranje – uređenje hladnih koridora (zelene fasade i nadsvođene ulice) s ciljem smanjenja intenziteta toplinskih valova u urbaniziranom području.

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Strukturne (zelene) mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Uspostava mjera za obnovu i izgradnju bunara, javnih česmi i fontana

Opis: Uspostava mjera za obnovu i izgradnju bunara, javnih česmi i fontana s ciljem smanjenja intenziteta toplinskih valova u urbaniziranom području.

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Strukturne mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Uspostava katastra zelenih površina i kontrola invazivnih vrsta

Opis: Uspostava katastra zelenih površina. Komunalno društvo potrebno je unaprijediti i osposobiti za korištenje sredstava za zaštitu bilja, kako bi mogli provoditi sustavnu kontrolu invazivnih vrsta, pajasena, paulovnije, ambrozije i drugih, koje će se pojaviti uslijed klimatskih promjena.

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Društvene mjere

Nadležnost: Grad Vodice, Leć d.o.o.

Mjera: Uspostava mjera potpore za vodno neintenzivnu poljoprivrednu djelatnost

Opis: Uspostava mjera potpore za sadnju i održavanje poljoprivrednih kultura koje nisu vodno intenzivne, a naročito poticati razvoj stočarstva (ovce i koze). Za otvorena staništa, prvenstveno pašnjake, te uzgoj krmnih vrsta potrebno je početi koristiti biljke s dubljim korijenjem, koje bolje odolijevaju sušama. Planovi navodnjavanja moraju se provoditi isključivo na područjima boniteta zemljišta P1 i P2, ali je potrebno uzeti u obzir projekcije ekološki prihvatljivog minimuma rijeke Krke za sve nizvodne ekosustave.

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Strukturne i društvene mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Uspostava preventivnih mjera protupožarne zaštite

Opis: Poboljšanje protupožarne infrastrukture (prosike, protupožarni putevi, punktovi s opremom i rezervama vode) radi smanjenja rizika od šumskih požara i pružanje pristupa specijaliziranoj opremi za gašenje šumskih požara. Nabavka tehnika i opreme za praćenje, kontrolu i suzbijanje šumskih požara. Javno obrazovanje i osposobljavanje za sprečavanje i gašenje požara

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Strukturne i društvene mjere

Nadležnost: Grad Vodice

Mjera: Uspostava mjera za održivu poljoprivredu

Opis: Odlukom o komunalnom redu omogućiti svim poljoprivrednicima, da održavaju tuđe poljoprivredne parcele s kojima graniče, a koje se ne koriste i zarasle su. Na taj način se smanjuje njihov rizik od požara i rizik od požara uopće. Uzgojem ovaca i koza, zbog zaštite okoliša, uključujući i preventivno djelovanje na smanjenje rizika od požara, doprinosi se dobivanju kvalitetnih konzumnih proizvoda visoke gospodarske vrijednosti. Provoditi sustavne edukacije o mogućnostima korištenja poticajnih mjera za održivu upotrebu pašnjaka i livada košanica za potrebe ishrane stoke. Provoditi sustavne edukacije o mogućnostima korištenja poticaja za provođenje mjera za očuvanje ciljeva pojedinih područja ekološke mreže, brendiranje ekoloških proizvoda. Zelene tržnice, udruživanje malih OPG-ova i povezivanje s krajnjim potrošačima. Osigurati podršku u promociji lokalno proizvedenih prehrambenih proizvoda.

Lokacija: Grad Vodice

Kategorija: Strukturne i društvene mjere

Nadležnost: Grad Vodice

13. STRATEŠKI OKVIR RAZVOJA TURIZMA U RH

13.1. Nacionalna razvojna strategija RH do 2030.

Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine predstavlja okvir za izradu svih akata strateškog planiranja na nacionalnoj razini, čime se osigurava usklađenost javnih politika i sinergijski učinak predviđenih programa i mjera. Gospodarski i društveni razvoj u ravnoteži s prirodom, predviđen unutar definirana četiri razvojna smjera Nacionalne razvojne strategije RH do 2030. godine⁴², stvorit će prilike za sadašnje i buduće generacije, pri čemu će ljudi biti u središtu svih ulaganja.

⁴²Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine, dostupno na poveznici: <https://hrvatska2030.hr/>

Razvojni smjerovi Nacionalne razvojne strategije RH do 2030. godine su:

1. održivo gospodarstvo i društvo,
1. jačanje otpornosti na krize,
2. zelena i digitalna tranzicija,
3. ravnomjeran regionalni razvoj.

Nastavno je dan prikaz Razvojnih smjerova Nacionalne razvojne strategije RH do 2030. godine (Slika 30).

Slika 30: Razvojni smjerovi Nacionalne razvojne strategije RH do 2030.

Izvor: Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine

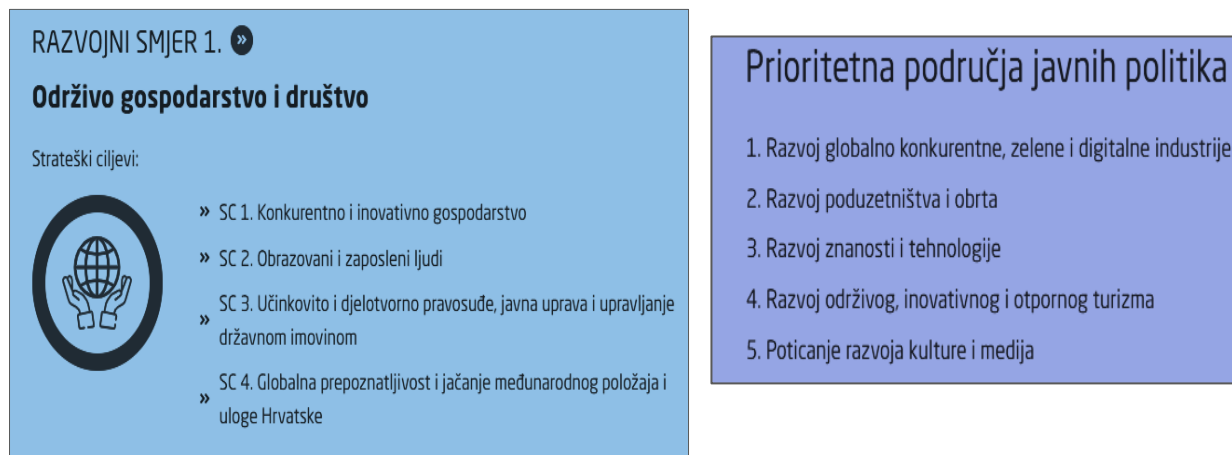
Razvojnem smjeru „Održivo gospodarstvo i društvo” pridonosit će politike usmjerene prema ostvarivanju 4 strateška cilja: SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi, SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom i SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske. U okviru utvrđenog strateškog cilja 1. „Konkurentno i inovativno gospodarstvo” kao prioritarno područje 4. navodi se **„Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma”**.

Pritom se ističu sljedeći prioriteti javne politike, koja će pridonijeti razvoju održivog, inovativnog i otpornog turizma:

- poticanje ulaganja u održiv, niskouglični razvoj turizma;
- povećanje multiplikacijskih učinaka turizma na područja poljoprivrede, digitalizacije, prometa, energije i okoliša te sporta, kulturne i kreativne industrije;
- razvoj funkcionalnih i održivih turističkih regija radi cjelovitog turističkog doživljaja i produljenja sezone kroz ulaganja u javnu turističku infrastrukturu i promociju;
- integrirano upravljanje destinacijama radi pronalaženja odgovarajućih specijalizacija, ponude dodatnih sadržaja i produljenja sezone;
- turistička valorizacija i prezentacija kulturne i prirodne baštine, gastronomske i enološke ponude,
- prijelaz prema nišama više dodane vrijednosti, uz naglasak na rast kvalitete ponude, digitalizaciju, inovacije i povećanje ponude smještajnih kapaciteta visoke kvalitete;

- otklanjanje administrativnih prepreka i poboljšanje dostupnosti javne infrastrukture za realizaciju investicija u turizmu;
- pozicioniranje prema novim i velikim, brzorastućim globalnim emitivnim tržištima;
- promoviranje Hrvatske kao sigurne i zdrave destinacije koja nudi visokokvalitetnu i raznovrsnu turističku uslugu.

Slika 31: Razvojni smjer 1 - SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo

Izvor: Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine

13.2. Strategija razvoja održivog turizma do 2030.

Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine temeljni je akt strateškog planiranja turizma u cijelosti usklađen s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. i Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.-2026. (u daljnjem tekstu: NPOO 2021.-2026.), kao i ključnim europskim dokumentima i politikama.

U okviru Strategije definirana je vizija Republike Hrvatske: Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve.

Strateški ciljevi definirani Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine, koji ujedno doprinose ostvarenju vizije, ali i realizaciji ciljeva održivog razvoja Agende 2030 Ujedinjenih naroda su sljedeći:

1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam,
2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu,
3. Konkurentan i inovativan turizam,
4. Otporan turizam.

Razvoj održivog turizma u RH ima cilj podići kvalitetu života i rada lokalnog stanovništva i gospodarski i društveni napredak hrvatskog društva u cjelini. Ključno obilježje RH kao turističke destinacije njezina je autentičnost koju odražavaju gostoljubivi, otvoreni i srdačni ljudi, raznolikost njenih regija te bogata prirodna i kulturna baština. Turizam u Hrvatskoj je više od poduzetništva. To je način života. Stoga se nameće kao nužnost, da se u cilju zaštite i još bolje prezentacije resursa, kao i očuvanja duha dobrodošlice po kojem je prepoznatljiv hrvatski turizam, nužno zaustave negativni trendovi poput prekomjernog opterećenja prostora i sezonalnosti te pokrene održiva razvojna paradigma u skladu s najboljim praksama u Europi i svijetu.

Temeljem detaljne analize stanja turizma u RH identificirano je 10 ključnih izazova hrvatskog turizma danas:

1. vremenska i prostorna neujednačenost;
2. kvaliteta života i dobrobit lokalnog stanovništva;
3. nepovoljan utjecaj turizma na prostor, okoliš i prirodu;
4. nepovoljan međuodnos turizma i klimatskih promjena;
5. nedostatni ljudski potencijali u brojnosti i kvaliteti;
6. neadekvatna struktura i kvaliteta smještajnih kapaciteta;
7. nepovoljno poslovno i investicijsko okruženje;
8. prilagodba ubrzanim tehnološkim promjenama u turizmu;
9. nedovoljno učinkovit zakonodavni i upravljački okvir;
10. utjecaj kriza na turizam te promjene ponašanja i potreba turista.

Uvažavajući analizu stanja hrvatskog turizma s posebnim naglaskom na ključne izazove te stremeći ostvarenju kvalitativnog pomaka iz neodrživog koncepta turističkog razvoja u održivi turizam visoke dodane vrijednosti, identificirane su razvojne potrebe i razvojni potencijal.

U kontekstu razvojnih potreba i potencijala utvrđeni su strateški ciljevi te prioritetna područja djelovanja koji doprinose održivom turizmu i ukupnom gospodarskom i društvenom razvoju RH te unapređenju uvjeta života i rada njenih stanovnika. Navedeno je prikazano u formi intervencijske logičke matrice (Tablica 157).

Tablica 157: Intervencijska logička matrica rješavanja 10 ključnih izazova održivog turizma u RH

Ključni izazovi	Razvojna potreba	Strateški cilj	Prioritetno područja
Vremenska i prostorna neujednačenost	Ublažiti sezonalnost turističkih aktivnosti	Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam	Razvoj uravnoteženijeg i uključivog turizma
	Kreirati ponudu visoke dodane vrijednosti i ojačati lanac vrijednosti u turizmu i povezanim djelatnostima		Prostorno ravnomjernije raspoređen turistički promet; Razvoj posebnih oblika turizma i strukturirani razvoj proizvoda
Kvaliteta života i dobrobit lokalnog stanovništva	Osigurati ravnomjerniji regionalni turistički razvoj		Unapređenje domaće i međunarodne prometne povezanosti
	Unaprijediti domaću i međunarodnu prometnu povezanost		Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
	Unaprijediti kvalitetu života lokalnog stanovništva u turističkim destinacijama		Stvaranje boljih uvjeta života i rada
	Osigurati kvalitetna i održiva radna mjesta lokalnom stanovništvu u cjelokupnom lancu vrijednosti turizma		
Nepovoljan utjecaj turizma na prostor, okoliš i prirodu	Smanjiti opterećenja iz turizma na sastavnice prostora, okoliša i prirodu uz poticanje kružnog gospodarstva	Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu	Smanjenje opterećenja iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu
Nepovoljan međuodnos turizma i klimatskih promjena	Smanjiti međusobni negativan utjecaj turizma i klimatskih promjena		Smanjenje negativnog utjecaja turizma na prostor
			Smanjenje utjecaja turizma na klimu

Nedostatni ljudski potencijali u brojnosti i kvaliteti	Osigurati kvalitetne ljudske potencijale u turizmu	Konkurentan i inovativan turizam	Jačanje ljudskih potencijala u turizmu
Neadekvatna struktura i kvaliteta smještajnih kapaciteta	Unaprijediti strukturu i kvalitetu smještajnih kapaciteta		Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta
Nepovoljno poslovno i investicijsko okruženje	Osigurati poticajno poslovno i investicijsko okruženje		Osiguranje poticajnog poslovnog okruženja
Prilagodba ubrzanim tehnološkim promjenama u turizmu	Osigurati inovativnu i digitalnu transformaciju turizma		Poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma
Nedovoljno učinkovit zakonodavni i upravljački okvir	Unaprijediti model upravljanja razvojem održivog turizma	Otporan turizam	Unaprjeđenje zakonodavnog okvira
	Uključivanje lokalne zajednice u procese donošenja odluka o razvoju održivog turizma		Unaprjeđenje sustava turističkih zajednica
Utjecaj kriza na turizam te promjene ponašanja i potreba turista	Razviti sustav prikupljanja podataka i planiranja		Unaprjeđenje sustava praćenja podataka
	Očuvati i unaprijediti poziciju RH kao sigurne turističke destinacije		Odgovor na promjene trendova i potreba
			Jačanje mehanizma za osiguravanje sigurnosti

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH: Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine; (NN, 2/23).

13.3. Nacionalni plan održivog turizma do 2027. (NPOT 2027.)

Hrvatski turizam jedan je od ključnih zamašnjaka hrvatskog gospodarstva čiji razvoj u velikoj mjeri određuje ekonomske i društvene procese u zemlji, dok istodobno sudjelovanje na konkurentnom međunarodnom turističkom tržištu predstavlja značajne izazove.

Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine⁴³, omogućit će transformaciju turizma temeljenu na načelima održivosti kao temeljne razvojne koncepcije, uz proces digitalne transformacije, usklađivanja sa zelenim politikama i jačanja otpornosti turističkog sustava.

Srednjoročna vizija razvoja održivog turizma RH do 2027. godine usklađena je s vizijom iz Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine i glasi:

VIZIJA RAZVOJA ODRŽIVOG TURIZMA RH DO 2027. GODINE

„Poštujući prirodno i kulturno naslijeđe i jedinstveni identitet svih regija, razvijamo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske“.

Srednjoročna vizija održivog turizma Hrvatske do 2027. godine dostiže se realizacijom posebnih ciljeva što se prati ostvarenjem definiranih pokazatelja ishoda.

⁴³Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine, dostupno na:

https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2023_dokumenti/Nacionalni%20plan%20razvoja%20odr%C5%BEivog%20turizma%20do%202027.%20godine%20i%20Akcijski%20plan%20do%202025.%20godine.pdf

Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine ostvaruju se uvjeti za smanjenje sezonalnosti hrvatskog turizma uz tendenciju prema cjelogodišnjem poslovanju i povećanje turističkog prometa na kontinentu i u zaleđu uključujući unutrašnjost otoka. **Očekuje se da će tome doprinijeti i rast udjela hotela i sličnog smještaja u ukupnoj strukturi smještajnih kapaciteta, a posebice hotela s 4 i 5 zvjezdica.**

13.4. Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026.

Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.–2026. (u daljnjem tekstu: NPOO) u okviru komponente Gospodarstvo, definiran je opći cilj „Uspostava učinkovitog sustava razvoja održivog, inovativnog i otpornog turizma“, u okviru kojeg su predviđene sljedeće reforme i investicije za koje su osigurana sredstva:

Reforme:

- C1.6. R1 Povećanje otpornosti i održivosti turističkog gospodarstva

Investicije:

- C1.6. R1-I1 Regionalna diverzifikacija i specijalizacija hrvatskog turizma kroz ulaganja u razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti,
- C1.6. R1-I2 Jačanje održivosti te poticanje zelene i digitalne tranzicije poduzetnika u sektoru turizma,
- C1.6. R1-I3 Jačanje kapaciteta sustava za otporan i održiv turizam.

Uzevši u obzir vremenski okvir Nacionalnog plana razvoja održivog turizma do 2027. godine, srednjoročne razvojne potrebe, ali i razvojni potencijali hrvatskog turizma ne razlikuju se bitno od onih identificiranih u Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. godine. Shodno navedenom, u nastavku su sažeto navedene srednjoročne razvojne potrebe i potencijali iz Nacionalnog plana održivog turizma do 2027. godine.

13.5. Srednjoročne razvojne potrebe i razvojni potencijali iz NPOT 2027.

Nastavno su navedene srednjoročne razvojne potrebe i potencijali.

Razvojne potrebe su:

- *Ublažiti sezonalnost*, čime će se posljedično ublažiti negativni ekonomski, društveni i okolišni učinci turizma. Produljenjem sezone potaknut će se investicije, osigurati sigurnost radnih mjesta i potaknuti zapošljavanje. Dodatno osnaživanje razvoja posebnih oblika turizma pozitivno će utjecati na produljenje sezone.
- *Osigurati ravnomjerniji regionalni turistički razvoj* tako da se poticaji ulaganja u turističke projekte diferenciraju s obzirom na indeks turističke razvijenosti. Navedeno je neophodno u smislu aktiviranja manje turistički razvijenih područja, ali i rasterećenja visoko opterećenih lokacija.
- *Jačati lanac vrijednosti i kreirati ponude visoke dodane vrijednosti*. Ova potreba nalaže snažnija ulaganja u kvalitetu svih segmenata turizma i s njime povezanim djelatnostima: smještajnih kapaciteta i ostalih ugostiteljskih objekata, pratećih sadržaja, usluga, ljudskih potencijala i slično. U cilju osiguranja dodane vrijednosti u svakom dijelu lanca vrijednosti turizma posebno je važno povezivanje turizma s ostalim segmentima gospodarstva, kao i unaprjeđenje suradnje i vertikalno povezivanje dionika po načelima kružnog gospodarstva.
- *Unaprijediti prometnu povezanost*. Poseban je naglasak potrebno staviti i na lokalni promet koji zahtjeva implementaciju modela pametne mobilnosti i održivog prometa.

- *Smanjiti opterećenja iz turizma na prostor, sastavnice okoliša i prirodu.* Posebno se ističe poticanje kružnog gospodarstva i usmjeravanje ulaganja prema okolišno prihvatljivijim rješenjima. Naglasak se pritom osobito stavlja na sustavno i održivo planiranje razvoja turizma, utemeljeno na prihvatnom kapacitetu destinacije.
- *Smanjiti međusobni negativan utjecaj turizma i klimatskih promjena.* Naglasak je osobito stavljen na poticanje niskougljičnih i klimatski adaptivnih rješenja u turizmu, na izgradnju turističke infrastrukture i snažniji razvoj onih oblika turizma s nižim ugljičnim otiskom.
- *Osigurati kvalitetna i održiva radna mjesta* kroz ulaganja u ljudske potencijale, kroz poticanje samozapošljavanja, kao i kroz poticanje i osnaživanje malih i srednjih poduzetnika u cijelom lancu vrijednosti.
- *Osigurati kvalitetne ljudske potencijale u turizmu* što uključuje potrebu za sustavnim, održivim planiranjem i razvojem ljudskih potencijala za potrebe turizma u pogledu kvalitete i kvantitete. Navedenom će doprinijeti i adresiranje prethodne potrebe, odnosno osiguranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta.
- *Unaprijediti strukturu i kvalitetu smještajnih kapaciteta* kroz poticanje ulaganja u segmentu luksuznih i malih obiteljskih hotela, kao i u sve visokokvalitetne oblike smještaja te unaprjeđenje sustava kategorizacije.
- *Osigurati poticajno poslovno i investicijsko okruženje* u cilju realizacije investicija, odnosno projekata više dodane vrijednosti koji će osigurati rast kvalitete, ali i integraciju ostalih gospodarskih grana u turizam. U tu svrhu treba unaprijediti zakonodavni okvir i sustav podrške investitorima, kao i poslovne uvjete za turističke projekte, poglavito u domeni fiskalnih i parafiskalnih obveza te sustavnog administrativnog rasterećenja poduzetnika.
- *Osigurati inovativnu i digitalnu transformaciju turizma* kroz potpore i poticaje inovacija i digitalizacije poduzetnika i drugih dionika u turizmu s ciljem razvoja novih inovativnih turističkih proizvoda i usluga te razvoja turističke infrastrukture sigurnosti i upravljanja turističkim tokovima.
- *Unaprijediti model upravljanja razvoja održivog turizma* u cilju osiguranja razvoja u skladu s turističkim trendovima i potrebama lokalne zajednice što podrazumijeva sinergijsko djelovanje, djelotvornu i učinkovitu suradnju na svim razinama te horizontalno i vertikalno povezivanje u generiranju dodane vrijednosti hrvatskog turizma.
- *Uključivati lokalne zajednice u procese odlučivanja.* Podrška lokalnog stanovništva preduvjet je održivog razvoja turizma. Njihovo aktivnije uključivanje doprinijet će povećanju razine zadovoljstva turizmom i kvalitetu života te osigurati daljnju potporu razvoju turizma.
- *Razviti sustav prikupljanja podataka i planiranja.* U cilju sagledavanja učinkovitosti mjera održivog razvoja turizma, neophodno je osigurati upravljanje turizmom utemeljeno na relevantnim, provjerenim i pravovremenim podacima.
- *Očuvati i unaprijediti poziciju RH kao sigurne turističke destinacije.* Potrebno je osigurati unaprjeđenje sigurnosnih sustava na svim razinama koji uključuju i uspostavu sustava upravljanja kriznim situacijama, u cilju jačanja spremnosti na sve oblike sigurnosnih izazova.
- *Unaprijediti kvalitetu života lokalnog stanovništva.* To će se postići adresiranjem svih prije navedenih razvojnih potreba. Razvoj turizma diljem RH potrebno je integrirati s ostalim gospodarskim djelatnostima te uskladiti s interesima lokalnog stanovništva u cilju podizanja kvalitete života i rada.

Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine identificirani su razvojni potencijali koji predstavljaju polazišta za osiguranje održivog razvoja turizma te su pretpostavka ublažavanju vremenske i prostorne neujednačenosti turističkih aktivnosti i jačanju konkurentnosti turizma RH.

Razvojni potencijali su:

- prepoznatljivost RH kao sigurne destinacije,
- dugogodišnja turistička tradicija,
- povoljna klimu i geoprometni položaj,
- blizina vodećih emitivnih turističkih tržišta,
- prometna infrastruktura,
- potencijal zračnih luka u kontekstu privlačenja turista iz dalekih destinacija i financijski najsnažnijih tržišta,
- raznolikost i jedinstvenost hrvatskih regija,
- bogata i raznovrsna kulturna baština,
- bogatstvo očuvanih i raznovrsnih prirodnih resursa, rasprostranjenost zaštićenih dijelova prirode,
- ljekoviti termalni i mineralni izvori, more, rijeke, močvare, planine, šume, izvori čiste vode,
- porast potražnje za održivim i eko turističkim destinacijama,
- porast potražnje za posebnim oblicima turizma,
- potencijal domaćih turista,
- potencijal ruralnog i kontinentalnog prostora,
- prepoznatljiva i autentična eno i gastronomska ponuda,
- potencijal ekološke proizvodnje i plasmana lokalno proizvedene hrane,
- jačanje povezivanja i umreženosti turizma i ostalog gospodarstva (poljoprivrede, ribarstva, digitalizacije, prometa, energije i okoliša, zdravstva te sporta te kulturnih i kreativnih industrija),
- zakonski reguliran privremeni boravak (digitalni nomadi),
- značajnija participacija lokalne zajednice,
- nastavak procesa digitalne transformacije hrvatskog turizma (Hrvatski digitalni turizam, e-Turizam, e-visitor i dr.),
- mjere poticanja zapošljavanja i samozapošljavanja,
- aktiviranje postojeće neiskorištene državne imovine,
- prilagođavanje zakonodavnog okvira novonastalim promjenama na tržištu,
- dobre prakse kružnog gospodarstva,
- raspoloživost EU programa usmjerenih na obnovljive izvore energije i prilagodbu klimatskim promjenama te na unaprjeđivanje kvalitete i inoviranje turističkih proizvoda i usluga.

13.6. Strateški ciljevi, posebni ciljevi i mjere iz NPOT 2027.

Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine definira deset posebnih ciljeva i njima pripadajućih konkretnih mjera koje osiguravaju postizanje pokazatelja ishoda predviđenih ciljeva (Tablica 158).

Tablica 158: Strateški ciljevi, posebni ciljevi i mjere

Strateški ciljevi	Posebni ciljevi	Mjere
Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam	1. Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa	1.1. Poticati razvoj turističkih proizvoda više dodane vrijednosti kroz ulaganja u javnu turističku infrastrukturu s naglaskom na razvoj posebnih oblika turizma 1.2. Podrška ulaganjima poduzetnika za razvoj održivog turizma
	2. Repozicioniranje RH kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma	2.1. Stvoriti preduvjete za repozicioniranje hrvatskog turizma na stranim tržištima 2.2. Promocija hrvatske turističke ponude na emitivnim tržištima i na domaćem tržištu
Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu	3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor	3.1. Poticati smanjenje pritiska iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu 3.2. Uhaprijediti sustavno i održivo planiranje razvojem turizma utemeljenog na prihvatnom kapacitetu destinacije
	4. Smanjenje negativnog međudodosa turizma i klime	4.1. Poticati smanjivanje emisija stakleničkih plinova iz turizma 4.2. Jačati otpornost turizma na posljedice klimatskih promjena
Konkurentan i inovativan turizam	5. Jačanje ljudskih potencijala u turizmu	5.1. Poticati i promovirati zanimanja u sektoru turizma i ugostiteljstva 5.2. Usklađivati kompetencije ljudskih potencijala sa zahtjevima radnih mjesta i tržišta rada u turizmu
	6. Uhaprijeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta	6.1. Uhaprijediti okvir za pružanje usluga u turizmu 6.2. Poticati ulaganja u smještaj visoke kvalitete
	7. Osiguranje poticajnog poslovnog okruženja	7.1. Smanjiti administrativno opterećenje dionika u turizmu 7.2. Stvoriti učinkoviti okvir s ciljem unaprjeđenja poslovnog okruženja
	8. Razvoj inovacija i digitalne transformacije turizma	8.1. Poticati inovacije 8.2. Razviti IT sustave i napredne e-usluge i alate za upravljanje destinacijom i turističkim tokovima
Otporan turizam	9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma	9.1. Stvoriti preduvjete za upravljanjem razvojem turizma u smjeru održivosti 9.2. Uspostaviti sustav satelitskih računa održivog turizma 9.3. Stvoriti preduvjete za učinkovito prikupljanje podataka
	10. Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija	10.1. Razvijati pametne destinacije koje se temelje na inovativnosti, pristupačnosti i održivosti 10.2. Očuvati percepciju Hrvatske kao sigurne destinacije

Izvor: Nacionalni plan održivog turizma do 2027. godine

13.7. Razrada posebnih ciljeva i mjera iz NPOT 2007

Posebni cilj 1. Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa

Razvoj uravnoteženijeg turizma podrazumijeva usmjeravanje turističkih tokova kako bi se postigla vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređena turistička aktivnost, a smanjenje sezonalnosti i prekomjernog turizma jedan je od osnovnih preduvjeta održivosti. Razvojem turističkih proizvoda, a osobito turističkih atrakcija i smještajnih kapaciteta, doprinijet će se ostvarenju cjelogodišnjeg turizma.

Podrška razvoju nove i unaprjeđenju postojeće javne turističke infrastrukture i podrška ulaganjima u zelenu i digitalnu tranziciju, potaknut će održivi razvoj turizma tijekom cijele godine, povećati raznovrsnost turističke ponude u destinaciji, smanjiti prekomjerni turizam u destinaciji te potaknuti zapošljavanje lokalnog stanovništva, što će pozitivno utjecati na demografsku revitalizaciju. Kod javne turističke infrastrukture osobito će se poticati izgradnja ili rekonstrukcija infrastrukture neophodne za razvoj zdravstvenog i aktivnog turizma.

Podrška ulaganjima poduzetnika provodit će se kroz poticanje ulaganja u ugostiteljske objekte za smještaj visoke kvalitete, prateći sadržaj ugostiteljsko-turističkih objekata za smještaj iz kategorija zdravstveni, kongresni, kulturni, sportsko-rekreacijski, zabavno-tematski i turističko-ekološki turizam, kao i druge inovativne sadržaje koji uvode procese prihvatljive za okoliš, digitalne tehnologije i kružno gospodarstvo te unaprjeđuju higijensko-zdravstvene i sigurnosne uvjete.

U procesu razvoja turističke infrastrukture osobito će se vrednovati održivost:

- okolišna (doprinos okolišnim ciljevima),
- društvena (doprinos razvoju destinacije, novootvorena radna mjesta, posebne mjere za osiguravanje pristupačnosti) i
- ekonomska održivost te turistička atraktivnost destinacije.

Stvaranju proizvoda više dodane vrijednosti doprinijet će investicije u javnu turističku infrastrukturu i investicije privatnog sektora. Kako bi se povećala potrošnja turista važno je razviti i ponuditi turističke proizvode koji kombiniraju što više proizvoda i usluga s naglaskom na komparativne prednosti određene destinacije, autentičnost te kratke lance opskrbe uz što veće uključivanje lokalnih proizvođača, osobito hrane i pružatelja usluga. Poticat će se kreiranje destinacijske ponude i turističkih proizvoda više dodane vrijednosti uz poseban naglasak na inovativnost i korištenje digitalnih alata te turističke agencije koje nude takve proizvode na inozemnom tržištu.

Razvoj eno-gastronomskog turizma treba se temeljiti na autentičnoj ponudi hrane i vina autohtonih sorti, uključujući posebne ponude temeljene na potrebama i zahtjevima gosta (košer, halal, vegetarijanska, vegan, bezglutenska prehrana i sl.), kulinarskom naslijeđu, domaćim namirnicama, prehrambenim proizvodima zaštićenog geografskog podrijetla, tradicionalnim ugostiteljskim objektima i suvremenoj interpretaciji tradicijske gastronomske ponude. Za razvoj ovog posebnog oblika turizma nužno je osigurati kratke lance opskrbe te dovoljnu količinu i kvalitetu namirnica. Poticat će se investicije u opremanje ugostiteljskih objekata (kvaliteta, autohtonost) malih i srednjih poduzetnika s naglaskom na digitalizaciju i korištenje inovativnih tehnologija. Nadalje, poticat će se i gastronomski festivali i događanja u destinaciji te razvoj eno-gastronomskih turističkih sadržaja (tematske staze, eno-gastro interpretacijski centri i sl.). Poticat će se kreiranje tematskih ruta koje objedinjavaju ponudu, donose nove turističke doživljaje i postojeće resurse prezentiraju na turistima zanimljiv način (vinske ceste, ceste maslinova ulja i sl.). Poseban naglasak dat će se mediteranskoj prehrani koja se kao nematerijalna kulturna baština proteže cijelom obalom hrvatskog Jadrana i njegovim zaleđem, obuhvaća ukupnost vještina, znanja, praksi, vjerovanja, ponašanja i običaja vezanih za poljoprivredu i ribarstvo, sakupljanje, preradu, pripremanje i osobito konzumiranje hrane te podrazumijeva stil života.

Zdravstveni turizam (medicinski, lječilišni, wellness) razvijat će se temeljen na potencijalima kao što su prirodni resursi, kvalitetni objekti zdravstvenog turizma, stručno osoblje, raznolikost prirodnog bogatstva, ekološka kvaliteta prostora, prirodni ljekoviti čimbenici i zdrava prehrana. Razvoj zdravstvenog turizma temeljit će se primarno na unaprjeđenju ponude lječilišnog i wellness turizma. Buduća ponuda zdravstvenog turizma je uvjetovana brigom za okoliš, što se očituje i kroz korištenje prirodnih ljekovitih činitelja u tretmanima i prehrani, prirodnih materijala te kroz održivo upravljanje cijelim objektom i destinacijom.

Sportski turizam podrazumijeva pripreme sportaša, natjecanja i velike manifestacije na kojima sudjeluju strani i/ili domaći sportaši, ali i posjete velikim sportskim događanjima te posjet mjestima velikih sportskih uspjeha. Potencijal na kojem će se temeljiti ovaj oblik turizma je pogodna klima koja omogućava sportske aktivnosti na otvorenom cijele godine kao i prateća infrastruktura, uključujući zdravstvenu. Sportski turizam ima velik potencijal za povećanje turističke potražnje i potrošnje, čime se obogaćuje turistička ponuda, ali i imidž destinacije kao prijateljske destinacije za sportaše. Temelj za razvoj sportskog turizma je ulaganje u sportsku infrastrukturu koja zadovoljava standarde za održavanje najviše razine sportskih natjecanja (sportski tereni i/ili sportske dvorane), koji će ujedno služiti i za organizaciju sportskih priprema. Paralelno treba razvijati i adekvatne i povezane smještajne i ugostiteljske kapacitete. Budući da sport motivira velik broj ljudi, kako u sudjelovanju na sportskim događanjima kao natjecatelji ili kao gledatelji, potrebno je stvarati sadržaje za poticanje razvoja sportskog turizma (organizacija sportskih manifestacija i natjecanja).

Aktivni (rekreativni) turizam podrazumijeva sportsko-rekreativne, adrenalinske te druge sadržaje i turističke proizvode kojima se povećava atraktivnost i dostupnost sadržaja aktivnog odmora, a potencijal za njegov razvoj je u prirodnim preduvjetima (more, planine, rijeke, šume) te svim drugim sadržajima, uključujući lovni i ribolovni turizam. Ulagat će se u razvoj javne turističke infrastrukture u funkciji razvoja aktivnog (rekreativnog) turizma te će se poticati ulaganja u zone aktivnog turizma i u sportsko-rekreacijsku infrastrukturu u funkciji turizma, odnosno u sportske dvorane/terene, bazene i ostalu infrastrukturu koja doprinosi ponudi turističke destinacije. Poticat će se daljnji razvoj cikloturizma i cikloturističke infrastrukture. Poticat će se digitalizacije podataka o cikloturističkim rutama i popratnim sadržajima.

Kulturni turizam obuhvaća putovanja motivirana upoznavanjem materijalne i nematerijalne kulturne baštine, a temelji se na valorizaciji materijalne i nematerijalne kulturne baštine (osobito UNESCO) kao glavnog nositelja prepoznatljivosti kulturnog turizma. Na taj način kulturni turizam doprinosi postizanju prepoznatljivosti na turističkom tržištu, stvaranju novih motiva dolazaka te razvoju cjelogodišnjeg i regionalno uravnoteženog turizma na području cijele zemlje. Poticat će se ulaganja u razvoj javne turističke infrastrukture u funkciji valorizacije kulturne baštine destinacije kroz obnovu, uređenje i opremanje objekata materijalne kulturne baštine i njihovo stavljanje u funkciju turizma, odnosno njihova prenamjena u ugostiteljske objekte, smještajne kapacitete, centre za posjetitelje i interpretacijske centre i sl. Uz navedeno, poticat će se turistička valorizacija sakralne baštine, vjerskih okupljanja i hodočasničkih ruta i putova. Također će se poticati izgradnja i opremanje infrastrukture za prezentaciju i interpretaciju materijalne i nematerijalne kulturne baštine (izgradnja centara za posjetitelje i interpretacijskih centara), s posebnim naglaskom na nepokretna kulturna dobra. U sklopu centara za posjetitelje i interpretacijskih centara će se poticati izgradnja prostora za kreativne radionice i prezentacije.

Seoski-agro turizam pokreće poljoprivredu, a poticanjem povezivanja dionika u svim lancima vrijednosti mogu se ostvariti preduvjeti za održivi razvoj turizma, pri čemu poljoprivredna gospodarstva ostvaruju ključnu ulogu kao proizvođači kvalitetnih lokalnih proizvoda. Osnovna djelatnost agroturizma je poljoprivredna proizvodnja, a zajedno s ugostiteljsko-turističkom ponudom i ostalim djelatnostima koje spajaju poljoprivredu i turizam čini zaokruženu cjelinu. Temelj razvoja seoskog-agro turizma je diverzifikacija samih poljoprivrednih gospodarstava te razvoj i izgradnja potrebne turističke

infrastrukture kako bi se turisti upoznali s lokalnim proizvodima i običajima. Sukladno navedenom, poticat će se ulaganja u tematizirane objekte (kušaonice ulja, vina i ostalih poljoprivrednih proizvoda, ruralne kuće za odmor, kampovi na OPG-u, izletišta i sl. Razvoj seoskog-agro turizma temeljit će se na suradnji i umrežavanju svih dionika na selu (poljoprivrednih gospodarstava, proizvođača hrane, javnog sektora, lokalne samouprave i pružatelja turističkih usluga i sadržaja). Sukladno navedenom, poticat će se ulaganja u razvoj dodatne turističke ponude i sadržaja na selu (npr. razvoj manifestacija povezanih sa selom i lokalnom eno-gastronomijom, tradicijom).

Poslovni turizam („MICE“ engl. Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions) uključuje putovanja u kojem glavni motiv nije odmor već sudjelovanje na kongresima, seminarima, konferencijama, sajmovima i sl. Najčešće je vezan za poslovni interes, a temelji se na privlačnosti destinacije za takav oblik turizma zbog svojih prirodnih i kulturnih resursa, kao i kvalitetnog smještaja s adekvatnom MICE ponudom. Poticat će se razvoj višenamjenskih kongresnih centara i dvorana opremljenih suvremenom tehnologijom, kao i dodatni zabavni sadržaji i usluge koji kvalitetno nadopunjavaju razvoj poslovnog turizma. Uvođenje i održavanje izravnih zrakoplovnih linija, posebno onih cjelogodišnjih, snažan je poticaj poslovnom turizmu.

Gradski turizam (engl. city break) karakteriziraju kratka putovanja koja se odvijaju u urbanim sredinama koja nude široku te raznoliku ponudu kulturnih, arhitektonskih, tehnoloških, društvenih i prirodnih doživljaja i sadržaja za razonodu, edukaciju i poslovne aktivnosti. Doprinosi razvoju lokalnih sredina koje okružuju „city break“ destinacije, čime se nadograđuje turistička ponuda. Ulaganja u uspostavu i održavanje zrakoplovnih linija, posebno tijekom cijele godine, podržava ovaj oblik turizma. Stoga je važno poticati održavanje manifestacija te međunarodnih događanja i festivala u gradovima, pritom uvažavajući činjenicu da se time, uz jačanje turističke ponude, unaprjeđuje kvaliteta života lokalnog stanovništva.

Nautički turizam obuhvaća aktivnosti na moru te s njima povezane usluge i infrastrukturu na kopnu, a njegov razvoj temelji se na očuvanom okolišu, kvalitetnim marinama i ostaloj pratećoj infrastrukturi. Održivo upravljanje razvojem nautičkog turizma podrazumijeva kontroliran, ograničen i usmjeravan razvoj temeljen na racionalnom gospodarenju prirodnim prostorom, sukladno utvrđenim prihvatnim kapacitetima te razrađenom mrežom prihvatnih sustava. Potrebno je uvoditi inovacije i razvijati inovativne poslovne modele, osobito vezano za zbrinjavanje otpadnih voda, mrežu prihvatnih sustava za tankove i korištenje obnovljivih izvora energije. Proces zelene tranzicije charter flote doprinijet će održivosti turizma. Stvarat će se preduvjeti za izgradnju smještajnih kapaciteta, sukladno potražnji turističkog tržišta, no uvažavajući mjere zaštite okoliša i odgovornog upravljanja prostorom. Poticat će se ulaganja u podizanje kvalitete i kapacitete luka nautičkog turizma te u dodatne sadržaje i usluge.

Obalni turizam - „sunce i more“ temelji se na tradiciji, prepoznatljivosti i kvaliteti. Ovaj vid turizma usmjerit će se prema održivom razvoju te razvoju proizvoda i ponude visoke kvalitete i sadržaja koji doprinose smanjenju opterećenja turizma na prirodne i kulturne resurse, infrastrukturu, očuvanju morskog i obalnog područja i eko-sustava. Autentični doživljaji, kulturna ponuda povijesnih gradova, očuvana priroda i otoci, zabavni sadržaji te bogata eno-gastronomija doprinijet će razvoju obalnog turizma u smjeru proizvoda visoke dodane vrijednosti. Obalni turizam temeljen na „sunce i more“ ponudi je turistički proizvod koji je potrebno sadržajno obogaćivati te je njime potrebno koordinirano upravljati i podizati kvalitetu ponude i usluga (veća raznolikost sadržaja, aktivnosti i usluga u destinaciji) s naglaskom na zelenu tranziciju. Razvojem turističkih proizvoda kojima se diverzificira ponuda, omogućit će se smanjenje opterećenja u samom priobalju.

Sukladno navedenom, poticat će se ulaganja u prilagodbu i uređenje te ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju postojeće javne turističke infrastrukture s ciljem povećanja njezine kvalitete. Također će se poticati ulaganja u projekte uređenja morskih plaža po načelima održivog razvoja (održivi pristup uređenju i upravljanju plažama) s posebnim naglaskom na sigurnost i prilagodbu infrastrukture

osobama s invaliditetom (uključuje pristupačnost plažama, moru i svim popratnim sadržajima). Kroz integrirano planiranje i upravljanje obalnim prostorom potrebno je postići optimalnu ravnotežu između očuvanja prirodnih vrijednosti i održivog korištenja razvojnih potencijala.

Mjere za provedbu cilja:

- Poticati razvoj turističkih proizvoda više dodane vrijednosti kroz ulaganja u javnu turističku infrastrukturu s naglaskom na razvoj posebnih oblika turizma.
- Podrška ulaganjima poduzetnika za razvoj održivog turizma

Ishodi:

- Povećanje udjela noćenja izvan razdoblja od 1. 6. do 30. 9.

Posebni cilj 2. Repozicioniranje destinacije kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma

Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam potaknut će se ulaganjem u pozicioniranje destinacije Vodice na inozemnim tržištima kao visokokvalitetne destinacije, ali i kao dijela Destinacije Hrvatska. Potencijal na kojem će se graditi položaj destinacije kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma je blizina vodećih europskih emitivnih turističkih tržišta uz povoljan geoprometni položaj. Jednako tako, ulazak Hrvatske u šengenski prostor učinit će putovanja za EU građane još sigurnijim, lakšim i bez prepreka. Kao osnovni alat za pozicioniranje na stranim tržištima, izradit će se Strategija brendiranja destinacije. Uz taj krovni alat, razvit će se akcijski planovi, temeljem kojih će se provoditi aktivnosti u cilju promoviranja turističkih atrakcija koje mogu doprinose smanjenju sezonalnosti i ravnomjernijem teritorijalnom razvoju turizma. Imajući u vidu navedeni strateški zaokret, definirat će se razvojna vizija koja će rezultirati turističkim repozicioniranjem uz afirmaciju visoko kvalitetnih iskustava namijenjenim turistima spremnim i na višu potrošnju, uz istovremenu zaštitu i njegovanje jedinstvenih običaja i autentičnih sadržaja, kako bi se uz zadržavanje visokih standarda održivosti osigurao socioekonomski boljitak zajednice te postigli željeni ekonomski učinci.

Repozicioniranjem Grada Vodica kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma predstavlja doprinos održivosti u najširem kontekstu, kako u okolišnom, tako i u društvenom i ekonomskom aspektu. Realizacijom ovog posebnog cilja posebno se doprinosi sljedećim ciljevima održivog razvoja (SDG): cilj 8 – dostojanstveni rad i ekonomski rast, cilj 10 – smanjenje nejednakosti, što proizlazi iz vremenske i prostorne ujednačenije distribucije turističkog prometa u destinaciji. Izravno se doprinosi i cilju 11 – održivi gradovi i zajednice, što donosi unaprijeđenju uvjeta boravka turistima, ali i uvjeta života lokalnog stanovništva koje je u fokusu održivog razvoja.

Posebni cilj 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor

Negativan utjecaj turizma na sastavnice okoliša, prirodne resurse i prostor najviše je izražen u razdoblju sezonske koncentracije turista (od lipnja do kraja rujna). Uslijed intenzivnih turističkih kretanja dolazi do pojačane potrošnje pitke vode, intenzivnog trošenja energije i ispuštanja emisija onečišćujućih tvari u sastavnice okoliša (zrak, vodu, more i tlo) te do opterećenja okoliša rastućim količinama otpada i štetnim učincima na ekosustave, osobito na bioraznolikost. Uslijed prekoračenja prihvatnog potencijala u pojedinim destinacijama ili užim lokacijama (npr. plaže, središta destinacija, atraktivni prirodni i kulturni lokaliteti) dolazi do pritiska na infrastrukturu, degradaciju okoliša, betonizaciju prostora što rezultira nezadovoljstvom turista, ali i lokalnog stanovništva. Ovi negativni utjecaji nisu proizašli iz broja dolazaka i noćenja, već prije svega iz izrazite prostorne i vremenske koncentriranosti turističkog prometa. S obzirom na rast turističkog prometa i značajke pojedinog oblika turizma, opterećenja na okoliš, prirodu i prostor su u porastu u turističkoj destinaciji Vodice.

Smanjenje pritisaka iz turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor ostvarit će se poticanjem okolišno prihvatljivih rješenja koja će se implementirati u poslovanje dionika u turizmu. Potvrda okolišne izvrsnosti dokazuje se globalno, EU i nacionalno priznatim dobrovoljnim certifikatima te uvođenjem i

provedbom sustava upravljanja okolišem s neovisnim ocjenjivanjem. Primjeri su *International Organization for Standardization (ISO)*, EU Ecolabel⁴⁴, *Eco Management and Audit Scheme (EMAS)*⁴⁵ ili ekvivalenti kojima dionici u turizmu dokazuju smanjenje svog utjecaja na okoliš i prirodne resurse, što će u konačnici rezultirati povećanjem produktivnosti u poslovanju.

Također će se poticati uspostava kratkih dobavnih lanaca za turističko-ugostiteljske djelatnosti, npr. u sinergiji s poljoprivredom za ekološke i druge poljoprivredne proizvode. Radi sprječavanja degradacije morskih ekosustava, poticat će se okolišno prihvatljivo sidrenje plovila u turizmu te voditi računa o prihvatnom kapacitetu mora. Nameće se nužnost implementacije koncepta kružnog gospodarstva u turizmu u skladu s hijerarhijom otpada uz naglasak na sprječavanje nastanka otpada i njegovo ponovno korištenje. Kako bi se to postiglo, provodit će se projekti usmjereni na smanjenje otpada u ugostiteljskim objektima, osobito otpada od plastike.

Povećanje potreba za vodom, kao i broja onečišćivača, ukazuje na važnost održivog gospodarenja vodama kojim se, na temelju procjena sadašnjih i budućih korisnika, osigurava kontinuirano očuvanje kvalitete voda. Isto tako će se poticati uvođenje resursno učinkovitih rješenja radi doprinosa zaštiti vodnih resursa i mora, kao što su upotreba tehničke vode za razne namjene, sustavi za smanjenje potrošnje vode, desalinizatori i sl. Temeljem već ostvarene suradnje s drugim tijelima državne i javne uprave u području kružnog gospodstva nastaviti će se razvijati i poticati prakse resursne učinkovitosti, kao što je to dosad učinjeno na provedbi projekta smanjenja otpada od hrane u hotelima

Svrha provedbe mjera i pripadajućih aktivnosti je smanjiti pritiske turističkih aktivnosti na sastavnice okoliša, prirodu i prostor te osigurati resursnu učinkovitost uz povećanje produktivnosti turističkih organizacija, što će se osigurati poticanjem uvođenja ekoloških inovacija (suvremenih tehničkih i tehnoloških rješenja te inovativnih poslovnih procesa) u turizmu.

Time će se ublažiti i dugoročno trajno smanjivati emisije opterećenja iz turizma, pri čemu će zaštita kopnenih i morskih ekosustava i njihovih resursa s naglaskom na zaštićena područja imati osobit značaj, budući da se radi o atrakcijskoj turističkoj osnovi. Aktivnosti u svrhu provedbe mjere unaprjeđenja sustavnog i održivog planiranja prostora utemeljenog na prihvatnom kapacitetu destinacije, podrazumijeva izradu i provedbu programa sufinanciranja za izradu studija prihvatnog kapaciteta destinacija te podršku njihovoj implementaciji u prostorne planove destinacija.

Time će se unaprijediti upravljanje posjetiteljima u destinacijama na osnovi važećeg prihvatnog kapaciteta destinacije. Osigurati će se i ulaganja u razvoj informacijsko-tehničkih (IT) alata za upravljanje posjetiteljima na razini turističke destinacije.

Mjere za provedbu cilja:

- Poticati smanjenje pritisaka iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu.
- Unaprijediti sustavno i održivo planiranje razvojem turizma utemeljeno na prihvatnom kapacitetu destinacije.

Ishodi:

- Smanjen udio potrošnje vode turista u ukupnoj potrošnji vode na razini destinacije

⁴⁴EU Ecolabel je dobrovoljna eko-oznaka Europske unije koja temeljem standardiziranih kriterija promiče okolišnu održivost roba i usluga tijekom njihovog cijelog životnog ciklusa (od vađenja sirovina do odlaganja) i usluga, a provjeru usklađenost roba i usluga sa zadanim kriterijima verificira neovisna treća strana.

⁴⁵EMAS (eng. *Eco management Audit Scheme*) je sustav upravljanja okolišem kojeg je Europska unija razvila za procjenu, izvješćivanje i unapređivanje okolišne održivosti organizacija svih vrsta i veličina, a provjeru usklađenosti organizacija sa zahtjevima sustava verificira neovisna treća strana.

Posebni cilj 4. Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime

Posljedice klimatskih promjena, poput povećanja temperature, podizanja temperature i razine mora, pojave ekstremnih vremenskih događaja te pojave s njima povezanih bolesti djelovat će na turističku prepoznatljivost Hrvatske. Kao svugdje u svijetu, tako i u Hrvatskoj negativan međuodnos turizma i klimatskih promjena sve je više izražen, a upravo će rješavanje povezanih izazova utjecati na kreiranje turističke ponude. Stoga će se sustavno poduzimati mjere ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama. Turizam podrazumijeva smještaj, prijevoz, potrošnju hrane, rekreaciju, zabavu i srodne aktivnosti. Energetski je vrlo intenzivan, a trenutno gotovo sva energija koja se koristi u turističkim aktivnostima dolazi iz fosilnih goriva. Rješenje za smanjenje emisije ugljika u atmosferu je dekarbonizacija turizma (privatne i javne turističke infrastrukture), što podrazumijeva korištenje izvora energije s niskim udjelom ugljika, odnosno obnovljivih izvora energije (poput energije vjetra, sunčeve energije, biomase, geotermalne energije, energije valova, morskih struja, vodika i druge) te provedbu aktivnosti energetske učinkovitosti. Smanjenje emisija ugljika poticat će se i upotrebom vozila ili plovila s „nultom emisijom CO₂“, poput onih na električni pogon te održivi oblici mobilnosti posjetitelja (npr. cikloturizam i pješaćenje).

Očuvanje prirodnih ponora ugljika u šumama, tlu, poljoprivrednim zemljištima i močvarama (koje treba očuvati i dodatno povećati njihovu funkciju sekvestracije) također je ključno za smanjenje emisija ugljičnog dioksida i smanjenja efekta stakleničkih plinova. Stoga je ključno uvažiti najnovije tehničke, tehnološke, društvene i poslovne inovacije, kako bi se do 2050. osiguralo dosezanje EU cilja za gospodarstvo bez ugljičnog otiska. Pritom je nužno dati prednost rješenjima temeljenim na lokalnim prirodnim resursima, koja ublažavaju učinke klimatskih promjena.

Mjere za provedbu cilja:

- Poticati smanjivanje emisija stakleničkih plinova iz turizma.
- Jačati otpornost turizma na posljedice klimatskih promjena.

Pokazatelj ishoda za posebni cilj:

- Smanjenje intenziteta stakleničkih plinova prouzročenog turizmom (indeks).

Posebni cilj 5. Jačanje ljudskih potencijala u turizmu

Konkurentnost turizma, ali i gospodarstva u cjelini, uvelike ovisi o kvaliteti ljudskih potencijala u pogledu njihovih ključnih kompetencija za obavljanje poslova, ali i kvantiteti koja bi morala zadovoljiti potražnju na tržištu rada. U turizmu je to još više naglašeno jer je upravo gostoljubivost važan dio autentičnog doživljaja destinacije i jedna je od prepoznatljivih karakteristika našeg turizma. Stoga je jačanje ljudskih potencijala u turizmu ključni element reforme sustava upravljanja razvojem turizma koji će doprinijeti njegovoj konkurentnosti i održivosti, osigurat će kvalitetna radna mjesta te kvalitetan život i rad lokalnog stanovništva.

Jačanje ljudskih potencijala u turizmu, bit će usmjereno na osiguravanje potrebnoga broja zaposlenih u skladu sa zahtjevima tržišta rada te na stjecanje i razvoj kompetencija zaposlenih s ciljem bolje prilagodbe na izazove s kojima se turizam suočava. Kako bi se zanimanja u turizmu približila mladima, provodit će se mjere promocije zanimanja, osobito program stipendiranja te program promocije i jačanja kompetencija strukovnih zanimanja za turizam.

Potrebno je nastaviti program stipendiranja učenika i studenata u turističkim zanimanjima u suradnji s poslodavcima u turizmu i ugostiteljstvu, odnosno hotelima, kampovima, turističkim agencijama i dr. Odmah po završetku redovnog školovanja, odnosno studiranja, partner ima obvezu sklopiti sa stipendistom ugovor o radu na određeno vrijeme ili ugovor o radu pripravnika. Cilj ove mjere je motiviranje mladih za ugostiteljsko-turistička zanimanja te kvalitetnije povezivanje obrazovnih ustanova i poslodavaca u turizmu. Kroz program promocije i jačanja kompetencija strukovnih zanimanja za turizam, treba poticati jačanje kompetencija učenika srednjih strukovnih i umjetničkih škola i razvijanje svijesti o mogućnostima razvoja karijere u turizmu.

Vrednovat će se projekti strukovnih škola kojima se potiče motiviranje mladih za rad u turizmu, a osobito kroz projekte koji su usmjereni na povezivanje obrazovnog sustava i poslodavaca u turizmu, poboljšanje pristupačnosti turistima s invaliditetom te ublažavanje utjecaja turizma na klimu i okoliš i obratno. U cilju motiviranja na razvoj karijere u turizmu kod drugih skupina (odrasli, zaposleni i dr.) nastaviti će se sufinanciranje programa i projekata udruga koji su usmjereni na poticanje cjeloživotnog osposobljavanja i usavršavanja za rad u turizmu.

Usklađivanje kompetencija s potrebama tržišta rada provodit će se u regionalnim centrima kompetentnosti, koji će u suradnji s poslodavcima razvijati programe relevantne za tržište rada i time odgovoriti na potrebe poslodavaca za specifičnim kompetencijama, a osobito onima vezanim za zelenu i digitalnu tranziciju te nove trendove i potrebe turista. Osobita pozornost će se posvetiti upravljačkim kompetencijama u turizmu. kako bi se što prikladnije odgovorilo na potrebe poslodavaca za specifičnim kompetencijama, provest će se istraživanje o trenutnim potrebama poslodavaca, ali i trendovima koji će potaknuti potrebu za novim kompetencijama.

Temeljem provedenog istraživanja izradit će se kraći obrazovni programi, kako osobama koje žele što prije ući na tržište rada za poslove u turizmu, tako i onim osobama koje su već zaposlene u turizmu, a potrebno im je stjecanje novih znanja i vještina za svakodnevni posao. Takvi kraći programi omogućit će i radnicima zaposlenim na sezonskim poslovima dodatno jačanje kompetencija tijekom vremena van sezone. Ova mjera provodit će se u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje (HZZ), putem sustava vaučera za nezaposlene i zaposlene osobe za edukaciju prema izrađenim programima.

Mjere za provedbu cilja:

- Poticanje i promoviranje zanimanja u sektoru turizma i ugostiteljstva.
- Usklađivati kompetencije ljudskih potencijala sa zahtjevima radnih mjesta i tržišta rada u turizmu.

Posebni cilj 6. Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta

Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta nužno je u kontekstu ublažavanja sezonalnosti, osiguravanja zapošljavanja te formiranja proizvoda visoke dodane vrijednosti i u konačnici osiguranja konkurentnosti hrvatskog turizma. Cilj je povećanje udjela visoko kvalitetnog smještaja prvenstveno u segmentu hotelskog smještaja, ali i unaprjeđenje kvalitete u svim segmentima smještaja. Kako bi se povećao udio smještaja visoke dodane vrijednosti u ukupnoj strukturi smještaja uz uvažavanje načela održivosti, u okviru provedbe mjere podrške ulaganjima poduzetnika namijenjene provedbi posebnog cilja razvoja vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa, **ulaganja će se usmjeriti osobito u smještaj visoke kvalitete te u razvoj obiteljskih i boutique hotela i kampova.**

Važna mjera za unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta je zelena i digitalna transformacija smještajnih kapaciteta u domaćinstvima u poduzetnike u turizmu, stvaranjem obiteljskih i/ili specijaliziranih malih hotela najmanje kategorije tri zvjezdice ili hotel baština. U kontekstu ove transformacije poticati će se modernizacija i podizanje kvalitete, unaprjeđenje higijensko-zdravstvenih i sigurnosnih uvjeta te uvođenje inovativnih sadržaja više dodane vrijednosti, ulaganja u korištenje obnovljivih izvora energije, postizanja više razine energetske učinkovitosti te korištenja digitalnih tehnologija.

Unaprjeđenje sustava kategorizacije provest će se modernizacijom propisa o razvrstavanju i kategorizaciji objekata, na način da se propisani standardi za kategorizaciju smještajnih objekata usklade s trendovima na turističkom tržištu te uvođenjem standarda ekološki prihvatljivog i društveno odgovornog poslovanja objekata. Preferencije gostiju se mijenjaju i među glavnim faktorima pri odabiru objekata visoko mjesto zauzimaju objekti koji imaju pozitivan ekološki i društveni utjecaj. Stoga je potrebno uvoditi standarde održivosti i u smještajne objekte, a pri kategorizaciji poseban naglasak potrebno je staviti na aspekte ekološke i društvene održivosti.

Ekološki elementi koji će se vrednovati pri kategorizaciji uključuju posebice gospodarenje otpadom, *zero waste* poslovanje, korištenje kupaonske kozmetike u dozatorima, korištenje štednih žarulja, uštedu energije na principu pametne sobe, dizalice topline, stanice za punjenje električnih i hibridnih vozila i sl. Vrednovat će se i društvena održivost, a osobito sudjelovanje lokalnog stanovništva u pružanju usluge (smještaj kod domaćina), omogućavanje pristupačnosti osobama s invaliditetom, implementacija održivih načina gradnje i materijala. I konačno, vrednovat će se i ekonomska održivost, kupnja od lokalnih proizvođača, zapošljavanje lokalnog stanovništva i sl. Prilagodbom standarda za kategorizaciju objekata potrebama i očekivanjima gostiju, osigurava se povećanje prosječne zauzetosti smještajnog kapaciteta, proizvodna diferencijacija, efikasnija komercijalizacija kapaciteta, bolje tržišno pozicioniranje s kvalitetnim proizvodom te aktivniji ekonomski promet.

RH u svojem vlasništvu ima značajnu imovinu koja trenutno ne generira dodanu vrijednost, a moguće ju je iskoristiti aktivacijom u turističke svrhe. Navedeno zahtijeva identifikaciju one neaktivne državne imovine koja ima potencijal valorizacije u turizmu i definiranje realnih prioriteta za njezinu aktivaciju na temelju spremnosti infrastrukture, strateškog značaja za lokalnu sredinu, prostorno-planskih preduvjeta i ostalih potrebnih kriterija. U svrhu aktivacije državne imovine za turizam predviđene su aktivnosti koje će, sukladno standardnim međunarodnim procedurama i jasnom projektnom zadatku, osigurati potencijalnim investitorima jasan uvid u lokaciju i opremljenost razvojne zone, veličinu i strukturu ulaganja, prihvatljiv poslovno-upravljački model, način uključivanja/sudjelovanja u investicijskom natjecanju i slično. U suradnji s ostalim tijelima, provest će se aktivnosti na izradi knjige tržišno spremnih turističkih investicijskih projekata. Stvorit će se novi okvir za poticanje investicijskih projekata u turizmu, pri čemu će osnovni kriterij biti doprinos ostvarenju strateških ciljeva.

Mjere za provedbu cilja:

- Unaprijediti okvir za pružanje usluga u turizmu.
- Poticati ulaganja u smještaj visoke kvalitete.

Pokazatelj ishoda za posebni cilj:

- Povećanje udjela hotela i sličnog smještaja⁴⁶ u ukupnim smještajnim kapacitetima (postelje).
- Povećanje udjela hotela s četiri i pet zvjezdica u ukupnim hotelskim kapacitetima (objekti).

Posebni cilj 7. Osiguranje poticajnog poslovnog okruženja

Poslovno okruženje utječe na privlačenje investicija i uspješnost poslovanja, a poticajno poslovno okruženje je jedan od preduvjeta za konkurentnost. Ostvarenje poticajnog poslovnog okruženja temelji se i na smanjenju fiskalnih, parafiskalnih i administrativnih nameta u cilju privlačenja investitora u hrvatski turizam u funkciji povećanja bruto dodane vrijednosti i jačanju konkurentnosti turizma.

Kako bi se to postiglo, poduzimat će se aktivnosti koje će izravno ili posredno utjecati na poticanje poslovnog okruženja u turizmu.

Definirat će se i nove mjere poticanja koje će osigurati diverzifikaciju i daljnji razvoj sustava poticanja ulaganja u svrhu razvoja održivog, zelenog i digitalnog turizma. Fokus novih poreznih politika usmjeren je prema povećanju konkurentnosti smještaja više dodane vrijednosti i onoga na područjima niže turističke razvijenosti te redefiniranje poreznog tretmana obiteljskog smještaja.

U budućem strateškom razdoblju redefinirat će se uvjeti pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu uzimajući u obzir društvene, ekološke i ekonomske kriterije. U cilju smanjenja administrativnih opterećenja, kao i poboljšanje koordinacije između različitih ministarstva, poticat će se donošenje novih te izmjene i dopune postojećih zakonskih rješenja koji imaju velik utjecaj na stvaranje poslovnog okruženja u turizmu.

⁴⁶Prema Državnom zavodu za statistiku ova skupina uključuje: hotele, hotele baštine, aparthotele, integralne hotele, difuzne hotele, lječilišne hotele, hotele posebnog standarda, turistička naselja, turističke apartmane, pansioni, lječilišne pansioni.

Naglasak će biti na smanjenju administrativnih barijera, regulativnih ograničenja tržišta roba i usluga, nastavku parafiskalnog rasterećenja poduzetnika i dinamiziranja razvoja turizma u funkciji kreiranja dodane vrijednosti u turizmu. Daljnji razvoj e-usluga trebao bi doprinijeti smanjenju administrativnog opterećenja.

Poslovno okruženje obuhvaća i pristup sredstvima financiranja, stoga će se aktivno poduzimati mjere za pristup sredstvima financiranja za razvoj poslovanja i podizanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika te pružiti podrška ulaganjima koja rezultiraju povećanjem produktivnosti i konkurentnosti s naglaskom na zelenu i digitalnu tranziciju.

Mjere za provedbu cilja:

- Smanjiti administrativno opterećenje dionika u turizmu.
- Stvoriti učinkoviti okvir s ciljem unaprjeđenja poslovnog okruženja

Posebni cilj 8. Razvoj inovacija i digitalne transformacije turizma

Inovacije i digitalna transformacija turizma predstavlja značajan potencijal i važan čimbenik u postizanju konkurentnosti turizma. Inovativna i digitalna rješenja pomažu rješavanju ključnih problema s kojima se turizam susreće, od klimatskih promjena do nedostatka radne snage, a pomažu odgovoriti i na izazove zaštite okoliša te u konačnici, povećavaju konkurentnost.

Mjera kojom će se postići razvoj inovacija je poticanje ulaganja u povećanje otpornosti i produktivnosti poduzeća, kao i bolje pozicioniranje na turističkom tržištu kroz uvođenje inovacija i digitalnih tehnologija. Inovacije koje će se poticati, moraju biti usmjerene na smanjenje učinaka prekomjernog turizma u najrazvijenijim turističkim područjima, održivi i niskougljični rast turizma visoke kvalitete u slabije razvijenim turističkim područjima te jačanje društvene održivosti kroz povećanje zaposlenosti u lokalnim zajednicama. Sukladno NPOO-u 2021. - 2026., dio ukupnih ulaganja dodijelit će se za ulaganja usmjerena na ublažavanje klimatskih promjena ili prilagodbu tim promjenama, digitalizaciju, aktivnosti dekarbonizacije turizma, energetske učinkovitosti ili smanjenja otpada te za prelazak na kružno gospodarstvo. Poticat će se ulaganja u inovacije, kao i ulaganja poduzetnika u razvoj proizvoda i usluga te poslovnih modela unutar jednog ili više područja istraživanja, razvoja i inovacija u ekosustavima u lancu vrijednosti turizma koji doprinose zelenoj i digitalnoj tranziciji.

Osim digitalne transformacije poduzetnika i njihova poslovanja, ključan čimbenik u jačanju konkurentnosti i inovacija je bolje i inovativno korištenje podataka. Mjere usmjerene na jačanje digitalizacije i bolje korištenje podataka su razvoj naprednih e-usluga i alata za upravljanje destinacijom i turističkim tokovima te poslovne inteligencije od strane javne uprave. Ovi alati će poduzetnike potaknuti na njihovo korištenje te ih time usmjeriti na razvoj inovativnih usluga koje potiču održivost, ali i potražnju turista. Razvoj e-usluga provest će se kroz postupnu digitalnu transformaciju upravnih i neupravnih postupaka u turizmu s ciljem daljnjeg administrativnog rasterećenja poduzetnika kroz pojednostavljenje i ubrzanje procedura čime će se olakšati poslovanje poduzetnika i komunikaciju s javnom upravom. Administrativno rasterećenje usmjereno je prvenstveno na poslovanje bez papira te smanjivanje utroška vremena poduzetnika za ispunjavanje brojnih obrazaca.

Aplikativno rješenje za upravljanje destinacijama uključujući i rješenje za upravljanje turističkim tokovima, bit će podrška turističkim zajednicama u integriranom upravljanju destinacijom, a pomoći će i jačanju efikasnosti rada turističkih zajednica u području održivog upravljanja destinacijama. Ovo aplikativno rješenje sadržavat će i modul za učinkovito upravljanje turističkim tokovima u destinacijama na lokalnoj i regionalnoj razini, a koristit će ga i lokalne i područne (regionalne) samouprave. IT rješenja za učinkovito upravljanje destinacijama, kao i učinkovito upravljanje turističkim tokovima odnose se na uspostavu baza podataka i razvoj procesa i postupaka za upravljanje destinacijama, s ciljem uspostave pametnih destinacija, poboljšanja doživljaja destinacije od strane turista, jačanje zadovoljstva lokalnog stanovništva, upravljanja volumenom turističkih dolazaka i slično.

Alat će potaknuti digitalnu transformaciju u smjeru razvoja pametne destinacije gdje se mnogim segmentima destinacije, od parkinga, prometa, gospodarenja otpadom ili buke, upravlja izravno, u stvarnom vremenu, s aktualnim povratnim informacijama o rezultatima poduzetih mjera.

Sustav poslovne inteligencije (BI) omogućit će napredno korištenje podataka javnom sektoru u donošenju odluka u kreiranju javnih politika, pružit će i podršku poduzetnicima u donošenju poslovnih odluka. BI sustav omogućit će daljnje povezivanje svih podataka o turizmu prikupljenih pri praćenju pokazatelja održivosti, ali i svih koji se nalaze u javnim registrima poput: Središnjeg turističkog registra, sustava e-Visitor, sustava CROSTO i indikatora satelitskog računa održivog turizma RH. Podaci će biti povezani geolokacijskim parametrima i s mogućnošću vizualizacije te stvaranja grafikona. Sustav će imati mogućnost stvaranja „što ako“ scenarija unutar podataka te stvarati izvještaje koji mogu odgovoriti na pitanja u stvarnom vremenu što pomaže predviđanju te ostvarivanju željenih rezultata.

Mjere za provedbu cilja:

- Poticati inovacije.
- Razviti IT sustave i napredne e-usluge i alate za upravljanje destinacijom i turističkim tokovima.

Posebni cilj 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma

Uspostavljanje učinkovitog okvira za djelotvorno upravljanje razvojem održivog turizma, što uključuje i zakonodavni okvir, nužan je preduvjet otpornosti hrvatskog turizma. Stoga je donesen Zakon o turizmu (Zakon), kojim su definirani alati za vođenje turističke politike te razvoja održivog turizma u destinaciji, sustav poticanja te ostala pitanja od značaja za turizam. Zakonom i podzakonskim aktima uspostaviti će se sustav pokazatelja održivosti turizma, kao i sustav koji će omogućiti kvalitetno praćenje i analizu podataka, i to na način da će se definirati koje podatke je potrebno prikupljati, definirat će se obveznici prikupljanja podataka te načine prikupljanja iz javno dostupnih izvora i od ispitanika. Budući da su turisti ključni dionici koji svojim stavovima i interesima stvaraju trendove, osigurat će se i prikupljanje podataka izravno od posjetitelja. Stvorit će se i okvir za analizu prikupljenih podataka što je jedan od važnih preduvjeta donošenja odluka kao alata za vođenje turističke politike.

Osim toga, Zakon će uspostaviti sektorski okvir za poticanje ulaganja i poticaje koji će usmjeravati sektor sukladno aktima strateškog planiranja. Kako bi se osigurala učinkovitost poticaja, odnosno pravilno usmjerila sredstva na način da ulaganja doprinose ostvarenju ciljeva, predviđet će se praćenje i analiza. Uspostavit će se baza podataka o projektima koja će osigurati analizu učinaka mjera.

Uloga jedinica lokalne samouprave u kreiranju i provedbi turističkih politika jasnije je definirana donošenjem zakona, a osigurani su i novi alati za upravljanje turističkim tokovima u skladu s prihvatnim kapacitetima. Te su stvoreni preduvjeti za veću participaciju lokalne zajednice u usmjeravanju razvoja turizma. Turističke zajednice Zakonom su dodatno ojačane kao organizacije za upravljanje destinacijom, uz nove odgovornosti i ulogu u integriranom upravljanju destinacijom.

Nova uloga u integriranom upravljanju destinacijom, odnosno upravljanju svim elementima koji čine destinaciju (atrakcije, dodatni sadržaj, suprastruktura, promocija, pristup), provodit će se kroz razvoj proizvoda, istraživanje i strateško planiranje, osiguravanje infrastrukture te razvoj ljudskih potencijala. Primarno će se poticati unaprjeđenje učinkovitosti sustava turističkih zajednica kao i njegove poveznice s ostalim dionicima u turizmu. Alati koji će turističkim zajednicama omogućiti upravljanje destinacijom vezani su za upravljanje turističkim tokovima, a osnovni preduvjet za njihovo korištenje je izračun prihvatnih kapaciteta destinacija. Izračun prihvatnih kapaciteta ukazuje na moguće opterećenje infrastrukture (komunalne, prometne i ostale), a bez uništavanja resursa, narušavanja kvalitete života lokalnog stanovništva i, u konačnici kako bi se turistima osigurao kvalitetan doživljaj. Pri tome je važno naglasiti kako se prihvatni kapacitet računa na razini destinacije, a ne na razini jedinica lokalne samouprave te je potrebno uzeti u obzir atrakcije i infrastrukturu koja privlači turiste i time stvara određeni pritisak na susjedne jedinice lokalne samouprave.

Primjer za to je svakako kada turisti ili posjetitelji s brodova na kružnim putovanjima odlaze u razgled obližnjih gradova i time dodatno optereće prometnu infrastrukturu. Stoga je važno uzeti u obzir sve parametre i elemente koji čine destinaciju. Izračun prihvatnih kapaciteta, osim za potrebe provedbe turističkih politika i upravljanje turističkim tokovima, bit će podloga za donošenje odluka jedinica lokalne samouprave pri izgradnji infrastrukture, ali i pri prostornom planiranju, osobito pri planiranju turističkih zona. Zato je važno ojačati ulogu lokalne zajednice u kreiranju turističkih politika, i to kroz aktivnije sudjelovanje u tijelima turističke zajednice, a i kroz predstavnička tijela.

Uloga turističkih zajednica je da osiguraju stručnu pomoć i podatke za donošenje odluka vezanih za upravljanje razvojem turizma u smjeru održivosti. Na taj način će se osigurati održivi razvoj destinacije stvaranjem uvjeta za korištenje resursa na održivi način, očuvati autentičnost, ali i ekološki i resursni integritet prostora. Podaci i analiza podataka o turističkom prometu u destinaciji, uključujući jednodnevne posjetitelje, prikupljeni od strane turističkih zajednica, postat će podloga za donošenje odluka o modernizaciji i prilagođavanja javne i privatne infrastrukture, komunalne i prometne infrastrukture te za definiranje alata za upravljanje turističkim tokovima. Neki od alata su uvođenje naplate ulaska u određene destinacije i korištenje tako prikupljenih sredstava za ublažavanje posljedica prekomjernog turizma. Isto tako, alat koji JLS-ovima stoji na raspolaganju, bit će odluka o broju smještajnih kapaciteta, ugostiteljskih objekata i turističkih atrakcija temeljem podataka o turističkom prometu. Kao potpora turističkim zajednicama u izvršenju nove uloge, razvit će se IT alat za upravljanje turističkim tokovima i za upravljanje destinacijom. Preduvjeti za provedbu planiranih mjera i aktivnosti su osiguranje ljudskih i finansijskih kapaciteta, kontinuirana edukacija svih djelatnika, uspostavljanje programa za djelatnike u sustavu turističkih zajednica (za jačanje digitalnih vještina i vještina za upravljanje destinacijom), prikupljanje relevantnih podataka i transformacija u informacije i znanje u funkciji efikasnog poslovnog odlučivanja i strateškog promišljanja razvoja. Kako bi se ojačali kapaciteti turističkih zajednica, izradit će se i provesti program edukacije o upravljanju destinacijom za zaposlenike turističkih zajednica.

Potrebno je unaprijediti sustav praćenja podataka, jer su točni i relevantni podaci preduvjet za donošenje kvalitetnih javnih politika, ali i akata strateškog planiranja na nacionalnoj razini, na razini destinacije i na razini poduzetnika. Dosadašnji Satelitski račun turizma, koji je u obzir uzimao samo ekonomske podatke izravnog i neizravnog učinka turizma na gospodarstvo proširit će se i na okolišne te na društvene aspekte turizma. Uspostavit će se Sustav satelitskih računa održivog turizma RH koji će obuhvatiti podatke i procjene okolišne održivosti turizma i društvene održivosti turizma na odabраних deset destinacija u RH. Na taj će se način Sustav uspostaviti na nacionalnoj, regionalnoj razini te na razini odabраних deset destinacija. Ovaj sustav bit će okvir za prikupljanje ključnih ekonomsko-okolišnih podataka, a izradit će se i IT alat koji će omogućiti sustavnu analizu i korištenje prikupljenih podataka za planiranje i upravljanje razvojem održivog turizma. Svrha prikupljanja i analize ovih podataka sustavno je praćenje ekonomske, okolišne i društvene održivosti hrvatskog turizma uspostavljenim setom Pokazatelja, čime će biti moguće evaluirati učinkovitost i opravdanost mjera politike.

Pokazatelji održivosti bit će odabrani u skladu s Europskim sustavom pokazatelja održivosti (ETIS) čime će i turističke destinacije imati utemeljenje za mjerenje održivosti te bolje planiranje i upravljanje. Sustav satelitskih računa održivog turizma RH naslanja se na metodološki okvir nacionalnog računovodstva te na ekonomsko-okolišno računovodstvo uspostavljeno u EU.

Uvođenjem sustava satelitskih računa stvaraju se preduvjeti za donošenje kvalitetnih javnih politika na svim razinama te omogućuju utemeljene podloge za učinkovitije strateško planiranje.

Implementacijom sustava okolišno-ekonomskog računovodstva, povezat će se ekonomski i okolišni parametri, čime se omogućava mjerenje utjecaja turizma na okoliš i prirodne resurse.

Ovakvo uspostavljeni sustav praćenja i obrade podataka te javne objave pokazateljima omogućit će praćenje učinka mjera i aktivnosti u postizanju održivosti, a ujedno će omogućiti i usporedivost na EU ali i svjetskoj razini. Uspostavom ovakvog sustava stvorit će se preduvjeti za uključivanje u European data space, što će i hrvatskim institucijama i poduzetnicima omogućiti pristup velikom broju podataka o turizmu u ostalim EU državama.

Važan dio sustava prikupljanja i praćenja podataka je i IT alat koji će osigurati pohranu i razmjenu te obradu podataka iz svih relevantnih izvora u okviru Hrvatskog digitalnog turizma, Hrvatskog opservatorija održivog razvoja turizma (CROSTO) i sustava eVisitor. Prikupljeni podaci učinit će se dostupnima široj javnosti, a osobito poduzetnicima kroz sustav poslovne inteligencije. Navedeni sustav bit će učinkovit analitički alat koji će osigurati izradu podatkovno utemeljenih analiza nužnih za provedbu turističkih politika, donošenje strateških odluka, ali i donošenja poslovnih odluka na razini poduzetnika.

Mjere za provedbu cilja:

- Stvoriti preduvjete za upravljanje razvojem turizma u smjeru održivosti.
- Uspostaviti sustav satelitskih računa održivog turizma.
- Stvoriti preduvjete za učinkovito prikupljanje podataka.

Poseban cilj 10. Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija

Na razvoj turizma u RH jak utjecaj imaju i trendovi na globalnom turističkom tržištu. S obzirom na izrazitu dinamiku globalnog turističkog tržišta, izuzetno je važno snažiti otpornost turizma, koja spada u jedan od strateških ciljeva hrvatskog turizma. Posebno se ističu trendovi koji će usmjeriti razvoj prema održivom, pristupačnom i uključivom turizmu. Potrebe turista sve se brže mijenjaju pod utjecajem nepredvidivih globalnih događanja i užurbanog načina života pa sve više traže inovativni i održive proizvode i usluge, veća pristupačnost i brža digitalna i zelena tranzicija svih subjekata u lancu stvaranja vrijednosti. Mjera kojom će se osigurati razvoj destinacije u skladu s trendovima i potrebama je razvoj pametnih destinacija. Cilj mjere je upravljanje razvojem destinacije temeljeno na tehnologiji, inovativnosti, pristupačnosti i održivosti, uz korištenje digitalnih alata.

Prvi korak u stvaranju pametne destinacije je analiza stanja i potreba destinacije, postojećih elemenata pametne destinacije (razina digitalizacije, pristupačnosti, održivosti) i identificiranje potencijala na kojima se može graditi razvoj, odnosno prirodnih i kulturnih potencijala te atrakcija. Temeljem rezultata analize, izradit će se plan upravljanja destinacijom koji treba predvidjeti što je potrebno unaprijediti i stvoriti preduvjete za implementaciju. Primjena tehnologije u stvaranju pametne destinacije bazirat će se na korištenju podataka koji omogućavaju razumijevanje potreba turista i prije nego dođu u destinaciju, a to će se omogućiti korištenjem sustava poslovne inteligencije (BI).

Aktivnosti u stvaranju pametnih destinacija, provodit će prvenstveno JLP)RS-ovi kroz suradnju s turističkim zajednicama, turističkim agencijama, Hrvatskom turističkom zajednicom (HTZ) i drugim zainteresiranim dionicima. Kroz umrežavanje, transfer znanja i primjere najbolje prakse te unaprjeđenje kompetencija u turizmu podizat će se svijest o važnosti uključivosti, pristupačnosti i odgovornom upravljanja resursima.

Osim umrežavanja i razmjene iskustava na nacionalnoj razini, postoje i mogućnosti uključivanja u inicijative i projekte EU te suradnja s drugim EU članicama radi razmjene iskustava i najboljih praksi te informacija o alatima koje pametni gradovi primjenjuju i time jačanje inovativnog razvoja turizma u Hrvatskoj i EU.

Sigurnost je danas ključan element pri odabiru destinacija turista. RH je globalno prepoznata kao sigurna destinacija. To pokazuje i visoko 23. mjesto na ljestvici Indeksa razvoja putovanja i turizma (TTDI-WEF) u pokazatelju Zaštita i sigurnost, ali i visoko mjesto u pokazatelju Zdravlje i higijena. Sigurnost je jedan od ključnih faktora za uspjeh turizma, i zato je važno uspostaviti i/ili unaprjeđivati

mehanizme koji umanjuju izloženost turista, lokalnog stanovništva i poduzetnika sigurnosnim rizicima. Očuvanje percepcije RH kao sigurne turističke destinacije jedan je od prioriteta u brendiranju Destinacije.

Pandemija je ukazala na to koliko je važan zdravstveni sustav za sigurnost putovanja, ali i dostupnost radne snage, što znači da je važno da zdravstveni sustav može osigurati prikladnu skrb oboljelima i ozlijeđenima.

Mjere usmjerene na sigurnost vezanu za zdravlje su:

- osnivanje turističkih ambulanti,
- jasna komunikacija o mjerama koje se provode,
- prema potrebi nastavak primjene i unaprjeđenja epidemioloških protokola,
- prilagođavanje pravila za prelazak granice kao i razmjena i praćenje podataka o boravku turista.

Mjere za provedbu cilja:

- Razvijati pametne destinacije koje se temelje na inovativnosti, pristupačnosti i održivosti.
- Očuvati percepciju RH kao sigurne destinacije.

13.8. Plan razvoja ŠKŽ za razdoblje 2021.-2027.

Plan razvoja Šibensko-kninske županije je ključni okvir strateškog planiranja na razini Šibensko-kninske županije. Turizam je glavni pokretački sektor gospodarstva. No, takva orijentacija ima za posljedicu izraženu sezonalnost zaposlenosti, zapošljavanja i potrebe za radnom snagom. Potrebno je iskoristiti turizam u smjeru uvođenja novih turističkih sadržaja i širenja turističke ponude na cijelu godinu kako bi se potaknuo gospodarski razvoj zaobalnih i otočnih dijelova Županije. Zahvaljujući turističkom ozračju, prisutan je snažan potencijal za razvoj kulturnog, sportsko-rekreativnog, nautičkog, ruralnog i gastronomskog turizma te širenje turističke ponude izvan sezone, s naglaskom na zaobalje i otoke.

Na temelju identificiranih razvojnih potreba i potencijala, definirani su ključni prioriteti javne politike Šibensko-kninske županije u narednom razdoblju, a za turizam je relevantan prioritet 1: Konkurentno gospodarstvo. U okviru spomenutog prioriteta jedan od posebnih ciljeva relevantan za turizam je Posebni cilj 1: Razvoj diversificiranog gospodarstva, koji doprinosi ostvarenju Strateškog cilja 1. „Konkurentno i inovativno gospodarstvo“ Nacionalne razvojne strategije RH do 2030. godine.

Unutar Posebnog cilja 1 „Razvoj diversificiranog gospodarstva“ 3 mjere su relevantne za razvoj turizma Grada Vodica: Mjera 1.1.: „Oporavak gospodarstva i jačanje konkurentnosti kroz podršku modernizaciji, unaprjeđenju poslovanja te kroz digitalizaciju i inovacije“; Mjera 1.2.: „Razvoj poduzetništva i privlačenje investicija“ te Mjera 1.3.: „Razvoj diversificiranog, otpornog i fleksibilnog turizma“. Mjera 1.3. uključuje podršku aktivnostima podizanja standarda smještajnih i uslužnih sadržaja, obnovu i unaprjeđenje infrastrukture vezane uz kupališni turizam, razvoj ostale javne turističke infrastrukture koja utječe na razvoj turizma i turističke ponude u funkciji dodane vrijednosti turističkih sadržaja, podršku projektima razvoja turističke signalizacije u zaobalju, podršku aktivnostima razvoja cikloturističke infrastrukture, obnove planinarskih puteva, staza i domova, razvoja sadržaja i infrastrukture za razvoj kulturnog, nautičkog, sportsko-rekreativnog, zdravstvenog i ruralnog turizma s naglaskom na agroturizam uključujući i druge selektivne oblike turizma definiranih Master planom razvoja turizma ŠKŽ-a.

Nadalje, ova mjera uključuje razvoj turističkih informativnih sadržaja i centara, podršku aktivnostima brendiranja i marketinške prilagodbe fluktuacijama na tržištu, podršku sadržajima i aktivnostima u pred- i post- sezoni, podršku razvoju komplementarnih uslužnih djelatnosti u turističke svrhe, razvoj poticaja za poljoprivrednike za razvoj dodatnih turističkih sadržaja, razvoj seta mjera za dionike u turizmu u cilju povećanja kvalitete turističkih proizvoda i dr. Provedba ove mjere trebala bi doprinijeti razini održivosti, diverzifikaciji turističke ponude te smanjenju visoke razine sezonalnosti u turizmu.

14. STRATEŠKI OKVIR RAZVOJA ODRŽIVOG TURIZMA GRADA VODICA DO 2030.

14.1. Uvod u proces strateškog planiranja

Cilj Strategije razvoja održivosti turizma Grada Vodica (u daljnjem tekstu: Strategija) bio je putem analitičkih tehnika Strateškog planiranja i popunjavanja strukturiranih upitnika analizirati snage, slabosti, prilike i prijetnje turističkog razvoja u sadašnjosti i budućnosti, prepoznati ključne izazove turizma u Gradu Vodice, razvojne potrebe te da navedene analitičke podloge služe kao podloga za određivanje Vizije, Misije, Strateških ciljeva te prioriternih područja ključnih za provedbu razvojnih turističkih politika Grada Vodica u srednjoročnom razdoblju. Isto tako, jedan od važnih ciljeva bio je prepoznati ključne projekte nužne za daljnji nastavak repozicioniranja destinacije Vodice iz destinacije sezonskog turizma, u destinaciju cjelogodišnjeg turizma.

U procesu strateškog planiranja u izradi Strategije razvoja održivosti turizma Grada Vodica (u daljnjem tekstu: Strategija), poštovan je jedan od osnovnih principa strateškog planiranja nazvan „odozdo prema gore“, kojeg karakterizira uključivanje svih zainteresiranih dionika u lokalnoj zajednici u cilju aktiviranja njihova doprinosa strateškim promišljanjima, bogatstvom ideja i mogućih rješenja. Time je dokument Strategije dobio i svoj inkluzivni karakter.

U tom kontekstu održane su krajem studenog i u prvoj polovini prosinca 2023. godine dvije radionice strateškog planiranja na koje su bili pozvani svi najvažniji dionici turizma Grada Vodice: predstavnici Turističke zajednice Grada Vodica; hotelijeri; turističke agencije; trgovačka društva i poduzetnici koji se bave pružanjem usluga u djelatnosti turizma i ugostiteljstva; predstavnici ACI marine Vodice; predstavnici brodarka u turizmu te privatni iznajmljivači.

Turistička zajednica Grada Vodice uputila je e-mailom poziv na nekoliko stotina e-mail adresa, a pozivu se odazvalo ukupno 16 sudionika na prvu radionicu strateškog planiranja i 13 sudionika na drugu radionicu strateškog planiranja. Za svaku radionicu voditelj radionica i autor izrade Strategije pripremio je radne materijale i pojasnio sudionicima procesa strateškog planiranja načine da mogu sudjelovati u procesu putem strateškog planiranja slobodnim iznošenjem svojih stavova i razmišljanja te odgovorima na pitanja postavljena u radnim materijalima, uz garanciju anonimnosti.

Pritom je voditelj naglasio da je osnovni preduvjet cijelog procesa strateškog planiranja da Strategija treba biti usklađena s relevantnim strateškim dokumentima na županijskoj, nacionalnoj i europskoj razini: s Planom razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje 2021.-2027. godine, s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine, s nacionalnom Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine, s Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine te s temeljnim dokumentima i politikama Europske unije i Republike Hrvatske, uključujući Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026. godine.

Na prvoj radionici održanoj krajem studenog 2023. godine obrađena su sljedeća tri strateška tematska područja:

1. SWOT analiza (analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji),
2. Ključni izazovi razvoja održivog turizma u Gradu Vodice,
3. Razvojne potrebe Grada Vodica vezane uz konkurentan i održiv turizam do 2030. godine

Na drugoj radionici održanoj u početkom prosinca 2023. godine obrađeno je sljedećih pet strateških tematskih područja:

1. Vizija turizma Grada Vodice za 2030. godinu,
2. Misija turističkog razvitka Grada Vodica,
3. Strateški ciljevi turističkog razvitka Grada Vodica,

4. Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine,
5. Ključni (strateški) projekti, koji su nužni za repozicioniranje Grada Vodica kao konkurentne destinacije cjelogodišnjeg turizma.

14.2. SWOT analiza

Cilj ovog strateškog tematskog područja bio je dobiti odgovore sudionika radionica na ključna pitanja: koje su snage, a koje slabosti turizma Grada Vodica te gdje leže prilike, a gdje prijetnje za turizam Grada Vodica. SWOT analiza pokazala se kao najpogodnija analitička tehnika za dobivanje odgovora na gornja pitanja, zato jer promatra trenutno stanje, rezultate, mogućnosti i prijetnje iz perspektive turizma u odnosu na tržište i konkurentsko okruženje. Ono što posebno odlikuje ovu analitičku tehniku je da može pomoći da se relativno brzo razotkriju prilike koje se mogu iskoristiti, slabosti koje se mogu otkloniti te prijetnje koje se može dočekati pripremljen i time umanjiti ili otkloniti njihov eventualni negativan učinak. Isto tako, promatrajući turizam Grada Vodica i konkurente upotrebom SWOT analize, mogu se re pozicioniranje osmisлити strateški koraci koji će Grad Vodice razlikovati od konkurencije na tržištu i pomoći mu da bude još konkurentnija turistička destinacija u budućnosti.

Važno je pritom razumjeti da snage i slabosti ovise o svim dionicima u turizmu Vodica i da na njih dionici mogu utjecati. Što se tiče prilika i prijetnji, oni predstavljaju vanjske varijable i njima se potrebno prilagoditi, pravovremeno ih prepoznati te možebitne prijetnje pretvoriti u prilike, a prilike u snage.

U cilju što lakšeg popunjavanja analitičkih obrazaca, voditelj procesa strateškog planiranja unaprijed je za sve sudionike procesa strateškog planiranja pripremio pomoćna pitanja, koja se odnose na snage (strengths), slabosti (weaknesses), prilike (opportunities) i prijetnje (threats), uz savjete na što treba obratiti pažnju u popunjavanju matrice SWOT analize.

Snage (strengths):

- Koje prednosti ima turizam Grada Vodica?
- Što Vodice rade bolje od drugih?
- Koje jedinstvene resurse ili proizvode imaju (koriste) Vodice, koje nemaju ili ne mogu koristiti konkurenti?
- Gdje vidite snage turizma u Vodicama?
- Što bi trebale biti ključne prodajne poruke (*eng. unique selling points-USP*) turizma u Vodicama turistima koji namjeravaju posjetiti Vodice?
- Što razlikuje turističku ponudu Vodica od ponude konkurenata?
- Razmotrite snage vodičkog turizma s unutarnje perspektive (što Vi mislite) i s vanjske perspektive (što misle naši gosti) odnosno što misli tržište?

Savjet: Potrebno je promatrati turizam Vodica iz perspektive konkurencije. Na primjer, ako konkurentske destinacije nude visoko kvalitetne turističke proizvode/usluge, tada ponuda visoko kvalitetnih proizvoda/usluga nije snaga na tržištu, već nužnost, da bi Grad Vodice održao konkurentnu poziciju.

Slabosti (weaknesses):

- Što su po Vašem mišljenju slabosti turizma u Vodicama na koje je moguće utjecati?
- Što se može unaprijediti u turizmu Grada Vodica?
- Što bi trebali izbjeđavati?
- Što tržište vidi kao slabosti turističkog/turističkih proizvoda Vodica?
- Koji faktori štete turističkoj prodaji?
- Koji faktori štete pozitivnom turističkom imidžu Vodica?

Savjet: Potrebno je promatrati turizam Vodica kako iz interne perspektive, tako i iz perspektive turističke konkurencije. Vidi li tržište slabosti koje mi ne vidimo? Što konkurenti rade bolje od vas?

Potrebno je biti realan i suočiti se i s ponekad neugodnim istinama što prije, da bi se moglo napraviti kvalitetne razvojne iskorake.

Prilike (opportunities):

- Koje se dobre prilike mogu iskoristiti?
- Kojih su recentni tržišni trendova u turizmu i jesmo li svjesni tih trendova?
- Odakle mogu doći dobre prilike?
- Promjene trendova na tržištu. Promjene u tehnologiji.
- Promjene u politikama Ministarstva turizma i sporta, koje se odnose na turistički sektor.
- Promjene u društvenim obrascima, profilu populacije, promjenama životnih navika.
- Klimatske promjene.
- Lokalni događaji /manifestacije?
- Brendiranje Vodica?

Savjet: Koristan pristup kod analiziranja prilika koje ima turizam grada Vodica je da se najprije pogledaju vlastite snage i da se svatko zapita da li smo ih iskoristili ili postoje prilike koje još uvijek nisu iskorištene. Alternativno, potrebno je analizirati i slabosti i upitati se da li bi se njihovom otklanjanjem mogle otvoriti nove razvojne prilike.

Prijetnje (threats):

- S kojim preprekama se suočava turizam u Vodicama?
- Što radi konkurencija? U čemu je bolja, brža od nas?
- Da li imate ili upotrebljavate standarde kvalitete ili specifikacije za vaše proizvode/usluge?
- Da li promjena tehnologije ugrožava konkurentsku poziciju turizma?
- Da li koja od slabosti vodičkog turizma može prerasti u ozbiljnu prijetnju?

Savjet: Kada se analiziraju prilike i prijetnje ne smiju se previdjeti vanjski faktori koji utječu na turizam, kao što su npr. promjena zakonske regulative, tehnološke promjene u industriji, ekološke promjene, klimatske promjene, sve veći naglasak na održivost itd.

Nastavno se donosi komprimirani prikaz najvažnijih inputa za SWOT analizu sudionika radionice strateškog planiranja Grada Vodica (Tablica 159).

Tablica 159: SWOT analiza

Snage turizma u Gradu Vodice	Slabosti turizma u Gradu Vodice
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iznimno povoljan geografski i geoprometni položaj u centru Jadrana ▪ Odlična prometna povezanost (auto-cesta A1, blizina dvije zračne luke (Split, Zadar) ▪ Blizina nacionalnih parkova: (NP Kornati, NP Krka, NP Paklenica, NP Plitvička jezera) ▪ Blizina parkova prirode: (PP Telašćica, PP Dinara, PP Vransko jezero) ▪ Blizina povijesnih gradova: (Šibenik, Split, Trogir, Zadar) i UNESCO zaštićenih kulturnih znamenitosti (Katedrala Sv. Jakova i Tvrđava Sv. Nikole u Šibeniku, Povijesni kompleks Splita i Dioklecijanova palača, Povijesni grad Trogir, Obrambeni sustavi Venecije 16. i 17. st. u Zadru i Šibeniku) ▪ Zaštićena prirodna baština i nepokretna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izražena sezonalnost turizma (kratko trajanje turističke sezone) ▪ Izrazita ovisnost o turizmu tipa „sunce i more“ i sezonskom (kupališnom) turizmu ▪ Nepovoljna struktura smještajnih kapaciteta (omjer hotelskog i privatnog smještaja) ▪ Nedovoljan kapacitet hotelskog smještaja ▪ Nedostatak hotelskih kapaciteta viših kategorija (4+ i 5 zvjezdica) ▪ Prevelika razlika u broju ležajeva u privatnom smještaju u odnosu na hotelski smještaj ▪ Prevelika izgradnja smještajnih kapaciteta u obiteljskom smještaju i tzv. „stambeni apartmani“ ▪ Prevelika „apartmanizacija“

<p>kulturna dobra u Gradu Vodice</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bogatstvo kulturno-povijesnih spomenika u Gradu Vodice i obližnjim gradovima ▪ Povoljni klimatski uvjeti pružaju mogućnost cjelogodišnjeg turizma ▪ Dugogodišnja tradicija bavljenja turizmom ▪ Tradicionalna gostoljubivost domaćina ▪ Atraktivnost arhipelaga i razvedenost obale, uređene šetnice ▪ Bogatstvo flore i faune i čistoća mora, vode i zraka ▪ Poznata turistička destinacija s dugom tradicijom bavljenja turizmom ▪ Brojne manifestacije u gradovima Vodice i Šibenik tijekom ljetnih mjeseci ▪ Izraženi interes lokalne samouprave prema turizmu ▪ Postojanje prirodnih i društvenih resursa za razvoj različitih selektivnih oblika turizma: zdravstveni, nautički, kulturni, gastro, lovni, ribolovni, avanturistički, ciklo, ruralni i sl. ▪ Uređenost plaža (Plava plaža i Gradska plaža u Srimi nositeljice su „Plave zastave“, simbola kvalitete mora, sigurnosti plaža i plažnih usluga s organiziranom spasilačkom službom) ▪ Hotelski kapaciteti smješteni su na atraktivnim lokacijama ▪ Razvijena svijest o ekonomskom potencijalu turističkog sektora ▪ Izraženi interes lokalne samouprave prema turizmu i turističkom razvoju ▪ Postojanje kvalitetne institucionalne osnove upravljanje turističkim razvojem ▪ Redovita prisutnost na turističkim sajmovima ▪ Raspoloživost promotivnih materijala ▪ Sve veći broj restorana s kvalitetnom eno-gastro ponudom ▪ Raznolika ponuda tradicionalnih (autohtonih) proizvoda ▪ Rast broja lokalnih vinarija, dolazak gostiju s ciljem posjeta vinarijama ▪ Raznolikost turističkih sadržaja (kupališni turizam, aktivni, <i>wellness</i> i zdravstveni turizam, gastronomija, manifestacije) ▪ Različitost pojedinih mikro-destinacija (Srima, otok Prvić, zaleđe) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Neregistrirani (nelegalni) smještajni kapaciteti (procjena min. 30%) ▪ Iznajmljivanjem se bave i oni koji nisu registrirali (kategorizirali) svoj objekt ▪ Nedovoljna kontrola nelegalne konkurencije u privatnom smještaju od strane državnih institucija ▪ Nedostatak radne snage ▪ Pretežito sezonska radna snaga ▪ Nekvalitetna radna snaga ▪ Nedostatak školovanih kadrova u turizmu i ugostiteljstvu ▪ Nedostatak kadrova u turističkim zanimanjima kao što su: zabava, animacija, manifestacije, tematski parkovi i sl. ▪ Gužva na pojedinim plažama u špici turističke sezone – pretrpane plaže ▪ Premalo plažnog prostora na broj turista ▪ Izostanak prirodne plaže/„izbetonirana“ kompletna kopnena plaža ▪ Nedovoljna uređenost javnih plaža (površina) ▪ „Rezerviranje“ mjesta na plažama ▪ Preuzak plažni pojas (i to malo pretvara se u „štekate“) ▪ Nedostatak zelenila, drveća, hlada na plažama ▪ Promet u mirovanju: nedostatak parkirališnih mjesta, smještajni objekti bez parkirališta za goste ▪ Loša prometna infrastruktura ▪ Slaba povezanost s drugim gradovima (nedostatak autobusnih linija) ▪ Nedostatna međugradska prometna povezanost ▪ Loša prometna povezanost priobalja sa zaleđem te kopna i otoka ▪ Slaba povezanost Vodica-brodske linije s otocima Prvić i Zlarin (jako rijetko su polasci) ▪ Nedostaje javni prijevoz do gradskih plaža ▪ Manjak vezova za prihvat nautičara ▪ Manjak brodskih vezova ▪ Velika gužva u „špici“ turističke sezone ▪ Nekontrolirano širenje građevinskog područja - prevelika izgrađenost ▪ Prevelika buka - „zagađenje“ bukom ▪ Preopterećenost resursa i infrastrukture
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Čistoća grada; zbrinjavanje komunalnog otpada ▪ Kvaliteta okoliša, pitka voda ▪ Visoka razina opće i pojedinačne sigurnosti ▪ Razvijenost turističkih sadržaja ▪ Postojanje ACI marine Vodice ▪ Kvalitetan smještaj, veliki broj kvalitetnih kreveta ▪ Poljoprivredna tradicija (masline, grožđe, smokve), kao element razvoja turističke ponude ▪ Razvijenost turističkih sadržaja ▪ Dostupnost biciklističkih staza ▪ Različita struktura gostiju (mladi, umirovljenici, obitelji) ▪ Dobra vrijednost za novac ▪ Mediteranski stil/duh življenja ▪ Dostupnost ljudskih potencijala ▪ Pozitivan odnos stanovništva prema turizmu ▪ Razvijena svijest o ekonomskom potencijalu turističkog sektora ▪ Aktivna uloga Turističke zajednice Grada Vodica u procesu razvoja turizma ▪ Kvalitetna Internet stranice TZ Grada Vodice (postojanje dobro dizajniranih brošura) ▪ Uvođenje sustava integriranog upravljanja kvalitetom destinacije (IQM) ▪ Razumijevanje nositelja javne vlasti o vlastitim konkurentskim nedostacima 	<p>tijekom turističke sezone</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatak biciklističkih staza u gradu ▪ Slabo razvijena unutrašnjost (mjesto u zaleđu) – slabo naseljena ▪ Nedostatak restorana, lokalnih okusa i tradicije(konobe) ▪ Nedostatak ugostiteljske ponude u zimskom periodu godine ▪ Nedovoljna iskorištenost vjerskog turizma ▪ Nedostatak zabavnog sadržaja tipa akvapark ili zabavni park ▪ Nedovoljna iskorištenost vjerskog turizma ▪ Nedovoljno njegovanje mediteranskog identiteta i kulture življenja ▪ Nedostatak brandinga ▪ Nedostatak kanalizacije u većem dijelu mjesta (nerijetko zagađenje mora i neugodni mirisi na pojedinim dijelovima obale) ▪ Nedostatak dječjih igrališta, igraonica za djecu, sportskih centara, mjesta za zabavu i druženje mladih ▪ Nepripremljenost za toplinske udare u sezoni (informativna, stručna i praktična) ▪ Previsoke cijene za lokalno stanovništvo izvan turističke sezone ▪ Niska prosječna potrošnja gosta po danu ▪ Nerazvijeni kratki dobavni lanci u smislu korištenja proizvoda lokalnih dobavljača ▪ Nedostatak primjene digitalnih tehnologija (npr. on-line jelovnici u restoranima, pregled slobodnih parking mjesta i sl.) ▪ Nedostatne potpore i poticaji od strane Grada Vodica
Prilike turizma u Gradu Vodice	Prijetnje turizma u Gradu Vodice
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iskoristiti povoljne dugoročne trendove u sferi turističke potražnje ▪ Naglasak na diverzifikaciju turističke ponude ▪ Naglasak na održivi turizam ▪ Povećanje hotelskih smještajnih kapaciteta ▪ Turistička zona „Bristak“ rezervirana za hotel(e) s 4+ i 5 zvjezdica sa širokim spektrom dodatnih sadržaja ▪ Podizanje kvalitete postojećih smještajnih kapaciteta ▪ Pretvaranje privatnih apartmana u male obiteljske hotele ▪ Pojačan fokus na selektivne oblike turizma ▪ Obnavljanje pojedinih lokaliteta u starom dijelu Vodica za turističke svrhe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nestabilno geopolitičko okruženje u svijetu ▪ Gospodarska recesija u najvažnijim emitivnim tržištima ▪ Inflacija i rast cijene koji nije zasnovan na podizanju kvalitete proizvoda/usluga ▪ Nesigurnost u susjednim zemljama (situacija u BiH, na Kosovu, Crnoj Gori) može dovesti do neželjene eskalacije ▪ Rast drugih konkurentnih mediteranskih destinacija (Grčka, Španjolska, Italija, Crna Gora, Albanija...) ▪ Klimatske promjene mogu dovesti do promjene u navikama dolaska turista ▪ Izostanak provedbe projekta vodovodne

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brendiranje Vodica kao prilika za razvojni iskorak ▪ Kreiranje prepoznatljivog destinacijskog proizvoda koji će unaprijediti imidž i kvalitetu turizma destinacije ▪ Edukacija svih dionika turističkog razvoja, posebice naglasak na turističke kadrove ▪ Daljnji razvoj infrastrukture (kanalizacija, luke, plažni resursi, cestovni promet, promet u mirovanju, morski promet, luke, energetska infrastruktura...) ▪ Iskoristiti globalno zatopljenje kao priliku za produljenje turističke sezone ▪ Uređenje postojećih i razvoj novih plaža ▪ Produljenje sezone razvojem selektivnih oblika turizma ▪ Korištenje novih tehnologija te ulaganje u digitalizaciju i "zeleno" poslovanje ▪ Korištenje „<i>story tellinga</i>“ u turističke svrhe ▪ Razvoj kulturnog turizma ▪ Ekološka proizvodnja (duga tradicija u poljoprivredi, stočarstvu) ▪ Uređenje i aktiviranje arheološkog parka Mrdakovica ▪ Unaprjeđenje ponude kulturnog turizma ▪ Razvoj kongresnog turizma ▪ Sportski turizam (regate, biciklističke staze) ▪ Poboljšanje ponude i kvalitete u nautičkom turizmu ▪ Gastronomski turizam (ulje, vino, sir, janjetina, višnja maraska i dr.) ▪ Vinske ceste, ceste maslinovog ulja, ruralni turizam) ▪ Avanturistički turizam (biciklizam, penjanje...) ▪ Omladinski turizam – razvoj školskih kampova ▪ Turizam treće dobi i povećana potražnje za uslugama lječilišta ▪ MICE⁴⁷ turizam ▪ Manifestacijski (event) turizam ▪ Zdravstveni i Wellness turizam ▪ Turizam na seoskim gospodarstvima (ruralni turizam) ▪ Tematski parkovi ▪ Diverzifikacija proizvoda i sustava doživljaja ▪ Javno-privatna partnerstva u funkciji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ i kanalizacijske infrastrukture u planiranim rokovima ▪ Nastavak nekontrolirane apartmanizacije i negativni učinci na održivost, infrastrukturu, imidž i atraktivnost destinacije Vodice ▪ Izostanak ulaganja u podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta ▪ Izostanak rješavanja pitanja neregistriranog smještaja povećat će nelojalnu konkurenciju, na uštrb onih koji rade legalno ▪ Cijene usluga koje nisu zasnovane na konceptu „pružanja vrijednosti za novac“ ▪ Nastavak daljnje devastacije obalnog prostora ▪ Izostanak razgraničenje obiteljskog turizma od rentijerstva, u propisima koji reguliraju turističku djelatnost ▪ Nedostatak marketinške strategije turizma Grada Vodice ▪ Nedostatak strategije brandinga Grada Vodica ▪ Nedostatak radne snage koja je potrebna za razvojni iskorak, kako u broju, tako i u kvaliteti, ▪ Nastavak negativnih demografskih trendova i negativni utjecaj na dostupnost domaće radne snage ▪ Nastavak odlaska mladih educiranih ljudi u zemlje Europske unije ▪ Pojava ekoloških problema uslijed povećanja broja gostiju ▪ Spora prilagodba globalnim trendovima ▪ Nedostatno iskorištavanje EU financiranja za važne infrastrukturne projekte ▪ Spora izgradnja turističke infrastrukture uslijed nedostatka financijskih sredstava ▪ Ekološka degradacija prostora ▪ Postupno zaostajanje za konkurencijom ▪ Relativno niska razina osjećaja prema javnom dobru i javnim interesima (konflikt javnog i privatnog interesa) ▪ Nemogućnost dogovora o razvojnim prioritetima uslijed postojanja parcijalnih interesa ▪ Nedovoljna suradnja javnog i privatnog
---	---

⁴⁷MICE je skraćenica koja se odnosi na industriju organizacije poslovnih skupova (Meetings), poticajnih putovanja (Incentives), konferencija (Conferences) i poslovnih događaja / izložbi / sajmovi (Events / Exhibitions / Fairs).

turističkog razvoja <ul style="list-style-type: none"> ▪ Formiranje organizacije za upravljanjem destinacijom ▪ Stvaranje regionalne turističke ponude ▪ Inicijativa osnivanja klastera ▪ Korištenje EU strukturnih i nacionalnih fondova u rješavanju komunalne i turističke infrastrukture ▪ Dostupnost EU fondova usmjerenih na podizanje kvalitete ljudskog potencijala ▪ Turizam baziran na iskustvima ▪ Pružanje turističkih usluga koje se temelje na konceptu pružanja „vrijednosti za novac“ 	sektora u razvojnim projektima u turizmu <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekološka degradacija prostora ▪ Izostanak zelenih ulaganja ▪ Izostanak primjene digitalizacije u turizmu ▪ Uvođenje novih poreznih opterećenja (npr. porez na nekretnine) ▪ Nedefiniranost u regionalnoj i nacionalnoj legislativi u svezi pomorskog dobra, izgradnje plaža, luka i lučica
--	---

Izvor: Obrada Autora prema popunjenim upitnicima od strane sudionika strateškog planiranja

14.3. Ključni izazovi razvoja održivog turizma GV – rezultati strateške analize

Da bi saznali razmišljanja sudionika radionica o ključnim izazovima turizma u Gradu Vodice, pripremljen je anonimni upitnik sa strukturiranim pitanjima, na koje su dionici trebali odgovoriti stavljanjem brojeva od 1 do 5.

Pritom su brojevi imali sljedeća značenja:

Broj	Značenja
1	Uopće se ne slažem
2	Donekle se ne slažem
3	Niti se slažem, niti se ne slažem
4	Donekle se slažem
5	U potpunosti se slažem

Anonimni upitnik bio je strukturiran na način da je prepoznato ukupno sedam (7) ključnih izazova u turizmu Grada Vodica. To su sljedeći ključni izazovi:

1. Ključni izazov: vremenska neujednačenost i visoka sezonalnost turističkog prometa,
2. Ključni izazov: kvaliteta života i dobrobit lokalnog stanovništva,
3. Ključni izazov: nepovoljan utjecaj turizma na prostor, okoliš i prirodu,
4. Ključni izazov: nedostatni ljudski potencijali u brojnosti i kvaliteti,
5. Ključni izazov: neadekvatna struktura i kvaliteta smještajnih kapaciteta,
6. Ključni izazov: neadekvatno poslovno i investicijsko okruženje,
7. Ključni izazov: prilagodba ubrzanim tehnološkim promjenama u turizmu.

Svali ključni izazov imao je unaprijed zadane tvrdnje na koje su sudionici procesa strateškog planiranja odgovarali dodjeljivanjem brojki od 1 do 5, ovisno o tome koji je bio njihov odgovor na konkretnu tvrdnju. Nastavno je navedeno svih sedam ključnih izazova s pripadajućim tvrdnjama, na koje su sudionici radionice davali svoje anonimne odgovore:

1. Ključni izazov – vremenska neujednačenost i visoka sezonalnost turističkog prometa

- Grad Vodice ima visoku sezonalnost turističkog prometa te se u razdoblju od lipnja do rujna ostvaruje najveći dio turističkog prometa!
- Turistički potencijal Grada Vodica, osim priobalnog područja, nedostatno je iskorišten!

2. Ključni izazov – kvalitete života i dobrobit lokalnog stanovništva

- Sezonska zaposlenost stvara nesigurnost i nemogućnost planiranja osoba koje su zaposlene u manjem dijelu godine!
- Visoka sezonalnost uzrokuje neodrživost jednog dijela poslovnih modela i investicijskih planova te otežava zapošljavanje i mogućnost otvaranja stalnih radnih mjesta!
- Turizam doprinosi porastu troškova života i visokim cijenama stanovanja za lokalno stanovništvo grada Vodica!
- Sezonski poslovi ne mogu osigurati kvalitetan život!

3. Ključni izazov – nepovoljan utjecaj turizma na prostor, okoliš i prirodu

- Za najveći broj turista koji dolaze na odmor u Vodice, najvažniji motivi dolaska su more, sunce i priroda. To rezultira rastom opterećenja na morski ekosustav (od iznenadnih onečišćenja morskog okoliša do otpada i buke u moru) te sve izraženijim pritiscima na bioraznolikost!

4. Ključni izazov – nedostadni ljudski potencijali u brojnosti i kvaliteti

- Sezonalnost turističkog prometa nepovoljno utječe na sigurnost radnih mjesta u turizmu!
- Visoka potražnja za radnom snagom u turizmu rezultira nedostatkom velikog broja zaposlenika!
- Kvaliteta i kvalifikacije radne snage u turizmu ne odgovaraju potrebama tržišta rada!
- U Vodicama imamo nisku konkurentnost ljudskih potencijala!

5. Ključni izazov - neadekvatna struktura i kvaliteta smještajnih kapaciteta

- Obiteljski/privatni smještaj predstavlja najveći dio ponude smještajnih kapaciteta!
- Nekontroliran rast smještaja koji uglavnom posluje u jednom dijelu godine (sezonalni smještaj) stvara sve veći pritisak na prostor i generira manje prihode u odnosu na hotelski smještaj!
- Ne postoji hotel najviše kategorizacije od 5* ni u Vodicama, ni u Šibensko-kninskoj županiji!
- U Gradu Vodice postoji značajan udjel neprijavljenih gostiju u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju, koji opterećuje infrastrukturu!

6. Ključni izazov – neadekvatno poslovno i investicijsko okruženje

- Postoji nedostatna razina investicija u kvalitetne hotelske kapacitete, koji imaju cjelogodišnje poslovanje!
- Smatram da Vodicama još nedostaje visokokvalitetnih hotela s 4+ zvjezdice, koji bi poslovali cijelu godinu!
- Postoji niska zainteresiranost privatnih ulagača za značajnija ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju!
- Nepovoljno poslovno i investicijsko okruženje predstavlja ograničenje za promjenu strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta!

7. Ključni izazov - prilagodba ubrzanim tehnološkim promjenama u turizmu

- Nedovoljna prilagodba tehnološkim promjenama može dovesti do pada konkurentnosti, osobito u pogledu korištenja promotivnih i prodajnih kanala!
- Nedostatna primjena digitalnih tehnologija u turizmu, na razini turističke destinacije i poslovnih subjekata!
- Nedovoljno korištenje digitalnih tehnologija u analizi podataka o turističkim kretanjima i navikama turista te u predviđanju turističkih trendova!

Rezultati strateške analize:

1. Ključni izazov – vremenska neujednačenost i visoka sezonalnost turističkog prometa

- 1.1. Grad Vodice ima visoku sezonalnost turističkog prometa te se u razdoblju od lipnja do rujna ostvaruje najveći dio turističkog prometa!

Tablica 160: Visoka sezonalnost turističkog prometa

KLJUČNI IZAZOV 1.1.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	1
5 - U potpunosti se slažem	14
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,93

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 14 (93,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da Grad Vodice ima visoku sezonalnost turističkog prometa te se u razdoblju od lipnja do rujna ostvaruje najveći dio turističkog prometa. Jedan sudionik radionice se donekle slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,93 (Tablica 160).

1.2. Turistički potencijal Grada Vodica, osim priobalnog područja, nedostatan je iskorišten!

Tablica 161: Nedostatna iskorištenost turističkog potencijala Grada Vodice

KLJUČNI IZAZOV 1.2.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	4
5 - U potpunosti se slažem	9
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,26

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 9 (60 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je turistički potencijal Grada Vodice, osim priobalnog područja nedostatan iskorišten. Ukupno 4 sudionika radionice (26,67 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 1 sudionik donekle se ne slaže, a 1 sudionik uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,26 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 161).

2. Ključni izazov – kvalitete života i dobrobit lokalnog stanovništva

2.1. Sezonska zaposlenost stvara nesigurnost i nemogućnost planiranja osoba koje su zaposlene u manjem dijelu godine!

Tablica 162: Nemogućnost i nesigurnost planiranja sezonski zaposlenih osoba

KLJUČNI IZAZOV 2.1.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	4
5 - U potpunosti se slažem	9
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,33

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 9 (60,00 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da sezonska zaposlenost stvara nesigurnost i nemogućnost planiranja osoba koje su zaposlene u manjem dijelu godine. Ukupno 4 sudionika radionice (26,67 %) donekle se slaže s navedenom

tvrdnjom, 1 sudionik niti se slaže, niti se ne slaže, a 1 sudionik donekle se ne slaže. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,33 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 162).

2.2. Visoka sezonalnost uzrokuje neodrživost jednog dijela poslovnih modela i investicijskih planova te otežava zapošljavanje i mogućnost otvaranja stalnih radnih mjesta!

Tablica 163: Sezonalnost uzrokuje neodrživost poslovnih modela i otvaranje stalnih radnih mjesta

KLJUČNI IZAZOV 2.2.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	2
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,46

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 11 (73,3 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da visoka sezonalnost uzrokuje neodrživost jednog dijela poslovnih modela i investicijskih planova te otežava zapošljavanje i mogućnost otvaranja stalnih radnih mjesta. Ukupno 2 sudionika radionice (13,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, a isti broj se donekle ne slaže. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,46 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 163).

2.3. Turizam doprinosi porastu troškova života i visokim cijenama stanovanja za lokalno stanovništvo grada Vodica!

Tablica 164: Turizam doprinosi porastu troškova života i cijena stanovanja lokalnog stanovništva

KLJUČNI IZAZOV 2.3.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	2
4 – Donekle se slažem	3
5 - U potpunosti se slažem	9
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,26

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 9 (60,00 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da turizam doprinosi porastu troškova života i visokim cijenama stanovanja za lokalno stanovništvo grada Vodica. Ukupno 3 sudionika radionice (20,00 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 2 sudionika je neutralno (niti se slaže, niti se ne slaže), dok se 1 sudionik uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,26 od maks. ocjene 5 (Tablica 164).

2.4. Sezonski poslovi ne mogu osigurati kvalitetan život!

Tablica 165: Sezonski poslovi ne mogu osigurati kvalitetan život

KLJUČNI IZAZOV 2.4.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	2
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	5
5 - U potpunosti se slažem	7
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	3,86

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 7 (46,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da sezonski poslovi ne mogu osigurati kvalitetan život. Ukupno 5 sudionika radionice (33,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 2 sudionika donekle se ne slaže, dok se 1 sudionik uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 3,86 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 165).

3. Ključni izazov – nepovoljan utjecaj turizma na prostor, okoliš i prirodu

3.1. Za najveći broj turista koji dolaze na odmor u Vodice, najvažniji motivi dolaska su more, sunce i priroda. To rezultira rastom opterećenja na morski ekosustav (od iznenadnih onečišćenja morskog okoliša do otpada i buke u moru), te sve izraženijim pritiscima na bioraznolikost!

Tablica 166: Nepovoljan utjecaj turizma na prostor, okoliš i prirodu

KLJUČNI IZAZOV 3.1.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,53

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 11 (73,33 %) u potpunosti slaže s tvrdnjom da je su najveći broj turista koji dolaze na odmor u Vodice, najvažniji motivi dolaska su more, sunce i priroda te da navedeno rezultira rastom opterećenja na morski ekosustav (od iznenadnih onečišćenja morskog okoliša do otpada i buke u moru), te sve izraženijim pritiscima na bioraznolikost. Ukupno 2 sudionika radionice (13,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 2 sudionika su neutralni, dok se 1 sudionik donekle ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,53 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 166).

4. Ključni izazov – nedostatni ljudski potencijali u brojnosti i kvaliteti

4.1. Sezonalnost turističkog prometa nepovoljno utječe na sigurnost radnih mjesta u turizmu!

Tablica 167: Nepovoljan utjecaj sezonalnosti na sigurnost radnih mjesta u turizmu

KLJUČNI IZAZOV 4.1.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	5
5 - U potpunosti se slažem	7
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,06

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 7 (46,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da sezonalnost turističkog prometa nepovoljno utječe na sigurnost radnih mjesta u turizmu. Ukupno 5 sudionika radionice (33,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 1 sudionik (6,7 %) je neutralan, 1 sudionik (6,7 %) se donekle ne slaže s navedenom tvrdnjom, dok se 1 (6,7 %) sudionik uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,06 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 167).

4.2. Visoka potražnja za radnom snagom u turizmu rezultira nedostatkom velikog broja zaposlenika!

Tablica 168: Nedostatak zaposlenika uslijed visoke potražnje za radnom snagom

KLJUČNI IZAZOV 4.2.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	6
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	6
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	3,86

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 6 (40,00 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da visoka potražnja za radnom snagom u turizmu rezultira nedostatkom velikog broja zaposlenika. Ukupno 2 sudionika radionice (13,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 6 sudionika je neutralno (40,00 %), a 1 (6,7 %) sudionik se donekle ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 3,86 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 168).

4.3. Kvaliteta i kvalifikacije radne snage u turizmu ne odgovaraju potrebama tržišta rada!

Tablica 169: Kvaliteta i kvalifikacije radne snage ne odgovaraju potrebama tržišta rada

KLJUČNI IZAZOV 4.3.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	2
4 – Donekle se slažem	5
5 - U potpunosti se slažem	7
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,13

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 7 (46,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da trenutna kvaliteta i kvalifikacije radne snage u turizmu ne odgovaraju potrebama tržišta rada. Ukupno 5 sudionika radionice (33,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 2 sudionika je neutralno (13,33 %), a 1 sudionik (6,7 %) uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,13 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 169).

4.4. U Vodicama imamo nisku konkurentnost ljudskih potencijala!

Tablica 170: Niska konkurentnost ljudskih potencijala u Vodicama

KLJUČNI IZAZOV 4.4.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	2
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	3
4 – Donekle se slažem	4
5 - U potpunosti se slažem	5
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	3,67

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 5 (33,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da u Vodicama imamo nisku konkurentnost ljudskih potencijala. Ukupno 4 sudionika radionice (26,67 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 3 sudionika je neutralno (20,00 %), 2 sudionika donekle se ne slaže (13,3 %), a 1 sudionik (6,7%) uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 3,67 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 170).

5. Ključni izazov - neadekvatna struktura i kvaliteta smještajnih kapaciteta

5.1. Obiteljski/privatni smještaj predstavlja najveći dio ponude smještajnih kapaciteta!

Tablica 171: Obiteljski/privatni smještaj predstavlja najveći dio ponude smještajnih kapaciteta

KLJUČNI IZAZOV 5.1.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	3
5 - U potpunosti se slažem	10
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,47

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 10 (66,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da obiteljski/privatni smještaj predstavlja najveći dio ponude smještajnih kapaciteta u Gradu Vodice. Ukupno 3 sudionika radionice (20,00 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 1 sudionik je neutralan (6,7 %), a 1 sudionik (6,7 %) donekle se ne slaže. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,47 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 171).

5.2. Nekontrolirani rast smještaja koji uglavnom posluje u jednom dijelu godine (sezonalni smještaj) stvara sve veći pritisak na prostor i generira manje prihode u odnosu na hotelski smještaj!

Tablica 172: Sezonalni smještaj stvara pritisak na prostor i generira manje prihode od hotela

KLJUČNI IZAZOV 5.2.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	4
5 - U potpunosti se slažem	9
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,40

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 9 (60,00 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da nekontrolirani rast smještaja koji uglavnom posluje u jednom dijelu godine (sezonalni smještaj) stvara sve veći pritisak na prostor i generira manje prihode u odnosu na hotelski smještaj. Ukupno 4 sudionika radionice (26,67 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 1 sudionik je neutralan (6,7 %), a 1 sudionik (6,7 %) donekle se ne slaže. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,40 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 172).

5.3. Ne postoji hotel najviše kategorizacije od 5* ni u Vodicama, ni u Šibensko-kninskoj županiji!

Tablica 173: Ne postoji hotel kategorije 5* u Vodicama, ni u Šibensko-kninskoj županiji

KLJUČNI IZAZOV 5.3.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	2
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,33

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 9 (73,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da ne postoji hotel najviše kategorizacije od 5* ni u Vodicama, ni u Šibensko-kninskoj županiji. Ukupno 2 sudionika radionice (13,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, dok se 2 sudionika radionice uopće ne slaže. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,33 od maksimalno moguće ocjene 5. Ovdje je potrebno naglasiti da u Šibensko-kninskoj županiji zaista nema hotela najviše kategorizacije od 5* (Tablica 173).

5.4. U Vodicama postoji značajan udjel neprijavljenih gostiju u komercijalnom i nekomercijalnom

Tablica 174: Postoji značajan udio neprijavljenih gostiju u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju

KLJUČNI IZAZOV 5.4.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	1
5 - U potpunosti se slažem	12
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,60

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 12 (80,00 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da u Vodicama postoji značajan udjel neprijavljenih gostiju u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju, koji opterećuje infrastrukturu. Ukupno 1 sudionik radionice (6,67 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 1 sudionik je neutralan (6,7 %), dok se 1 sudionik radionice (6,7 %) uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,60 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 174).

6. Ključni izazov – neadekvatno poslovno i investicijsko okruženje

6.1. Postoji nedostatna razina investicija u kvalitetne hotelske kapacitete, koji imaju cjelogodišnje poslovanje!

Tablica 175: Nedostatna razina investicija u kvalitetne hotelske kapacitete

KLJUČNI IZAZOV 6.1.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,47

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 11 (73,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da postoji nedostatna razina investicija u kvalitetne hotelske kapacitete, koji imaju cjelogodišnje poslovanje. Ukupno 2 sudionika radionice (13,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 1 sudionik je neutralan (6,7 %), dok se 1 sudionik radionice uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,47 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 175)

6.2. Smatram da Vodicama još nedostaje visokokvalitetnih hotela s 4+ zvjezdice, koji bi poslovali cijelu godinu!

Tablica 176: Nedostatak visokokvalitetnog hotela 4+ zvjezdice s cjelogodišnjim poslovanjem

KLJUČNI IZAZOV 6.2.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	2
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	3
5 - U potpunosti se slažem	10
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,27

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 10 (66,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da Vodicama još nedostaje visokokvalitetnih hotela s 4+ zvjezdice, koji bi poslovali cijelu godinu. Ukupno 3 sudionika radionice (20,00 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, dok se 2 sudionika radionice (13,3 %) uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,27 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 176).

6.3. Postoji niska zainteresiranost privatnih ulagača za značajnija ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju!

Tablica 177: Niska zainteresiranost ulagača za ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju

KLJUČNI IZAZOV 6.3.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	4
5 - U potpunosti se slažem	8
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,13

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 8 (53,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da postoji niska zainteresiranost privatnih ulagača za značajnija ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju. Ukupno 4 sudionika radionice (26,67 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 1 sudionik (6,7 %) je neutralan, 1 se donekle ne slaže, a 1 sudionik uopće se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,13 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 177).

6.4. Nepovoljno poslovno i investicijsko okruženje predstavlja ograničenje za promjenu strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta!

Tablica 178: Nepovoljno investicijsko okruženje ograničenje za promjenu strukture i kvalitete smještaja

KLJUČNI IZAZOV 6.4.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	3
4 – Donekle se slažem	3
5 - U potpunosti se slažem	9
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,40

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 9 (60,00 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da nepovoljno poslovno i investicijsko okruženje predstavlja ograničenje za promjenu strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta. Ukupno 3 sudionika radionice (20,00 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, a 3 sudionika niti se slaže, niti se ne slaže. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,40 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 178).

7. Ključni izazov - prilagodba ubrzanim tehnološkim promjenama u turizmu

7.1. Nedovoljna prilagodba tehnološkim promjenama može dovesti do pada konkurentnosti, osobito u pogledu korištenja promotivnih i prodajnih kanala!

Tablica 179: Nepovoljno prilagodba tehnološkim promjenama može dovesti do pada konkurentnosti

KLJUČNI IZAZOV 7.1.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	4
5 - U potpunosti se slažem	10
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,60

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 10 (66,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da nedovoljna prilagodba tehnološkim promjenama može dovesti do pada konkurentnosti, osobito u pogledu korištenja promotivnih i prodajnih kanala. Ukupno 4 sudionika radionice (26,67 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, a 1 sudionik (6,7 %) je neutralan (niti se slaže, niti se ne slaže). Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,60 od maks. ocjene 5 (Tablica 179).

7.2. Nedostatna primjena digitalnih tehnologija u turizmu, na razini turističke destinacije i poslovnih subjekata!

Tablica 180: Nedostatna primjena digitalnih tehnologija u turizmu

KLJUČNI IZAZOV 7.2.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	2
4 – Donekle se slažem	7
5 - U potpunosti se slažem	5
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,07

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 5 (33,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom o nedostatnoj primjeni digitalnih tehnologija u turizmu, na razini turističke destinacije i poslovnih subjekata. Ukupno 7 sudionika radionice (46,67 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 2 sudionika su neutralna (13,33 %), a 1 sudionik radionice (6,7 %) donekle se ne slaže s tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,07 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 180).

7.3. Nedovoljno korištenje digitalnih tehnologija u analizi podataka o turističkim kretanjima i navikama turista te u predviđanju turističkih trendova!

Tablica 181: Nedovoljno korištenje digitalnih tehnologija u analizama kretanja i navika turista

KLJUČNI IZAZOV 7.3.	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	4
4 – Donekle se slažem	5
5 - U potpunosti se slažem	5
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	3,93

Izvor: Istraživanje: „Ključni izazovi turizma u Gradu Vodice“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 5 (33,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom o nedostatnoj primjeni digitalnih tehnologija u turizmu, na razini turističke destinacije i poslovnih subjekata. Ukupno 5 sudionika radionice (33,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 4 sudionika su neutralna (26,7 %), a 1 sudionik radionice (6,7 %) donekle se ne slaže s tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 3,93 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 181).

14.4. Razvojne potrebe GV vezane uz konkurentan i održiv turizam do 2030.

Da bi saznali razmišljanja sudionika radionica o razvojnim potrebama Grada Vodica koje su vezane za konkurentan i održiv turizam do 2030. godine, pripremljen je potpuno anonimni upitnik sa strukturiranim pitanjima, na koje su sudionici radionice strateškog planiranja trebali odgovoriti stavljanjem brojki od 1 do 5.

Pritom su brojevi imali sljedeća značenja:

Broj	Značenja
1	Uopće se ne slažem
2	Donekle se ne slažem
3	Niti se slažem, niti se ne slažem
4	Donekle se slažem
5	U potpunosti se slažem

Anonimni upitnik bio je strukturiran na način da je prepoznato ukupno 12 razvojnih potreba u obliku niže navedenih tvrdnji na koje su sudionici radionice davali svoje anonimne odgovore:

1. Potrebno je ublažiti sezonalnost turističkih aktivnosti u Vodicama produljenjem turističke sezone!
2. Potrebno je kreirati ponudu turističkih kapaciteta visoke dodane vrijednosti!
3. Potrebno je ojačati lanac vrijednosti u turizmu i povezanim djelatnostima!
4. Potrebno je osigurati ravnomjerniji lokalni turistički razvoj (razvoj ruralnog turizma u zaobalnom dijelu)!
5. Potrebno je osigurati kvalitetna i održiva radna mjesta lokalnom stanovništvu u cjelokupnom lancu vrijednosti turizma!
6. Potrebno je unaprijediti kvalitetu života lokalnog stanovništva u Gradu Vodice!
7. Potrebno je smanjiti opterećenja turizma na prostor, okoliš, prirodu i klimu!
8. Potrebno je osigurati kvalitetne ljudske potencijale u turizmu!
9. Potrebno je unaprijediti strukturu i kvalitetu smještajnih kapaciteta!
10. Potrebno je proaktivnim odnosom gradske uprave osigurati poticajno poslovno i investicijsko okruženje!
11. Potrebno je osigurati inovativnu i digitalnu transformaciju turizma!
12. Potrebno je osigurati „zelena“ ulaganja u visoko-kvalitetne hotelske kapacitete s cjelogodišnjim poslovanjem!

Rezultati strateške analize razvojnih potreba**1. Potrebno je ublažiti sezonalnost turističkih aktivnosti u Vodicama produljenjem turističke sezone!**

Tablica 182: Ublažavanje sezonalnosti turističkih aktivnosti u Vodicama produljenjem sezone

RAZVOJNA POTREBA 1	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	13
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,87

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 13 (86,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno ublažiti sezonalnost turističkih aktivnosti u Vodicama produljenjem turističke sezone, a ukupno 2 sudionika radionice (13,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,87 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 182).

2. Potrebno je kreirati ponudu turističkih kapaciteta visoke dodane vrijednosti!

Tablica 183: Kreiranje ponude turističkih kapaciteta visoke dodane vrijednosti

RAZVOJNA POTREBA 2	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	0
5 - U potpunosti se slažem	15
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	5,00

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice svih 15 sudionika (100,00 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno kreirati ponudu turističkih kapaciteta visoke dodane vrijednosti. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 5,00 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 183).

3. Potrebno je ojačati lanac vrijednosti u turizmu i povezanim djelatnostima!

Tablica 184: Jačanje lanca vrijednosti u turizmu i povezanim djelatnostima

RAZVOJNA POTREBA 3	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	0
5 - U potpunosti se slažem	15
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	5,00

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice svih 15 sudionika (100,00 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno ojačati lanac vrijednosti u turizmu i povezanim djelatnostima. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 5,00 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 184).

4. Potrebno je osigurati ravnomjerniji lokalni turistički razvoj (razvoj ruralnog turizma u zaobalnom dijelu)!

Tablica 185: Osiguravanje ravnomjernijeg lokalnog turističkog razvoja

RAZVOJNA POTREBA 4	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	2
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,60

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice njih 11 (73,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno osigurati ravnomjerniji lokalni turistički razvoj (razvoj ruralnog turizma u zaobalnom dijelu). Ukupno 2 sudionika radionice (13,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, a 2 sudionika je neutralno (niti se slaže, niti se ne slaže). Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,60 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 185).

5. Potrebno je osigurati kvalitetna i održiva radna mjesta lokalnom stanovništvu u cjelokupnom lancu vrijednosti turizma!

Tablica 186: Osiguravanje kvalitetnih i održivih radnih mjesta lokalnom stanovništvu

RAZVOJNA POTREBA 5	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	13
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,87

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 13 (86,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno osigurati kvalitetna i održiva radna mjesta lokalnom stanovništvu u cjelokupnom lancu vrijednosti turizma. Ukupno 2 sudionika radionice (13,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,87 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 186).

6. Potrebno je unaprijediti kvalitetu života lokalnog stanovništva u Gradu Vodice!

Tablica 187: Unaprjeđenje kvalitete života lokalnog stanovništva

RAZVOJNA POTREBA 6	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	1
5 - U potpunosti se slažem	14
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,93

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 14 (93,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno unaprijediti kvalitetu života lokalnog stanovništva u Gradu Vodice. Ukupno 1 sudionika radionice (6,77 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,93 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 187).

7. Potrebno je smanjiti opterećenja turizma na prostor, okoliš, prirodu i klimu!

Tablica 188: Smanjenje opterećenja turizma na prostor, okoliš, prirodu i klimu

RAZVOJNA POTREBA 7	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	12
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,73

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice njih 12 (80,00 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno osigurati ravnomjerniji lokalni turistički razvoj (razvoj ruralnog turizma u zaobalnom dijelu). Ukupno 2 sudionika radionice (13,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, a 1 sudionik (6,7 %) je neutralan (niti se slaže, niti se ne slaže). Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,73 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 188).

8. Potrebno je osigurati kvalitetne ljudske potencijale u turizmu!

Tablica 189: Osiguranje kvalitetnih ljudskih potencijala u turizmu

RAZVOJNA POTREBA 8	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	1
5 - U potpunosti se slažem	13
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,73

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice njih 13 (86,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno osigurati kvalitetne ljudske potencijale u turizmu. Ukupno 1 sudionik radionice (6,7 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, a 1 sudionik (6,7 %) donekle se ne slaže. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,73 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 189).

9. Potrebno je unaprijediti strukturu i kvalitetu smještajnih kapaciteta!

Tablica 190: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta

RAZVOJNA POTREBA 9	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	13
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,87

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice, njih 13 (86,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno unaprijediti strukturu i kvalitetu smještajnih kapaciteta. Ukupno 2 sudionika radionice (13,33 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,87 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 190).

10. Potrebno je proaktivnim odnosom gradske uprave osigurati poticajno poslovno i investicijsko okruženje!

Tablica 191: Osiguranje poticajnog poslovnog i investicijskog okruženja od strane gradske uprave

RAZVOJNA POTREBA 10	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	3
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,60

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice njih 11 (73,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno proaktivnim odnosom gradske uprave osigurati poticajno poslovno i investicijsko okruženje. Ukupno 3 sudionika radionice (20,00 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, a 1 sudionik (6,7 %) donekle se ne slaže. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,60 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 191).

11. Potrebno je osigurati inovativnu i digitalnu transformaciju turizma!

Tablica 192: Osiguranje inovativne i digitalne transformacije turizma

RAZVOJNA POTREBA 11	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	5
5 - U potpunosti se slažem	10
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,67

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice njih 10 (66,67 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno osigurati inovativnu i digitalnu transformaciju turizma, a ukupno 5 sudionika radionice (33,33 %) donekle se slaže s tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,67 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 192).

12. Potrebno je osigurati „zelena“ ulaganja u visoko-kvalitetne hotelske kapacitete s cjelogodišnjim poslovanjem!

Tablica 193: Osiguranje „zelenih“ ulaganja u visoko-kvalitetne hotelske kapacitete

RAZVOJNA POTREBA 12	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	1
5 - U potpunosti se slažem	14
UKUPNO	15
Prosječna ocjena	4,93

Izvor: Upitnik „Razvojne potrebe Grada Vodica vezane za konkurentan i održiv turizam“, Vodice, 2023.

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 15 sudionika radionice njih 14 (93,33 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno osigurati „zelena“ ulaganja u visoko-kvalitetne hotelske kapacitete s cjelogodišnjim poslovanjem, a ukupno 1 sudionik radionice (6,67 %) donekle se slaže s tom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,93 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 193).

Druga radionica strateškog planiranja

Na drugoj radionici održanoj u prvoj polovini prosinca 2023. godine obrađeno je sljedećih pet strateških tematskih područja:

1. Razvojna vizija turizma Grada Vodice za 2030. godinu,
2. Misija turističkog razvoja Grada Vodica,
3. Strateški ciljevi turističkog razvoja Grada Vodica,
4. Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine,
5. Ključni (strateški) projekti, koji su nužni za repozicioniranje Grada Vodica kao konkurentne destinacije cjelogodišnjeg turizma.

14.5. Razvojna vizija održivog turizma GV do 2030. godine

Viziju turizma Grada Vodica postavlja se za razdoblje do 2030. godine, a u njezinu ostvarenju očekuje se ne samo suradnju, nego i punu posvećenost svih ključnih subjekata privatnog i javnog sektora turizma Grada Vodice. Grad Vodice prihvaća turizam kao priliku da na dugi rok kapitalizira svoje jedinstvene vrijednosti, položaj, prirodne i kulturne resurse, koje su nadaleko prepoznati.

Opća je javnost toga sve više svjesna, pa je zajednička dužnost zagovarati i ostvariti takav turizam koji će iznad svega biti održiv i koji će dugoročno služiti lokalnom stanovništvu.

Vizija turizma grada Vodice treba snažno upućivati na činjenicu da i prirodni i kulturni resursi trebaju dugoročno biti sačuvani i zaštićeni od degradiranja tj. da se koriste na održivi način, naglašavajući potrebu da se osigura ne samo ekološka nego i ljudska, društvena i ekonomska održivost.

Stoga bi riječ održivost trebala naći svoje mjesto u Viziji turizma Grada Vodica do 2030. godine. Isto tako, Vodice su još uvijek pretežito sezonska turistička destinacija, a za ostvariti snažne učinke na zapošljavanje i integraciju ruralnog dijela Vodice trebaju težiti postati cjelogodišnja turistička destinacija. Da bi to mogla postići treba razvijati razne selektivne oblike turizma, koji dovode turiste u pred i posezoni. Posebno treba naglasiti proizvode zdravstvenog, kulturnog, sportskog turizma, poslovnog (kongresnog) turizma, avanturističkog turizma, vjerskog turizma, ruralnog turizma, eno-gastro turizma, turizma doživljaja.

Nadalje, potrebno je stalno unaprjeđivati kvalitetu smještaja i smanjivati raskorak između hotelskih kapaciteta i kapaciteta u privatnom smještaju, a posebno onog koji cilja popunjenost od samo nekoliko udarnih mjeseci. Ljudski resursi - obrazovana i zadovoljna radna snaga predstavljaju ključnu pretpostavku stavljanja težišta na kvalitetu i održivost turizma u Vodicama.

To znači da bi vizija mogla uključivati izraze kao što su:

- Destinacija cjelogodišnjeg turizma
- Destinacija održivog turizma
- Izgradnja hotelskih kapaciteta najviše kategorije s cjelogodišnjim poslovanjem
- Podizanje kvalitete smještaja i kvalitete usluga
- Razvoj selektivnih oblika turizma
- Edukacija i razvoj ljudskih resursa te davanje istima cjelogodišnju perspektivu rada i planiranja poslovnog i osobnog života
- Integracija ruralnog dijela Grada Vodica u turistički proizvod
- Održivo upravljanje prostorom u uvjetima rasta turističke potražnje
- Kvaliteta života lokalnog stanovništva

Nastavno donosimo razvojnu Viziju turizma Grada Vodica u komprimiranoj formi na temelju inputa sudionika druge radionice strateškog planiranja:

RAZVOJNA VIZIJA ODRŽIVOG TURIZMA GRADA VODICA

U 2030. godini Grad Vodice bit će cjelogodišnja destinacija održivog turizma koja:

- ❖ uspješno primjenjuje principe održivog upravljanja prostorom u uvjetima rasta turističke potražnje kroz cjelogodišnje poslovanje,
- ❖ stalno unaprjeđuje kvalitetu smještajnih kapaciteta,
- ❖ svojim gostima pruža usluge visoke dodane vrijednosti,
- ❖ razvija selektivne oblike turizma,
- ❖ uspješno integrira ruralne dijelove u integralni turistički proizvod,
- ❖ omogućuje nezaboravna iskustva svim posjetiteljima,
- ❖ uspješno implementira zelene politike i digitalizaciju u poslovanje,
- ❖ pruža mogućnosti edukacije i razvoja ljudskih resursa te daje istima perspektivu cjelogodišnjeg rada i planiranja poslovnog i osobnog života,
- ❖ podiže kvalitetu života domicilnog stanovništva,
- ❖ osigurava podlogu za dugoročnu profitabilnost i održivost turizma u interesu svih uključenih dionika.

14.6. Misija razvoja održivog turizma GV

Zadatak sljedećeg tematskog područja u procesu strateškog planiranja bio je definirati Misiju turističkog razvitka Grada Vodica. Misija izražava temeljne vrijednosti i smjernice ponašanja koje vode prema ostvarenju zacrtane razvojne vizije. Jedna od temeljnih odrednica vizije razvitka turizma Grada Vodice je kontinuirano povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva.

Međutim, ova se vizija u uvjetima sve bržih promjena u globalnom okruženju neće moći ostvariti bez uvođenja promjena dosadašnje poslovno-razvojne filozofije. U tom smislu bit će potrebno uvesti nove (inovativne) standarde poslovnog ponašanja, koji će podržavati uključivanje svih dionika u turizmu te razne oblike javno-privatnog, privatno-privatnog i javno-javnog partnerstva te koji će stvoriti klimu pogodnu za poticanje razvojnih inicijativa.

Stoga bi se Misija turističkog razvitka Grada Vodice trebala fokusirati na promoviranje održivosti resursa, na pružanja kvalitetnih usluga koje će gosti doživljavati kao pružanje „vrijednosti za novac“, na poticanje inovativnosti i cjeloživotnog obrazovanja bez kojih neće biti moguće stvoriti konkurentan destinacijski proizvod, niti tržištu ponuditi sadržaje koji će biti interesantni i atraktivni. U namjeri da turistički razvoj ne ugrozi način života koji bi stanovnici Grada Vodice htjeli održati, lokalno će stanovništvo i svi dionici turističkog razvitka, u cilju učinkovitog destinacijskog menadžmenta, biti upućeni na izgradnju međusobnih odnosa na principima uzajamnog poštovanja i suradnje.

MISIJA ODRŽIVOG TURISTIČKOG RAZVOJA GRADA VODICA

Grad Vodice kao:

- ❖ Destinacija održivog turizma koja svojim gostima kroz cijelu godinu pruža usluge visoke dodane vrijednosti zasnovane na kvaliteti smještaja, kvaliteti i raznolikosti ponude destinacije, povećavajući time zadovoljstvo gostiju i konkurentnost cjelokupnog turističkog proizvoda.
- ❖ Destinacija koja čuva prostor, prirodna i kulturna dobra za sadašnju i buduće generacije svojih građana.
- ❖ Destinacija koja putem stalne edukacije svih turističkih dionika stalno uvodi inovativne proizvode i usluge, istodobno vodeći brigu o postulatima održivog razvoja te o kvaliteti života domicilnog stanovništva, u kojoj gosti mogu osjetiti mediteranski šarm u kombinaciji s jedinstvenim doživljajem destinacije.

- ❖ **Destinacija koja gostima pruža veliku vrijednost za njihov novac.**
- ❖ **Destinacija brojnih sadržaja, u koju se gosti poželes stalno vraćati, kad je jednom posjete.**
- ❖ **Destinacija u kojoj turistički razvoj nije u koliziji s kvalitetom života domicilnog stanovništva.**

14.7. Strateški ciljevi razvoja održivog turizma GV

Zadatak sljedećeg tematskog područja u procesu strateškog planiranja bio je definirati strateške ciljeve turističkog razvoja Grada Vodica. Definiranje strateških razvojnih ciljeva neposredno je povezano s potrebom transformacije vizije u konkretne ciljeve, koje je moguće mjeriti, nadzirati i/ili poticati. Ostvarenju strateških ciljeva trebali bi težiti svi dionici razvojnog procesa, kako bi se ostvarila zacrtana vizija turističkog razvitka Grada Vodice.

Strateški razvojni ciljevi moraju se pridržavati osnovnih razvojnih smjernica i trebali bi:

- usko korespondirati sa zacrtanom razvojnom vizijom,
- biti jasni i nedvosmisleni,
- imati pobliže specificirane učinke/rezultate koji se žele postići.

Uvažavajući analizu stanja turizma u Gradu Vodice s posebnim naglaskom na ključne izazove te planirajući ostvarenje kvalitativnih pomaka iz dugoročno neodrživog koncepta turističkog razvoja u održivi turizam visoke dodane vrijednosti, **identificirane su razvojne potrebe i razvojni potencijali.**

U kontekstu razvojnih potreba i potencijala **utvrđeni su strateški ciljevi** koji doprinose održivom turizmu i ukupnom gospodarskom i društvenom razvoju Grada Vodica, a koji bi vodili unaprjeđenju uvjeta života i rada njegovih stanovnika. Preporuka je da se ne određuje previše strateških ciljeva, jer se tako može izgubiti iz vidokruga fokus na najvažnije strateške odrednice u postizanju postavljene VIZIJE. Polazeći od analize postojećeg stanja i rezultata SWOT analize, kao i evidentiranih strateških prednosti i nedostataka dostignutog stupnja razvitka turizma na području Grada Vodice uz uvažavanje globalnih i nacionalnih trendova u turističkoj potražnji, prepoznati su sljedeći strateški ciljevi budućeg turističkog razvitka Grada Vodice.

STRATEŠKI CILJEVI

Strateški ciljevi održivog turizma Grada Vodica su:

- 1. Cjelogodišnji i lokalno uravnoteženiji turizam,**
- 2. Održivi turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu,**
- 3. Konkurentan i inovativan turizam uz primjenu zelene strategije i digitalnih alata,**
- 4. Poboljšanje strukture i kvalitete smještaja i podizanje kvalitete usluga,**
- 5. Povećana vidljivosti Grada Vodica implementacijom Strategije brendiranja.**

14.8. Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma GV do 2030.

Zadatak sljedećeg tematskog područja u procesu strateškog planiranja bio je analizirati prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine.

Da bi saznali razmišljanja sudionika radionica o razvojnim potrebama Grada Vodica koje su vezane za konkurentan i održiv turizam do 2030. godine, pripremljen je anoniman upitnik sa strukturiranim pitanjima, na koje su dionici trebali odgovoriti stavljanjem brojk od 1 do 5.

Pritom su brojevi imali sljedeća značenja:

Broj	Značenja
1	Uopće se ne slažem
2	Donekle se ne slažem
3	Niti se slažem, niti se ne slažem
4	Donekle se slažem
5	U potpunosti se slažem

Anonimni upitnik bio je strukturiran na način da je prepoznato ukupno **17 prioriternih područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine**. Svako prioriterno područje imalo je unaprijed zadane tvrdnje na koje su sudionici procesa strateškog planiranja anonimno odgovarali dodjeljivanjem brojki od 1 do 5, ovisno o tome koji je bio njihov odgovor na konkretnu tvrdnju.

To su sljedeća prioriterna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma u Gradu Vodice:

1. Potrebno je repozicioniranje Grada Vodice kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma!
2. Potrebno je unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta!
3. Potrebno je privući kvalitetne investitore za ulaganja u hotelske kapacitete najviše kategorije (4+ i 5*) s cjelogodišnjim poslovanjem!
4. Potreban je razvoj uravnoteženijeg i održivog turizma!
5. Potreban je razvoj posebnih oblika turizma (kongresni turizam, kulturni turizam, sportski turizam, avanturistički turizam; ruralni turizam, eno-gastro turizam, vjerski turizam, turizam doživljaja i sl.)!
6. Potrebno je jačanje ljudskih potencijala u turizmu i podizanje njihove kvalitete putem cjeloživotnog obrazovanja!
7. Potrebno je podizati kvalitetu smještaja, a ne kvantitetu!
8. Potrebno je podizati kvalitetu usluga na svim razinama!
9. Potrebno je stvaranje boljih uvjeta života i rada za lokalno stanovništvo, stvaranjem održivih radnih mjesta!
10. Potrebno je smanjenje opterećenja iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu, smanjenje negativnih utjecaja na prostor i na klimu!
11. Potrebno je poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma!
12. Potrebno je poticanje „zelenih“ ulaganja u turizam (npr. ugradnja solarnih panela, podizača topline, štedljivih pipa za vodu i sl.)!
13. Država, Šibensko-kninska županija i Grad Vodice trebaju osigurati povoljna kreditna sredstva za podizanje kvalitete smještaja i poticati „zelena“ i održiva ulaganja u turizam!
14. Potrebno je rebrandiranje Vodica u destinaciju s potencijalom za cjelogodišnji turizam!
15. Grad Vodice treba razvoj novih elemenata turističke ponude s ciljem „odvlačenja“ turista s plaža!
16. Potrebno je dati veću potporu razvoju pratećih uslužnih i proizvodnih djelatnosti i razvoju malog poduzetništva!
17. Turizam ne smije uzrokovati pad kvalitete života lokalnih stanovnika koji se ne bave turizmom!

Rezultati strateške analize prioriteta područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine:

1. Potrebno je repozicioniranje Grada Vodice kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma!

Tablica 194: Repozicioniranje Grada Vodice kao cjelogodišnje destinacije održivog turizma

PRIORITETNO PODRUČJE 1	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	4
5 - U potpunosti se slažem	9
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,69

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 9 (69,23 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno repozicioniranje Grada Vodice kao cjelogodišnje destinacije održivog turizma, a ukupno 4 sudionika radionice (30,77 %) donekle se slaže s tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,69 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 194).

2. Potrebno je unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta!

Tablica 195: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta

PRIORITETNO PODRUČJE 2	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,85

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 11 (84,62 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta, a ukupno 2 sudionika radionice (15,38 %) donekle se slaže s tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,85 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 195).

3. Potrebno je privući kvalitetne investitore za ulaganja u hotelske kapacitete najviše kategorije (4+ i 5*) s cjelogodišnjim poslovanjem!

Tablica 196: Privlačenje investitora u hotelske kapacitete najviše kategorije

PRIORITETNO PODRUČJE 3	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	1
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	0
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,62

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 11 (84,62 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno privlačenje investitora u hotelske kapacitete najviše kategorije, 1 sudionik radionice (8,87 %) je neutralan (niti se slaže, niti se ne slaže), a 1 sudionik se donekle ne slaže s tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,62 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 196).

4. Potreban je razvoj uravnoteženijeg i održivog turizma!

Tablica 197: Razvoj uravnoteženijeg i održivog turizma

PRIORITETNO PODRUČJE 4	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	0
5 - U potpunosti se slažem	13
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	5,00

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice svih 13 (100,00 %) se u potpunosti slaže s tvrdnjom da je potreban razvoj uravnoteženijeg i održivog turizma. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 5,00 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tablica 197).

5. Potreban je razvoj posebnih oblika turizma (zdravstveni turizam, kongresni turizam, kulturni turizam, sportski turizam, avanturistički turizam; ruralni turizam, vjerski turizam, eno-gastro turizam, turizam doživljaja i sl.)!

Tablica 198: Razvoj posebnih oblika turizma (kongresni, kulturni, sportski, ruralni, eno-gastro...)

PRIORITETNO PODRUČJE 5	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	2
4 – Donekle se slažem	1
5 - U potpunosti se slažem	10
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,62

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 10 (76,92 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potreban razvoj posebnih oblika turizma (kongresni turizam, kulturni turizam, sportski turizam, avanturistički turizam; ruralni turizam, eno-gastro turizam, vjerski turizam, turizam doživljaja i sl.), 1 sudionik radionice (7,69 %) donekle se slaže s tvrdnjom, a 2 sudionika su neutralna. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,62 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 198).

6. Potrebno je jačanje ljudskih potencijala u turizmu i podizanje njihove kvalitete putem cjeloživotnog obrazovanja!

Tablica 199: Jačanje i podizanje kvalitete ljudskih potencijala u turizmu cjeloživotnim obrazovanjem

PRIORITETNO PODRUČJE 6	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,85

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 11 (84,62 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno jačanje ljudskih potencijala u turizmu i podizanje njihove kvalitete putem cjeloživotnog obrazovanja, a ukupno 2 sudionika radionice (15,38 %) donekle se slaže s tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,85 od maksimalno moguće ocjene 5 (Tanlica 199).

7. Potrebno je podizati kvalitetu smještaja, a ne kvantitetu!

Tablica 200: Podizanje kvalitete smještaja, a ne kvantitete

PRIORITETNO PODRUČJE 7	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	1
5 - U potpunosti se slažem	12
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,92

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 12 (92,30 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno podizati kvalitetu smještaja, a ne kvantitetu, a ukupno 1 sudionika radionice (7,70 %) donekle se slaže s tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,92 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 200):

8. Potrebno je podizati kvalitetu usluga na svim razinama!

Tablica 201: Podizanje kvalitete usluga na svim razinama

PRIORITETNO PODRUČJE 8	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	1
5 - U potpunosti se slažem	12
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,92

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno podizati kvalitetu usluga na svim razinama, a ukupno 1 sudionika radionice (7,70 %) donekle se slaže s tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,92 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 201).

9. Potrebno je stvaranje boljih uvjeta života i rada za lokalno stanovništvo, stvaranjem održivih radnih mjesta!

Tablica 202: Stvaranje boljih uvjeta života i rada za lokalno stanovništvo, stvaranjem održivih radnih mjesta

PRIORITETNO PODRUČJE 9	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	1
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,77

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 11 (84,62 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno stvaranje boljih uvjeta života i rada za lokalno stanovništvo, stvaranjem održivih radnih mjesta, 1 sudionik radionice (7,69 %) donekle se slaže s tvrdnjom., a 1 sudionik radionice je neutralan (niti se slaže, niti se ne slaže). Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,77 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 202).

10. Potrebno je smanjenje opterećenja iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu, smanjenje negativnih utjecaja na prostor i na klimu!

Tablica 203: Smanjenje opterećenja na okoliš i prirodu, smanjenje negativnih utjecaja na prostor i klimu

PRIORITETNO PODRUČJE 10	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	2
5 - U potpunosti se slažem	11
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,85

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 11 (84,62 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno smanjenje opterećenja iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu, smanjenje negativnih utjecaja na prostor i na klimu, a ukupno 2 sudionika radionice (15,38 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,85 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 203).

11. Potrebno je poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma!

Tablica 204: Poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma

PRIORITETNO PODRUČJE 11	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	8
5 - U potpunosti se slažem	5
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,38

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 5 (38,46 %) u potpunosti slaže s tvrdnjom da je potrebno poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma, a ukupno 8 sudionika radionice (61,54 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,38 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 204).

12. Potrebno je poticanje „zelenih“ ulaganja u turizam (npr. ugradnja solarnih panela, podizača topline, štedljivih pipa za vodu i sl.)!

Tablica 205: Poticanje „zelenih“ ulaganja u turizam

PRIORITETNO PODRUČJE 12	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	4
5 - U potpunosti se slažem	8
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,53

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 8 (61,54 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno poticanje „zelenih“ ulaganja u turizam (npr. ugradnja solarnih panela, podizača topline, štedljivih pipa za vodu i sl., ukupno 4 sudionika radionice (30,33 %) donekle se slaže s tvrdnjom, a 1 sudionik je neutralan (niti se slaže, niti se ne slaže). Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,53 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 205).

13. Država, Šibensko-kninska županija i Grad Vodice trebaju osigurati povoljna kreditna sredstva za podizanje kvalitete smještaja i poticati „zelena“ i održiva ulaganja u turizam!

Tablica 206: Povoljna kreditna sredstva za podizanje kvalitete smještaja i „zelena“ ulaganja

PRIORITETNO PODRUČJE 13	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	2
4 – Donekle se slažem	3
5 - U potpunosti se slažem	8
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,46

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 8 (61,54 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno da država, Šibensko-kninska županija i Grad Vodice osiguraju povoljna kreditna sredstva za podizanje kvalitete smještaja i da potiču „zelena“ i održiva ulaganja u turizmu, ukupno 3 sudionika radionice (23,08 %) donekle se slaže s tom tvrdnjom, dok su 2 sudionika neutralna (niti se slažu, niti se ne slažu). Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,46 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 206).

14. Potrebno je provesti rebrandiranje Vodica u destinaciju s potencijalom za cjelogodišnji turizam!

Tablica 207: Rebrandiranje Vodica u destinaciju s potencijalom za cjelogodišnji turizam

PRIORITETNO PODRUČJE 14	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	4
5 - U potpunosti se slažem	8
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,53

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 8 (61,54 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno provesti rebrandiranje Vodica s destinacije sezonskog turizma u destinaciju s potencijalom za cjelogodišnji turizam, ukupno 4 sudionika radionice (30,77 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, a 1 sudionik ima neutralni stav (niti se slaže, niti se ne slaže). Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,53 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 207).

15. Grad Vodice treba razvoj novih elemenata turističke ponude s ciljem „odvlačenja“ turista s plaža!

Tablica 208: Razvoj novih elemenata turističke ponude s ciljem „odvlačenja“ turista s plaža

PRIORITETNO PODRUČJE 15	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	3
5 - U potpunosti se slažem	9
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,62

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 9 (69,23 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno osigurati razvoj novih elemenata turističke ponude s ciljem „odvlačenja“ turista s plaža, ukupno 3 sudionika radionice (23,08 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, a 1 sudionik ima neutralni stav (niti se slaže, niti se ne slaže). Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,62 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 208).

16. Potrebno je dati veću potporu razvoju pratećih uslužnih i proizvodnih djelatnosti i razvoju malog poduzetništva!

Tablica 209: Potpora razvoju pratećih uslužnih i proizvodnih djelatnosti i razvoju poduzetništva

PRIORITETNO PODRUČJE 16	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	1
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	1
4 – Donekle se slažem	5
5 - U potpunosti se slažem	6
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	4,07

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice njih 6 (46,15 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da je potrebno dati veću potporu razvoju pratećih uslužnih i proizvodnih djelatnosti i razvoju malog poduzetništva, ukupno 5 sudionika radionice (38,46 %) donekle se slaže s navedenom tvrdnjom, 1 sudionik radionice je neutralan (niti se slaže, niti se ne slaže), a 1 sudionike se uopće ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 4,07 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 209).

17. Turizam ne smije uzrokovati pad kvalitete života lokalnih stanovnika koji se ne bave turizmom!

Tablica 210: Turizam ne smije uzrokovati pad kvalitete života lokalnih stanovnika koji ne žive od turizma

PRIORITETNO PODRUČJE 17	UKUPNO
1 - Uopće se ne slažem	0
2 - Donekle se ne slažem	0
3 - Niti se slažem, niti se ne slažem	0
4 – Donekle se slažem	0
5 - U potpunosti se slažem	13
UKUPNO	13
Prosječna ocjena	5,00

Izvor: Upitnik „Prioritetna područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030.“

Sukladno analizi popunjenih upitnika, od ukupno 13 sudionika radionice svih 13 (100,00 %) u potpunosti se slaže s tvrdnjom da turizam ne smije uzrokovati pad kvalitete života lokalnih stanovnika koji se ne bave turizmom. Prosječno dobivena ocjena za ovu tvrdnju je 5,00 od maksimalne ocjene 5 (Tablica 210).

14.9. Ključni strateški projekti nužni za repozicioniranje Grada Vodica

Ključni projekti, od strateške važnosti za repozicioniranje Grada Vodica kao konkurentne i održive destinacije cjelogodišnjeg turizma su:

1. Provedba projekta „Poboljšanje vodnocomunalne infrastrukture aglomeracije Vodice – Tribunj – Srma Faza 2“

Izgradnjom i realizacijom ovog infrastrukturnog projekta od strateške važnosti za Grad Vodice bit će kompletiran novi sustav kanalizacijske i vodovodne mreže na području Srime, Vodica i Tribunja. Konkretno, bit će izgrađeno više od 70 kilometara kolektora, cca 55 kilometara vodovodne mreže, dvije

crpne stanice, nadogradnja uređaja za pročišćavanje. Rok za završetak aglomeracije je četiri godine. Riječ je ogromnom projektu čija procijenjena vrijednost iznosi 81 milijun eura s PDV-om, koji će omogućiti održivi razvoj turizma u Gradu Vodice i Općini Tribunj. Time će se znatno unaprijediti vodoopskrbni i kanalizacijski sustav Grada Vodica, riješiti brojne probleme u vezi s sustavom odvodnje te otvoriti novo poglavlje u razvoju održivosti turizma. Slijedi postupak javne nabave i izbor najpovoljnijeg ponuđača.

2. Privlačenje greenfield investicija u hotel visoke kategorije na području Turističke zone „Bristak“, s pratećim sadržajima

Grad Vodice poduzima radnje za pronalazak strateškog investitora s referencama i najvišim stupnjem financijskog kredibiliteta, koji bi investirao u hotelske kapacitete najviše kategorije te prateće sadržaje na prostoru turističke i rekreacijske zone „Bristak“ u Vodicama, s ciljem promjene strukture i podizanja kvalitete hotelskog smještaja u Gradu Vodice na najvišu razinu. Ovaj prostor nalazi se na iznimno atraktivnoj lokaciji uz more, a njegova površina iznosi ukupno 247.407,86 m². Od navedene površine prostor turističke zone T1 (zona u prostornom planu u kojoj je predviđena gradnja hotela) uz obalni pojas iznosi 87.317,02 m², a preostali prostor površine 160.091 m² čini ŠR (športsko-rekreacijska zona). Grad Vodice ima intenciju da ovaj iznimno atraktivan prostor stavi u funkciju održivog turističkog razvoja, imajući u vidu značajne strateške, financijske i društvene koristi koje bi ovaj projekt donio Gradu. Strateški ciljevi su repozicioniranje Vodica kao destinacije s 4+ zvjezdica izgradnjom hotela visoke kategorije od 4+ zvjezdice te kroz njegovo cjelogodišnje poslovanje produljenje turističke sezone i stvaranje održivih radnih mjesta za lokalno stanovništvo. Radna mjesta omogućila bi posljedično i demografsku revitalizaciju te brojne indirektno ekonomske koristi u vidu prelijevanja efekata cjelogodišnjeg rada na ugostiteljske objekte u gradu Vodice, ali i na druge pružatelje usluga (npr. lokalne OPG-ove u zaobalju te razvoj kratkih dobavnih lanaca).

3. Ulaganja u Projekt obnove i opremanja javne kulturne infrastrukture „Centar za umjetnost i kulturu“

Grad Vodice je nositelj ovog projekta putem kojeg će se urediti i opremiti neiskorišteni dio javne zgrade u centru grada i pretvoriti ga u dinamičan Centar za umjetnost i kulturu koji će pružati spektar kulturno-umjetničkih sadržaja te tako poboljšati pristup kulturi svim svojim građanima i posjetiteljima. Projekt obuhvaća: izradu dokumentacije, građevinske radove i opremanje, te upravljanje i vidljivost, iznosi 3.070.170,55 EUR, sufinancira ga grad Vodice, traje 24 mjeseca, a po završetku će njime upravljati kulturna ustanova Centar za umjetnost i kulturu (skraćeno: CUK), partner na projektu. Osim što će građanima pružiti nove sadržaje (glazbeno-scenski događaji, izložbe, povijesni postavi, radionice u kulturi), CUK će generirati mnoge ekonomske i društvene dobrobiti za grad i regiju.

Projekt je prijavljen u sklopu Programa „Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.“ te Poziva Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU pod nazivom „Obnova javne kulturne infrastrukture.“ Osnovni uvjet za prihvatljivost projekta bio je da je ulaganje u unaprjeđenje javne kulturne infrastrukture (objekt „Stara škola“ u kojem će se obavljati kulturne djelatnosti) namijenjeno javnosti tj. sudjelovanju u kulturi svih građana, uključujući i posjetitelje Grada Vodice. U Centru će se organizirati i kulturne djelatnosti uz naplatu: (1) Izložbe; (2) Organizirane i stručno vođene posjete arheološkom postavu; (3) Koncerti te (4) Manje kazališne predstave i recitali, ali će novčani doprinos za navedene događaje biti simboličan, jer će korisnici plaćati cijenu ulaznice, koja će pokriti samo dio stvarnih troškova. CUK kroz 84 događanja i 150 grupnih posjeta godišnje planira privući 9.500 posjetitelja, što će imati pozitivne učinke prelijevanja na gospodarstvo Grada Vodica, na lokalnu zajednicu i šire. Uz direktne benefite CUK će potaknuti prelijevanje znanja, kulturnih proizvoda i ostvariti mrežne učinke. Dio kulturnih djelatnosti bit će dostupan širokoj javnosti bez naknade, primjerice radionice za kulturne i kreativne poduzetnike, i radionice ciljnih skupina (ranjive skupine, mladi, žene, invalidi, umirovljenici, udruge i sl.). Procjena

je da će na navedenim radionicama bez naknade prisustvovati 360 sudionika godišnje. Grad Vodice osigurat će financijsku podršku projektu financiranjem dijela operativnih troškova poslovanja novootvorene infrastrukture. Ovaj projekt omogućava i razvoj kulturnog turizma kao jednog od preduvjeta produljenja sezone i razvoj cjelogodišnjeg turizma u Gradu Vodice. Rezultati Poziva bit će poznati u 2025. godini.

4. Projekt izgradnje športske dvorane u Gradu Vodice (II faza)

Projekt izgradnje zatvorene športske dvorane u Gradu Vodice (II. Faza) jedan je projekata koji ima stratešku važnost za povećanje kvalitete života građana Vodica (koji će najviše koristiti dvoranu). Izgradnja druge faze započela je u prosincu 2023. godine, a očekuje se završetak krajem 2024. godine. Ukupna vrijednost projekta iznosi 4.308.000 eura, uključujući PDV. Ovaj projekt ima veliki značaj za zajednicu, a posebno iz razloga što Vodice dosad nisu imale zatvorenu športsku dvoranu. Projekt izgradnje športske dvorane predstavlja značajan iskorak za Grad Vodice iz razloga što omogućava bolje uvjete za sportske aktivnosti i događanja u gradu, posebice za dvoranske sportove. Ovaj projekt je važan i s aspekta razvoja sportskog turizma u Vodicama, jer će dati doprinos produljenju turističke sezone i razvoju jednog od selektivnih oblika turizma (sportskog turizma), osobito u zimskom mjesecima. Dopriskom ovog projekta, razni sportski klubovi moći će odabrati Grad Vodice za svoje pripreme, znajući da će tijekom priprema imati na raspolaganju vrhunsku športsku dvoranu.

5. Projekt izrade Strategije brendiranja Grada Vodica

Grad Vodice je u prosincu 2023. godine započeo projekt izrade brend strategije. Cilj ovog projekta je stvoriti snažan i prepoznatljiv brend Grada Vodica, koji će utjecati na percepciju građana, ali i posjetitelja Grada te predstavnika različitih gospodarskih sektora. Grad Vodice planira utvrditi svoj identitet i specifičnosti kroz participativni pristup. Na taj način Grad ima u planu privući nove investicije, radno sposobno stanovništvo, stanovnike i turiste. Proces brendiranja temelji se na metodologiji koja je propisana od strane Međunarodne organizacije za brendiranje (IPBA), a u proces su uključeni gradonačelnik, gradska uprava te brojni relevantni dionici iz Vodica i šire. Jedan od ključnih koraka u procesu brendiranja su fokus grupe (ukupno pet fokus grupa), koje uključuju predstavnike privatnog i javnog sektora, nevladine organizacije, lokalne građane koji su aktivni u različitim aspektima promocije Grada, posjetitelje i turiste. U sklopu procesa provest će se i pisane i usmene ankete, kao i pojedinačni intervjui s predstavnicima svih ciljnih skupina.

15. PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM

15.1. Uvod u Plan upravljanja destinacijom

Sve turističke destinacije temeljem Zakona o turizmu (NN 156/2023), u obvezi su donijeti Plan upravljanja destinacijom koji će se temeljiti na Strategiji razvoja održivog turizma. Plan upravljanja destinacijom predstavlja zakonsku obvezu.

Sukladno navedenom, Grad Vodice bit će u obvezi napraviti detaljnu analizu kvalitete komunalne i prometne infrastrukture, analizu turističkih resursa s kojima raspolaže, analizu eventualnih nedostataka i deficita, ali i prilika te na temelju tih detaljno provedenih analiza i meritornih saznanja donijeti Plan upravljanja na kojem će se zasnivati odluke o tome kakav će se turizam poticati u predsezoni, sezoni i posezoni. Prvi put će se trebati raditi i konkretni izračuni. To svakako neće biti jednostavno, no pravilnici koji su propisani temeljem Zakona o turizmu predviđaju prikupljanje niza podataka o resursima koje Grad Vodice, ali i drugi gradovi i općine imaju u ponudi.

Navedeno će zahtijevati i osobni angažman gradonačelnika gradova i načelnika općina, koji će se trebati aktivno uključiti i osobno angažirati u procesu facilitiranja pribavljanja podataka od raznih dionika i

nadležnih tijela, a koji su potrebni za izračun prihvatnog kapaciteta. Navedeni izračuni trebaju se zasnivati na egzaktnim podacima, temeljem kojih će se utvrditi stanje i donositi Plan upravljanja.

Ministarstvo turizma i sporta (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) donijelo je nedavno tri pravilnika koja su stupila na snagu u drugoj polovini 2024. godine. To su: (1) Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta; (2) Pravilnik o metodologiji izrade Plana upravljanja destinacijom te (3) Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma.

Pravilnikom o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta⁴⁸ definira prihvatni kapacitet destinacije kao broj turista koji mogu posjetiti turističku destinaciju u isto vrijeme, ne uzrokujući pritom neprihvatljive poremećaje fizičke, gospodarske i sociokulturne okoline te smanjenje zadovoljstva lokalnog stanovništva i turista.

Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom⁴⁹ definira izradu plana upravljanja destinacijom kao planskog dokumenta za razvoj održive destinacije. Svrha izrade plana upravljanja je odrediti smjer razvoja destinacije u skladu s aktima strateškog planiranja, prostornim planovima, planom upravljanja kulturnim dobrima i drugim važećim planovima i propisima s ciljem postizanja konkurentnosti, otpornosti i održivosti destinacije.

Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma⁵⁰ propisuje pokazatelje potrebne za izračun indeksa turističke razvijenosti i navodi popis obveznih i specifičnih pokazatelja za praćenje održivosti.

Uz navedena tri Pravilnika, Ministarstvo je donijelo i Smjernice za izradu planova upravljanja⁵¹ koje imaju za cilj dodatno olakšati cjelokupni proces. Smjernicama se detaljno opisuje proces izrade plana upravljanja, načini na koji se mogu prikupiti potrebni podaci za izračun osnovnih pokazatelja, te se daju predlošci za izračun tih pokazatelja. Posebne su smjernice izrađene za provedbu primarnih istraživanja, koja se odnose na anketiranje lokalnog stanovništva i na istraživanje zadovoljstva turista. Sukladno izjavama ministra nadležnog za turizam, planom upravljanja svaki grad ili općina moći će definirati i vrlo jasno profilirati svoju destinaciju. Moći će upravljati strukturom i brojem smještajnih kapaciteta te istodobno, ukoliko se pokaže da je to potrebno, moći će ukoliko izračun prihvatnih kapaciteta to pokaže i ograničiti izdavanje rješenja za pojedinu vrstu smještajnih odnosno ugostiteljskih objekata. Navedeno će se moći napraviti na razini cijele jedinice lokalne samouprave, ali čak i mikrolokacijski, samo u jednom dijelu destinacije, npr. ulici. Destinacije tako dobivaju dodatne alate kojima moraju preuzeti svoju zadaću i definirati na koji način će koristiti prostor i kako će usmjeriti svoj daljnji razvoj.

15.2. Postupak izrade i usvajanja Plana upravljanja destinacijom

Plan upravljanja destinacijom (u daljnjem tekstu: Plan) trebao bi identificirati važna pitanja o turizmu u destinaciji koja je potrebno uzeti u obzir pri planiranju razvoja turizma, marketinškom planiranju kao i kod provedbe mjera i pri donošenju odluka od strane dionika u sustavu turizma i u sustavu upravljanja turizmom. Isto tako, Plan bi trebao omogućiti destinaciji da se razvija na održiv način, čuvajući resurse, prepoznavanjem pritom, prednosti, nedostataka, ali i prilika na tržištu. Proces izrade kao i provedba plana upravljanja destinacijom pretpostavlja i potiče suradnju između različitih dionika, uključujući lokalne vlasti, turističku zajednicu, poduzetnike i lokalno stanovništvo.

Dobro osmišljen Plan trebao bi omogućiti povećanje konkurentnosti destinacije na domaćem i međunarodnom turističkom tržištu, privući turiste i investicije te osigurati pozitivni utjecaj turizma na

⁴⁸ Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_09_112_1889.html (NN 112/24).

⁴⁹ Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_09_112_1890.html (NN 112/24).

⁵⁰ Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_09_112_1891.html (NN 112/24).

⁵¹ Izvor: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2024_dokumenti/240927_pravni_smjernice.pdf

lokalnu zajednicu, poboljšavajući kvalitetu infrastrukture, ali i kvalitetu usluga, vodeći se pritom konceptom pružanja vrijednosti za novac.

Jednako tako, Plan upravljanja destinacijom trebao bi omogućiti kontinuirano praćenje i evaluaciju turističkih aktivnosti, što bi trebalo pomoći u prilagodbi strategija, u postizanju postavljenih ciljeva te pridonijeti učinkovitom upravljanju resursima kao što su voda, energija i otpad, smanjujući negativne utjecaje na okoliš i lokalnu zajednicu. Preporuča se da se u izradu Plana upravljanja uključe dionici iz javnog i privatnog sektora, koji imaju različite potrebe i uloge u cjelokupnom sustavu turizma. Zajednički rad i razmjena mišljenja, vizija i iskustava trebala bi rezultirati planiranjem konkretnih mjera i aktivnosti koje će pridonijeti boljem korištenju resursa i upravljanju destinacijom na zadovoljstvo svih dionika; turista, lokalnog stanovništva te privatnog sektora.

Dionici mogu uključivati lokalne i regionalne vlasti, turističku zajednicu, aktere iz turističkog sektora (hotelijere, ugostitelje, turističke agencije, predstavnike obiteljskog smještaja, prijevoznike itd.), lokalno stanovništvo, predstavnike organizacija civilnog društva (koji se bave zaštitom okoliša, kulturne baštine, socijalnom uključivošću i sl.) te stručnjake različitih profila. Plan upravljanja destinacijom na lokalnoj razini, za turističke zajednice razvrstane u **kategoriju I i II indeksa turističke razvijenosti (ITR)**, temeljit će se na **izračunu prihvatnih kapaciteta** koji se izrađuje u skladu s odredbama Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta. Predviđa se da će se izrada Plana upravljanja destinacijom odvijati u fazama, kako je prikazano nastavno (Slika 32). S obzirom na značaj Plana upravljanja destinacijom za sve zainteresirane dionike, predviđena je obveza upućivanja prijedloga plana upravljanja na javno savjetovanje.

Slika 32: Faze u izradi Plana upravljanja destinacijom

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

Po završetku javnog savjetovanja te izrade konačnog prijedloga Plana upravljanja destinacijom na turističkom vijeću turističke zajednice potrebno je donijeti Odluku o upućivanju prijedloga Plana na usvajanje predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave, za čije se područje plan donosi. Odluku o upućivanju Plana upravljanja destinacijom potpisuje predsjednik turističkog vijeća te istu upućuje predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave, putem nadležnog upravnog tijela.

Nakon što nadležno upravno tijelo te stručne službe predstavničkog tijela obrade dostavljene materijale koji se odnose na plan upravljanja destinacijom, potrebno je isti staviti na dnevni red sjednice predstavničkog tijela. Planirano je da se nakon usvajanja prijedloga plana upravljanja destinacijom isti obvezno objavi u službenom glasniku JLS-a i na mrežnim stranicama dotične turističke zajednice.

Predviđeno je da Plan upravljanja destinacijom sadrži i popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za ostvarenje razvojnog smjera i pokazatelja održivosti na razini destinacije, od kojih bi određeni projekti trebali biti od posebnog značaja za razvoj destinacije. Popis značajnih projekata potrebno je dostaviti Ministarstvu turizma i športa, radi upisa u bazu projekata. Nastavno je dan shematski prikaz postupka izrade i usvajanja Plana upravljanja destinacijom (Slika 33).

Slika 33: Prikaz postupka izrade i usvajanja Plana upravljanja destinacijom

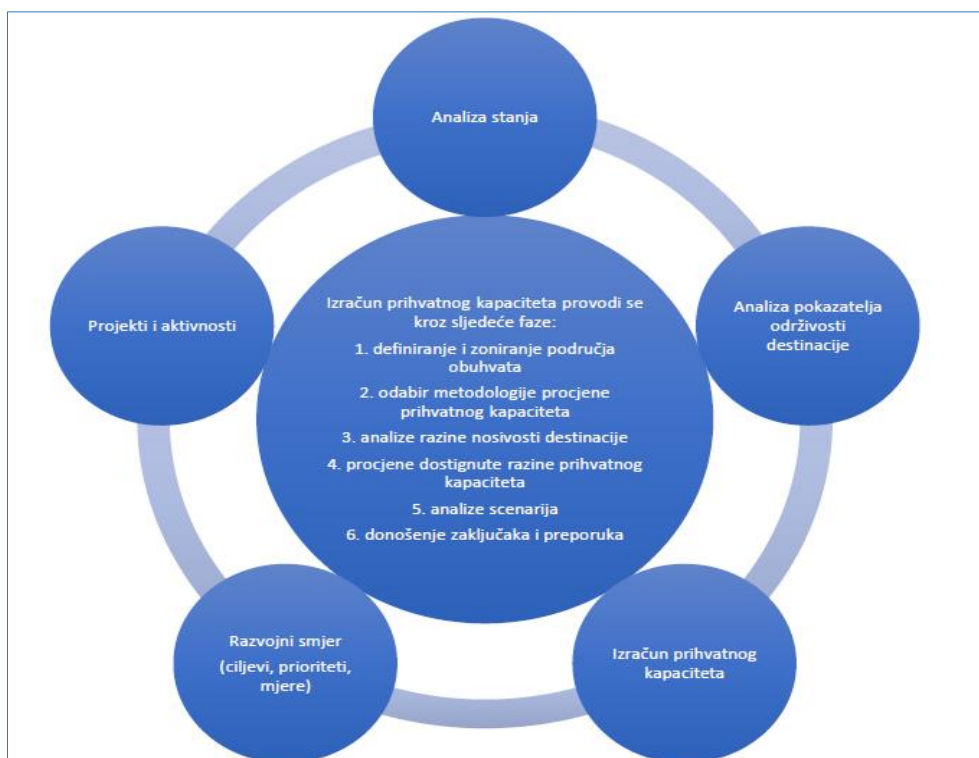
Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

Pojedine faze izrade mogu se odvijati istovremeno. Za destinacije koje izrađuju izračun prihvatnog kapaciteta važno je da se taj dokument integrira u plan upravljanja destinacijom, odnosno, da se rezultati dobiveni procjenom uzimaju kao temeljna podloga za promišljanje razvojnog smjera i budućih mjera i aktivnosti.

Plan upravljanja destinacijom može se izraditi za područje jedne ili više turističkih zajednica. Turističke zajednice koje su razvrstane u kategoriju I. ili II. Indeksa turističke razvijenosti imaju obvezu da se Plan upravljanja zasniva na izračunu prihvatnog kapaciteta, koji će biti sastavni dio plana upravljanja destinacijom.

Nastavno je prikazano integriranje izračuna prihvatnog kapaciteta u Plan upravljanja destinacijom (Slika 34).

Slika 34: Integriranje izračuna prihvatnog kapaciteta u plan upravljanja destinacijom

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

Analiza stanja

Planirano je da Analiza stanja obuhvaća prikupljanje dostupnih podataka kako bi se dobila realna slika stanja turističke destinacije iz kojeg se onda mogu identificirati prednosti i nedostaci te slijedom istih planirati mjere i aktivnosti za unaprjeđenje turističke ponude i doživljaja uz ostvarenje razvojnog smjera. Pritom je potrebno definirati područje, odnosno, precizirati teritorijalni i prostorni obuhvat destinacije za koji se izrađuje plan upravljanja destinacijom.

Analiza stanja trebala bi između ostalog uključiti:

- popis turističkih proizvoda i usluga,
- analizu resursne osnove,
- analizu javne turističke infrastrukture,
- analizu komunalne infrastrukture,
- analizu prometne infrastrukture,
- analizu stanja digitalizacije,
- analizu stanja pristupačnosti destinacije osobama s posebnim potrebama,
- analizu organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji (javne usluge i servisi),
- analizu stanja i potreba ljudskih potencijala,
- analizu komunikacijskih aktivnosti,
- analizu konkurencije.

Planirano je da popis utvrđene turističke osnove bude sastavni dio analize stanja destinacije i plana upravljanja destinacijom te da predstavlja ulazne podatke koji su potrebni za analizu potencijala daljnjeg razvoja i podizanja kvalitete turističkih proizvoda. U ovome se predviđa analiza turističkih proizvoda i usluge, resursa, atrakcija, javne turističke infrastrukture te ostalih elemenata važnih za ponudu/kreiranje turističkih proizvoda destinacije (*outdoor* aktivnosti, kulturni turizam, zdravstveni turizam, sportski turizam, eno-gastronomski turizam i sl.).

Ovdje se predviđa da se za svaki proizvod prepoznat kao potentan ocjenjuje njegov razvojni i marketinški potencijal koji bi se primjerice mogao odnositi na: sezonalnost, prihvatni kapacitet atrakcije, boravišno-izletničke značajke, pripadnost širem sustavu atrakcija i značaj u smislu mogućnosti privlačenja tržišta. Marketinški potencijal mogao bi se odnositi na fizičku i javnu dostupnost, stanje obilježenosti (npr. smeđa turistička signalizacija do atrakcije), dostupnost turističkih informacija i sl.

15.3. Važnost izračuna pokazatelja održivosti i prihvatnog kapaciteta

Sukladno odredbama Zakona o turizmu plan upravljanja destinacijom trebao bi se temeljiti na pokazateljima održivosti destinacije. Zadatak pokazatelja održivosti bio bi taj da pružaju strukturu i smjernice, kako bi pojedina turistička destinacija mogla sustavno pratiti, ocjenjivati i poboljšavati svoju održivost, koja se pokazuje kao jedan od ključnih čimbenika za dugoročni uspjeh turizma.

Plan upravljanja destinacijom trebao bi sadržavati obvezne pokazatelje održivosti destinacije, a može sadržavati i specifične pokazatelje održivosti destinacije, koji bi trebali biti utemeljeni na analizi stanja destinacije i povezani s razvojnim smjerom.

Popis obveznih i specifičnih pokazatelja za praćenje održivosti i evidentiranje podataka potrebnih za izračun navedenih pokazatelja sastavni je dio Pravilnika o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma, Ministarstva turizma i sporta RH.

Nastavno su navedeni **pokazatelji održivosti i prihvatnog kapaciteta** za koje se očekuje da bi neki od njih mogli ući u kategoriju obveznih pokazatelja koji se trebaju pratiti:

- Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone,
- Broj kreveta u komercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika,
- Broj kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika,
- Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem,
- Prosječna duljina boravka turista u destinaciji,
- Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj-rujan,
- Raspoloživa površina plaže po kupacu u danima vršne turističke sezone (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan),
- Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone (stavovi stanovnika),
- Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji (stavovi stanovnika),
- Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone (stavovi stanovnika),
- Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada,
- Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone (stavovi stanovnika),
- Kretanje broja stanovnika u posljednjem desetogodišnjem razdoblju (sekundarni izvor),
- Iritacija ljetnom gužvom i gužvama na ulicama, javnim površinama, uključujući plaže (stavovi stanovnika),
- Percepcija stanovnika o postojećem stanju izgrađenosti prostora (stavovi stanovnika),
- Utjecaj turizma na priuštivost stanovanja (stavovi stanovnika),
- Stav o smjeru razvoja turizma (stavovi stanovnika),
- Iritacija neugodnim mirisima (iz kontejnera, kanalizacije, ventilacije) tijekom turističke sezone (stavovi stanovnika),
- Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone (stavovi stanovnika),
- Percepcija utjecaja turizma na rast troškova života (stavovi stanovnika),
- Zadovoljstvo dostupnošću odabranih javnih sadržaja (stavovi stanovnika),
- Nezadovoljstvo s raspoloživosti stambenog prostora po prihvatljivoj cijeni uzrokovanog turizmom (stavovi stanovnika),

- Dostupnost javnog prijevoza (sekundarni izvori),
- Dostupnost brodskog prijevoza (sekundarni izvori),
- Veličina i struktura kapaciteta vezova u nautici (sekundarni izvor),
- Potencijalno povećanje kapaciteta u nautičkom turizmu (sekundarni izvori),
- Zadovoljstvo gostiju boravkom u destinaciji,
- Identifikacija i klasifikacija prirodnih i kulturnih turističkih atrakcija (sekundarni izvori),
- Količina komunalnog otpada u mjesecima s najvećim opterećenjem (sekundarni izvori),
- Potrošnja električne energije u mjesecima s najvećim opterećenjem (sekundarni izvori),
- Broj organiziranih turističkih ambulanti (sekundarni izvori),
- Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (sekundarni izvori),
- Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (sekundarni).

Nakon što se provede analiza stanja destinacije sa svim potrebnim podacima o njenoj uspješnosti u lokalnom i širem kontekstu te iskažu i analiziraju dostupni pokazatelji održivosti na razini destinacije, bit će potrebno postaviti razvojni smjer destinacije, kao sastavni dio plana upravljanja, a koji bi trebao biti usklađen s aktima strateškog planiranja (primjerice: Strategijom brandiranja Grada/Općine), prostornim planovima, planom upravljanja kulturnim dobrom i drugim važećim planovima i propisima. U slučaju da strateški razvojni smjer i ciljevi razvoja destinacije nisu definirani aktima strateškog planiranja, tada se trebaju definirati u planu upravljanja destinacijom temeljem provedene analize stanja.

15.4. Projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije

Razvojni smjer trebao bi minimalno sadržavati SWOT analizu, opća načela i ciljeve, viziju, misiju, strateške ciljeve i identifikaciju ključnih projekata, koji su od posebnog značenja za razvoj destinacije. To su projekti koji: (a) pridonose strateškom i/ili posebnom cilju definiranom aktima strateškog planiranja za razvoj turizma, (b) predviđaju značajan i mjerljiv, izravni ili neizravni pozitivni financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore, (c) započinju s provedbom u razdoblju važenja plana upravljanja destinacijom (d) imaju izrađenu studijsku/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici JLS-a, (e) imaju minimalnu vrijednosti od 1.000.000,00 eura (Slika 35).

Slika 35: Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije

Izvor: Ministarstvo turizma i sporta RH

Nositelj projekta od posebnog značaja za razvoj destinacije može biti turistička zajednica, JLP(R)S, javna ustanova i trgovačko društvo u većinskom vlasništvu JLP(R)S-a ili RH. Ti projekti imali bi prednost pri sufinanciranju iz Fonda za turizam i ostalih namjenskih izvora financiranja, ako budu u skladu s javnim pozivom i pravilima o potporama.

Plan upravljanja destinacijom trebao bi sadržavati i prijedlog smjernica i preporuka za razvoj ili unaprjeđenje destinacije u skladu s definiranim ciljevima, pokazateljima održivosti i razvojnim smjerom, za dionike u sustavu turizma i dionike u sustavu upravljanja turizmom.

Plan upravljanja destinacijom donosit će se na četiri godine, izrađivat će ih turističke zajednice, uz sudjelovanje svih relevantnih dionika, uključujući i jedinice lokalne i regionalne samouprave i građane, usvajat će ih tijela turističkih zajednica, a naposljetku, čelnici JLS-ova će predlagati predstavničkim tijelima donošenje odluka o upravljanju destinacijom.

Sukladno odredbama Pravilnika o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom predviđeni su rokovi za donošenje planova upravljanja u destinacijama razvrstanim u ITR III, IV i O bit će do kraja 2024. godine, a za one razvrstane u ITR I i II, koji uključuju i izračune prihvatnih kapaciteta, do kraja 2025.

Sukladno navedenom, Općinsko Vijeće Grada Vodica, koji je razvrstan u ITR I, u obvezi je na prijedlog tijela Turističke zajednice Grada Vodica, donijeti Plan upravljanja destinacijom, koji uključuje je izračun prihvatnog kapaciteta, do kraja 2025. godine.

15.5. Uloga TZ GV u izradi Plana upravljanja destinacijom

Ministarstvo turizma i sporta donijelo je tri pravilnika te Smjernice i upute za izradu Plana upravljanja destinacijom, koji detaljnije reguliraju predmetno područje. Doneseni su: Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, Pravilnik o metodologiji izrade Plana upravljanja destinacijom, Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma te Smjernice i upute za izradu Plana upravljanja destinacijom.

Sukladno odredbama Pravilnika o metodologiji izrade Plana upravljanja destinacijom, Plan upravljanja destinacijom Grad Vodice izrađuje Turistička zajednica Grada Vodica - TZ GV) kao planski dokument za razvoj održive destinacije za razdoblje od četiri godine. Sukladno odredbama navedenog Pravilnika u izradu plana upravljanja destinacijom TZ GV uključuje dionike u sustavu turizma i dionike u sustavu upravljanja turizmom koji su zainteresirani za razvoj turističke destinacije. Plan upravljanja destinacijom Vodice, koji izrađuje TZ GV razvrstana u kategoriju I. ITR-a (slučaj Grada Vodica) mora biti temeljen na izračunu prihvatnog kapaciteta, koji se izrađuje se u skladu s odredbama Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, koji je dio plana upravljanja destinacijom Grad Vodice.

U izradu Plana upravljanja osobito se preporuča uključiti:

- lokalno stanovništvo,
- udruge koje izravno sudjeluju u kreiranju destinacijskog lan-ca vrijednosti u turizmu,
- pravne osobe, obrtnike i druge fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti i/ili pružaju usluge u turizmu i ugostiteljstvu,
- jedinicu lokalne samouprave,
- javne ustanove i trgovačka društva u vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Republike Hrvatske,
- nadležna tijela za prostorno planiranje, zdravstvo i kulturu te
- druge dionike važne za planiranje razvoja turizma u destinaciji.

Sukladno odredbama navedenog Pravilnika TZ GV okuplja navedene dionike u svim fazama izrade Plana upravljanja destinacijom Vodice organiziranjem radionice, sastanaka, okruglog stola ili na drugi način.

Faze izrade i usvajanja plana upravljanja destinacijom su:

- Pokretanje izrade plana upravljanja destinacijom,
- Izrada prijedloga plana upravljanja destinacijom,
- Javno savjetovanje o prijedlogu plana upravljanja destinacijom,
- Donošenje odluke turističke zajednice o upućivanju prijedloga plana upravljanja destinacijom na usvajanje predstavničkom tijelu Grada Vodice,
- Usvajanje plana upravljanja destinacijom na predstavničkom tijelu Grada Vodica,
- Objava plana upravljanja destinacijom u Službenom glasniku Grada Vodica i na mrežnim stranicama TZ GV,
- Dostava popisa projekata tijelu državne uprave nadležnom za turizam.

15.6. Minimalni sadržaj Plana upravljanja destinacijom

Plan upravljanja destinacijom minimalno sadrži:

- analizu stanja,
- popis resursne osnove,
- obvezne pokazatelje održivosti na razini destinacije,
- razvojni smjer s mjerama i aktivnostima potrebnim za njegovo ostvarenje,
- prijedlog smjernica i preporuka za razvoj ili unaprjeđenje destinacije,
- popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije,
- popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije.

15.7. Usvajanje Plana upravljanja destinacijom

- Odluka o upućivanju izrađenog prijedloga Plana upravljanja Grada Vodica na usvajanje Gradskom Vijeću Grada Vodice donosi se nakon provedenog javnog savjetovanja.
- Navedenu odluku donosi Turističko vijeće, a potpisuje Predsjednik Turističkog vijeća.
- Usvojeni Plan upravljanja destinacijom objavljuje se u Službenom glasniku Grada Vodica i na mrežnim stranicama Turističke zajednice Grada Vodica.

Turistička zajednica Grada Vodica u obvezi je sukladno Zakonu o turizmu predložiti Gradu Vodice Plan upravljanja destinacijom. Izračun prihvatnog kapaciteta destinacije sastavni obvezni je dio Plana upravljanja za turističke destinacije razvrstane u kategoriju I. i II. indeksa turističke razvijenosti (ITR). Grad Vodice nalazi se u kategoriji I. ITR-a i **u obvezi je do kraja 2025. godine donijeti Plan upravljanja destinacijom.**

16. IZRAČUN POKAZATELJA ODRŽIVOSTI DESTINACIJE ZA GRAD VODICE

Sukladno odredbama Zakona o turizmu plan upravljanja destinacijom trebao bi se temeljiti na pokazateljima održivosti destinacije. Zadatak pokazatelja održivosti je u tome da pružaju strukturu i smjernice, kako bi pojedina turistička destinacija mogla sustavno pratiti, ocjenjivati i poboljšavati svoju održivost, koja se pokazuje kao jedan od ključnih čimbenika za dugoročni uspjeh turizma.

Plan upravljanja destinacijom trebao bi sadržavati obvezne pokazatelje održivosti destinacije, a može sadržavati i specifične pokazatelje održivosti destinacije, koji bi trebali biti utemeljeni na analizi stanja destinacije i povezani s razvojnim smjerom.

Popis obveznih i specifičnih pokazatelja za praćenje održivosti i evidentiranje podataka potrebnih za izračun navedenih pokazatelja dio je Pravilnika o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma, Ministarstva turizma i sporta RH.

Nastavno u tekstu dati su izračuni za **pokazatelje održivosti i prihvatnog kapaciteta** za koje je autor Studije imao dostupne podatke. Svi navedeni pokazatelji izračunati su na pretpostavci da se mjerenje odnosilo na razdoblje 01.01.-31.10. 2023. godine.

Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (2023.g.)

Broj noćenja u vrhu turističke sezone u Gradu Vodice, u mjesecu kolovozu 2023.g., bio je 413.082 noćenja. Broj stalnih stanovnika Grada Vodica prema Popisu stanovništva iz 2021.g. bio je 8.649 stanovnika. Dijeljenjem ova dva broja dobijemo broj noćenja u vrhu turističke sezone (kolovoz) po stanovniku: $413.082/8.649 = 47,76$. Kad pomnožimo dobiveni broj sa 100 dobijemo **vrijednost pokazatelja od 4.776 noćenja na 100 stalnih stanovnika Grada Vodica.**

Broj kreveta u komercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika (2023.g.)

Broj kreveta u komercijalnom smještaju u Gradu Vodice u 2023.g. bio je 17.920 kreveta. Broj stalnih stanovnika Grada Vodica prema Popisu stanovništva iz 2021.g. bio je 8.649 stanovnika. Dijeljenjem ova dva broja dobijemo broj kreveta u komercijalnom smještaju u 2023.g. po stanovniku: $17.920/8.649 = 2,07$. Kad pomnožimo dobiveni broj sa 100 dobijemo **vrijednost pokazatelja od 207 kreveta u komercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika.**

Broj kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika (2023.g.)

Broj kreveta u nekomercijalnom smještaju u 2023.g. je 8.610 kreveta. Broj stalnih stanovnika Grada Vodica prema Popisu stanovništva iz 2021.g. je 8.649 stanovnika. Dijeljenjem ova dva broja dobijemo broj kreveta u nekomercijalnom smještaju u 2023.g. po stanovniku: $8.610/8.649 = 0,995$. Kad pomnožimo dobiveni broj sa 100 dobijemo **vrijednost pokazatelja od 99,5 kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika.**

Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (2023.g.)

U mjesecu s najvećim opterećenjem (kolovoz 2023.) ukupan broj dolazaka bio je 59.250⁵². Stoga je **vrijednost pokazatelja ukupni broj od 59.250 dolazaka u mjesecu s vršnim opterećenjem.**

Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (2023.g.)

Prosječna duljina boravka turista u Gradu Vodice dobivena je tako da se ukupni broj noćenja u promatranom razdoblju podijelio s ukupnim brojem dolazaka u istom razdoblju: $1.177.181/224.805 = 5,236 \approx 5,24$. **Vrijednost ovog pokazatelja je 5,24.**

Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području Grada Vodica tijekom razdoblja lipanj-rujan 2023.g.

Kontrolu kakvoće mora u Gradu Vodice provodi Zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije i to na tri plaže Plava plaža (Plava plaža, Plaža Vruje i Plaža Bristak) te na pet postaja (Plava plaža; Plava plaža sredina; Plava plaža kraj; Plaža Vruje i Plaža Bristak). Ispitivanje se vrši na prisutnost bakterije crijevni enterokoki i bakterije *Escherichia coli* uzimanjem uzorka broja izraslih kolonija (bik) na 100 ml uzorka morske vode (bik/100 ml). Pritom je za bakteriju crijevni enterokok primijenjena metoda ispitivanja: HRN EN ISO 7899-2, dok je za bakteriju *Escherichia coli* primijenjena metoda ispitivanja: HRN EN ISO 9308-1. Na temelju definiranih pokazatelja za svaku pojedinu metodu ispitivanja, kakvoća mora ocjenjivana je ocjenama „izvrsno“, „dobro“ i „zadovoljavajuće“.

Pokazatelji rezultata ispitivanja kakvoće mora u svim terminima ispitivanja ocijenjeni su ocjenom „izvrsno“, što ukazuje na činjenicu da je morska voda u cijelom navedenom razdoblju, u kojem su plaže

⁵²Napomena: Iako je kolovoz 2023.g. bio mjesec s najvećim opterećenjem u smislu broja noćenja, u mjesecu srpnju ostvareno je više dolazaka 63.519 (+4.260 dolazaka), ali je zato ostvareni broj noćenja bio osjetno manji nego u mjesecu srpnju (-27.501 noćenja).

bile najopterećenije posjetiteljima bila odlična za plivanje i za ostale aktivnosti u moru. Također treba napomenuti da je Zavod za javno zdravstvo ŠKŽ provodio uzorkovanje i ispitivanje mora te provođenje monitoringa na parametar *Staphylococcus aureus* na plažama grada Vodica u 2023. godini. Provedeno je po 10 uzorkovanja na parametar *Staphylococcus aureus* na sljedećim plažama grada Vodica u 2023. godini: Plaža Vruje, Plava plaža, Plava plaža-sredina, Plava plaža-kraj te Plaža Bristak. Sve uzorkovane vrijednosti parametara bile su unutar propisanih vrijednosti.

Raspoloživa površina plaže po kupaću u Gradu Vodice u danima vršne turističke sezone

Ukupna površina sedam plaža na području Grada Vodica je 80.164 m². Vršni kapacitet svih navedenih plaža u danima vršne turističke sezone iznosi 16.250 kupaća. Navedeni pokazatelj dobije se na način da se ukupna površina plažnih resursa na području Grada Vodica, podijeli s brojem od 16.250 kupaća: $80.164 \text{ m}^2 / 16.250 = 4,93 \text{ m}^2 / \text{kupač}$. Vrijednost ovog pokazatelja je 4,93 m² raspoložive površine plaže po kupaću u danima vršne turističke sezone⁵³.

Stavovi stanovnika u vezi s pokazateljem „Raspoloživa površina plaže po kupaću u vršnoj sezoni

Na pitanje postavljeno ispitanicima tijekom provedbe primarnog istraživanja o stavovima stanovnika Grada Vodica prema turizmu, jesu li doživjeli gužve na plažama u turističkoj sezoni (preveliki broj kupaća) i kako je to na njih utjecalo, ukupno 32 ispitanika (53,3 %) odgovorili su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle negativno ili jako negativno. Ukupno 24 ispitanika (40,0 %) doživjelo je gužve na plažama u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 4 ispitanika (6,7 %) uopće nije doživjelo gužve na plažama u turističkoj sezoni.

Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone u Gradu Vodice (stavovi stanovnika)

Na pitanje postavljeno ispitanicima tijekom provedbe primarnog istraživanja o stavovima stanovnika Grada Vodica prema turizmu, jesu li doživjeli da buka u turističkoj sezoni remeti komfor njihovog doma (spavanje) i kako je to na njih utjecalo 33 ispitanika (55,0 %) odgovorila su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle negativno ili jako negativno. Ukupno 16 ispitanika (26,7 %) doživjelo je buku, ali ista nije na njih negativno utjecala, dok 9 ispitanika (15,0 %) uopće nije doživjelo buku. Dva ispitanika (3,3 %) odgovorila su da se pitanje „ne odnosi na moje mjesto.“

Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u Gradu Vodice (stavovi stanovnika)

Na pitanje postavljeno ispitanicima tijekom provedbe primarnog istraživanja o stavovima stanovnika Grada Vodica prema turizmu, da li bi smanjili, povećali ili zadržali na istoj razini broj kuća-apartmana za odmor, 31 ispitanika (51,7 %) odgovorilo je da bi broj kuća-apartmana za odmor smanjili, 21 ispitanik (35,0 %) bi broj kuća-apartmana za odmor zadržalo na istoj razini, svega 1 ispitanik (1,67 %) bi broj kuća-apartmana za odmor povećao, a 7 ispitanika (11,7 %) odgovorilo je da ne zna.

Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone (stavovi stanovnika)

Na pitanje postavljeno ispitanicima tijekom provedbe primarnog istraživanja o stavovima stanovnika Grada Vodica prema turizmu, jesu li doživjeli gužve u prometu u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 39 ispitanika (65,0 %) odgovorili su potvrdno i rekli da je to na njih utjecalo ili donekle negativno ili jako negativno. Ukupno 20 ispitanika (33,3 %) doživjelo je gužve u prometu u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 1 ispitanik (1,67 %) uopće nije doživio gužve u prometu u turističkoj sezoni.

⁵³ Kod ovog pokazatelja bit će izazov utvrditi koliki je stvarni broj kupaća u danima vršnom razdoblju turističke sezone.

Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone (stavovi stanovnika)

Na pitanje postavljeno ispitanicima tijekom provedbe primarnog istraživanja o stavovima stanovnika Grada Vodica prema turizmu, jesu li doživjeli neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 35 ispitanika (58,3 %) odgovorili su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle negativno ili jako negativno. Ukupno 13 ispitanika (21,7 %) doživjelo je neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 12 ispitanika (20,0 %) uopće nije doživjelo neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni.

Kretanje broja stanovnika u posljednjem desetogodišnjem razdoblju (sekundarni izvor)

Prema popisu stanovništva iz 2021. godine Grad Vodice imao je ukupno 8.649 stanovnika, a prema popisu stanovništva iz 2011. godine 8.875 stanovnika, što je bilo smanjenje za 226 stanovnika ili za 2,54 % u desetogodišnjem razdoblju. Pozitivna činjenica je da je Grad Vodice imao u 2021. godini pozitivan migracijski saldo od 78 stanovnika. Analiza za pojedina naselja Grada Vodica pokazuje da su povećanje broja stanovnika u 2021.g. u odnosu na 2011.g. imali jedino naselja Čista Mala (+13 stanovnika); Prvić Šepurine (+13 stanovnika) i Srma (+41 stanovnika).

Iritacija ljetnom gužvom i gužvama na ulicama, javnim površinama, uključujući plaže (stavovi stanovnika)

Na pitanje postavljeno ispitanicima tijekom provedbe primarnog istraživanja o stavovima stanovnika Grada Vodica prema turizmu, jesu li doživjeli gužve na ulicama, trgovima, šetnicama, trgovinama i restoranima u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 36 ispitanika (60,0 %) odgovorili su potvrdno, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 2 ispitanika (3,94 %) uopće nije doživjelo gužve. Ukupno 22 ispitanika (36,7 %) doživjelo je gužve na ulicama, trgovima, šetnicama, trgovinama i restoranima u turističkoj sezoni te je ta činjenica na njih utjecala ili donekle negativno ili jako negativno. Na pitanje jesu li doživjeli gužve na plažama u turističkoj sezoni (preveliki broj kupaca) i kako je to na njih utjecalo, ukupno 32 ispitanika (53,3 %) odgovorili su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle negativno ili jako negativno.

Percepcija stanovnika o postojećem stanju izgrađenosti prostora (stavovi stanovnika)

Na pitanje postavljeno ispitanicima tijekom provedbe primarnog istraživanja o stavovima stanovnika Grada Vodica prema turizmu o postojećem stanju izgrađenosti prostora, ukupno 51 ispitanika (85,0 %) slaže se s tvrdnjom da postoji velika izgrađenost u obalnom prostoru Grada Vodica, 3 ispitanika (5,0 %) ne slaže se s navedenom tvrdnjom, dok je 6 ispitanika (10,0 %) izrazilo neutralan stav u pogledu navedene tvrdnje.

Utjecaj turizma na priuštivost stanovanja (stavovi stanovnika)

Većina sudionika primarnog istraživanja stanovnika Grada Vodica (76,7 %) mišljenja su da turizam smanjuje priuštivost rješavanja stambenog pitanja za mlade obitelji.

Stav o smjeru razvoja turizma (stavovi stanovnika)

Općenito uzevši, rezultati primarnog istraživanja stavova stanovnika Grada Vodica o turizmu, provedenog na uzorku od 60 stanovnika, pokazuju da prema turizmu postoji pozitivan stav. Većina sudionika primarnog istraživanja stanovnika Grada Vodica (90 %) voli turiste ili ih tolerira (jer je turizam dobar za lokalnu ekonomiju). Većina sudionika istraživanja (75 %) slaže se s tvrdnjom da im turizam omogućava bolji život. Većina sudionika istraživanja (83,3 %) mišljenja je da turizam doprinosi unaprjeđenju kvalitete života te da pomaže u održavanju iste. Više od polovine sudionika istraživanja (51,7 %) donekle se ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da je zbog turizma bolja skrb o prirodnoj baštini. Većina sudionika primarnog istraživanja stanovnika Grada Vodica (73,3 %) donekle se ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da je zbog turizma bolja skrb o kulturnoj baštini. Većina sudionika istraživanja (88,3 %) izjasnila se da im prisutnost turista tijekom većeg dijela godine ne bi smetala.

Iritacija neugodnim mirisima (iz kontejnera, kanalizacije, ventilacije) tijekom turističke sezone (stavovi stanovnika)

Na pitanje postavljeno ispitanicima tijekom provedbe primarnog istraživanja o stavovima stanovnika Grada Vodica prema turizmu, jesu li doživjeli neugodne mirise (iz kontejnera, kanalizacije) u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 45 ispitanika (75,0 %) odgovorili su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle negativno ili jako negativno. Ukupno 10 ispitanika (16,7 %) doživjelo je neugodne mirise u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 4 ispitanika (6,7 %) uopće nije doživjelo neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni. Jedan ispitanik (1,67 %) odgovorio je da se pitanje „ne odnosi na moje mjesto.“

Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone (stavovi stanovnika)

Na pitanje postavljeno ispitanicima tijekom provedbe primarnog istraživanja o stavovima stanovnika Grada Vodica prema turizmu, jesu li doživjeli probleme s parkiranjem u turističkoj sezoni i kako je to na njih utjecalo, ukupno 36 ispitanika (60,0 %) odgovorili su potvrdno te da je to na njih utjecalo ili donekle negativno ili jako negativno. Ukupno 18 ispitanika (30,0 %) doživjelo je probleme s parkiranjem u turističkoj sezoni, ali to nije na njih negativno utjecalo, dok 6 ispitanika (10,0 %) uopće nije doživjelo probleme s parkiranjem u turističkoj sezoni.

Percepcija utjecaja turizma na rast troškova života (stavovi stanovnika)

Na pitanje postavljeno ispitanicima tijekom provedbe primarnog istraživanja o stavovima stanovnika Grada Vodica prema turizmu, je li turizam utječe na rast njihovih troškova života, 53 ispitanika (88,3 %) slaže se s tvrdnjom da su se zbog turizma povećali njihovi troškovi života. Istodobno, svega 3 ispitanika (5,0 %) se ne slaže s navedenom tvrdnjom.

Percepcija utjecaja turizma na kvalitetu života (stavovi stanovnika)

Na pitanje o utjecaju turizma na kvalitetu života u Gradu Vodice na uzorku od 60 ispitanika, 20 ispitanika (33,3 %) odgovorilo je da turizam doprinosi unaprjeđenju kvalitete života, a 30 ispitanika (50,0 %) da pomaže u održavanju iste. Ukupno 9 ispitanika (15,0 %) ima stav da turizam ima negativan učinak na kvalitetu života, a svega 1 ispitanik (1,67 %) smatra da nema nikakav učinak na kvalitetu života u Gradu Vodice.

Nezadovoljstvo s raspoloživošću stambenog prostora po prihvatljivoj cijeni uzrokovanog turizmom (stavovi stanovnika)

Većina sudionika provedenog primarnog istraživanja o stavovima lokalnog stanovništva u pogledu raspoloživosti stambenog prostora po prihvatljivoj cijeni, ukupno 76,7 % ispitanika mišljenja su da turizam smanjuje priuštivost rješavanja stambenog pitanja za mlade obitelji po prihvatljivim cijenama.

Dostupnost javnog prijevoza (sekundarni izvori)

U Gradu Vodice dostupan je javni autobusni prijevoz. Županijskim linijama „pokriven“ je autobusni prijevoz iz Vodica za sljedeće odredišta: Šibenik, Srimu, Tribunj, Sovlje, Tisno, Murter, Pirovac, Čista Velika. Prijevoz za navedena odredišta organiziran je radnim danom, ali i subotom i nedjeljom. Dostupne su i međugradske linije za sljedeća odredišta: Dubrovnik, Split, Zadar, Rijeka, Pula, Zagreb, Zagreb (via Otočac), Zagreb (via Gospić), Zagreb (autocesta), Varaždin, Ljubljana, Slavonski Brod-Osijek-Vukovar i Daruvar. U vrijeme turističke sezone povećava se frekventnost linija.

Gradsko poduzeće d.o.o. Vodice raspolaže s 3 minibusu, svaki kapaciteta 20 mjesta. Tvrtka opslužuje jednu komunalnu liniju „Linija 1,“ na kojoj vrši prijevoz 140 učenika Osnovne škole Vodice na relaciji: Srma-Lovetovo-Stablinac-Zatonska-Osnovna škola Vodice. Planiran je i naručen novi minibus kapaciteta 33 mjesta, iz razloga jer se očekuje povećanje prijevoza na navedenoj liniji.

Dostupnost brodskog prijevoza (sekundarni izvori)

Što se tiče brodskog prijevoza relevantan je prijevoznik Jadrolinija, koji je uspostavio Državnu brodsku liniju br. 505 Vodice-Prvić Šepurine-Prvić Luka-Zlarin-Šibenik i obratno.

Uspostavljeni su poseban red plovidbe za razdoblje 01.01.-21.06.2024. i 02.09.-31.12.2024. te red plovidbe za razdoblje 22.06.-01.09.2024.

Veličina i struktura kapaciteta vezova u nautici (sekundarni izvor)

ACI Marina u gradu Vodice ima kapacitet od 398 nautičkih vezova te 24 suhih vezova. Što se tiče luka u Gradu Vodice pod upravljanjem Lučke kapetanije Šibensko-kninske županije ima ukupno 55 nautičkih vezova, od čega u Prvić Luci 30 nautičkih vezova, a u Luci Vodice-Porat 25 nautičkih vezova.

Potencijalno povećanje kapaciteta u nautičkom turizmu (sekundarni izvori)

Autor Studije je višekratno probao dobiti podatke o potencijalima povećanja kapaciteta u ACI marini Vodice, no navedeni naponi nisu urodili plodom.

Zadovoljstvo gostiju boravkom u destinaciji

Turistička zajednica Grada Vodica koristeći alat integralnog upravljanja kvalitetom destinacije, usmjerava i vodi destinaciju prema vrhunskoj turističkoj ponudi. Rezultati mjerenja iz 2023. godine pokazali su iznimnu ocjenu kvalitete zadovoljstva od strane gostiju. Kroz projekt IQM Destination, koji se provodi već pet godina, ukupna kvaliteta mjerena je na uzorku od 274 dionika u turizmu Vodica. Samo u ovogodišnjem razdoblju, prikupljeno je 3.564 recenzije od gostiju koji su usluge i proizvode u Vodicama ocijenili vrlo visokom ocjenom cijene i kvalitete, postižući omjer od čak 90/100. Detaljniji uvid u ocjene pokazuje izuzetno visok standard svih turističkih sektora Vodica. Gosti su atrakcijama dali ocjenu 92/100, plažama 90/100, kampovima 89/100, hotelima 84/100, privatnom smještaju 93/100, turističkim agencijama 96/100, a ugostiteljstvo je također dobilo visoku ocjenu 90/100.

Identifikacija i klasifikacija prirodnih i kulturnih turističkih atrakcija (sekundarni izvori)

Identificirane su i klasificirane prirodne i kulturne turističke atrakcije.

Količina komunalnog otpada u mjesecima s najvećim opterećenjem (sekundarni izvori)

U vršnim mjesecima 2022. godine (srpanj i kolovoz) prikupljeno je ukupno 1.590.075 kg miješanog komunalnog otpada, odnosno 36,67 % od ukupne prikupljene količine miješanog komunalnog otpada u 2022. godini. U navedena dva mjeseca prikupljeno je 599 kg biorazgradivog otpada, što je iznosilo 2,15 % od ukupno prikupljene količine biorazgradivog otpada od 27.839 kg u 2022. godini.

Broj organiziranih turističkih ambulanti (sekundarni izvori)

U gradu Vodice nalazi se ambulanta opće medicine i više ljekarni, a najbliža bolnica Opća bolnica Šibenik, udaljena je od grada Vodice cca 12 km. S obzirom na tu udaljenost, u ambulanti u Vodicama nema noćnih dežurstava te se nakon završetka radnog vremena u službama primarne zdravstvene zaštite stanovnici Vodica za medicinsku pomoć moraju obratiti u Dom zdravlja Šibenik. Poseban problem u pružanju zdravstvene zaštite javlja se u vrijeme turističke sezone kada se broj stanovnika u Gradu utrostruči (uz jednak broj zdravstvenih djelatnika). Prema web stranicama Grada Vodica, u Gradu su dostupne sljedeće (privatne) medicinske usluge i pružatelji usluga: Cromedic – privatne medicinske usluge, Dental centar Dubravica, Matell Medical Dental Centar, Medicinski centar Vodice i MA – dental studio. Prema Službenom glasniku Grada Vodica (2/2020) u gradu Vodice su osim navedene ambulante i privatnih ambulanti i centara dostupne i dvije ljekarne te jedna biljna ljekarna.

Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (sekundarni izvori)

Prema podacima DZS-a „Zaposleni prema NKD-u 2007, pregled po županijama objavljenim 2023.g.“, ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane na dan 31.03.2022. godine u Gradu Vodice bio je 353 zaposlena.

Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (sekundarni)

Grad Vodice je iznimno osjetljiv na klimatske promjene. Jedan od argumenata za navedenu tvrdnju predstavlja činjenica da je Grad Vodice prema očekivanim štetama od poplava po broju stanovnika na petom mjestu u RH. Grad Vodice to je prepoznao na vrijeme te je još 2021. izrađen dokument „Plan prilagodbe na klimatske promjene Grada Vodice“. U navedenom dokumentu prepoznate su mjere prilagodbe, koje će dati doprinos osiguranju održivosti turizma kao najvažnije gospodarske grane i u budućnosti, ali i boljitku svih građana i turista Grada Vodice. Spomenute mjere predstavljaju nezaobilazni faktor dugoročne održivosti turizma u Gradu Vodice, a prikazane su detaljno u Studiji.

17. ZAKLJUČAK

Strategija razvoja održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine akt je strateškog planiranja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica za razdoblje do 2030. godine i usklađena je s temeljnim dokumentima i politikama Europske unije i Republike Hrvatske, uključujući Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine, Strategiju razvoja održivog turizma do 2030. godine, Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine, Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. do 2026. godine te Plan razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje od 2021.-2027. godine.

Izrada ovog strateškog dokumenta bila je inkluzivan proces koji se proveo putem procesa strateškog planiranja u formi tematskih radionica i fokus grupa. U procesu izrade Strategije ispoštovan je jedan od osnovnih principa strateškog planiranja: „odozdo prema gore“, kojeg karakterizira uključivanje svih zainteresiranih dionika u lokalnoj zajednici u cilju aktiviranja njihova doprinosa strateškim promišljanjima, bogatstvom ideja i mogućih rješenja. Time je Strategije dobila svoj inkluzivni karakter.

U tom kontekstu održane su krajem studenog i u prvoj polovini prosinca 2023. godine dvije radionice strateškog planiranja na koje su bili pozvani svi najvažniji dionici turizma Grada Vodice: predstavnici Turističke zajednice Grada Vodica; hotelijeri; turističke agencije; trgovačka društva i poduzetnici koji se bave pružanjem usluga u djelatnosti turizma i ugostiteljstva; predstavnici ACI marine Vodice; predstavnici brodarka u turizmu te privatni iznajmljivači.

Turistička zajednica Grada Vodice uputila je poziv na nekoliko stotina e-mail adresa potencijalno zainteresiranih osoba, koje se odazvalo relativno malo sudionika, koji su iznimno aktivno participirali u procesu iznošenjem vlastitih stavova, davanjem konstruktivnih prijedloga i popunjavanjem upitnika. Svakom sudioniku bila je zagarantirana potpuna anonimnost, u skladu s najboljom praksom.

Sukladno Projektom zadatku, proces strateškog planiranja uključio je SWOT analizu; analizu ključnih izazova razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica; analizu razvojnih potreba Grada Vodica, koje su vezane uz konkurentan i održiv turizam do 2030. godine te analizu prioriternih područja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine.

Temeljem navedenih analiza formulirani su dijelovi Strategije, ključni za repozicioniranje turizma Grada Vodica:

1. Razvojna Vizija održivog turizma Grada Vodica u 2030. godini,
2. Misija održivog turizma Grada Vodica,
3. Strateški ciljevi održivog turizma Grada Vodica te
4. Ključni strateški projekti.

RAZVOJNA VIZIJA ODRŽIVOG TURIZMA GRADA VODICA

U 2030. godini Grad Vodice bit će cjelogodišnja destinacija održivog turizma koja:

- uspješno primjenjuje principe održivog upravljanja prostorom u uvjetima rasta turističke potražnje kroz cjelogodišnje poslovanje,
- stalno unaprjeđuje kvalitetu smještajnih kapaciteta,
- svojim gostima pruža usluge visoke dodane vrijednosti,
- razvija selektivne oblike turizma,
- uspješno integrira ruralne dijelove u integralni turistički proizvod,
- omogućuje nezaboravna iskustva svim posjetiteljima,
- uspješno implementira zelene politike i digitalizaciju u poslovanje,
- pruža mogućnosti edukacije i razvoja ljudskih resursa te daje istima perspektivu cjelogodišnjeg rada i planiranja poslovnog i osobnog života,
- podiže kvalitetu života domicilnog stanovništva,
- osigurava podlogu za dugoročnu profitabilnost i održivost turizma u interesu svih uključenih dionika.

MISIJA ODRŽIVOG TURIZMA GRADA VODICA

Grad Vodice kao:

- Destinacija održivog turizma koja svojim gostima kroz cijelu godinu pruža usluge visoke dodane vrijednosti zasnovane na kvaliteti smještaja, kvaliteti i raznolikosti ponude destinacije, povećavajući time zadovoljstvo gostiju i konkurentnost cjelokupnog turističkog proizvoda.
- Destinacija koja čuva prostor, prirodna i kulturna dobra za sadašnju i buduće generacije svojih građana.
- Destinacija koja putem stalne edukacije svih turističkih dionika stalno uvodi inovativne proizvode i usluge, istodobno vodeći brigu o postulatima održivog razvoja te o kvaliteti života domicilnog stanovništva, u kojoj gosti mogu osjetiti mediteranski šarm u kombinaciji s jedinstvenim doživljajem destinacije.
- Destinacija koja gostima pruža veliku vrijednost za njihov novac.
- Destinacija brojnih sadržaja, u koju se gosti požele stalno vraćati, kad je jednom posjete.
- Destinacija u kojoj turistički razvoj nije u koliziji s kvalitetom života domicilnog stanovništva.

STRATEŠKI CILJEVI

Strateški ciljevi održivog turizma Grada Vodica su:

1. Cjelogodišnji i lokalno uravnoteženiji turizam,
2. Održivi turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu,
3. Konkurentan i inovativan turizam uz primjenu zelene strategije i digitalnih alata,
4. Poboljšanje strukture i kvalitete smještaja i podizanje kvalitete usluga,
5. Povećanje vidljivosti Grada Vodica implementacijom Strategije brendiranja.

KLJUČNI PROJEKTI

Ključni projekti Grada Vodica su:

1. Provedba projekta „Poboljšanje vodnokomunalne infastrukture aglomeracije Vodice – Tribunj – Srima Faza 2“,
2. Privlačenje greenfield investicija u hotel visoke kategorije na području Turističke zone „Bristak“, s pratećim sadržajima,
3. Ulaganja u Projekt obnove i opremanja javne kulturne infrastrukture „Centar za umjetnost i kulturu“,
4. Projekt izgradnje športske dvorane u Gradu Vodice (II faza),
5. Projekt izrade Strategije brendiranja Grada Vodica .

Sam proces strateškog planiranja predstavlja ključan dio izrade Strategije, no bio je dodatno potkrijepljen različitim analizama. U tom smislu Strategiji je bila potrebna jaka analitička podloga, koja je osigurana dodatnim primarnim i sekundarnim istraživanjima.

Primarna istraživanja:

- Analizu istraživanja TOMAS 2022/23 relevantnu za ŠKŽ i Grad Vodice,
- Analizu istraživanja stavova stanovnika Grada Vodica prema turizmu.

Sekundarna istraživanja:

- Analizu postojećeg stanja,
- Analiza resursne osnove turizma,
- Analizu indeksa turističke razvijenosti,
- Analizu smještajnih kapaciteta Grada Vodice,
- Analizu turističkog prometa u ŠKŽ i Gradu Vodice,
- Analizu trendova u turizmu 21. stoljeća,
- Analizu utjecaja klimatskih promjena na turizam Grada Vodica,
- Analizu strateškog okvira razvoja turizma u RH,
- Analizu važnosti donošenja i sadržaja Plana upravljanja destinacijom te
- Izračun pokazatelja održivosti destinacije za Grad Vodice.

Preporuka je autora ove Strategije da se na temelju SWOT analize, analize ključnih izazova, analize razvojnih potreba i analize prioritetnih područja razvoja konkurentnog i održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine, a koje su prethodile definiranju razvojne vizije, misije, strateških ciljeva i ključnih projekata održivog turizma Grada Vodica od strane sudionika procesa strateškog planiranja, izradi operativni dokument pod nazivom **„Akcijski plan razvoja razvoja održivog turizma Grada Vodica do 2030. godine“**, koji će sadržavati operacionalizaciju prioritetnih područja kroz konkretne mjere i aktivnosti.

Strategija razvoja održivosti turizma Grada Vodica predstavlja jedan od temeljnih strateških dokumenata za donošenje dokumenta pod nazivom **Plan upravljanja destinacijom**, za koji je sukladno Zakonu o turizmu, za turističke destinacije s indeksom turističke razvijenosti I (kojoj skupini prema indeksu turističke razvijenosti za 2023. godinu pripada grad Vodice), odgovorna Turistička zajednica Grada Vodica uz sudjelovanje svih relevantnih dionika. Plan upravljanje destinacijom usvojiti će najprije tijela Turističke zajednice, a temeljem Plana, sastavni dio kojeg je izračun prihvatnog kapaciteta,

predstavničko tijelo (Gradsko vijeće grada Vodice) donijet će odluke o provedbi turističkih politika i razvojnim turističkim projektima od posebnog značaja.

Predstavničko tijelo moći će na temelju smjernica i preporuka iz Plana upravljanja destinacijom Vodice donositi odluke o:

- popisu projekata od posebnog značenja za razvoj destinacije;
- broju, vrsti i kategoriji ugostiteljskih objekata te objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge smještaja u dijelu ili na cijelom području grada Vodice na temelju izračuna prihvatnih kapaciteta;
- kapacitetima smještajnih objekata u destinaciji Vodice na temelju izračuna prihvatnih kapaciteta;
- upravljanju turističkim tokovima;
- uvođenju turističkog ekološkog doprinosa za goste koji borave u destinaciji ili jednodnevne goste;
- ostalim mjerama iz svoje nadležnosti vezanim za turizam (zdravstvena zaštita, sigurnost itd...).

18. POPIS TABLICA I SLIKA

POPIS TABLICA

Tablica 1: PGDP i PLDP na prometnicama u ŠKŽ u 2023. godini	11
Tablica 2: PGDP i PLDP na prometnicama Grada Vodica u 2023. godini	16
Tablica 3: Pokazatelji projekta „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima“ – faza I	17
Tablica 4: Dva paralelna ugovora koja se provode u okviru Projekta	19
Tablica 5: Radovi na Projektu „Aglomeracija Vodice-Tribunj-Srima-Faza II“, obuhvaćeni Ugovorom 1 ...	19
Tablica 6: Luka pod upravljanjem LU ŠKŽ (L.B. Prvić Luka + L.B. sidrište)	21
Tablica 7: Luka pod upravljanjem LU ŠKŽ – L.B. Prvić Šepurine	21
Tablica 8: Luka pod upravljanjem LU ŠKŽ – Luka Vodice – L.B. Porat	22
Tablica 9: Luka pod upravljanjem LU ŠKŽ – Luka Vodice – L.B. Stražara	22
Tablica 10: Luke pod upravljanjem LU ŠKŽ – ukupni broj vezova	23
Tablica 11: Planirane investicije u 2024. u luke pod upravljanjem LU ŠKŽ - područje Grada Vodica	23
Tablica 12: Red plovidbe za razdoblje 01.01.-21.06.2024. i 02.09.-31.12.2024.	27
Tablica 13: Red plovidbe za razdoblje 22.06.-01.09.2024.	28
Tablica 14: Potrošnja električne energije u sektoru kućanstva, usluge i promet u 2022. (MWh)	28
Tablica 15: Količine miješanog komunalnog otpada u 2021. godini	30
Tablica 16: Količine miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog otpada u 2022.g.	31
Tablica 17: Kriteriji za dobivanje Plave zastave za plaže	32
Tablica 18: Kriteriji ispitivanja	34
Tablica 19: Rezultati ispitivanja kakvoće mora (18.05.2023.)	34
Tablica 20: Rezultati ispitivanja kakvoće mora (01.06.2023.)	34
Tablica 21: Rezultati ispitivanja kakvoće mora (25.07.2023.)	34
Tablica 22: Rezultati ispitivanja kakvoće mora (09.08.2023.)	34
Tablica 23: Rezultati ispitivanja kakvoće mora (22.08.2023.)	35
Tablica 24: Analiza plažnih resursa Grada Vodica prema obrascu PL/14	37
Tablica 25: Demografska kretanja u RH i po županijama (Popis stanovništva 2021.)	38
Tablica 26: Stanovništvo i gustoća naseljenosti Grada Vodice (popis 2021./2011.)	39
Tablica 27: Grad Vodice – broj stanovnika po naseljima i godinama popisa	39
Tablica 28: Kontingenti stanovništva Grada Vodica i ŠKŽ prema starosti i spolu	40
Tablica 29: Stanovništvo Grada Vodica prema starosti i spolu po naseljima	41
Tablica 30: Grad Vodice - Privatna kućanstva po broju članova	42
Tablica 31: Doseljeno i odseljeno stanovništvo na razini ŠKŽ, Grada Šibenika i Grada Vodice (2021)	42
Tablica 32: Stanovništvo prema pohađanju škole i spolu u Gradu Vodice i ŠKŽ (2021.)	43
Tablica 33: Stanovništvo Grada Vodica od 15+ godina prema obrazovanju, spolu i dobi (2021.)	44
Tablica 34: Poslovni subjekti Grada Vodica - prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2007)	45
Tablica 35: Registrirani obrti Grada Vodica u 2023. godini	46
Tablica 36: Broj obrta po pojedinim cehovima u Gradu Vodice i Općini Tribunj	47
Tablica 37: Aktivnosti u građevinarstvu (2019.-2021.)	47
Tablica 38: Zaposlenost po JLS-ovima za 2016. i 2020. godinu, stanje na dan 31. prosinca	49
Tablica 39: Zaposlenost u pravnim osobama u Gradu Vodice (2012.-2022.)	49
Tablica 40: Prosječan broj nezaposlenih osoba u ŠKŽ prema razini obrazovanja u 2023. i 2022.	51

Tablica 41: Prosječan broj nezaposlenih osoba po gradovima i općinama ŠKŽ u 2023. i 2022.	51
Tablica 42: Nezaposlene osobe u ŠKŽ prema razini obrazovanja i spolu (31.12.).....	52
Tablica 43: Prosječni broj nezaposlenih osoba po djelatnostima prethodnog zaposlenja u 2023. i 2022.	53
Tablica 44: Područja ekološke mreže Kanjon Guđuće	56
Tablica 45: Područja ekološke mreže Uvala Tijašnica	57
Tablica 46: Područja ekološke mreže Ravni Kotari.....	57
Tablica 47: Područja ekološke mreže Krka i okolni plato	57
Tablica 48: Popis nepokretnih kulturnih dobara	59
Tablica 49: Popis zaštićenih kulturnih dobara Grada Vodica u Registru kulturnih dobara RH	60
Tablica 50: Indeks turističke razvijenosti po JLS u Šibensko-kninskoj županiji (2017.-2023.).....	83
Tablica 51: Broj kreveta u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u Gradu Vodice	85
Tablica 52: Smještajni kapaciteti Grada Vodica prema vrsti objekta (2023.g.)	86
Tablica 53: Broj kreveta po kategorijama u komercijalnom smještaju u Gradu Vodice - sva naselja	87
Tablica 54: Smještajni kapaciteti u Gradu Vodice po naseljima	88
Tablica 55: Broj kreveta po stanovniku po naseljima Grada Vodica.....	89
Tablica 56: Dolasci turista u ŠKŽ 2019/2021 (siječanj-listopad).....	99
Tablica 57: Noćenja turista u ŠKŽ 2023/2019 (siječanj-listopad).....	100
Tablica 58: Dolasci, noćenja i prosječni broj noćenja/dan u ŠKŽ, Gradu Šibeniku i Gradu Vodice.....	101
Tablica 59: Prikaz osnovnih turističkih pokazatelja za Grad Vodice za razdoblje 1.1.-31.10.2023.....	102
Tablica 60: Dolasci i noćenja po naseljima Grada Vodica (1.1.-31.10.2023./1.1.-31.10.2019.)	102
Tablica 61: Dolasci i noćenja u Gradu Vodice prema vrsti objekata* (1.1.-31.10.2023./1.1.-31.10.2019.)	103
Tablica 62: Dolasci i noćenja u Gradu Vodice prema vrsti smještajnog objekta (1.1.-31.10.2023./2019.)	103
Tablica 63: Dolasci i noćenja u Gradu Vodice po mjesecima u komercijalnom smještaju	104
Tablica 64: Stupanj iskorištenosti smještajnih kapaciteta Grada Vodica (1.1.-31.10.2023.).....	105
Tablica 65: Broj dolazaka i noćenja prema emitivnim zemljama (1.1.-31.10.2023./1.1.-31.10.2019.)...107	
Tablica 66: Dob turista ukupno RH, po regijama i u Šibensko-kninskoj županiji (%)	112
Tablica 67: Dob turista ukupno RH, po regijama i u Šibensko-kninskoj županiji (%)	113
Tablica 68: Generacijske skupine turista: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)	113
Tablica 69: Stupanj obrazovanja turista: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%).....	114
Tablica 70: Mjesečna primanja turista po kućanstvu: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%).....	114
Tablica 71: Glavni razlozi putovanja: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%).....	115
Tablica 72: Glavni motiv odmorišnih putovanja: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%).....	115
Tablica 73: Glavni motiv poslovnih putovanja: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%).....	116
Tablica 74: Glavni motiv dolaska: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%).....	117
Tablica 75: Pratlja na putovanju: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)	117
Tablica 76: Prijevozno sredstvo: ukupno RH, prema regijama i u ŠKŽ (%)	118
Tablica 77: Učestalost dolaska prema regiji: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)	118
Tablica 78: Učestalost dolaska u turističko mjesto: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%).....	119
Tablica 79: Višestruki posjet turističkom mjestu* u zadnjih 5 g: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%) ...119	
Tablica 80: Izvori informacija u planiranju putovanja*: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)	120

Tablica 81: Izvori informacija tijekom putovanja*: ukupno RH, prema regijama i u ŠKŽ (%)	120
Tablica 82: Način rezervacije smještaja: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)	121
Tablica 83: Trenutak rezervacije smještaja*: ukupno, po regijama i u ŠKŽ (%)	122
Tablica 84: Hrana u okviru smještaja: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)	122
Tablica 85: Korištenje usluge paket aranžmana: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)	123
Tablica 86: Duljina boravka u Hrvatskoj: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)	123
Tablica 87: Tablica x: Duljina boravka u turističkoj destinaciji: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)	124
Tablica 88: Korišteni komercijalni smještajni objekti za vrijeme odmora u RH (%)	124
Tablica 89: Aktivnosti* za vrijeme boravka u destinaciji: ukupno RH, po regijama i u ŠKŽ (%)	125
Tablica 90: Odlazak na izlete* tijekom boravka u destinaciji: ukupno, po regijama i u ŠKŽ (%)	126
Tablica 91: Korištena prometna sredstva* tijekom boravka u destinaciji (%)	126
Tablica 92: Stupanj zadovoljstva elementima turističke ponude mjesta (%)	127
Tablica 93: Aritmetička sredina zadovoljstva elementima turističke ponude mjesta	128
Tablica 94: Smetnje tijekom boravka u destinaciji prema regiji (%)	129
Tablica 95: Prosječni dnevni izdaci turista (EUR)	130
Tablica 96: Struktura prosječnih dnevnih izdataka turista (%)	130
Tablica 97: Spol ispitanika	134
Tablica 98: Starosna dob ispitanika	134
Tablica 99: Duljina stanovanja na području Grada Vodica	135
Tablica 100: Stupanj obrazovanje ispitanika	135
Tablica 101: Radni status ispitanika	135
Tablica 102: Mjesečni prihod kućanstva ispitanika	135
Tablica 103: Prihodi ispitanika od turizma	136
Tablica 104: Turizam nam svima omogućuje bolji život	136
Tablica 105: U Gradu Vodice koristi od turizma ima samo manjina	136
Tablica 106: Turizam donosi samo loše plaćena radna mjesta	136
Tablica 107: Turizam donosi više štete nego koristi	137
Tablica 108: Ekonomska korist od turizma je precijenjena	137
Tablica 109: Turizam negativno utječe na okoliš	137
Tablica 110: Zbog turizma bolje skrbimo o prirodnoj baštini	137
Tablica 111: Zbog turizma bolje skrbimo o kulturnoj baštini	138
Tablica 112: Uslijed turizma povećali su se moji troškovi života	138
Tablica 113: Turizam smanjuje priuštivost rješavanja stambenog pitanja za mlade obitelji	138
Tablica 114: Visoka sezonalnost turizma uzrokuje odlazak mladih ljudi u inozemstvo	138
Tablica 115: Turizmu nedostaju kvalificirani kadrovi	139
Tablica 116: Zapošljavanje stranaca u turizmu ugrozit će kvalitetu života u Gradu Vodice	139
Tablica 117: Sezonski poslovi u turizmu ne mogu osigurati kvalitetan život za domaće stanovništvo	139
Tablica 118: Prisutnost turista tijekom većeg dijela godine ne bi mi smetala	139
Tablica 119: Odnos ispitanika prema turistima	140
Tablica 120: Zadovoljstvo ispitanika uključenošću građana u proces planiranja i razvoja turizma	140
Tablica 121: Utjecaj turizma na tradicionalni način života, običaje i kulturu	140
Tablica 122: Utjecaj turizma na kvalitetu života u Gradu Vodice	141
Tablica 123: Utjecaj buke u turističkoj sezoni	141

Tablica 124: Remećenje javnog reda i mira u turističkoj sezoni	142
Tablica 125: Gužve u prometu u turističkoj sezoni	142
Tablica 126: Problemi s parkiranjem u turističkoj sezoni	142
Tablica 127: Gužve na ulicama, trgovima, šetnicama, trgovinama, restoranima	143
Tablica 128: Gužve na plažama u turističkoj sezoni	143
Tablica 129: Neprimjereno odložen otpad u turističkoj sezoni	143
Tablica 130: Neugodni mirisi (iz kontejnera, kanalizacije) u turističkoj sezoni	144
Tablica 131: Zagađenje mora u turističkoj sezoni	144
Tablica 132: Nestašice vode ili restrikcije u vodoopskrbi u turističkoj sezoni	144
Tablica 133: Prekidi u napajanju električnom energijom u turističkoj sezoni	145
Tablica 134: Gužva u domu zdravlja-ambulantni u turističkoj sezoni	145
Tablica 135: Broj turista u Gradu Vodice – ostali mjeseci	146
Tablica 136: Broj jahti i brodica u Gradu Vodice	147
Tablica 137: Broj kuća – apartmana za odmor	148
Tablica 138: Postoji nedostatak parkirališnih mjesta	149
Tablica 139: Komunalna infrastruktura nije kvalitetna	149
Tablica 140: Postoji nedostatak kvalitetne radne snage u turizmu i ugostiteljstvu	149
Tablica 141: Postoji nedostatak propusna moć prometnica u Gradu Vodice	149
Tablica 142: Postoji turistički „pritisak“ na zaštićenu prirodnu baštinu Grada Vodica	150
Tablica 143: Postoji turistički „pritisak“ na gradsku jezgru Grada Vodica	150
Tablica 144: Postoji prevelika izgrađenost u obalnom prostoru	150
Tablica 145: Postoji prekomjerni nautički promet	150
Tablica 146: Postoji prekomjerni pomorski promet u akvatoriju Grada Vodica	151
Tablica 147: Utjecaj klimatskih promjena i posljedice za turizam	155
Tablica 148: Mjere prilagodbe klimatskih promjenama u sektoru turizma	156
Tablica 149: Vrijednosti globalnih promjena i procjene za ŠKŽ	158
Tablica 150: Procjena osjetljivosti i izloženosti s obzirom na dosadašnje ekstremne događaje	161
Tablica 151: Procjena osjetljivosti i izloženosti na poplave (more)	163
Tablica 152: Procjena osjetljivosti i izloženosti na poplave (oborine)	164
Tablica 153: Procjena osjetljivosti i izloženosti na toplinske valove	165
Tablica 154: Procjena osjetljivosti i izloženosti na suše	166
Tablica 155: Procjena osjetljivosti i izloženosti na požare	167
Tablica 156: Procjena osjetljivosti i izloženosti na ekstremne događaje	168
Tablica 157: Intervencijska logička matrica rješavanja 10 ključnih izazova održivog turizma u RH	175
Tablica 158: Strateški ciljevi, posebni ciljevi i mjere	180
Tablica 159: SWOT analiza	196
Tablica 160: Visoka sezonalnost turističkog prometa	202
Tablica 161: Nedostatna iskorištenost turističkog potencijala Grada Vodice	202
Tablica 162: Nemogućnost i nesigurnost planiranja sezonski zaposlenih osoba	202
Tablica 163: Sezonalnost uzrokuje neodrživost poslovnih modela i otvaranje stalnih radnih mjesta	203
Tablica 164: Turizam doprinosi porastu troškova života i cijena stanovanja lokalnog stanovništva	203
Tablica 165: Sezonski poslovi ne mogu osigurati kvalitetan život	203
Tablica 166: Nepovoljan utjecaj turizma na prostor, okoliš i prirodu	204

Tablica 167: Nepovoljan utjecaj sezonalnosti na sigurnost radnih mjesta u turizmu	204
Tablica 168: Nedostatak zaposlenika uslijed visoke potražnje za radnom snagom.....	205
Tablica 169: Kvaliteta i kvalifikacije radne snage ne odgovaraju potrebama tržišta rada	205
Tablica 170: Niska konkurentnost ljudskih potencijala u Vodicama	205
Tablica 171: Obiteljski/privatni smještaj predstavlja najveći dio ponude smještajnih kapaciteta	206
Tablica 172: Sezonalni smještaj stvara pritisak na prostor i generira manje prihode od hotela	206
Tablica 173: Ne postoji hotel kategorije 5* u Vodicama, ni u Šibensko-kninskoj županiji	206
Tablica 174: Postoji značajan udio neprijavljenih gostiju u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju	207
Tablica 175: Nedostatna razina investicija u kvalitetne hotelske kapacitete.....	207
Tablica 176: Nedostatak visokokvalitetnog hotela 4+ zvjezdice s cjelogodišnjim poslovanjem	208
Tablica 177: Niska zainteresiranost ulagača za ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju.....	208
Tablica 178: Nepovoljno investicijsko okruženje ograničenje za promjenu strukture i kvalitete smještaja	208
Tablica 179: Nepovoljno prilagodba tehnološkim promjenama može dovesti do pada konkurentnosti	209
Tablica 180: Nedostatna primjena digitalnih tehnologija u turizmu	209
Tablica 181: Nedovoljno korištenje digitalnih tehnologija u analizama kretanja i navika turista	209
Tablica 182: Ublažavanje sezonalnosti turističkih aktivnosti u Vodicama produljenjem sezone.....	211
Tablica 183: Kreiranje ponude turističkih kapaciteta visoke dodane vrijednosti.....	211
Tablica 184: Jačanje lanca vrijednosti u turizmu i povezanim djelatnostima	211
Tablica 185: Osiguravanje ravnomjernijeg lokalnog turističkog razvoja	212
Tablica 186: Osiguravanje kvalitetnih i održivih radnih mjesta lokalnom stanovništvu	212
Tablica 187: Unaprjeđenje kvalitete života lokalnog stanovništva.....	212
Tablica 188: Smanjenje opterećenja turizma na prostor, okoliš, prirodu i klimu	213
Tablica 189: Osiguranje kvalitetnih ljudskih potencijala u turizma	213
Tablica 190: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta	213
Tablica 191: Osiguranje poticajnog poslovnog i investicijskog okruženja od strane gradske uprave	214
Tablica 192: Osiguranje inovativne i digitalne transformacije turizma	214
Tablica 193: Osiguranje „zelenih“ ulaganja u visoko-kvalitetne hotelske kapacitete.....	214
Tablica 194: Repozicioniranje Grada Vodice kao cjelogodišnje destinacije održivog turizma	219
Tablica 195: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta	219
Tablica 196: Privlačenje investitora u hotelske kapacitete najviše kategorije	219
Tablica 197: Razvoj uravnoteženijeg i održivog turizma	220
Tablica 198: Razvoj posebnih oblika turizma (kongresni, kulturni, sportski, ruralni, eno-gastro.....)	220
Tablica 199: Jačanje i podizanje kvalitete ljudskih potencijala u turizmu cjeloživotnim obrazovanjem.	220
Tablica 200: Podizanje kvalitete smještaja, a ne kvantitete	221
Tablica 201: Podizanje kvalitete usluga na svim razinama	221
Tablica 202: Stvaranje boljih uvjeta života i rada za lokalno stanovništvo, stvaranjem održivih radnih mjesta	221
Tablica 203: Smanjenje opterećenja na okoliš i prirodu, smanjenje negativnih utjecaja na prostor i klimu	222
Tablica 204: Poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma	222

Tablica 205: Poticanje „zelenih“ ulaganja u turizam	222
Tablica 206: Povoljna kreditna sredstva za podizanje kvalitete smještaja i „zelena“ ulaganja	223
Tablica 207: Rebrandiranje Vodica u destinaciju s potencijalom za cjelogodišnji turizam	223
Tablica 208: Razvoj novih elemenata turističke ponude s ciljem „odvlačenja“ turista s plaža	223
Tablica 209: Potpora razvoju pratećih uslužnih i proizvodnih djelatnosti i razvoju poduzetništva	224
Tablica 210: Turizam ne smije uzrokovati pad kvalitete života lokalnih stanovnika koji ne žive od turizma	224

POPIS SLIKA

Slika 1: Administrativno-teritorijalna podjela Šibensko-kninske županije	9
Slika 2: Prostorni obuhvat Grada Vodica i smještaj unutar Šibensko-kninske županije	10
Slika 3: Prikaz udaljenosti Vodica od važnih destinacija u RH i Europi	10
Slika 4: Obuhvat zahvata Fotonaponske solarne elektrane Čista Velika	15
Slika 5: Rotor kod Inine benzinske crpke u gradu Vodice	16
Slika 6: Plaža „Vruje“ u Vodicama	36
Slika 7: „Plava Plaža“ u Vodicama	36
Slika 8: Trendovi kretanja broja stanovnika ŠKŽ i Grada Vodica (1961.-2021.).....	41
Slika 9: Površina poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD-u (ha)	48
Slika 10: Zaposlenost u pravnim osobama u Gradu Vodice (2012.-2022.).....	50
Slika 11: Grad Vodice - djelatnosti prema NKD-u 2007 s najviše zaposlenih (31.3.2022.)	50
Slika 12: Uvala Tijašnica na otoku Tijatu i Kanjon rijeke Guduče	56
Slika 13: Preuzimanje aplikacije IQM Pass digitalnim putem	81
Slika 14: Indeks turističke razvijenosti po JLS u Šibensko-kninskoj županiji u 2023.g.....	83
Slika 15: Sastavnice Indeksa turističke razvijenosti za Grad Vodice za 2023. godinu	84
Slika 16: Struktura komercijalnog i nekomercijalnog smještaja u Gradu Vodice.....	86
Slika 17: Grad Vodice - kretanje broja kreveta u komercijalnom smještaju (2019.-2023.)	87
Slika 18: Usporedba dolazaka turista u ŠKŽ 2023/2019 (siječanj-listopad).....	100
Slika 19: Noćenja turista u ŠKŽ 2023/2019 (siječanj-listopad).....	101
Slika 20: Broj dolazaka po mjesecima (1.1.-31.10.2019. i 1.1.-31.10.2023.).....	105
Slika 21: Broj noćenja po mjesecima (1.1.-31.10.2019. i 1.1.-31.10.2023.)	106
Slika 22: Broj turista u Gradu Vodice u vrhu sezone (srpanj i kolovoz)	146
Slika 23: Broj turista u Gradu Vodice u lipnju i rujnu	146
Slika 24: Broj posjetitelja zaleđu Grada Vodica	147
Slika 25: Broj soba-kreveta u obiteljskom smještaju.....	147
Slika 26: Broj soba – kreveta u hotelima	148
Slika 27: Broj nautičkih vezova u ACI marini Vodice.....	148
Slika 28: Orkansko jugo u gradu Vodice	154
Slika 29: Odgovori na klimatske promjene – adaptacijska rješenja u sektoru turizma	157
Slika 30: Razvojni smjerovi Nacionalne razvojne strategije RH do 2030.	173
Slika 31: Razvojni smjer 1 - SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo.....	174
Slika 32: Faze u izradi Plana upravljanja destinacijom	228
Slika 33: Prikaz postupka izrade i usvajanja Plana upravljanja destinacijom	229
Slika 34: Integriranje izračuna prihvatnog kapaciteta u plan upravljanja destinacijom	230
Slika 35: Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije.....	232